

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΗ
ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ
ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΕΛΥΚΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ Α.Ε.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Καφίνας : ασημένιος

Τυριακός :

Αρχιλοχα : βεί αργιούν οι Ιρηνίς

Σόφιν : Σολαμίνα

δωθ. αούι Αθυσαίς,

Ξενογένης : σφραγίσιο

Θέσιν

ΤΕΛΙΚΗ
ΧΑΙΤ

6άχοι : 1 - 99

162 - 210

223 - 331 =

384 - 507

635 - 780

883 - 943

Εκλογική
623 - 8

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΔΡΑΜΑ

Τό δράμα είναι δημιουργία του ελληνικού πνεύματος. Γεννήθηκε και αναπτύχθηκε σιγά σιγά στην Αττική από τις γιορτές που γίνονταν προς τιμή του θεού Διονύσου, οι οποίες πρόσφεραν σ' αυτό πάρα πολλά δραματικά στοιχεία (τά δρώμενα).

Ξεκίνησε μάλιστα τό δράμα από τό αρχικό άσμα, τό διθύραμβο, που τραγουδούσαν κατά τη λατρεία του θεού Διονύσου και τόν συνόδευαν με άλλο και όρχηστικές ή μιμητικές κινήσεις. Τό διθύραμβο, που αρχικά δεν είχε ουθύμ, τόν κατέστησε τεχνικό ό ποιητής Ασίωνασ ό Μηθυναίος· μετά τήν τελειοποίησή του από τό Δάσο τόν Εομιονέα, ό φιλόμοσος τύραννος τών Αθηνών Πεισίστρατος τόν εισήγαγε σίς μεγαλόπορες έορτές που ό ίδιος καθιέρωσε, σιά Μεγάλα Διονύσια.

Από τό σοβαρό διθύραμβο, που ψαλλόταν κατά τά Λήναια, στά όποια οι έορταστές πενθούσαν για τό μαρασμό τής φύσεως και τά παθήματα του θεού και θοηνούσαν γι αυτά, γεννήθηκε ή τραγωδία (τράγον ώδή, έπειδή οι χορευτές φορούσαν δέματα τράγου, γι αυτό ονομάζονταν και τράγοι, και παρίσταναν τούς Σατύρους, τούς όπαδούς του Διονύσου)· από τό φαιδρό διαθύραμβο, που ψαλλόταν κατά τό χρόνο του τονητού και τής αποθηκείσεως του οίνου, και από τήν πάρα πολύ μεγάλη ευθύμια και χαρά, που έπικρατούσε για τήν αναγέννηση τής φύσεως και τήν ανάσταση του θεού, γεννήθηκε ή κωμωδία.

Εκείνος ό όλοιοσ πρώτος προήγαγε τήν τραγωδία ήταν ό ποιητής Θέσπης από τόν άγροτικό δήμο τής Ικαοίας τής Αττικής· ό ίδιος εισήγαγε τόν πρώτο έποκοιτή που έποκρινόταν άλληλοδιαδοχικά πολλά πρόσωπα με τήν αλλαγή προσωπειών κατασκευασμένων από όθύνη. Έτοι από τή μιά ό έποκοιτής, που τώρα πιά ήταν πρόσωπο διαφορετικό από τό χορό, μιλούσε στο χορό (στοιχείο έπικό), από τήν άλλη ό χορός άποκρινόταν τραγουδώντας και χορεύοντας (στοιχείο λυρικό), και από τήν ένωση τους προήλθε τό δράμα.

Ενώ ό Πεισίστρατος, όπως είπαμε, για να ψυχαγωγηεί τό λαό τον, είχε καταστήσει τά Μεγάλα Διονύσια έορτή λαμπρότατη και είχε εισαγάγει τό διθύραμβο, τά παιδιά του κάλεσαν τό διαμορφωτή του

δράματος Θέσπη να δώσει διάφορες παραστάσεις με τό θίασό του στο Ἄστυ, στά προάστια και στά διάφορα χωριά της Ἀττικής.

Ἔτσι, τό δράμα, τό ὁποῖο ἀρχικά ἦταν περιορισμένο σέ ὑποθέσεις παρμένες ἀπό τούς μύθους και στή λατρεία τοῦ Διονύσου, λάβαινε ἔπειτα γιά ποικιλία ὑποθέσεις, πού προκαλοῦσαν ζωνρότατα συναισθήματα και συγκινήσεις, ἀπό ὄλον τό μυθικό κόσμο τῆς Ἑλλάδας, ἀπό τά ἀθάνατα Ὀμηρικά ἔπη και προπάντων ἀπό τούς τρεῖς φημισμένους μυθικούς κύκλους, τόν Ἀργοναυτικό, τό Θηβαϊκό και τόν Τροϊκό. Μέ τόν τρόπο αὐτό ἀνοίχτηκε στή δραματική ποίηση ἐνδύτατο και ἀπειρίοριστο στάδιο και ἀκόμη ἀπόκτησε ποικιλία και πολυμέρεια.

Ὅταν μετά τόν ποιητή Θέσπη ἐμφανίστηκαν οἱ δραματικοὶ ποιητές Χοίριλος ὁ Ἀθηναῖος, μαθητής τοῦ Θέσπη, ὁ ὁποῖος εἰσήγαγε τίς προσωπίδες και τίς λαμπρές θεατρικές ἐνδυμασίες, και ὁ Φρύγχιος ὁ Ἀθηναῖος, ὁ ὁποῖος πρῶτος εἰσήγαγε και τά γυναικεῖα πρόσωπα, τό δράμα τελειοποιήθηκε σέ μεγάλο βαθμό, γιά νά ἐμφανιστεῖ, μετά τούς προδρομούς αὐτούς, ἡ ἀκτινοβόλα τριάδα μέ τούς τρεῖς μεγάλους τραγικούς ποιητές: τόν Αἰσχίλο πού εἰσήγαγε τό β' ὑποκοιτή, τό Σοφοκλή πού εἰσήγαγε τόν γ' και τόν τραγικότερο ἀπό ὄλους Εὐριπίδη, ἀπό τούς ὁποίους τό δράμα ἔφτασε στήν ὑψίστη ἀκμή του.

Στήν ἀνάπτυξη και στήν τελειοποίηση τοῦ δράματος κατά τόν Ε' αἰῶνα συντέλεσαν πάρα πολύ και οἱ θηροσκευτικές ἀντιλήψεις και δοξασιές τῆς ἐποχῆς, οἱ ἠθικές και κοινωνικές ἀρχές, ἰδίως κατά τή διάρκεια τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας πού ἐπικράτησε μετά τούς Περσικούς πολέμους, κατά τούς ὁποίους σῶθηκε ἡ Ἑλλάδα και ὁ ἑλληνικός πολιτισμός.

Μέσα λοιπόν σέ ἕνα τέτοιο κοινωνικό και θηροσκευτικό περιβάλλον, μέσα σέ μιά τέτοια πνευματική και καλλιτεχνική ἀτμόσφαιρα, στήν πανελλήνια αὐτή ἀνώτερη πνευματική και καλλιτεχνική σχολή ἐμφανίστηκαν οἱ τρεῖς μονοόληπτοι τραγικοί ποιητές, γιά νά συμπληρώσουν ὅ,τι καλλιτέγησαν σέ λίθο, χαλκό και χρυσό και μέ τή σμίλη και τό χρωστήρα, οἱ μεγάλοι καλλιτέχνες ἐκείνης τῆς ἐποχῆς και φιλοτέγησαν τίς τραγωδίες τους, οἱ ὁποῖες ἀντανακλοῦν τίς σκέψεις και τίς ιδέες, τά συναισθήματα και τά πάθη και γενικά τήν ἰδεολογία τῆς ἀναπτυσσόμενης τότε ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, και ἀκόμη ἀποταμίευ-

σαν τούς λογοτεχνικούς και ήθικούς καρπούς όλης τής πνευματικής παραγωγής, που τότε αποτελούσαν τόν πνευματικό και ήθικό θησαυρό όλόκληρης τής ανθρωπότητας.

Τό δράμα λοιπόν δέν ήταν ανθρώπινο δημιούργημα λίγων ατόμων ή επακόλουθο μόνο των λαϊκών θρησκευτικών έορτών του Διονύσου, αλλά προϊόν από τό ένα μέρος του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος εκείνης τής έξοχης εποχής και από τό άλλο τής τεχνικής ποιήσεως και τής διανοίας εκείνων των εμπνευσμένων ποιητών· ήταν δηλαδή τό προϊόν ενός ανώτερου πολιτισμού.

Γι' αυτό και οι πρόγονοί μας είχαν ανοικοδομήσει στίς κριότερες πόλεις τής Ελλάδας, κοντά στους ναούς τους, και μεγαλόπρεπα λίθινα θέατρα και μέ ξεχωριστή τιμή περιέβαλλαν τίς θεατρικές παραστάσεις, στίς όποιες προσέρχονταν μαζικά, ώσάν σέ άριστη και φωτοδότοα πνευματική άγωγή· για τούτο τό λόγο και οι δραματικές παραστάσεις λέγονταν διδασκαλίες, γιατί αποτελούσαν έθνικό μαζί και θρησκευτικό θεσμό, που εξύψωνε και σφρηλατούσε τά πατριωτικά και θρησκευτικά συναισθήματά τους.

Έλεπτα, μόνο τό γεγονός ότι ύπήρξε επίσημος άρχοντας και μάλιστα ο μέγάλος Περικλής, ό όποιος παρείχε από τό δημόσιο ταμείο δωρεάν τό είσιτήριο στους άπόρους, τά θεωρικά, είναι άρκετό νά μάς πείσει ότι τό θέατρο κατατασσόταν στήν πρώτη γραμμή μεταξύ των μεγάλων ακτινοδόλων πνευματικών έστιών εκείνης τής εποχής.

2. Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ

Ο Σοφοκλής, γιός του Σοφίλου, γεννήθηκε τό 496 π.Χ. στον Πιπιο Κολωνό, που ήταν ένα μαγνητικότατο προάστιο των Αθηνών επάνω σέ λόφο. Ώς γιός εύπορου πατέρα, που είχε εργουστάσιο μαγειροποιίας, έλαβε επιμελημένη άγωγή και παιδεία. Διδάχτηκε μέ επιμέλεια τή μουσική και τή γυμναστική και ανέπτυξε άρμονικά τίς σωματικές και ψυχικές του δυνάμεις. Τό σωματικό του μάλιστα κάλλος, ή ζηλευτή χάση και ή ψυχική του ευγένεια, καθώς και οι μουσικές του ικανότητες, τίς όποιες ανέπτυξε ό περίφημος δάσκαλός του τής μουσικής Δάμπος, τόν κατέστησαν άξιο μέγλης προσοχής και εκτιμήσεως από τους συμπολίτες του. Γι' αυτό, όταν μετά τή νανμαχία τής Σαλαμίνας γιορτάστηκαν τά επινίκια, έξέλεξαν τό Σοφοκλή μέσα από χίλι-

άδες άλλους εφήβους Ἀθηναίους καί γόρφευε ἐπικεφαλῆς χοροῦ ἀπό παιδιά γύρω ἀπό τό τρόπαιο τῆς νίκης. Ἡ φνσιογνωμία του μάλιστα, τό μεγαλόπορο παράστημά του καί ἡ ἡμερη ἔκφραση τοῦ προσώπου του εἶναι θαυμάσια ἀποτυπωμένα στόν ἐπιθλιητικότατο ἀνδριάντα του πού θοῖσζεται σήμερα στό Λατερανό Μουσεῖο τῆς Ρώμης.

Μελετώντας ἀπό τή νεότητά του ὁ Σοφοκλῆς τόν ἀθάνατο Ὅμηρο καί θαυμάζοντας τόν πρῶτο καί μεγαλοφάνταστο τραγικό ποιητή καί δάσκαλό του Αἰσχύλο, ἐνωοῖς στοράφηκε στήν ποίηση, καί μάλιστα στήν τραγική, καί ἀφοσιώθηκε στή δραματική τέχνη σέ ὅλη τή ζωή του.

Σέ ἡλικία μόλις 28 ἐτῶν ὁ Σοφοκλῆς, ἔχοντας πελοίθησι στήν ποιητική του ἀξία, ἔλαβε μέρος γιά πρῶτη φορά τό 468 στό δραματικό ἀγῶνα, στόν ὁποῖο ἀναμετροήθηκε μέ τόν παλαιόμογο τραγικό ποιητή Αἰσχύλο καί τόν νίκησε. Κατά τόν ἀγῶνα ἀκριβῶς ἐκεῖνο, ἐνώ ἄλλοι ἀπό τούς θεατές ἐπενημοῦσαν τόν Αἰσχύλο καί ἄλλοι τό Σοφοκλή, μπήκε στό θέατρο ὁ Κίμωνας, μόλις εἶχε ἐπιστρέψει ἀπό τήν ἐκστρατεία του. Παρακλήθηκε τότε νά χρησιμοποιήσει ὡς κοιτῆς μαζί μέ τούς σποστράτηγούς του καί ἀπένευε τό στέφανο τῆς νίκης στό Σοφοκλή, ὁ ὁποῖος ἔτσι ἐμφανίζεται ὡς νέο ἀστέρι στή δραματική σκηνή. Ἀπό τότε ὑπεοῖχε σχεδόν πάντοτε στούς δραματικούς ἀγῶνες, κατά τό 441 μάλιστα δίδαξε τήν Ἀντιγόνη καί εἶχε τόσο μεγάλη ἐπιτυχία, ὥστε ἐκλέχθηκε τό 440 σποστράτηγος τῶν Πειοικλῆ στό Σαμιακό πόλεμο. Καί γενικά ὁ Σοφοκλῆς ἀναδειχθηκε ἀληθινός καλλιτέχνης τῆς δραματικής τέχνης, γράφοντας ἐπί ἐξήντα γόρνια ἀριστοτεχνικά δράματα ὡς τά βαθιά γράματά του καί σπνεγῶς ἀπολαμβάνοντας τήν εἴνοια καί τίς τιμές ἀπό τό ἀθηναϊκό κοινό, τοῦ ὁποῖου ἡ καλαισθησία εἴσοιζε πάντοτε στά ἔργα του τήν πληροῖσση ἱκανοποίηση.

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Σοφοκλῆς ἦταν πρῶσοχαρος, καταδεκτικός ὡς καί πολύ ἡπιος, δέν παρῆλιπε νά διατηροῖ φιλικές σχέσεις μέ ἔξοχοντα πρόσωπα τῆς ἐποχῆς του, ὅπως μέ τόν Πειοκλή, τόν Ἡρόδοτο κ.ἄ. Ἦταν ἐπίσης φιλόθοηκος, τηρητής τῶν παραδόσεων καί θεοσεβῆς, χωρῖς ἐπιποδοῖς καί στενότητα πνεύματος, καί μάλιστα ἄσκησε καί ἰσοατικό ἀξίωμα. Ἀξίζει ἐπίσης νά σημειωθεῖ, καθῶς θά ἀντιληφτοῖμε καί ἀπό τήν ἀνάγνωσι τῶν τραγωδιῶν του, ὅτι ὅλα τά ἀνθρώπινα αἰσθήματα εἶχαν τήν ἀπήγησή τους στή μεγάλη ἐκεῖνη ψυχή πού ἀντιλαμβάνόταν μέ βαθιά πείρα τῆς ζωῆς ὅλους τούς βαθ-

μούς και τις μορφές του πάθους, τα τρυφερά αισθήματα και τις υψηλές εξάρσεις.

Τέλος ο Σοφοκλής διακρινόταν για την εξαιρετη αγάπη του προς την Αθήνα, την οποία σε όλη τη διάρκεια της ζωής του δεν εγκατέλειψε ποτέ για να αποδημήσει σε άλλα μέρη, όπως έκαναν οι άλλοι δύο τραγικοί και άλλοι διανοούμενοι της εποχής του, αν και επανειλημμένα είχε προσκληθεί από διάφορους ηγεμόνες να επισκεφτεί τις αυλές τους.

Ωστόσο, μολονότι ο Σοφοκλής είχε από ιδιοσυγκρασία εθνικοchauσικήρα, δοκίμασε στα τελευταία χρόνια της ζωής του αρκετές λύπες, εξαιτίας οικογενειακών προσποιών. Ο γιός του Ισφόντας μάλιστα κίνησε δίκη εναντίον του για παράνοια, ώστε να τον θέσει «πρό απαγόρευση». Η βαρυνθιμία που τον κατέλαβε διαφαίνεται και στο τρίτο στάσιο του τελευταίου δράματός του, του Οιδίποδος επί Κολωνών.

Αυτός ήταν ο μεγάλος τραγικός. Ο θάνατος γαλήνιος και φρονικός τον βρήκε τό 406 π.Χ. σε ηλικία 90 ετών.

3. ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ

Ο Σοφοκλής έζησε σε εποχή κατά την οποία η Αθήνα ήταν τό πνευματικό κέντρο όλης της Ελλάδας («κοινή παιδεία της Ελλάδος», «Ελλάς Ελλάδος», όπως λεγόταν)· με ανταγωνιστές του δύο μεγάλους επίσης ομότεχνούς του, τόν Αισχύλο και τόν Ευριπίδη, κατόρθωσε να καινοτομήσει στη δραματική τέχνη και να εμφανίσει τέτοιες ιδιότητες, οι οποίες τόν κατέστησαν ποιητικό αστέρα πρώτου μεγέθους και ανυπέροβητο τραγικό ποιητή.

Πρώτα πρώτα η σπονδαιότερη μεταβολή, που επέφερε στο δράμα, ήταν ότι δίδασκε τους χωριστές τραγωδίες με διαφορετική για καθεμιά υπόθεση, αντί μιας συνεχόμενης τοιολογίας με κοινή υπόθεση, όπως έκανε ο Αισχύλος. Αύξησε ομοίως τόν αριθμό των έποχοιτών από δύο -τόν α- είχε εισαγάγει, όπως προείπαμε, ο Θεόπης, τό β- ο Αισχύλος- σε τρεις/Ομοίως αύξησε τόν αριθμό των χορευτών για κάθε δράμα από 12 σε 15. Επίσης προέβλεψε τά άσματα του χορού και έδωσε μεγαλύτερη έκταση στο διάλογο.

Εξάλλου ο Σοφοκλής είναι απαράμιλλος καλλιτέχνης στην κατασκευή του δράματος. Έχει άριστη ήθοποιία, ζωγραφίζοντας

στην εντέλεια τούς χαρακτήρες τών προσώπων του. ²⁾ Επίσης επιτηδύεται ἄριστα τήν πλοκή τοῦ μύθου, παρεμβάλλοντάς ὀτά δράματα τῶν περιπέτειες καί ἀναγνωρίσεις, καί χρησιμοποιεῖ σέ ὄλα τή φρασική τήτα καί τήν ἁρμομονία πού προέπει. Ἀφού ἀφαίρεσε τό πομπώδες καί τήν ὑπεροβολή τοῦ Αἰσχύλου, πού παρίστανε τά πράγματα ἀνώτερα καί ὑπερφυσικότερα ἀπό τά πραγματικά, καί ἀντίθετα πρὸς τόν Εὐριπίδη, πού παρίστανε αὐτά τέτοια πού εἶναι στήν πραγματικότητά, ὁ Σοφοκλῆς τά παρίστανε τέτοια πού προέπει νά εἶναι, ἀκολουθώντας τό μέτρο πού πράγματι εἶναι ἡ εὐγενέστατη καί χαριέστατη ἀρετή τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ γλώσσα του, ὅπως θά τήν ἐκτιμήσουμε, εἶναι πλήρης ἀπό λεπτότητα καί ἀνάλογη πρὸς τήν ἁρμομονική καί συμμετρική δραματική του τέχνη, καί γι' αὐτό οἱ ἀρχαῖοι τόν ἀποκαλοῦσαν μέλιτταν, ἐνῶ ὁ Ἀριστοφάνης ἔλεγε ὅτι τό στόμα αὐτοῦ μέλιτι κεχορισμένον ἦν. Ἀλλά καί τά χορικά του ἄσματα εἶναι περὶτεγα καί ὡραία, μεστά ἀπό μεγαλοπρόεπεια καί χάση.

Ὁμοίως, ἐνῶ στόν Αἰσχύλο τό τραγικό πραγματοποιεῖται μέ τή στάση τῆς Μοίρας ἢ τοῦ Θεοῦ ἀπέναντι στούς ἀνθρώπους καί τήν πάλη τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἐκεῖνα, στό Σοφοκλῆ ἢ Μοῖσα ἢ ὁ Θεός διευθύνουν δέδαια ὡς ἓνα σημεῖο τίς τύχες τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά ἡ ἐσωτερική δύναμη καί ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου εἶναι ἐκεῖνα πού τό παρομοῦν στήν πραγματοποίηση τῶν σχολῶν του.

Γιά τίς ἀρετές του αὐτές καί τίς ἄλλες, πού ἐμεῖς οἱ ἴδιοι θά ἐκτιμήσουμε κατὰ τήν ἀνάγνωση τῶν ἔργων του, δικαίως ὁ Ξενοφώντας ἀπό τή μιά τόν θεωροῦσε ὡς τόν τελειότατον τῶν τραγικῶν καί ὁ Ἀριστοτέλης ἀπό τήν ἄλλη ἔλαβε τούς κανόνες τῆς τραγικῆς τέχνης κυρίως ἀπό τίς τραγωδίες τοῦ μεγάλου αὐτοῦ τραγικοῦ.

4. ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ

Ὁ Σοφοκλῆς συγγράφοντας σέ ὄλη τή ζωή του ἔκαμε γύρω στά 123 δράματα μέ διάφορες ὑποθέσεις καί ἔλαβε τίς περισσότερες νίκες ἀπό ὄλους τούς τραγικούς· ἀπό τά δράματα αὐτά σῶθηκαν ὡς τίς ἡμέρες μας ἀκέραια ἑπτὰ: Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαι, Οἰδίπους Τύραννος, Αἴας, Φίλοκτητης καί Οἰδίπους ἐπί Κολωνῶ.

Οι τραγωδίες αυτές παίζονταν σε όλες τις ελληνικές πόλεις. Εικό-
νες και προτομές του στήθησαν πολλές και τα έργα του σήμερα τιμούν-
ται από ολόκληρο τον πολιτισμένο κόσμο: απλήστως διαβάζονται και
έμφανίζονται στη σκηνή.

5. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Είναι γνωστός ο μύθος για τὸ Λαίο, τὸ βασιλιά τῶν Θηβῶν, κατὰ
τὸν ὁποῖο ἔλαβε χρησμό ἀπὸ τὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν ὅτι τὸ τέκνο, πού
θά ἀποκτήσει, θά φονεύσει τὸν πατέρα καὶ θά παντρευτεῖ τὴ μητέρα
του. Γι' αὐτό, ὅταν γεννήθηκε ἀρσενικό τέκνο, οἱ γονεῖς του (ὁ Λαῖος
καὶ ἡ Ἰοκάστη) φοβήθηκαν τὴν ἐκπλήρωση τοῦ χρησμοῦ καί, ἀφοῦ
τρύπησαν τοὺς ἀστρογάλους τῶν ποδιῶν του μὲ περόνη καὶ τὸ κρέμα-
σαν ἀπὸ σκοινί, τὸ παράδωσαν σὲ ἓνα βασιλικὸ βοσκό, νὰ τὸ ἐγκατα-
λείψει στὸν Κιθαιρώνα γιὰ νὰ χαθεῖ. Ἀλλὰ ὁ βοσκὸς ἀπὸ εὐσπλαγνία
παράδωσε τὸ παιδί σὲ Κορίνθιο ποιμένα, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νὰ τὸ φέρει
στὸ βασιλιά τῆς Κορίνθου Πόλυβο. Ὁ Πόλυβος μὲ χαρὰ τὸ δέχτηκε
καὶ τὸ υἱοθέτησε, γιατί δέν εἶχε παιδιά, καὶ τὸ ὀνόμασε Οἰδίποδα, ἀπὸ
τὸ πρήξιμο (οἶδημα) τῶν ποδιῶν του. Ὅταν ὅμως, ἄντρας πιά ὁ
Οἰδίποδας, δοῦστηκε μιὰ μέρα ἀπὸ ὁμοτράπεζό του σὲ συμπόσιο πὼς
εἶναι νόθος, πῆγε στὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν γιὰ νὰ ζητήσει πληροφο-
ρίες σχετικά μὲ τὴν πραγματικὴ καταγωγὴ του· αὐτὸ τοῦ ἔδωσε τὴν
ἐντολὴ νὰ μὴν ἐπιστρέψει στὴν πατρίδα του, γιατί θά φονεύσει τὸν
πατέρα του καὶ θά πάρει σύζυγο τὴ μητέρα του. Θεωρώντας ὁ Οἰδίπο-
δας τὴν Κόρινθο πατρίδα του, ἀποφάσισε νὰ μὴν ἐπανέλθει πιά σ'
αὐτή, γι' αὐτὸ πῆρε τὸν ἀντίθετο δρόμο πρὸς τὴ Βοιωτία, ὅπου ὅμως
συνάντησε τὸν πραγματικὸ πατέρα του Λαίο καὶ τὸν φόνεψε.

Συνεχίζοντας μετὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ δρόμο του ὁ Οἰδίποδας ἔφτασε στὴ
Θήβα, τὸν καιρὸ πού ἡ πόλη καταρρυχόταν ἀπὸ τὸ φοβερὸ τέρας, τὴ
Σφίγγα, ἡ ὁποία κατασπάραζε πολλοὺς πολίτες, γιατί δέν μπορούσαν
νὰ λύσουν τὸ αἶνιγμα πού τοὺς πρόβαλλε. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ὁ βασιλιάς
τῆς πόλης καὶ ἀδελφὸς τῆς βασίλισσας Κρέων προκήρυξε ὅτι ἐκεῖνος
πού θά ἔλυνε τὸ αἶνιγμα θά γινόταν βασιλιάς καὶ θά ἔπαιρνε σύζυγο τὴ
χῆρα βασίλισσα.

Ὁ Οἰδίποδας, γτάνοντας στὴ Θήβα, κατόρθωσε μὲ τὴν εὐφνία του
νὰ λύσει τὸ αἶνιγμα καὶ νὰ πάρει τὴ βασιλεία καὶ τὴ βασίλισσα γν-

ραΐα του. Ἀπόκτησε μάλιστα μαζί της τέσσερα τέκνα, τὸν Ἐπειοκλῆ, τὸν Πολυνεΐδη, τὴν Ἀντιγόνη καὶ τὴν Ἰσμήνη, καὶ ζοῦσε στὴν ἀσχημὴ ἐντυχιμένως, ὥσπου ξαφνικά ἀσχίσε νά μασιτίζει φοβερός λοιμὸς τὴν κόρη του.

Ἀπὸ τὴ στιγμή ἀκριβῶς αὐτή, κατὰ τὴν ὁποία ἀπὸ τὴ μιά ὁ λαὸς ἀγωνιᾷ γιὰ τὴν τύχη τῆς πόλης, ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ Οἰδίποδας σκεπτεται ποιά μέτρα πρέπει νά πάρει γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ λαοῦ, ἀσχίζει τὸ δράμα, τοῦ ὁποίου τὶς λεπτομέρειες θά ἰδοῦμε στὴν ἀνάγνωσή του.

Ν α λ 6. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ὁ Οἰδίποδας, τηγλὸ ὄργανο τοῦ μοιραίου, ὅπως γνωρίζουμε ἀπὸ ὅσα πρὸ πάνω ἐκτέθηκαν γίνω ἀπὸ τὸ σχετικὸ μῦθο, φέρονται, χωρὶς νά τὸ ξέροι, τὸν πατέρα του Λαίο καὶ παντρεύτηκε τὴ μητέρα του Ἰοκάστη. Ὅταν ὅμως ἀποκαλύφτηκε τὸ γεγονός τῆς πατροκτονίας καὶ τοῦ μιαροῦ γάμου, ἡ μητέρα καὶ σύζυγος Ἰοκάστη ἀπαγορεύτηκε καὶ ὁ Οἰδίποδας αὐτοτηγλώθηκε καὶ μετὰ ἀπὸ καιρὸ ἐξορίστηκε. Ὅσοι ἀπὸ αὐτὰ οἱ γιοὶ του συμφώνησαν νά βασιλεύει καθένας τους ἀπὸ ἓνα ἔτος. Πρῶτος βασιλεῦσε ὁ Ἐπειοκλῆς, ἀλλὰ ὅταν πέρασε τὸ ἔτος ἀνήθηκε νά παραχωρήσει τὴ βασιλεία στὸν ἀδελφὸ του. Τότε ὁ Πολυνεΐδης πῆγε στὸ Ἄργος, παντρεύτηκε τὴν κόρη τοῦ βασιλιᾶ τοῦ Ἄργους Ἀδράστου καὶ μαζί μὲ τὸν πεθερὸ του καὶ πέντε ἄλλους ἡγεμόνες ἐξεστράτευσαν ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Καθένας ἀπὸ τοὺς ἐφτά αὐτοὺς ἡγεμόνες τάχτηκε ἀπέναντι σὲ μιά ἀπὸ τὶς ἐφτά πύλες τῆς πόλεως, τὶς ὁποῖες ἐπιτάσσον ἐφτά ἐπίσης ἥρωες Θηβαῖοι. Ἐνῶ λοιπὸν κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο εἶχαν ἀντιπαραταχθεῖ τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα, ἀποφασίστηκε νά κοιθεῖ ὁ πόλεμος μὲ μονομαχία τῶν δύο ἀδελφῶν· στὴ μονομαχία αὐτὴ σκοτώθηκαν καὶ οἱ δύο.

Μετὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ γεγονός ἀνέλαβε τὴ βασιλεία ὁ θεῖος τους Κρέων, ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης, ὁ ὁποῖος κατόρθωσε νά νικήσει τοὺς ἐχθροὺς καὶ νά τοὺς τρέψει σὲ φεγγή, ἀφ' οὔ κατὰ συμβουλή τοῦ μάντη Τειρεσία προσφέθηκε ὡς θῦμα πρὸς ἐξιλέωση τοῦ θεοῦ Ἄρη ὁ μεγαλύτερος γιὸς του, ὁ Μιγαράς.

Αὐτὸ τὸ δράμα, πού, ὅπως θά ἰδοῦμε, εἶναι ἄριστο γιὰ τὴν ἠθοποιΐα του καὶ ἀναμφισβήτητα ἡ ἀξιολογότερη ἀπὸ τὶς ἀσχαῖες ἐλληνικῆς τραγωδίας, ἀσχίζει ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκδοση τῆς διαταγῆς ἀπὸ τὸν Κρέοντα σχετικά μὲ τὴν τύχη τῶν νεκρῶν τῶν δύο ἀδελφῶν τοῦ ἀλληλογονεύτησαν,

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΘΟΡΙΑΣ

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

1178 204
2
ΑΡΧΙΒΕΣ Β
ΡΕΣΙΑΡΧΕΣ
Γ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1978

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὦ τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή
τίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θαάζετε,
ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἔξεστεμμένοι;
πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων, 5
ἀγῶ δικαιῶν μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ὧδ' ἐλήλυθα
ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.
ἀλλ', ὦ γεραιέ, φράζ' ἐπεὶ πρέπων ἔφυς
πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίνι τρόπῳ καθέστατε, 10
δεῖσαντες ἢ στέρξαντες; ὡς θέλοντος ἄν
ἐμοῦ προσαρκεῖν πᾶν· δυσάλγητος γὰρ ἄν
εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτίρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ', ὦ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
ὄραξ μὲν ἡμᾶς ἡλίκου προσήμεθα 15
βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πτέσθαι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γήρα βαρεῖς
ιερεῖς, ἐγὼ μὲν Ζηνός, οἶδε δ' ἠθέων

λεκτοί· τὸ δ' ἄλλο φῦλον ἐξεστεμμένον
 ἀγοραῖσι θακεῖ πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς 20
 ναοῖς ἐπ' Ἴσμηνοῦ τε μαντεία σποδῶ.
 πόλις γάρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾶς, ἄγαν
 ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κάρα
 βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίου σάλου,
 φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός, 25
 φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
 ἀγόνοις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
 σκήψας ἐλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
 ὑφ' οὗ κενοῦται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
 Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται. 30
 θεοῖσι μὲν νυν οὐκ ἰσούμενόν σ' ἐγὼ
 οὐδ' οἶδε παῖδες ἐξόμεσθ' ἐφέστιοι.
 ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἔν τε συμφοραῖς βίου
 κρίνοντες ἔν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς·
 ὅς γ' ἐξέλυσας, ἄστυ Καδμεῖον μολῶν, 35
 σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμόν, ὃν παρείχομεν,
 καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδῶς πλέον
 οὐδ' ἐκδιδαχθείς, ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
 λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὀρθῶσαι βίον.
 νῦν τ', ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κάρα, 40
 ἱκετεύομέν σε πάντες οἶδε πρόστροποι,
 ἀλκὴν τιν' εὐρεῖν ἡμῖν, εἴτε του θεῶν
 φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἴσθ' αὐτοῦ
 ὡς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ξυμφορὰς
 ζώσας ὀρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων. 45
 ἴθ', ὦ βροτῶν, ἄριστ', ἀνὸρθωσον πόλιν,
 ἴθ', εὐλαβήθηθ', ὡς σε νῦν μὲν ἦδε γῆ
 σωτήρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας,
 ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα

- στάντες τ' ἐς ὄρθον καὶ πεσόντες ὕστερον· 50
 ἀλλ' ἀσφαλείᾳ τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν.
 ὄρνιθι γὰρ καὶ τὴν τότε αἰσίῳ τύχην
 παρέσχεες ἡμῖν, καὶ τανῦν ἴσος γενοῦ.
 ὡς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
 ζῶν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν, 55
 ὡς οὐδέν ἐστι οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
 ἐρῆμος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.
- ΟΙ. ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτὰ μοι
 προσήλθεθ' ἱμείροντες. εὔ γὰρ οἶδα, ὅτι
 νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ὡς ἐγώ, 60
 οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.
 τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν ἔρχεται
 μόνον καθ' αὐτὸν κοῦδέν' ἄλλον· ἢ δ' ἐμὴ
 ψυχὴ πόλιν τε κάμει καὶ σ' ὁμοῦ στένει.
 ὥστ' οὐχ ὕπνω γ' εὐδοντά μ' ἐξεγείρετε, 65
 ἀλλ' ἴστε πολλὰ μὲν με δακρῦσαντα δῆ,
 πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις.
 ἦν δ' εὔ σκοπῶν εὕρισκον ἴασιν μόνην,
 ταύτην ἔπραξα· παῖδα γὰρ Μενοικέως
 Κρέοντ', ἑμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ 70
 ἔπεμψα Φοίβου δώμαθ' ὡς πύθοιθ', ὅ τι
 δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ἱρυσαιίμην πόλιν.
 καὶ μ' ἤμαρ ἤδη ξυμμετρούμενον χρόνῳ
 λυπεῖ, τί πράσσει· τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα
 ἄπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. 75
 ὅταν δ' ἴκηται, τηνικαῦτ' ἐγὼ κακὸς
 μὴ δρῶν ἂν εἶην πάνθ' ὅσ' ἂν δηλοῖ θεός.
 ἀλλ' εἰς καλὸν σὺ τ' εἶπας οἶδε τ' ἀρτίως
 Κρέοντα προσστείχοντα σημάινουσί μοι.
- ΟΙ. ὦναξ Ἄπολλον, εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τῳ 80

- σωτῆρι βαίη λαμπρὸς ὥσπερ ὄμματι.
 ΙΕ. ἀλλ' εἰκάσαι μὲν, ἠδύς· οὐ γὰρ ἂν κάρα
 πολυστεφῆς ὦδ' εἶρπε παγκάρπου δάφνης.
 ΟΙ. τάχ' εἰσόμεθα· ζύμμετρος γὰρ ὡς κλύειν.
 ἀναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μενοικέως, 85
 τίν' ἡμῖν ἤκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;

ΚΡΕΩΝ

- ἐσθλήν· λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὀρθὸν ἐξελθόντα, πάντ' ἂν εὐτυχεῖν.
 ΟΙ. ἔστιν δὲ ποῖον τοῦπος; οὔτε γὰρ θρασὺς
 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμί τῳ γε νῦν λόγῳ. 90
 ΚΡ. εἰ τῶνδε χρήζεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἔτοῖμος εἶπεῖν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.
 ΟΙ. ἐς πάντας αὔδα· τῶνδε γὰρ πλέον φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 ΚΡ. λέγοιμ' ἂν, οἷ' ἤκουσα τοῦ θεοῦ πάρα. 95
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἀναξ
 μίασμα χώρας, ὡς τεθραμμένον χθονὶ
 ἐν τῆδ' ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 ΟΙ. ποίῳ καθαρωῶ; τίς ὁ τρόπος τῆς ζυμφορᾶς;
 ΚΡ. ἀνδρηλατοῦντας ἢ φόνῳ φόνον πάλιν 100
 λύνοντας, ὡς τόδ' αἶμα χεϊμάζον πόλιν.
 ΟΙ. ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;
 ΚΡ. ἦν ἡμῖν, ὄναξ, Λαίος ποθ' ἠγεμὼν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 ΟΙ. ἔξοιδ' ἀκούων· οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω. 105
 ΚΡ. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 ΟΙ. οἱ δ' εἰσὶ ποῦ γῆς; ποῦ τόδ' εὐρεθήσεται
 ἶχνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας;

- KP. ἐν τῇδ' ἔφασκε γῆ· τὸ δὲ ζητούμενον 110
 ἀλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τάμελούμενον.
- OI. πότερα δ' ἐν οἴκοις ἢ ἔν ἀγροῖς ὁ Λάιος
 ἢ γῆς ἐπ' ἄλλης τῶδε συμπίπτει φόνω;
- KP. θεωρός, ὡς ἔφασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
 πρὸς οἶκον οὐκέθ' ἔκειθ', ὡς ἀπεστάλη. 115
- OI. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὁδοῦ
 κατεῖδ' ὅτου τις ἐκμαθῶν ἐχρήσατ' ἄν;
- KP. θνήσκουσι γάρ, πλὴν εἰς τις, ὅς φόβω φυγῶν,
 ὧν εἶδε, πλὴν ἓν, οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι.
- OI. τὸ ποῖον; ἐν γὰρ πόλλ' ἂν ἐξεύροι μαθεῖν, 120
 ἀρχὴν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.
- KP. ληστὰς ἔφασκε συντυχόντας οὐ μῖα
 ῥώμη κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χερῶν.
- OI. πῶς οὖν ὁ ληστής, εἴ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳ
 ἐπράσσειτ' ἐνθένδ', ἐς τόδ' ἂν τόλμησ' ἔβη; 125
- KP. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν; Λαῖου δ' ὀλωλότος,
 οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγένετο.
- OI. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν, τυραννίδος
 οὕτω πεσοῦσης, εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναι;
- KP. ἢ ποικιλῶδὸς Σφιγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν 130
 μεθέντας ἡμᾶς ἀφανῆ προσήγετο.
- OI. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὐθις αὐτ' ἐγὼ φανῶ·
 ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
 πρὸς τοῦ θανόντος τήνδ' ἔθεσθ' ἐπιστροφὴν,
 ὥστ' ἐνδίκως ὕψεσθε καμὲ σύμμαχον, 135
 γῆ τῆδε τιμωροῦντα τῷ θεῷ θ' ἅμα.
 ὑπὲρ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων,
 ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσχεδῶ μύσος.
 ὅστις γὰρ ἦν ἐκείνον ὁ κτανῶν, τάχ' ἂν
 κᾶμ' ἂν τοιαύτῃ χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι· 140

κείνῳ προσαρκῶν οὖν ἑμαυτὸν ὠφελῶ.
 ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες ὑμεῖς μὲν βάρων
 ἴστασθε, τούσδ' ἄραντες ἱκτῆρας κλάδους·
 ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ὧδ' ἀθροίζετω,
 ὡς πᾶν ἑμοῦ δράσοντος· ἧ γὰρ εὐτυχεῖς 145
 σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ' ἢ πεπτωκότες.
 ΙΕ. ὦ παῖδες, ἰστώμεσθα· τῶνδε γὰρ χάριν
 καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὧν ὄδ' ἐξαγγέλλεται.
 Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἅμα
 σωτήρ θ' ἴκοιτο καὶ νόσου παυστήριος. 150

ΧΟΡΟΣ

στροφὴ α' ὦ Διὸς ἀδυεπὲς φάτι, τίς ποτε τᾶς πολυχρύσου
 Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας
 Θήβας; ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα, δείματι
 ἰήιε Δάλιε Παιάν, [πάλλων
 ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἢ νέον 155
 ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν
 ἐξανύσεις χρέος.
 εἰπέ μοι, ὦ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος, ἄμβρο-
 [τε Φάμα.
 ἀντιστρ. α' πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἄμβροτ'
 [Ἄθάνα,
 γαιάοχόν τ' ἀδελφεάν 160
 Ἄρτεμιν, ἃ κυκλόεντ' ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα
 καὶ Φοῖβον ἐκαβόλον, ἰώ, [θάσσει,
 τρισσοὶ ἀλεξιμόροι προφάνητέ μοι.
 εἴ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὕπερ
 ὄρνυμένας πόλει 165
 ἠνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πῆματος, ἔλθετε καὶ
 στροφὴ β' ὦ πόποι· ἀνάριθμα γὰρ φέρω [νῦν.

πήματα· νοσεῖ δέ μοι πρόπας
 στόλος, οὐδ' ἔνι φροντίδος ἔγχος, 170
 ᾧ τις ἀλέξεται· οὔτε γὰρ ἔκγονα
 κλυτᾶς χθονὸς αὖξεται, οὔτε τόκοισιν
 ἰηίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
 ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδεις, ἄπερ εὔπερον
 [ὄρνιν, 175

κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρὸς ὄρμενον
 ἀκτάν πρὸς ἑσπέρου θεοῦ·
 ᾧν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
 νηλέα δὲ γένεθλα πρὸς πέδω 180
 θαναταφύρα κεῖται ἀνοικτως·
 ἐν δ' ἄλοχοι πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες
 ἀκτάν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι
 λυγρῶν πόνων ἰκτῆρες ἐπιστενάχουσιν. 185
 παιᾶν δὲ λάμπει στενόεσσα τε γῆρυς ὄμαυλος·
 ᾧν ὕπερ, ᾧ χρυσέα θύγατερ Διός,
 εὐῶπα πέμψον ἀλκάν·

στροφὴ γ' Ἄρεά τε τὸν μαλερόν, δς νῦν ἄχαλκος ἀσπίδων 190
 φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,
 παλίσσυτον δράμημα νωτίσαι πάτρας
 ἄπουρον, εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον Ἄμφιτρίτας 195
 εἴτ' ἐς τὸν ἀπόξενον ὄρμον,
 Θρήκιον κλύδωνα·

τέλει γάρ, εἴ τι νύξ ἀφῆ,
 τοῦτ' ἐπ' ἤμαρ ἔρχεται.
 τόν, ᾧ τᾶν πυρφόρων 200
 ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
 ᾧ Ζεῦ, πάτερ, ὑπὸ σῶ φθίσσον κεραυνῶ.
 ἀντιστρ. γ' Λύκει' ἀνάξ, τά τε σὰ χρυσοστρόφων ἀπ' ἀγκυλᾶν
 βέλεα θέλοιμ' ἂν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

ἄρωγὰ προσταθέντα, τάς τε πυρφόρους
 Ἄρτέμιδος αἶγλας, ζὺν αἶς Λύκι' ὄρεα διάσσει.
 τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω,
 τᾶσδ' ἐπώνυμον γᾶς, 210
 αἰνῶπα Βάκχον εὖιον,
 Μαινάδων ὁμόστολον,
 πελασθῆναι φλέγοντ'
 ἀγλαῶπι σύμμαχον /
 πεύκα ἔπι τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν. 215
 ΟΙ.
 αἰτεῖς· ἃ δ' αἰτεῖς, τᾶμ' ἐὰν θέλῃς ἔπη
 κλύων δέχεσθαι τῇ νόσῳ θ' ὑπηρετεῖν,
 ἀλκὴν λάβοις ἂν κἀνακούφισιν κακῶν·
 ἀγῶ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερῶ,
 ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος· οὐ γὰρ ἂν μακρὰν 220
 ἔγνευον αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.
 νῦν δ', ὕστερος γὰρ ἄστος εἰς ἀστούς τελῶ,
 ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·
 ὅστις πόθ' ὑμῶν Λάϊον τὸν Λαβδάκῳ
 κάτοιιδεν ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο, 225
 τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.
 κεῖ μὲν φοβεῖται τοῦπίκλημ' ὑπεξελεῖν
 αὐτὸς καθ' αὐτοῦ — πείσεται γὰρ ἄλλο μὲν
 ἀστεργές οὐδέν, γῆς δ' ἄπεισιν ἀσφαλῆς·
 εἰ δὴ αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἕξ ἄλλης χθονὸς 230
 τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ
 κέρδος τελῶ ἴγῳ χῆ χάρις προσκείσεται.
 εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καὶ τις ἦ φίλου
 δείσας ἀπώσει τοῦπος ἢ χαυτοῦ τόδε,
 ἃ ἔκ τῶνδε δράσω, ταῦτα χρῆ κλύειν ἐμοῦ. 235
 τὸν ἄνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστί, γῆς
 τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα,
 μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
 κοινὸν ποιεῖσθαι μήτε χέρνιβος νέμειν, 240
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
 τοῦδ' ἡμῖν ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
 μαντεῖον ἐξέφηγεν ἀρτίως ἐμοί.
 ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῶ τε δαίμονι
 τῶ τ' ἀνδρὶ τῶ θανόντι σύμμαχος πέλω. 245
 κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότ' εἴτε τις
 εἷς ὧν λέληθεν εἴτε πλειόνων μέτα,
 κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτριψαί βίον.
 ἐπέυχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ξυνέστιος
 ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ξυνειδότος, 250
 παθεῖν, ἄπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἡρασάμην.
 ὑμῖν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκῆπτω τελεῖν,
 ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδέ τε
 γῆς ᾧδ' ἀκάρπως καθέως ἐφθαρμένης.
 οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ προᾶγμα μὴ θεήλατον, 255
 ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως ἔαν,
 ἀνδρός γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,
 ἀλλ' ἐξερευᾶν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
 ἔχων μὲν ἀρχάς, ἃς ἐκεῖνος εἶχε πρίν,
 ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναῖχ' ὁμόσπορον, 260
 κοινῶν τε παίδων κοίν' ἄν, εἰ κείνῳ γένος
 μὴ ἄδυστύχησεν, ἦν ἂν ἐκπεφυκότα·
 νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρᾶτ' ἐνήλαθ' ἡ τύχη·
 ἀνθ' ὧν ἐγὼ τάδ' ὥσπερ εἰ τοῦμοῦ πατρός
 ὑπερμαχοῦμαι κάπῃ πάντ' ἀφίξομαι, 265
 ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν
 τῶ Λαβδακείῳ παιδί Πολυδώρου τε καὶ
 τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγήνορος.

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρωσιν εὐχομαι θεοὺς
 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά, 270
 μήτ' οὖν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ νῦν φθερεῖσθαι κάτι τοῦδ' ἐχθίονι.
 ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
 τάδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἧ τε σύμμαχος Δίκη
 χοί πάντες εὖ ξυνεῖεν εἰσαεὶ θεοί. 275
- XO. ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ᾧδ' ἄναξ, ἐρῶ·
 οὐτ' ἔκτανον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι· τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
 Φοίβου τόδ' εἶπεῖν, ὅστις εἴργασται ποτε.
- OI. δίκαι' ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς, 280
 ἂν μὴ θέλωσιν, οὐδ' ἂν εἷς δύναιτ' ἀνήρ.
- XO. τὰ δεύτερ' ἐκ τῶνδ' ἂν λέγοιμ' ἅ μοι δοκεῖ.
 OI. εἰ καὶ τρίτ' ἔστί, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
 XO. ἄνακτ' ἄνακτι ταῦθ' ὀρῶντ' ἐπίσταται 285
 μάλιστα Φοίβῳ Τειρεσίαν, παρ' οὗ τις ἂν
 σκοπῶν τάδ', ᾧναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα.
- OI. ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην·
 ἐπεμψα γάρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρῶν θαυμάζεται.
- XO. καὶ μὴν τὰ γ' ἄλλα κωφὰ καὶ παλαί' ἔπη. 290
 OI. τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γὰρ σκοπῶ λόγον.
 XO. θανεῖν ἐλέχθη πρὸς τινῶν ὀδοιπόρων.
 OI. ἤκουσα κάγω· τὸν δ' ἰδόντ' οὐδεὶς ὄρα.
 XO. ἀλλ' εἴ τι μὲν δὴ δείματός γ' ἔχει μέρος,
 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδ' ἄρας. 295
- OI. ᾧ μὴ 'στι δρωῖντι τάρβος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ.
 XO. ἀλλ' οὐξελέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἶδε γὰρ
 τὸν θεῖον ἤδη μάντιν ᾧδ' ἄγουσιν, ᾧ
 τάληθές ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνῳ.

- ΟΙ. ὦ πάντα νωμῶν Τειρεσία, διδακτά τε 300
 ἄρρητά τ' οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ,
 πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις φρονεῖς δ' ἄμως,
 οἷα νόσφ' σύνεστιν ἤς σὲ προστάτην
 σωτῆρά τ' ὄναξ, μῦνον ἐξευρίσκομεν.
 Φοῖβος γάρ, εἴ τι μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων, 305
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν ἔκλυσιν
 μόνην ἂν ἔλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λαίον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ τῆς γῆς φυγάδας ἐκπεμφαίμεθα.
 σύ νυν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν 310
 μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ῥῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ῥῦσαι δ' ἐμέ.
 ῥῦσαι δὲ πᾶν μίσμα τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν· ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀφ' ὧν
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος. 315

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

- φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἐνθα μὴ τέλη
 λύη φρονοῦντι. Ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδὼς διώλεσ'· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἰκόμην.
- ΟΙ. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
- ΤΕΙ. ἄφες μ' ἐς οἴκους· ῥᾶστα γὰρ τὸ σόν τε σύ 320
 καὶ γὰρ ἀνοίσω τοῦμόν, ἦν ἐμοὶ πίθη.
- ΟΙ. οὐτ' ἔννομ' εἶπας οὔτε προσφιλῆ πόλει
 τῆδ', ἢ σ' ἔθρεψε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
- ΤΕΙ. ὁρῶ γὰρ οὐδὲ σοὶ τὸ σόν φώνημ' ἰὸν
 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταῦτόν πάθω... 325
- ΟΙ. μή, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σὲ προσκυνοῦμεν οἷδ' ἰκτῆριοι.

- TEI. πάντες γὰρ οὐ φρονεῖτ' ἐγὼ δ' οὐ μὴ ποτε,
τᾶμ' ὡς ἂν εἴπω, μὴ τὰ σ' ἐκφήνω κακά.
- OI. τί φῆς; ξυνειδῶς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἐννοεῖς 330
ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν;
- TEI. ἐγὼ οὐτ' ἐμαυτόν, οὔτε σ' ἀलगυνῶ· τί ταῦτ'
ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.
- OI. οὐκ, ὦ κακῶν κάκιστε, καὶ γὰρ ἂν πέτρου
φύσιν σὺ γ' ὀργάνειας, ἐξερεῖς ποτε, 335
ἀλλ' ὧδ' ἄτεγκτος ἀτελεύτητος φανεῖ;
- TEI. ὀργὴν ἐμέμψω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὁμοῦ
ναίουσαν οὐ κατεῖδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.
- OI. τίς γὰρ τοιαῦτ' ἂν οὐκ ἂν ὀργίζοιτ' ἔπη
κλύων, ἃ νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάζεις πόλιν; 340
- TEI. ἤξει γὰρ αὐτά, καὶ ἐγὼ σιγῇ στέγω.
- OI. οὐκοῦν, ἃ γ' ἤξει, καὶ σὲ χρὴ λέγειν ἐμοί.
- TEI. οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι· πρὸς τὰδ', εἰ θέλεις,
θυμοῦ δι' ὀργῆς, ἣτις ἀκριωτάτη.
- OI. καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδέν, ὡς ὀργῆς ἔχω, 345
ἄπερ ξυνίημι. ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοί
καὶ ξυμφυτεῦσαι τοῦργον εἰργάσθαι θ' ὅσον
μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων,
καὶ τοῦργον ἂν σοῦ τοῦτ' ἔφην εἶναι μόνου.
- TEI. ἄλγθες; ἐννέπω σὲ τῷ κηρύγματι, 350
ᾧπερ προσεῖπας, ἐμμένειν κάρ' ἡμέρας
τῆς νῦν προσαυδᾶν μήτε τοῦσδε μήτ' ἐμέ,
ὡς ὄντι γῆς τῆσδ' ἀνοσίῳ μιάστορι.
- OI. οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε
τὸ ῥῆμα; καὶ ποῦ τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς; 355
- TEI. πέφευγα· τάλιθές γὰρ ἰσχυρὸν τρέφω.
- OI. πρὸς τοῦ διδραχθεῖς; οὐ γὰρ ἔκ γε τῆς τέχνης.
- TEI. πρὸς σοῦ· σὺ γὰρ μ' ἄκοντα προυτρέψω λέγειν.

- ΟΙ. ποῖον λόγον; λέγ' αὔθις, ὡς μάλλον μάθω.
- ΤΕΙ. οὐχὶ ξυνῆκας πρόσθεν, ἢ ἕκπειρᾶ λόγων; 360
- ΟΙ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὔθις φράσον.
- ΤΕΙ. φονέα σέ φημι τάνδρός, οὗ ζητεῖς, κυρεῖν.
- ΟΙ. ἀλλ' οὐ τι χαίρων δῖς γε πημονάς ἐρεῖς.
- ΤΕΙ. εἶπω τι δῆτα κάλλ', ἔν' ὀργίζῃ πλέον;
- ΟΙ. ὅσον γε χρήξεις· ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
- ΤΕΙ. λεληθέναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλτάτοις
αἰσχισθ' ὀμιλοῦντ' οὐδ' ὄραν, ἔν' εἴ κακοῦ.
- ΟΙ. ἦ καὶ γεγηθῶς ταῦτ' αἰεὶ λέξουσιν δοκεῖς;
- ΤΕΙ. εἶπερ τί γ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας σθένος.
- ΟΙ. ἀλλ' ἔστι, πλὴν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ', ἐπεὶ 370
τυφλὸς τά τ' ὄτα τὸν τε νοῦν τά τ' ὄμματ' εἶ.
- ΤΕΙ. σὺ δ' ἄθλιός γε ταῦτ' ὄνειδίζων, ἃ σοὶ
οὐδεὶς ὅς οὐχὶ τῶνδ' ὄνειδιεῖ τάχα.
- ΟΙ. μιᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτός, ὥστε μήτ' ἐμὲ
μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρα βλάψαι ποτ' ἄν. 375
- ΤΕΙ. οὐ γὰρ σε μοῖρα πρὸς γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
ἱκανὸς Ἀπόλλων, ᾧ τάδ' ἐκπρᾶξαι μέλει.
- ΟΙ. Κρέοντος ἢ σοῦ ταῦτα ἀτάξουρήματα;
- ΤΕΙ. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.
- ΟΙ. ὦ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνῃ τέχνης 380
ὑπερφέρουσα τῶ πολυζήλω βίῳ,
ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται,
εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὐνεχ', ἣν ἐμοὶ πόλις
διωρητόν, οὐκ' αἰτητόν, εἰσεχείρισεν,
ταύτης Κρέων ὁ πιστός, οὐξ ἀρχῆς φίλος, 385
λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐκβαλεῖν ἱμείρεται,
ὑφεῖς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφυ τυφλός.

- ἐπεὶ, φέρ' εἰπέ, ποῦ σὺ μάντις εἶ σαφής; 390
 πῶς οὐχ, ὅθ' ἡ βραψωδὸς ἐνθάδ' ἦν κύων,
 ἡύδασι τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον;
 καίτοι τό γ' αἰνιγμ' οὐχὶ τοῦπιόντος ἦν
 ἀνδρὸς διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει, 395
 ἦν οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προὔφρανης ἔχων
 οὐτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολῶν,
 ὁ μὴδὲν εἰδὼς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθῶν·
 ὄν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνοις
 παραστατήσιν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ χῶ συνθεῖς τάδε
 ἀγγελᾶτήσιν· εἰ δὲ μὴ ἴδοκεῖς γέρον
 εἶναι, παθῶν ἔγνωσ' ἂν οἶά περ φρονεῖς.
 XO. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὀργῇ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίου, δοκεῖ. 405
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ' ἄριστα λύσομεν, τόδε σκοπεῖν.
 TEI. εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν
 ἴσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ καὶ γὼ κρατῶ.
 οὐ γὰρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξίη, 410
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλὸν μ' ὠνειδίσας·
 σὺ καὶ δέδορκας κοῦ βλέπεις ἔν' εἰ κακοῦ,
 οὐδ' ἐνθα ναίεις οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.
 ἄρ' οἴσθ' ἀφ' ὧν εἶ; καὶ λέληθας ἐχθρὸς ὦν 415
 τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε κάπὶ γῆς ἄνω,
 καὶ σ' ἀμφιπλήξ' μητρὸς τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἐλᾶ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους Ἄρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.
 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμήν, 420

ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
 ὅταν καταίσθῃ τὸν ὑμέναιον, ὃν δόμοις
 ἄνορμον εἰσέπλευσας εὐπλοίας τυχῶν;
 ἄλλων δὲ πλῆθος οὐκ ἐπαισθάνῃ κακῶν,
 ἃ σ' ἐξισώσει σοί τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις. 425
 πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμὸν στόμα
 προπηλάκιζε· σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
 κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεταιί ποτε.

ΟΙ. ἦ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
 οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐχὶ θῆσσον; οὐ πάλιν 430
 ἄψορρος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἄπει;

ΤΕΙ. οὐδ' ἐκόμην ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ μὴ 'κάλεις.

ΟΙ. οὐ γὰρ τί σ' ἤδη μῶρα φωνήσοντ', ἐπεὶ
 σχολῆ σ' ἄν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστειλάμην.

ΤΕΙ. ἡμεῖς τοιοῖδ' ἔφρυμεν, ὡς μὲν σοὶ δοκεῖ, 435
 μῶροι, γονεῦσι δ', οἳ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες.

ΟΙ. ποίοισι; μεῖνον· τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν;

ΤΕΙ. ἦδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.

ΟΙ. ὡς πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσαφῆ λέγεις.

ΤΕΙ. οὐχουν σὺ ταῦτ' ἄριστος εὐρίσκειν ἔφυς; 440

ΟΙ. τοιαῦτ' ὀνειδιζ', οἷς ἔμ' εὐρήσεις μέγαν.

ΤΕΙ. αὐτῆ γε μέντοι σ' ἡ τύχη διώλεσεν.

ΟΙ. ἀλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἐξέσωσ', οὐ μοι μέλει.

ΤΕΙ. ἄπειμι τοῖνον· καὶ σὺ, παῖ, κόμιζέ με.

ΟΙ. κομιζέτω δῆθ', ὡς παρῶν σὺ γ' ἐμποδῶν 445
 ὀχλεῖς· συθείς τ' ἄν οὔκ ἂν ἀλγύναις πλέον.

ΤΕΙ. εἰπὼν ἄπειμ' ὧν οὔνεκ' ἦλθον, οὐ τὸ σὸν
 δείσας πρόσωπον· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπου μ' ὀλεῖς.

λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι
 ζητεῖς ἀπειλῶν κάνακηρύσσων φόνον 450
 τὸν Λαίτιον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε,

- ξένος, λόγω μέτοικος, εἶτα δ' ἐγγενῆς
φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἠσθήσεται
τῇ ξυμφορᾷ· τυφλὸς γάρ ἐκ δεδορκότος
καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἔπι 455
σκήπτρω προδεικνύς γαῖαν ἐμπορεύσεται.
φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνὼν
ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, κἄξ ἧς ἔφυ
γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς
ὁμόσπορός τε καὶ φονεύς, καὶ ταῦτ' ἰὼν 460
εἴσω, λογίζου· κἂν λάβης ἐψευσμένον,
φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.
- ΧΟ. στρ. α' τίς, ὄντιν' ἀθεσπιέπεια Δελφίς εἶπε πέτρα
ἄρρητ' ἄρρητων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν; 465
ᾧρα νιν ἀελλάδων
ἵππων σθυναρώτερον
φυγᾶ πόδα νωμᾶν.
ἔνοπλος γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρόσκει
πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας· 470
δειναὶ δ' ἅμ' ἔπονται
Κῆρες ἀναπλάκητοι.
- ἀντιστρ. α' ἔλαμψε γὰρ τοῦ νιφοέντος ἀρτίως φανεῖσα
φάμα Παρνασσοῦ τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντ'
φοιτᾶ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν [ἰχνεύειν· 475
ὕλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ
πέτρας, ὡς ταῦρος,
μέλεος μελέω ποδὶ χηρέων,
τὰ μεσόμφαλα γᾶς ἀπονοσφίζων 480
μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ
ζῶντα περιποτᾶται.
- στροφή β' δεινὰ μὲν οὖν, δεινὰ ταράσσει σοφὸς οἰω-
[νοθέτας, 485

οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ', ὅ τι λέξω δ' ἀπορῶ.
πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτε' ἐνθάδ' ὄρων οὔτ' ὀπίσω.
τί γάρ ἢ Λαβδακίδαίς,

ἢ τῷ Πολύβου νεῖκος ἔχειτ', οὔτε πάροιθεν 490
ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πω

ἔμαθον, πρὸς ὅτου δῆ, βασάνῳ πίστιν ἔχων,
ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἶμ' Οἰδίποδα, 495

Λαβδακίδαίς ἐπίκουρος ἀδήλων θανάτων.

ἀλλ' ὁ μὲν οὖν Ζεὺς ὅ τ' Ἀπόλλων ζυνοτοί

ἀντιστρ. β'

[καὶ τὰ βροτῶν

εἰδότες· ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλέον ἢ γῶ

[φέρεται, 500

κρίσις οὐκ ἔστιν ἀληθής· σοφία δ' ἂν σοφίαν
παραμείψειεν ἀνήρ.

ἀλλ' οὔποτ' ἔγωγ' ἂν, πρὶν ἴδοιμ' ὀρθὸν ἔπος,
μειφομένων ἂν καταφαίην. 505

φανερὰ γὰρ ἐπ' αὐτῷ πτερόεσσ' ἤλθε κόρα
ποτέ, καὶ σοφὸς ὤφθη βασάνῳ θ' ἠδύπολις·
τῷ ἀπ' ἐμῆς φρενὸς οὔποτ' ὀφλήσει κακίαν. 510

KP.

ἄνδρες πολῖται, δεῖν' ἔπη πεπυσμένος
κατηγορεῖν μου τὸν τύραννον Οἰδίπου,
πάρειμ' ἀτλητῶν. Εἰ γὰρ ἐν ταῖς ζυμοφοαῖς 515

ταῖς νῦν νομίζει πρὸς γ' ἐμοῦ πεποσθέναι
λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν ἐς βλάβην φέρον,
οὔτοι βίου μοι τοῦ μακράωνος πόθος,
φέροντι τήνδε βάζιν. οὐ γὰρ εἰς ἀπλοῦν
ἢ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέρει, 520

ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ κακὸς μὲν ἐν πόλει,
κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.

XO.

ἀλλ' ἤλθε μὲν δῆ τοῦτο τοῦνεῖδος τάχ' ἂν
ὄργῃ βιασθὲν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν.
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

- ΚΡ. τούπος δ' ἐφάνθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι 525
πεισθεις ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι;
- ΧΟ. ἠὲ δάτο μὲν τὰδ', οἶδ' δ' οὐ γνώμη τίνι.
- ΚΡ. ἐξ ὀμμάτων δ' ὀρθῶν τε καὶ ὀρθῆς φρονός
κατηγορεῖτο τοῦπίκλημα τοῦτό μου;
- ΧΟ. οὐκ οἶδ'· ἄ γὰρ δρῶσ' οἱ κρατοῦντες, οὐχ ὀρῶ. 530
αὐτὸς δ' ὅδ' ἤδη δωμάτων ἔξω περᾶ.
- ΟΙ. οὔτος σύ, πῶς δεῦρ' ἤλθες; ἦ τοσονδ' ἔχεις
τόλμης πρόσωπον, ὥστε τὰς ἐμὰς στέγας
ἴκου, φονεὺς ὦν τοῦδε τάνδρὸς ἐμφανῶς
ληστής τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος; 535
φέρ' εἰπέ πρὸς θεῶν, δειλίαν ἢ μωρίαν
ιδῶν τιν' ἐμοὶ ταῦτ' ἐβουλεύσω ποιεῖν;
ἦ τοῦργον ὡς οὐ γνωριοῦμί σου τόδε
δόλω προσέρπον ἢ οὐκ ἀλεξοίμην μαθῶν;
ἄρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τοῦγχείρημά σου, 540
ἄνευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
θηρᾶν, ὃ πλήθει χρήμασιν θ' ἀλίσκεται;
- ΚΡ. οἶσθ' ὡς ποίησον; ἀντὶ τῶν εἰρημένων
ἴσ' ἀντάκουσον, καῖτα κρῖν' αὐτὸς μαθῶν.
- ΟΙ. λέγειν σύ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακός 545
σοῦ· δυσμενῆ γὰρ καὶ βαρύν σ' εὔρηκ' ἐμοί.
- ΚΡ. τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον, ὡς ἐρῶ.
- ΟΙ. τοῦτ' αὐτὸ μή μοι φράζ', ὅπως οὐκ εἶ κακός.
- ΚΡ. εἶ τοι νομίζεις κτῆμα τὴν ἀνθαδίαν
εἶναί τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς. 550
- ΟΙ. εἶ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς
δρῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὔ φρονεῖς.
- ΚΡ. ζύμφημί σοι ταῦτ' ἔνδικ' εἰρῆσθαι· τὸ δέ
πάθημ' ὅποῖον φῆς παθεῖν, δίδασκέ με.
- ΟΙ. ἔπειθεσ ἢ οὐκ ἔπειθεσ, ὡς χρεῖη μ' ἐπὶ 555

- τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαί τινα;
 ΚΡ. καὶ νῦν ἔθ' αὐτός εἰμι τῷ βουλευμάτι.
 ΟΙ. πόσον τιν' ἤδη δῆθ' ὁ Λάιος χρόνον...
 ΚΡ. δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γὰρ ἐννοῶ.
 ΟΙ. ἄφαντος ἔρρει θανασίμῳ χειρώματι; 560
 ΚΡ. μακροὶ παλαιοὶ τ' ἂν μετρηθεῖεν χρόνοι.
 ΟΙ. τότε οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ;
 ΚΡ. σοφός γ' ὁμοίως κάξ ἴσου τιμώμενος.
 ΟΙ. ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότε ἐν χρόνῳ;
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἐμοῦ γ' ἐστῶτος οὐδαμοῦ πέλας. 565
 ΟΙ. ἀλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε;
 ΚΡ. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί; κοῦκ ἠκούσαμεν.
 ΟΙ. πῶς οὖν τόθ' οὗτος ὁ σοφὸς οὐκ ἠῦδα τάδε;
 ΚΡ. οὐκ οἶδ'. ἐφ' οἷς γὰρ μὴ φρονῶ, σιγαῖν φιλῶ.
 ΟΙ. τόσον δέ γ' οἶσθα καὶ λέγοις ἂν εὔφρονων. 570
 ΚΡ. ποῖον τόδ'; εἰ γὰρ οἶδά γ', οὐκ ἀρνήσομαι.
 ΟΙ. ὀθούνεκ', εἰ μὴ σοὶ ξυνῆλθε, τὰς ἐμὰς
 οὐκ ἂν ποτ' εἶπε Λαίτου διαφθοράς.
 ΚΡ. εἰ μὲν λέγει τὰδ' αὐτὸς οἶσθ'. ἐγὼ δὲ σοῦ
 μαθεῖν δικαίῳ ταῦθ' ἄπερ κάμοῦ σὺ νῦν. 575
 ΟΙ. ἐκμάνθαν'· οὐ γὰρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.
 ΚΡ. τί δῆτ'; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις;
 ΟΙ. ἀρνησις οὐκ ἔνεστιν ὧν ἀνιστορεῖς.
 ΚΡ. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταῦτά, γῆς ἴσον νέμων;
 ΟΙ. ἂν ἦ θέλουσα, πάντ' ἐμοῦ κομίζεται. 580
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἴσοῦμαι σφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος;
 ΟΙ. ἐνταῦθα γὰρ δὴ καὶ κακὸς φαίνεται φίλος.
 ΚΡ. οὐκ, εἰ διδοίης γ', ὡς ἐγώ, σαυτῷ λόγον.
 σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἂν δοκεῖς
 ἀρχειν ἐλέσθαι ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ 585
 ἄτρεστον εὐδοντ', εἰ τὰ γ' αὐθ' ἔξει κράτη.

ἐγὼ μὲν οὖν οὐτ' αὐτὸς ἱμείρων ἔφρον
 τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύραννα δρᾶν,
 οὐτ' ἄλλος, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.
 νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἄνευ φόβου φέρω· 590
 εἰ δ' αὐτὸς ἦρχον, πολλὰ κἄν ἄκων ἔδρων.
 πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννίς ἠδίων ἔχειν
 ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφυ;
 οὐπω τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ,
 ὥστ' ἄλλα χρῆζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά. 595
 νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται,
 νῦν οἱ σέθεν χρῆζοντες ἐκκαλοῦσί με·
 τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοὺς ἅπαν ἐνταῦθ' ἐνι.
 πῶς δῆτ' ἐγὼ κεῖν' ἂν λάβοιμ' ὄφεις τάδε;
 οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν. 600
 ἀλλ' οὐτ' ἐραστῆς τῆσδε τῆς γνώμης ἔφρον,
 οὐτ' ἂν μετ' ἄλλου δρῶντος ἂν τλαίην ποτέ.
 καὶ τῶνδ' ἔλεγχον, τοῦτο μὲν Πυθῶδ' ἰὼν
 πεύθου, τὰ χρησθέντ' εἰ σαφῶς ἠγγειλά σοι·
 τοῦτ' ἄλλ', ἐάν με τῷ τερασκόπῳ λάβῃς 605
 κοινῇ τι βουλευσάντα, μὴ μ' ἀπλῆ κτάνης
 ψήφῳ, διπλῆ δέ, τῇ τ' ἐμῇ καὶ σῇ, λαβῶν·
 γνώμη δ' ἀδήλω μὴ με χωρὶς αἰτιῶ·
 οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην
 χρηστοὺς νομίζειν οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς. 610
 φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
 καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίοντον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.
 ἀλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τάδ' ἀσφαλῶς, ἐπεὶ
 χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν μόνος,
 κακὸν δὲ κἄν ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μιᾶ. 615
 καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
 ἀναξ' φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

XO.

- ΟΙ. ὅταν ταχύς τις οὐπιβουλεύων λάθρα
χωρῆ, ταχὺν δεῖ κάμει βουλεύειν πάλιν·
εἰ δ' ἡσυχάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν 620
πεπραγμέν' ἔσται, τὰ μὰ δ' ἡμαρτημένα.
- ΚΡ. τί δῆτα χρέζεις; ἦ με γῆς ἔξω βαλεῖν;
ΟΙ. ἤκιστα· θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.
ΚΡ. ὅταν προδείξῃς, οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν.
ΟΙ. ὡς οὐχ ὑπείξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις; 625
ΚΡ. οὐ γὰρ φρονοῦντά σ' εὖ βλέπω.
ΟΙ. τὸ γοῦν ἐμόν.
ΚΡ. ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμόν.
ΟΙ. ἀλλ' ἔφυς κακός.
ΚΡ. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;
ΟΙ. ἀρκτέον γ' ὅμως.
ΚΡ. οὔτοι κακῶς γ' ἄρχοντος.
ΟΙ. ὦ πόλις, πόλις.
ΚΡ. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχὶ σοὶ μόνῳ. 630
ΧΟ. παύσασθ', ἀνακτες καιρίαν δ' ὑμῖν ὄρω
τῆνδ' ἐκ δόμων στείχουσαν Ἰοκάστην, μεθ' ἧς
τὸ νῦν παρεστῶς νεῖκος εὖ θέσθαι χρεῶν.

ΙΟΚΑΣΤΗ

- τί τὴν ἄβουλον, ὦ ταλαίπωροι, στάσιν
γλώσσης ἐπήρασθ'; οὐδ' ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὕτω νοσοῦσης, ἴδια κινουῦντες κακά;
οὐκ εἶ σύ τ' οἶκος σύ τε, Κρέον, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἄλγος ἐς μέγ' οἴσετε;
ΚΡ. ὅμαιμε, δεινά μ' Οἰδίπους, ὁ σὸς πόσις,
δρᾶσαι δικαιοῖ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἦ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβῶν.
ΟΙ. ξύμφημι· δρῶντα γὰρ νιν, ὦ γύναι, κακῶς

- ΚΡ. εἴληφα τοῦμόν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
 μή νυν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἰ σέ τι
 δέδρακ', ὀλοίμην, ὧν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. 645
- ΙΟ. ὦ πρὸς θεῶν πίστευσον, Οἰδίπους, τάδε.
 μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεῖς θεῶν,
 ἔπειτα κάμῃ τούσδε θ', οἳ πάρεισί σοι.
- ΧΟ. σπρ. α' πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἀναξ, λίσσομαι. 650
- ΟΙ. τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω;
- ΧΟ. τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν κα-
- ΟΙ. οἴσθ' οὔν ἂν χρήζεις; [τράιδεσαι.
- ΧΟ. οἶδα.
- ΟΙ. φράζε δὴ τί φῆς. 655
- ΧΟ. τὸν ἐναγῆ φίλον μήποτ' ἐν αἰτία
 σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἄτιμον βαλεῖν.
- ΟΙ. εὔ νυν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς ἐμοὶ
 ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.
- ΧΟ. σπρ. β' οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
 "Ἄλιον· ἐπεὶ ἄθεος, ἀφίλος, ὃ τι πύμακτον
 ὀλοίμην, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
 ἀλλὰ μοι δυσμόρῳ γὰρ φθίνουσα 665
 τρύχει ψυχάν, τάδ' εἰ κακοῖς κακὰ
 προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
- ΟΙ. ὄδ' οὔν ἵτω, κεῖ χρὴ με παντελῶς θανεῖν
 ἢ γῆς ἄτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βίᾳ. 670
 τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικτίρω στόμα
 ἐλεινόν· οὔτος δ', ἐνθ' ἂν ᾗ, στυγίησεται.
- ΚΡ. στυγρός μὲν εἶκων δῆλος εἶ, βαρὺς δ' ὅταν
 θυμοῦ περάσῃς· αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις
 αὐταῖς δικίως εἰσὶν ἄλγιστα φέρειν. 675
- ΟΙ. οὔκουν μ' ἐάσεις κάκτος εἶ;
- ΚΡ. πορεύσομαι,

- σου μὲν τυχῶν ἀγνώτος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος.
- XO. ^{ἀντ.α} γύναι, τί μέλλεις κομίζεῖν δόμων τόνδ' ἔσω; 680
- IO. μαθοῦσά γ', ἥτις ἡ τύχη.
- XO. δόκησις ἀγνώως λόγων ἤλθε· δάπτει δὲ καὶ
τὸ μὴ ἴνδικον.
- IO. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;
- XO. ναίχι.
- IO. καὶ τίς ἦν λόγος ;
- XO. ἄλλις ἔμοιγ' ἄλλις, γὰρ προπονουμένας, 685
φαίνεται, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν.
- OI. ὄραξ ἔν' ἤκεις, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνήρ,
τοῦμόν παριεῖς καὶ καταμβλύνων κέαρ;
- XO. ^{ἀντ.β} ἀναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἅπαξ μόνον, 690
ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα
πεφάνθαι μ' ἄν, εἴ σε νοσφίζομαι
ὡς τ' ἐμὲν γὰρ φίλον ἐν πόνοισιν 695
ἀλύουσαν κατ' ὀρθὸν οὖρισας·
τανῦν δ' εὐπομπος, εἰ δύνῃ, γενοῦ.
- IO. πρὸς θεῶν δίδαξον ἅμ', ἀναξ, ὅτου ποτὲ
μῆνιν τοσήνδε πράγματος στήσας ἔχεις.
- OI. ἐρῶ· σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλεόν, γύναι, σέβω· 700
Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει.
- IO. λέγ' εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἐρεῖς.
- OI. φονέα μέ φησι Λαῖτου καθεστάναι.
- IO. αὐτὸς ξυνειδῶς ἢ μαθὼν ἄλλου πάρα;
- OI. μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ 705
τό γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῖ στόμα.
- IO. σὺ νυν ἀφείς σεαυτὸν ὦν λέγεις πέρι,
ἐμοῦ ἴπάκουσον καὶ μάθ' οὐνεκ' ἐστὶ σοι
βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης.
φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα. 710

- χρησιμὸς γὰρ ἦλθε Λαίῳ ποτ', οὐκ ἐρῶ
 Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
 ὡς αὐτὸν ἤξει μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
 ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκεινου πάρα.
 καὶ τὸν μὲν, ὥσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ 715
 λησταὶ φρονέουσιν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς·
 παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι
 τρεῖς, καὶ νιν ἄρθρα κεῖνος ἐνζεύξας ποδοῖν
 ἔρριψεν ἄλλων χερσίν εἰς ἄβατον ὕρος.
 κἀνταῦθ' Ἀπόλλων οὐτ' ἐκείνον ἤνυσεν 720
 φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λάϊον,
 τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
 τοιαῦτα φῆμαι μαντικαὶ διώρισαν·
 ὧν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὧν γὰρ ἂν θεὸς
 χρεῖαν ἐρευνᾷ ῥαδίως αὐτὸς φανεῖ. 725
 ΟΙ. οἷόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γίναί,
 ψυχῆς πλάνημα κἀνακίνησις φρενῶν.
 ΙΟ. ποίας μερίμνης τοῦθ' ὑπο στραφεῖς λέγεις;
 ΟΙ. ἔδοξ' ἀκούσαι σου τόδ', ὡς ὁ Λαῖος
 κατασφαγεῖη πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς. 730
 ΙΟ. ἡδᾶτο γὰρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
 ΟΙ. καὶ ποῦ 'σθ' ὁ χῶρος οὗτος, οὐ τόδ' ἦν πάθος;
 ΙΟ. Φωκίς μὲν ἢ γῆ κλήζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
 ἐς ταῦτὸ Δελφῶν κἀπὸ Δαυλίας ἄγει.
 ΟΙ. καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὐξεληλυθώς;
 ΙΟ. σχεδόν τι πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔχων χθονὸς
 ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει. 735
 ΟΙ. ὦ Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι;
 ΙΟ. τί δ' ἐστί σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;
 ΟΙ. μήπω μ' ἐρώτα· τὸν Λαῖον, φύσιν 740
 τίν' εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀκμὴν ἦβης ἔχων.

- IO. μέγας, χνοάζων ἄρτι λευκανθές κάρα,
 μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάται πολὺ.
- OI. οἴμοι τάλας· ἔοικ' ἔμαυτὸν εἰς ἀράς
 δεινὰς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. 745
- IO. πῶς φῆς; ὀκνῶ τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ' ἀναξ.
- OI. δεινῶς ἀθυμῶ, μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ.
 Δεῖξεις δὲ μᾶλλον, ἦν ἐν ἐξείπης ἔτι.
- IO. καὶ μὴν ὀκνῶ μὲν, ἅ δ' ἂν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
- OI. πότερον ἐχώρει βαιός, ἢ πολλοὺς ἔχων 750
 ἄνδρας λοχίτας, οἷ' ἀνὴρ ἀρχηγέτης;
- IO. πέντ' ἦσαν οἱ ξύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
 κῆρυξ· ἀπήνη δ' ἦγε Λάϊον μία.
- OI. αἰαῖ, τάδ' ἤδη διαφανῆ· τίς ἦν ποτε 755
 ὁ τοῦσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι;
- IO. οἰκεύς τις, ὅσπερ ἔκετ' ἐκσωθῆς μόνος.
- OI. ἦ κὰν δόμοισι τυγχάνει τανῦν παρών;
- IO. οὐ δῆτ'· ἀφ' οὗ γὰρ κείθεν ἦλθε καὶ κράτη 760
 σέ τ' εἰδ' ἔχοντα Λαῖόν τ' ὀλωλότα,
 ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θιγῶν
 ἀγροὺς σφεπέμψαι κατὰ ποιμνίων νομάς,
 ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἄποπτος ἄστεως.
 κάπτεμψ' ἐγὼ νιν· ἄξιός γάρ, οἷ' ἀνὴρ
 δοῦλος, φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μείζω χάριν.
- OI. πῶς ἂν μόλοι δῆθ' ἡμῖν ἐν τάχει πάλιν; 765
- IO. πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι;
- OI. δέδοικ' ἔμαυτόν, ὦ γύναι, μὴ πόλλ' ἄγαν
 εἰρημέν' ἦ μοι, δι' ἃ νιν εἰσιδεῖν θέλω.
- IO. ἀλλ' ἕξεται μὲν· ἀξία δέ που μαθεῖν
- OI. κἀγὼ τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ' ἀναξ. 770
 κοῦ μὴ στερηθῆς γ' ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
 ἐμοῦ βεβῶτος· τῷ γὰρ ἂν καὶ μείζονι

λέξαίμ' ἂν ἤ σοὶ διὰ τύχης τοιαῦδ' ἰών;
 ἐμοὶ πατήρ μὲν Πόλυβος ἦν Κορίνθιος, 775
 μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρίς· ἠγόμεν δ' ἀνὴρ
 ἀστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρὶν μοι τύχη
 τοιάδ' ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἀξία,
 σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἀξία.
 ἀνὴρ γὰρ ἐν δείπνοις μ' ὑπερπλησθεὶς μέθῃ 780
 καλεῖ παρ' οἴνω, πλαστός ὡς εἶην πατρί.
 κἀγὼ βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὔσαν ἡμέραν
 μόλις κατέσχον· θατέρω δ' ἰὼν πέλας
 μητρός πατρός τ' ἤλεγχον· οἱ δὲ δυσφύρως
 τοῦνειδος ἦγον τῷ μεθέντι τὸν λόγον.
 κἀγὼ τὰ μὲν κείνοιον ἑτερπόμεν, ὅμως δ' 785
 ἐκνιζέ μ' αἰεὶ τοῦθ'· ὑφεῖρπε γὰρ πολὺ.
 λάθρα δὲ μητρός καὶ πατρός πορεύομαι
 Πυθῶδε· καὶ μ' ὁ Φοῖβος, ὧν μὲν ἰκόμην,
 ἄτιμον ἐξέπειψεν, ἄλλα δ' ἄθλια 790
 καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προύφηγεν λέγων,
 ὡς μητρὶ μὲν χρεῖή με μιχθῆναι, γένος δ'
 ἄτλητον ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὄρα,ν,
 φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
 κἀγὼ, ἴπακούσας ταῦτα, τὴν Κορινθίαν 795
 ἀστροὺς τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα
 ἔφευγον, ἔνθα μήποτ' ὀψοίμην κακῶν
 χρησμῶν ὀνειδῆ τῶν ἐμῶν τελούμενα.
 στείχων δ' ἰκνοῦμαι τοῦσδέ τοὺς χώρους, ἐν οἷς
 σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι λέγεις.
 καὶ σοί, γύναι, τάληθές ἐξερω· τριπλῆς 800
 ὅτ' ἦν κελεύθου τῆσδ' ὀδοιπορῶν πέλας,
 ἐνταῦθα μοι κῆρυξ τε κἀπὶ πωλικῆς
 ἀνὴρ ἀπήνης ἐμβεβώς, οἶον σὺ φῆς,

Ξυνηγντίαζον· κάξ ὄδοῦ μ' ὁ θ' ἠγεμῶν
 αὐτός θ' ὁ πρέσβυς πρὸς βίαν ἠλαυνέτην. 805
 κάγω τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχληλάτην,
 παίω δι' ὀργῆς καί μ' ὁ πρέσβυς, ὡς ὄρα
 ὄχρους παραστέιχοντα, τηρήσας μέσον
 κάρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.
 οὐ μὴν ἴσην γ' ἔτεισεν, ἀλλὰ συντόμως 810
 σκήπτρω τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὕπτιος
 μέσης ἀπῆνης εὐθύς ἐκκυλίνδεται·
 κτείνω δὲ τοὺς ζύμπαντας. Εἰ δὲ τῷ ξένῳ
 τούτῳ προσήκει Λαΐῳ τι συγγενές,
 τίς τοῦδ' ἄνδρὸς νῦν ἄν ἀθλιώτερος, 815
 τίς ἐχθροδαίμων μᾶλλον ἄν γένοιτ' ἀνήρ;
 ὄν μὴ ξένων ἔξεστι μηδ' ἀστῶν τι
 δόμος δέχεσθαι μηδὲ προσφωνεῖν τινα,
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τάδ' οὔτις ἄλλος ἦν
 ἢ γῶ π' ἐμαυτῷ τάσδ' ἀράς ὁ προστιθείς. 820
 λέχη δὲ τοῦ θανάτου ἐν χειροῖν ἐμαῖν
 χραίνω, δι' ὧν περ ὤλετ'· ἄρ' ἔφυν κακός,
 ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος, εἰ με χρὴ φυγεῖν,
 καὶ μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμούς ἰδεῖν, 825
 μὴ μ' ἐμβρατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ
 μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν,
 Πόλυβον, ὃς ἐξέφυσε κάξέθρεψέ με;
 ἄρ' οὐκ ἀπ' ὧμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἄν
 κρίνων ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἄν ὀρθοίη λόγον; 830
 μὴ δῆτα, μὴ δῆτ', ὦ θεῶν ἀγνὸν σέβας,
 ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν, ἀλλ' ἐκ βροτῶν
 βαίην ἀφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
 κηλῖδ' ἐμαυτῷ ζυμφορᾶς ἀφιγμένην.
 ἡμῖν μὲν, ὦναξ, ταῦτ' ὀκνήρ'· ἕως δ' ἄν οὔν

XO.

- πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθῃς, ἔχ' ἐλπίδα. 835
- ΟΙ. καὶ μὴν τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος,
τὸν ἄνδρα τὸν βοτῆρα προσμεῖναι μόνον.
- ΙΟ. πεφασμένον δέ τίς ποθ' ἢ προθυμία;
- ΟΙ. ἐγὼ διδάξω σ' ἦν γὰρ εὐρεθῆι λέγων
σοὶ ταῦτ', ἔγωγ' ἂν ἐκπεφευγοίην πάθος. 840
- ΙΟ. ποῖον δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον;
- ΟΙ. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρας ἐνέπειν,
ὡς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὖν ἔτι
λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἔκτανον·
οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἕσος. 845
- εἰ δ' ἄνδρ' ἐν' οἰόζωνον αὐδήσει, σαφῶς
τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοῦργον εἰς ἐμέ ρέπον.
- ΙΟ. ἀλλ' ὡς φανέν γε τοῦπος ᾧδ' ἐπίστασο,
κοῦκ ἔστιν αὐτῶ τοῦτό γ' ἐκβαλεῖν πάλιν·
πόλις γὰρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε. 850
- εἰ δ' οὖν τι κάκτρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου,
οὔτοι ποτ', ᾧναξ, τόν γε Λαῖου φόνον
φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὅν γε Λοξίας
διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.
- καίτοι νιν οὐ κείνος γ' ὁ δύστηνός ποτε 855
κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὤλετο·
ὥστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἂν οὔτε τῆδ' ἐγὼ
βλέψαιμ' ἂν οὔνεκ' οὔτε τῆδ' ἂν ὕστερον.
- ΟΙ. καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην
πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς. 860
- ΙΟ. πέμψω ταχίνασ'· ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους.
οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμ' ἂν ὄν οὐ σοὶ φίλον.
- ΧΟ. στρ. α' εἴ μοι ξυνεῖη φέροντι
μοῖρα τὰν εὐσεπτον ἀγνεῖαν· λόγων
ἔργων τε πάντων, ὧν νόμοι πρόκεινται 865

ὕψιποδες οὐρανίαν
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὧν Ὀλυμπος
 πατήρ μόνος, οὐδὲ νιν
 θνατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτικτεν οὐδὲ μήποτε λάθρα κατακοιμάσῃ. 870
 μέγας ἐν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.

ἀντιστρ. α' ὕβρις φυτεύει τύραννον·
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν,
 ἃ μὴ ᾽πίκαιρα μηδὲ συμφέροντα, 875
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἄκραν
 ἀπότομον ὄρουσεν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἐνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 χρῆται· τὸ καλῶς δ' ἔχον
 πόλει πάλαισμα μήποτε λῦσαι θεὸν αἰτοῦμαι. 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν ἴσχων.

στρ. β' εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν
 ἢ λόγῳ πορεύεται,
 Δίκης ἀφόβητος οὐδὲ
 δαιμόνων ἔδη σέβων, 885
 κακὰ νιν ἔλοιτο μοῖρα,
 δυσπότημου χάριν γλιδᾶς.
 εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται, 890
 ἢ τῶν ἀθίκτων ἔξεται ματᾶζων.
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνὴρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 φυγὰς ἀμύνειν; εἰ γὰρ αἰ
 τοιαίδε πράξεις τίμιαι, 895
 τι δεῖ με χορεύειν;

ἀντιστρ. β' οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι
 γᾶς ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων
 οὐδ' ἐς τὸν Ἄβραϊσι ναὸν
 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίην, 900
 εἰ μὴ τάδε χειρὸδεικτα
 πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
 ἀλλ', ὦ κρατίνων, εἴπερ ὕρθ' ἀκούεις,
 Ζεῦ, πάντ' ἀνάσσων, μὴ λάθοι
 σὲ τὸν τε σὴν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν.
 φθίνοντα γὰρ Λαΐου 905
 πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
 αιρουῖσιν ἤδη, κοῦδαμοῦ,
 τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής·
 ἔρρει δὲ τὰ θεῖα. 910

ΙΟ.
 χώρας ἀνακτες, δόξα μοι παρεστάθη
 ναοὺς ἰκέσθαι δαιμόνων, τάδ' ἐν χεροῖν
 στέφη λαβούση κάπιθυμιάματα.
 ὑψοῦ γὰρ αἶρει θυμὸν Οἰδίπου ἄγαν 915
 λύπαισι παντοίαισιν, οὐδ' ὅποι' ἀνήρ
 ἔννοος τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
 ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
 ὅτ' οὖν παραιοῦσ' οὐδὲν ἐς πλεόν ποιῶ,
 πρὸς σ', ὦ Λύκει' Ἀπολλων, ἀγχιστος γὰρ εἶ,
 ἰκέτις ἀπῆγμαι τοῖσδε σὺν κατεύγμασιν, 920
 ὅπως λύσιν τιν' ἡμῖν εὐαγῆ πόρης·
 ὡς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
 κεῖνον βλέποντες ὡς κυβερνήτην νεώς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, μάθοιμ', ὅπου
 τὰ τοῦ τυράννου δόματ' ἐστὶν Οἰδίπου; 925

- μάλιστα δ' αὐτὸν εἶπατ' εἰ κάτισθ' ὕπου.
 ΧΟ. στέγαι μὲν αἶδε, καυτὸς ἔνδον, ὦ ξένε·
 γυνὴ δὲ μήτηρ ἦδε τῶν κείνου τέκνων.
 ΑΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ζῦν ὀλβίοις ἀεὶ
 γένοι', ἐκείνου γ' οὔσα παντελεῆς δάμαρ. 930
 ΙΟ. αὐτῶς δὲ καὶ σύ γ', ὦ ξέν'. ἄξιος γὰρ εἶ
 τῆς εὐεπείας οὔνεκ'. ἀλλὰ φράξ', ὅττω
 χρήζων ἀφιῶμαι χῶ τι σημήναι θέλων.
 ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῷ σῶ, γύναι.
 ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος; 935
 ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὐξερω τάχα,
 ἦδοιο μὲν, πῶς δ' οὐκ ἄν; ἀσχάλλοις δ' ἴσως.
 ΙΟ. τί δ' ἔστι; ποίαν δύναμιν ὦδ' ἔχει διπλῆν;
 ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὐπιχώριοι χθονὸς
 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ἠυδᾶτ' ἐκεῖ. 940
 ΙΟ. τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι;
 ΑΓ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νιν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.
 ΙΟ. πῶς εἶπας; ἦ τέθνηκε Πόλυβος, ὦ γέρον;
 ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τάληθές, ἀξιῶ θανεῖν.
 ΙΟ. ὦ πρόσπολ, οὐχὶ δεσπότη τὰδ' ὡς τάχος 945
 μολοῦσα λέξεις; ὦ θεῶν μαντεύματα,
 ἴν' ἐστέ; τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων
 τὸν ἄνδρ' ἔφευγε μὴ κτάνοι· καὶ νῦν ὅδε
 πρὸς τῆς τύχης ὄλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὕπου.
 ΟΙ. ὦ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κάρα, 950
 τί μ' ἐξεπέμψω δεῦρο τῶνδε δωμάτων;
 ΙΟ. ἄκουε τάνδρὸς τοῦδε καὶ σκόπει κλύων,
 τὰ σέμν' ἴν' ἦκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
 ΟΙ. οὗτος δὲ τίς ποτ' ἐστὶ καὶ τί μοι λέγει;
 ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν 955
 ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὀλωλότα.

- ΟΙ. τί φῆς, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήνας γενοῦ.
 ΑΓ. εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
 εὖ ἴσθ' ἐκεῖνον θανάσιμον βεβηκότα.
- ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῆ;
 ΑΓ. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή.
 ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὡς ἔοικεν, ἔφθιτο.
 ΑΓ. καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.
 ΟΙ. φεῦ, φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὦ γύναι, σκοποῖτό τις
 τὴν Πυθόμαντιν ἐστίαν ἢ τοὺς ἄνω
 κλάζοντας ὄρνεις, ὧν ὑψηρητῶν ἐγὼ
 κτενεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; ὁ δὲ θανὼν
 κεύθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὄδ' ἐνθάδε
 ἄψαυστος ἔγχους, εἴ τι μὴ τῶμῳ πρόθῳ
 κατέφθιθ'. οὕτω δ' ἂν θανὼν εἴη ἕξ ἐμοῦ.
 ΑΓ. τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβῶν θεσπίσματα
 κεῖται παρ' Ἀιδῆ Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
 ΟΙ. οὐκ οὖν ἐγὼ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;
 ΟΙ. ἡὔδαξ' ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγόμην.
 ΟΙ. μή νυν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλλης.
 ΟΙ. καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέχος οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
 ΟΙ. τί δ' ἂν φοβοῖτ' ἄνθρωπος, ᾧ τὰ τῆς τύχης
 κρατεῖ, πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενός σαφῆς;
 ΟΙ. εἰκῆ κράτιστον ζῆν, ὅπως δύναίτο τις.
 ΟΙ. σὺ δ' ἐς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα.
 ΟΙ. πολλοὶ γὰρ ἤδη κὰν ὀνειράσιν βροτῶν
 μητρὶ ξυνηνάσθησαν. Ἀλλὰ ταῦθ' ὕτω
 παρ' οὐδέν ἐστι, ῥᾶστα τὸν βίον φέρει.
 ΟΙ. καλῶς ἅπαντα ταῦτ' ἂν ἐξείρητό σοι,
 εἰ μὴ 'κύρει ζῶσ' ἢ τεκοῦσα· νῦν δ' ἐπεὶ
 ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, κεῖ καλῶς λέγεις ὀκνεῖν,
 ΟΙ. καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφου.

- ΟΙ. μέγας, ξυνίημ' ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.
 ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὕπερ;
 ΟΙ. Μερόπης, γηραιέ, Πόλυβος ἥς ὄκει μέτα. 990
 ΑΓ.. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμῖν ἐς φόβον φέρον;
 ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινόν, ὧ ξένε.
 ΑΓ. ἦ ρητόν, ἦ οὐχὶ θεμιτὸν ἄλλον εἰδέναί;
 ΟΙ. μάλιστά γ' εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ
 χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τήμαυτοῦ τό τε 995
 πατρῶον αἶμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.
 ὦν οὐνεχ' ἡ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
 μακρὰν ἀπωκεῖτ' εὐτυχῶς μὲν, ἀλλ' ὅμως
 τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἠδιστον βλέπειν.
 ΑΓ. ἦ γὰρ τάδ' ὄκνωθ' ἐκείθεν ἦσθ' ἀπόπτολις; 1000
 ΟΙ. πατρός τε χρῆζων μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.
 ΑΓ. τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ' ἄναξ,
 ἐπεὶ περ εὐνοὺς ἦλθον, ἐξελευσάμην;
 ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
 ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμην, ὅπως 1005
 σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὖ πράξαιμί τι.
 ΟΙ. ὄλλ' οὐποτ' εἶμι τοῖς φυτεύσασίν γ' ὁμοῦ.
 ΑΓ. ὧ παῖ, καλῶς εἰ δῆγλος οὐκ εἰδώς τί δρᾶς.
 ΟΙ. πῶς, ὦ γηραιέ; πρὸς θεῶν, δίδασκέ με.
 ΑΓ. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα εἰς οἴκους μολεῖν. 1010
 ΟΙ. ταρβῶν γε, μὴ μοι Φοῖβος ἐξέλθῃ σαφῆς.
 ΑΓ. ἦ μὴ μίασμα τῶν φυτευσάντων λάβης;
 ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
 ΑΓ. ἄρ' οἴσθα δῆττα πρὸς δίκης οὐδὲν τρέμων;
 ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυν; 1015
 ΑΓ. ὀθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
 ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφυσε με;
 ΑΓ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε τάνδρος, ἀλλ' ἴσσυ.

- ΟΙ. καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδενί;
 ΑΓ. ἀλλ' οὐ σ' ἐγείνατ' οὔτ' ἐκεῖνος οὔτ' ἐγώ. 1020
 ΟΙ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο;
 ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβόν.
 ΟΙ. κᾶθ' ὧδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστερξεν μέγα;
 ΑΓ. ἢ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδία.
 ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἢ τυχόν μ' αὐτῷ δίδως; 1025
 ΑΓ. εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
 ΟΙ. ὠδοιπόρεις δὲ πρὸς τί τούσδε τοὺς τόπους;
 ΑΓ. ἐνταῦθ' ὀρείοις ποιμνίοις ἐπεστάτου.
 ΟΙ. ποιμὴν γὰρ ἦσθα κάπῃ θητεία πλάνης;
 ΑΓ. σοῦ δ', ὦ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότ' ἐν χρόνῳ. 1030
 ΟΙ. τί δ' ἄλλος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
 ΑΓ. ποδῶν ἂν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.
 ΟΙ. οἴμοι, τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
 ΑΓ. λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀκμάς.
 ΟΙ. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην. 1035
 ΑΓ. ὥστ' ὠνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης, ὅς εἰ.
 ΟΙ. ὦ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρὸς; φράσον.
 ΑΓ. οὐκ οἶδ'. ὁ δούς δὲ τῶντ' ἐμοῦ λῶον φρονεῖ.
 ΟΙ. ἢ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχόν;
 ΑΓ. οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
 ΟΙ. τίς οὗτος; ἢ κάτοισθα δηλῶσαι λόγῳ;
 ΑΓ. τῶν Λαῖτου δήπου τις ὠνομάζετο.
 ΟΙ. ἢ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;
 ΑΓ. μάλιστα· τούτου τάνδρὸς οὗτος ἦν βοτήρ.
 ΟΙ. ἢ κάστ' ἔτι ζῶν οὗτος, ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ; 1045
 ΑΓ. ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἰδεῖτ' ἂν οὐπιχώριοι.
 ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστῶτων πέλας,
 ὅστις κάτοιδε τὸν βοτήρ' ὃν ἐννέπει,
 εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κἀνοτάδ' εἰσιδόν;
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

- σημήναθ', ὡς ὁ καιρὸς ἠύρῃσθαι τάδε. 1050
- XO. οἶμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
ὄν καμάρτευες πρόσθεν εἰσιδεῖν· ἀτὰρ
ἦδ' ἂν τὰδ' οὐχ ἥκιστ' ἂν Ἰοκάστη λέγοι.
- OI. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ὄντιν' ἀρτίως
μολεῖν ἐφιέμεσθα τὸν θ' οὗτος λέγει; 1055
- IO. τί δ' ὄντιν' εἶπε; μηδὲν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
ῥηθέντα βούλου μηδὲ μεμνήσθαι μάτην.
- OI. οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ', ὅπως ἐγὼ λαβῶν
σημεῖα τοιαῦτ' οὐ φανῶ τοῦμὸν γένος.
- IO. μὴ πρὸς θεῶν, εἶπερ τι τοῦ σαυτοῦ βίου 1060
κῆδῃ, ματεύσης τοῦθ' ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ.
- OI. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἐὰν τρίτης ἐγὼ
μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανῆ κακῆ.
- IO. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾶ τάδε.
- OI. οὐκ ἂν πιθοίμην μὴ οὐ τὰδ' ἐκαθεῖν σαφῶς. 1065
- IO. καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εὔ τὰ λῶστα σοι λέγω.
- OI. τὰ λῶστα τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλαι.
- IO. ὦ δύσποτμ', εἴθε μήποτε γνοίης, ὅς εἴ.
- OI. ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι;
ταύτην δ' ἔατε πλουσίῳ χαίρειν γένει. 1070
- IO. ἰοὺ ἰοὺ, δύστηνε· τοῦτο γὰρ σ' ἔχω
μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον.
- XO. τί ποτε βέβηκε, Οἰδίπους, ὑπ' ἀγρίας
ἄξασα λύπης ἢ γυνή; δέδοικ' ὅπως
μὴ' κ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά. 1075
- OI. ὅποῖα χρήξει ῥηγγύτω· τοῦμὸν δ' ἐγώ,
κεῖ σμικρόν ἐστι, σπέρμ' ἰδεῖν βουλήσομαι.
αὕτη δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς γυνὴ μέγα,
τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
ἐγὼ δ' ἐμχυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων 1080

τῆς εὖ διδούσης οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
 τῆς γὰρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς
 μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
 τοιούσδε δ' ἐκφύς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι
 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμόν γένος. 1085

ΧΟ. στρ. εἶπερ ἐγὼ μάντις εἰμὶ
 καὶ κατὰ γνώμαν ἴδρις,
 οὐ τὸν Ὀλυμπον ἀπέιρων,
 ᾧ Κιθαιρών, οὐκ ἔσει
 τὰν αὔριον πανσέληνον, 1090
 μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οἰδίπου
 καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὔξειν,
 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπίηρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοις. 1095
 ἰήιε Φοῖβε, σοὶ
 δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἶη.

ἀντιστρ. τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε
 τῶν μακραιώνων ἄρα Πανὸς ὄρεσσιβάρτα πατρὸς
 πελασθεῖς', 1100
 ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις
 Λοξίου; τῷ γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·
 εἴθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσσων,
 εἴθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-
 ων ἐπ' ἄκρων ὄρέων σ' 1105
 εὕρημα δέξατ' ἐκ του
 Νυμφᾶν Ἑλικωνιάδων,
 αἷς πλεῖστα συμπαίξει.

ΟΙ.
 εἰ χρὴ τι κάμῃ, μὴ συναλλάξαντά πω,
 πρέσβεις, σταθμᾶσθαι, τὸν βοτῆρ' ὄραν δοκῶ, 1110
 ὄνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἔν τε γὰρ μακρῷ
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

γήρα ξυνάδει τῷδε τάνδρῳ σύμμετρος,
 ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
 ἔγνωκ' ἑμαυτοῦ· τῇ δ' ἐπιστήμῃ σύ μου
 προύχοις τάχ' ἂν που, τὸν βοτῆρ' ἰδὼν πάρος.¹¹¹⁵

ΧΟ.

ἔγνωκα γάρ, σάφ' ἴσθι· Λαίτου γὰρ ἦν,
 εἶπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεὺς ἀνὴρ.

ΟΙ.

σέ προῦτ' ἐρωτῶ, τὸν Κορίνθιον ξένον,
 ἧ τόνδε φράζεις;

ΑΓ.

τοῦτον, ὄνπερ εἰσορᾷς.

1120

ΟΙ.

οὗτος σύ, πρέσβυ, δεῦρό μοι φώνει βλέπων
 ὅσ' ἂν σ' ἐρωτῶ. Λαίτου ποτ' ἦσθα σύ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

ἧ δοῦλος, οὐκ ὠνητός, ἀλλ' οἴκοι τραφεῖς.

ΟΙ.

ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἢ βίον τίνα;

ΘΕ.

ποιμναις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπόμην.

1125

ΟΙ.

χώροις μάλιστα πρὸς τίσιν ξύνυλος ὢν;

ΘΕ.

ἦν μὲν Κιθαιρών, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.

ΟΙ.

τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἶσθα τῆδέ που μαθῶν;

ΘΕ.

τί χρῆμα δρῶντα; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις;

ΟΙ.

τόνδ' ὅς πάρεστιν· ἧ ξυναλλάξας τί πως;

1130

ΘΕ.

οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.

ΑΓ.

κοῦδέν γε θαῦμα, δέσποτ'· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς

ἀγνώτ' ἀναμνήσω νιν· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι

κάτοιδε, ἧμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον

ὁ μὲν διπλοῖσι ποιμνίαις, ἐγὼ δ' ἐνὶ

1135

ἐπλησίαζον τῷδε τάνδρῳ τρεῖς ὅλους

ἐξ ἧρος εἰς ἀρκτοῦρον ἐκμήνους χρόνους·

χειμῶνι δ' ἤδη τάμά, τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ

ἤλαυνον, οὗτός τ' εἰς τὰ Λαίτου σταθμά.

ἦν γὰρ τὸ ποῖον ἧ οὐδέ τι λέγει περὶ τοῦ ξένου;

1140

Ἠφιστοποίηθη ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Παιδείας

- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἰπέ νῦν, τότ' οἴσθα παῖδά μοί τινα
 δούς, ὡς ἐμαυτῶ θρέμμα θρεψάμεν ἐγώ;
 ΘΕ. τί δ' ἔστι; πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς;
 ΑΓ. ὄδ' ἔστιν, ὦ τᾶν, κείνος, ὅς τότ' ἦν νέος. 1145
 ΘΕ. οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐ σιωπήσῃς ἔσει;
 ΟΙ. ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σά
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 ΘΕ. τί δ', ὦ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω;
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ' ὃν οὔτος ἱστορεῖ. 1150
 ΘΕ. λέγει γὰρ εἰδῶς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἔρεῖς, κλαίων δ' ἔρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τὸν γέροντα μ' αἰκίσῃ.
 ΟΙ. οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
 ΘΕ. δύστηνος ἀντὶ τοῦ; τί προσχρῆζων μαθεῖν; 1155
 ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ', ὃν οὔτος ἱστορεῖ;
 ΘΕ. ἔδωκ'· ὀλέσθαι δ' ὠφελον τῆδ' ἡμέρα.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἤξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῶ γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνὴρ ὄδ', ὡς ἔοικεν, ἐς τριβάς ἐλᾷ. 1160
 ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον ὡς δοίην πάλαι.
 ΟΙ. πόθεν λαβῶν; οἴκειον ἢ ἕξ ἄλλου τινός;
 ΘΕ. ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξάμεν δέ του.
 ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε κάκ ποίας στέγης;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μή, δέσποθ' ἰσθῆρει πλέον. 1165
 ΟΙ. ὄλωλας, εἰ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λαῶν τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἢ δοῦλος ἢ κείνου τις ἐγγενῆς γεγώς;
 ΘΕ. οἴμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμι τῷ δεινῷ λέγειν.
 ΟΙ. κᾶγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον. 1170
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήζεθ'· ἡ δ' ἔσω

κάλλιστ' ἂν εἴποι, σὴ γυνή, τάδ' ὡς ἔχει.

- ΟΙ. ἦ γὰρ δίδωσιν ἤδε σοι;
 ΘΕ. μάλιστ' ἄναξ.
 ΟΙ. ὡς πρὸς τί χρείας;
 ΘΕ. ὡς ἀναλώσαιμί νιν.
 ΟΙ. τεκοῦσα τλήμων;
 ΘΕ. θεσφάτων γ' ὄκνω κακῶν. 1175
 ΟΙ. ποίων;
 ΘΕ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
 ΟΙ. πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ;
 ΘΕ. κατοικτίσας, ὧ δέσποθ', ὡς ἄλλην χθόνα
 δοκῶν ἀποισείν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν· ὁ δὲ
 κάκ' ἐς μέγιστ' ἔσωσεν. Εἰ γὰρ οὗτος εἶ, 1180
 ὃν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτμος γεγώς.
 ΟΙ. ἰοῦ ἰοῦ, τὰ πάντ' ἂν ἐξήκοι σαφῆ.
 ὧ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν,
 ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὧν οὐ χρῆν, ξὺν οἷς τ'
 οὐ χρῆν ὀμιλῶν, οὓς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανῶν. 1185

- XO. στρ. α' ἰὼ γενεαὶ βροτῶν.
 ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μη-
 δὲν ζώσας ἐναριθμῶ.
 τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον
 τᾶς εὐδαιμονίας φέρει 1190
 ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν
 καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;
 τὸ σόν τοι παράδειγμ' ἔχων,
 τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σόν, ὧ
 τλαῖμον Οἰδιπόδα, βροτῶν 1195
 οὐδένα μακαρίζω·

ἀντιστρ. α'

ὅστις καθ' ὑπερβολὴν
 τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

- πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου,
 ὦ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας
 τὰν γαμφώνυχα παρθένον
 χρησμοφδόν, θανάτων δ' ἐμᾶ
 1200
 χώρα πύργος ἀνέστας.
 ἔξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλῆ
 ἐμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι-
 μάθης, ταῖς μεγάλαισιν
 ἐν Θήβαιοιν ἀνάσσων.
 στρ. β' τανῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος;
 τίς ἄταις ἀγρίαίς, τίς ἐν πόνοις
 1205
 ξύνοικος ἀλλαγᾶ βίου;
 ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κάρα,
 ὦ μέγας λιμῆν αὐτὸς ἤρκεσεν
 παιδί καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν,
 πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἰ πατρῶ-
 1210
 αἰ σ' ἄλλοκες φέρειν, τάλας,
 σῖγ' ἐδυνάσθησαν ἔς τοσόνδε;
 ἀντιστρ. β' ἐφεῦρέ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὄρῶν χρόνος,
 δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλαι
 τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.
 1215
 ἰὼ, Λατίειον, ὦ τέκνον,
 εἴθε σ', εἴθε σε μήποτ' εἰδόμεν·
 δύρομαι γὰρ ὡς περιάλλ' ἰαχέων
 ἐκ στομάτων. Τὸ δ' ὀρθὸν εἰ-
 1220
 πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν
 καὶ κατεκοίμασα τοῦμὸν ὄμμα.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ γῆς μέγιστα τῆσδ' αἰεὶ τιμώμενοι,
 οἷ' ἔργ' ἀκούσεθ', οἷα δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'

- ἀρεῖσθε πένθος, εἴπερ ἐγγενῶς ἔτι 1225
 τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
 οἶμαι γὰρ οὔτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν
 νίψαι καθαρμοῦ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
 κεῦθει, τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ, καὶ
 ἐκόντα κούκ ἄκοντα. Τῶν δὲ πημονῶν 1230
 μάλιστα λυποῦσ' αἶ φανῶσ' αὐθαίρετοι.
 ΧΟ. λείπει μὲν οὐδ' ἂ πρόσθεν ἤδειμεν τὸ μὴ οὐ
 βαρύστον' εἶναι· πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;
 ΕΞ. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
 μαθεῖν, τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα. 1235
 ΧΟ. ὦ δυστάλαινα, πρὸς τίνος ποτ' αἰτίας;
 ΕΞ. αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲπραχθέντων τὰ μὲν
 ἄλγιστ' ἄπεστιν· ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα·
 ὅμως δ', ὅσον γε κὰν ἐμοὶ μνήμης ἔνι,
 πύση τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα. 1240
 ὅπως γὰρ ὀργῆ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
 θυρῶνος, ἴετ' εὐθὺ πρὸς τὰ νυμφικὰ
 λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδεξιόις ἀκμαῖς.
 πύλας, δ', ὅπως εἰσῆλθ', ἐπιρράξασ' ἔσω
 ἰκάλει τὸν ἤδη Λαίον πάλαι νεκρόν, 1245
 μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὑφ' ὧν
 θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουσαν λίποι
 τοῖς οἴσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν.
 γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος διπλοῦς
 ἐξ ἀνδρὸς ἀνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέχει. 1250
 χῶπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἶδ' ἀπόλλυται.
 βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὑφ' οὗ
 οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
 ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσομεν.
 φοιτᾷ γὰρ ἡμᾶς ἔγχος ἐξαίτων πορεῖν, 1255
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα, μητρόαν δ' ἔπου
 κίχρι διπλῆν ἄρουραν οὔ τε καὶ τέκνων.
 λυσσῶντι δ' αὐτῷ δαιμόνων δείκνυσί τις·
 οὐδεὶς γὰρ ἀνδρῶν, οἷ παρῆμεν ἐγγύθεν.
 δεινὸν δ' ἀύσας, ὡς ὑφηγητοῦ τινος 1260
 πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
 ἔκλινε κοῖλα κλῆθρα κάμπιπτει στέγη.
 οὔ δὴ κρεμαστὴν τὴν γυναῖκ' ἐσείδομεν,
 πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
 ὅπως ὄρα νιν, δεινὰ βρυχηθεὶς τάλας, 1265
 χαλᾶ κρεμαστὴν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῆ
 ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὄρα·
 ἀποσπάσας γὰρ εἰμάτων χυσηλάτους
 περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἷσιν ἐξεστέλλετο,
 ἄρας ἐπαίσειν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων, 1270
 αὐδῶν τοιαῦθ', ὀθούνεκ' οὐκ ὕφουντό νιν,
 οὔθ' οἷ' ἐπασχεν οὔθ' ὀποῖ' ἔδρα κακὰ,
 ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὐς μὲν οὐκ ἔδει
 ὀψοῖσθ', οὐς δ' ἔχρηζεν οὐ γνωσσίατο.
 τοιαῦτ' ἐφουμῶν, πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ 1275
 ἤρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνια δ' ὀμοῦ
 γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίσταν
 φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὀμοῦ μέλας
 ὄμβρος χαλᾶζης αἵματοῦς ἐτέγγετο.
 τάδ' ἐκ δυοῖν ἔρωγεν, οὐ μόνου κάττα, 1280
 ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικί συμμιγῆ κακὰ.
 ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὄλβος ἦν πάροιθε μὲν
 ὄλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θῆμέρα
 στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
 ὅσ' ἔστι πάντων ὀνόματ', οὐδὲν ἔστ' ὀπόν. 1285

- ΕΞ. βοᾶ διοίγειν κλῆθρα καὶ δηλοῦν τινα
τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
τὸν μητρός, αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥητά μοι,
ὡς ἐκ χθονὸς ῥίψων ἑκυτὸν οὐδ' ἔτι 1290
μενῶν δόμοις ἀραῖος, ὡς ἠράσατο.
ῥώμης γε μέντοι καὶ προηγγητοῦ τινος
δεῖται· τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.
δείξει δὲ καὶ σοί· κλῆθρα γὰρ πυλῶν τάδε 1295
διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόψει τάχα
τοιούτον, οἶον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι.
- ΧΘ. ὦ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις,
ὦ δεινότατον πάντων, ὅ σ' ἐγὼ
προσέκυρσ' ἤδη. τίς σ', ὦ τλήμων,
προσέβη μχνία; τίς ὁ πηγήσας 1300
μεῖζονα δαίμων τῶν μακίστων
πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα;
φεῦ φεῦ, δύσταν', ἀλλ' οὐδ' ἐσιδεῖν
δύναμαί σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,
πολλὰ πυθέσθαι, πολλὰ δ' ἀθρῆσαι· 1305
τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.
- ΟΙ. αἰαῖ αἰαῖ, φεῦ, φεῦ, δύστανος ἐγώ.
ποῖ γὰς φέρομαι τλάμων; πᾶ μοι
φθογγὰ διαπεπότταται φοραδῆν;
ἰὼ δαῖμον, ἴν' ἐνήλω. 1310
- ΧΘ. ἐς δεινὸν οὐδ' ἀκουστὸν οὐδ' ἐπόψιμον.
- ΟΙ. στρ. α' ἰὼ σκότου
νέφος, ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄφατον,
ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἴμοι, 1315
οἴμοι μάλ' αὔθις, οἶον εἰσέδου μ' ἄμα
κέντρων τε τῶνδ' οὔστρημα καὶ μνήμη κακῶν.
καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πῆμσιν

- διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακά. 1320
- ΟΙ. ἀντ. α' ἰὼ φίλος,
 σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
 ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ, φεῦ·
 οὐ γάρ με λήθεις, ἀλλὰ γιγνώσκω σαφῶς, 1325
 καίπερ σκοτεινός, τὴν γε σὴν αὐδὴν ὅμως.
- ΧΟ. ὦ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
 ὄψεις μαρᾶναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;
- ΟΙ. στρ. β' Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι,
 ὁ κακὰ τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα. 1330
 ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις,
 ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.
 τί γὰρ ἔδει μ' ὄρᾶν,
 ὅτω γ' ὄρῶντι μηδὲν
 ἦν ἰδεῖν γλυκῦ; 1335
- ΧΟ. ἦν ταῦθ' ὕπωςπερ καὶ σὺ φῆς.
- ΟΙ. τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτόν, ἢ
 στερικτόν ἢ προσήγορον
 ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονᾶ, φίλοι;
 ἀπάγετ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστα με, 1340
 ἀπάγετ', ὦ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
 τὸν καταρότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
 ἐχθρότατον βροτῶν.
- ΧΟ. δείλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον,
 ὡς σ' ἠθέλησα μηδ' ἂν γυνῶναί ποτ' ἂν. 1345
- ΟΙ. ἀντ. β' ὄλοιθ' ὅστις ἦν,
 ὅς ἀπ' ἀγρίας πέδας
 νομάδος ἐπιποδίαις
 ἔλαβέ μ' ἀπό τε φόνου
 ἔρυτο κἀνέσωσεν, 1350
 οὐδὲν ἐς χάριν πράσσω.

- τότε γὰρ ἂν θανῶν
 οὐκ ἦν φίλοισιν
 οὐδ' ἔμοι τοσόνδ' ἄχος.
- XO. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν. 1355
 OI. οὐκουν πατρός γ' ἂν φονεύς
 ἦλθον, οὐδὲ νυμφίος
 βροτοῖς ἐκλήθην
 ὧν ἔφυν ἄπο.
 νῦν δ' ἄθλιος μὲν εἰμ', 1360
 ἀνοσίων δὲ παῖς,
 ὁμογενῆς τ' ἄφ' ὧν
 αὐτὸς ἔφυν τάλας.
 εἰ δέ τι πρεσβύτερον
 ἔφυν κακοῦ κακόν, 1365
 τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους.
- XO. οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς·
 κρείσσων γὰρ ἦσθα μηκέτ' ὧν ἡ ζῶν τυφλός.
- OI. ὡς μὲν τάδ' οὐχ ὧδ' ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
 μή μ' ἐκδίδασκε, μηδὲ συμβούλευ' ἔτι. 1370
 ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅμμασιν ποίοις βλέπων
 πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς "Αἰδου μολῶν,
 οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ' οἷν ἔμοι δυοῖν
 ἔργ' ἔστι κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα.
 ἀλλ' ἢ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐπίμερος, 1375
 βλαστοῦσ' ὅπως ἔβλαστε, προσλεύσσειν ἐμοί;
 οὐ δῆτα τοῖς γ' ἐμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε·
 οὐδ' ἄστου γ', οὐδὲ πύργος, οὐδὲ δαιμόνων
 ἀγάλασθ' ἱερά, τῶν ὁ παντλήμων ἐγὼ,
 κάλλιστ' ἀνὴρ εἷς ἐν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς, 1380
 ἀπεστέρησ' ἑμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
 ὠθεῖν ἅπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν

φανέντ' ἀναγνον καὶ γένους τοῦ Λαΐου.
 τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμήν
 ὀρθοῖς ἔμελλον ὄμμασιν τούτους ὄρῃν; 1385
 ἤχιστα γ' ἄλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
 πηγῆς δι' ὧτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμην
 τὸ μὴ ἀποκλῆσαι τοῦμόν ἄθλιον δέμας,
 ἔν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν· τὸ γὰρ
 τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκύ. 1390
 ἰὼ Κιθαιρών, τί μ' ἐδέχου; τί μ' οὐ λαβὼν
 ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε
 ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγώς;
 ὦ Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια
 λόγῳ παλαιὰ δώμαθ', οἶον ἄρά με 1395
 κάλλος κακῶν ὑπουλον ἐξεθρέψατε·
 νῦν γὰρ κακός τ' ὢν κακῶν εὐρίσκομαι.
 ὦ τρεῖς κέλευθοι καὶ κεκρυμμένη νάπη
 δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς,
 αἶ τοῦμόν αἷμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἄπο 1400
 ἐπίετε πατρός, ἄρά μου μέμνησθ' ἔτι,
 οἷ ἔργα δράσας ὑμῖν, εἶτα δεῦρ' ἰὼν
 ὁποῖ' ἔπρασσον αὔθις; ὦ γάμοι, γάμοι,
 ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν
 ἀνεῖτε ταῦτόν σπέρμα, κάπεδείξατε 1405
 πατέρας, ἀδελφούς, παιῖδας, αἷμ' ἐμφύλιον,
 νύμφας, γυναῖκας, μητέρας τε, χῶπόσα
 αἴσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
 ἄλλ', οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ' ἅ μηδὲ δρᾶν καλόν,
 ὕπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἔξω μέ που 1410
 καλύψατ' ἢ φονεύσατ' ἢ θαλάσσιον
 ἐκρίψατ' ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι.
 ἴτ', ἀξιώσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου θιγεῖν·

- πίθεσθε, μὴ δείσητε· τὰ μὰ γὰρ κακὰ
οὐδεὶς οἶός τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
- XO. ἀλλ' ὦν ἐπαιτεῖς εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε
Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐπεὶ
χώρας λέλειπται μῦνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.
- OI. οἴμοι, τί δῆτα λέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος;
τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος; τὰ γὰρ 1420
πάρος πρὸς αὐτὸν πάντ' ἐφεύρημαι κακός.
- KP. οὔθ' ὡς γελαστής, Οἰδίπους, ἐλήλυθα
οὔθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι 1425
γένεθλα, τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα
αἰδεῖσθ' ἀνακτος Ἥλιου, τοιόνδ' ἄγος
ἀκάλυπτον οὔτω δεικνύναι, τὸ μήτε γῆ
μήτ' ὄμβρος ἱερὸς μήτε φῶς προσδέξεται.
ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐς οἶκον ἐσκομίζετε· 1430
τοῖς ἐν γένει γὰρ τάγγενῆ μάλισθ' ὄραν
μόνοις τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακά.
- OI. πρὸς θεῶν, ἐπεὶ περ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἄνδρ' ἐμέ,
πιθοῦ τί μοι· πρὸς σοῦ γάρ, οὐδ' ἐμοῦ, φράσω.
- KP. καὶ τοῦ με χρεῖας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν; 1435
- OI. ῥῆψόν με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ' ὅπου
θνητῶν φανοῦμι μηδενὸς προσήγορος.
- KP. ἔδρασ' ἄν, εὖ τοῦτ' ἴσθ' ἄν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
πρώτιστ' ἔχρηζον ἐκμαθεῖν, τί πρακτέον.
- OI. ἀλλ' ἢ γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις, 1440
τὸν πατροφόντην, τὸν ἀσεβῆ μ' ἀπολλύναι.
- KP. οὕτως ἐλέχθη ταῦθ'· ὅμως δ' ἔν' ἔσταμεν
χρεῖας, ἄμεινον ἐκμαθεῖν, τί δραστέον.
- OI. οὕτως ἄρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεθ' ὕπερ;

KP.	καὶ γὰρ σὺ νῦν τᾶν τῷ θεῷ πίστιν φέροισ.	1445
ΟΙ.	καὶ σοὶ γ' ἐπισκῆπτω τε καὶ προστρέφομαι, τῆς μὲν κατ' οἴκους αὐτὸς ὃν θέλεις τάφρον θεοῦ· καὶ γὰρ ἠρθῶς τῶν γε σῶν τελεῖς ὕπερ. ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιοθήτω τόδε πατρῶον ἄστυ ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν.	1450
	ἀλλ' ἔα με ναίειν ὕρεσιν, ἔνθα κλήζεται οὐμός Κιθαιρῶν οὗτος, ὃν μήτηρ τέ μοι πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντε κύριον τάφρον, ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπωλλύτην, θάνω. καίτοι τοσοῦτον γ' οἶδα, μήτε μ' ἂν νόσον	1455
	μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδέν· οὐ γὰρ ἂν ποτε θνήσκων ἐσώθην, μὴ 'πί τω δεινῷ κακῷ. ἀλλ' ἡ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποιπερ εἶσ', ἴτω. παίδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μή μοι, Κρέων, προσθῆ μέριμναν· ἄνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ	1460
	σπάνιν ποτέ σχεῖν, ἐνθ' ἂν ᾧσι, τοῦ βίου. ταῦν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένων ἐμαῖν, αἶν οὐποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς τράπεζ' ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὅσων ἐγὼ ψαύοιμι, πάντων τῶνδ' αἰεὶ μετειχέτην·	1465
	ταῦν μοι μέλεσθαι καὶ μάλιστα μὲν χερσῖν ψαῦσά μ' ἔασον ἀποκλαύσασθαι κακὰ. ἴθ' ὄναξ, ἴθ', ὃ γονῆ γενναῖε· χερσὶν τᾶν θιγῶν δοκοῦμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἡνίκ' ἐβλεπον.	1470
	τί φημί; οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλων δακρυρροοῦνται, καὶ μ' ἐποικτίρας Κρέων ἔπεμψέ μοι τὰ φίλτατ' ἐκγόνων ἐμῶν; λέγω τι;	1475

- KP. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύννας τάδε,
 γνοῦς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἣ σ' εἶχεν πάλαι.
- OI. ἀλλ' εὐτυχοίης, καί σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
 δαίμων ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι.
 ὦ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ; δεῦρ' ἴτ', ἔλθετε 1480
 ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμάς χέρας,
 αἶ τοῦ φυτουργοῦ πατρός ὑμῖν ὧδ' ὄραν
 τὰ πρόσθε λαμπρὰ προϋξένησαν ὕμματα·
 ὃς ὑμῖν, ὦ τέκν', οὐθ' ὄρων οὐθ' ἱστορῶν 1485
 πατῆρ ἐφάνθη, ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθη.
 καὶ σφῶ δακρῦω, προσβλέπειν γὰρ οὐ σθένω,
 νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
 οἷον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεῶν.
 ποίας γὰρ ἀστῶν ἤξειτ' εἰς ὀμιλίας,
 ποίας δ' ἑορτάς, ἔνθεν οὐ κεκλαυμέναι 1490
 πρὸς οἶκον ἕξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας;
 ἀλλ' ἡνίκ' ἂν δῆ πρὸς γάμων ἤκητ' ἀκμάς,
 τίς οὗτος ἔσται, τίς παραρρίψει, τέκνα,
 τοιαῦτ' ὀνειδίη λαμβάνων, ἃ ταῖς ἐμαῖς
 γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὁμοῦ δηλήματα; 1495
 τί γὰρ κακῶν ἄπεστι: τὸν πατέρα πατῆρ
 ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
 ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, κακ τῶν ἴσων
 ἐκτήσαθ', ὑμᾶς ὦν περ αὐτὸς ἐξέφυ.
 τοιαῦτ' ὀνειδιεῖσθε· κᾶτ'α τίς γαμεῖ; 1500
 οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὦ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
 χέρσους φθαρῆναι καγάμους ὑμᾶς χρεῶν.
 ὦ παῖ Μενουικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατῆρ
 ταύταιν λέλειψαι, νῶ γάρ, ὦ 'φυτεῦσαμεν,
 ὀλώλαμεν δὴ ὄντε, μὴ σφε δὴ περιίδης 1505
 πτωχὰς ἀνάδρους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,

- μηδ' ἐξιώσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς,
 ἀλλ' οἴκτισόν σφας, ὧδε τηλικάσδ' ὄρων
 πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
 ζύννευσον, ὦ γενναῖε, σῆ ψαύσας χερί. 1510
 σφῶν δ', ὦ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας,
 πόλλ' ἂν παρήνουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἐμοί,
 οὗ καιρὸς ἐᾶ ζῆν, τοῦ βίου δὲ λῶονος
 ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
 KR. ἄλις ἔν' ἐξήκεις δακρῶν· ἀλλ' ἴθι στέγης ἔσω. 1515
 OI. πειστέον, κεί μηδὲν ἠδύ.
 KR. πάντα γὰρ καιρῶ καλά.
 OI. οἴσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι;
 KR. λέξεις, καὶ τότε εἴσομαι κλύων.
 OI. γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἄποικον.
 KR. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.
 OI. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἔχθιστος ἦξω.
 KR. τοιγαροῦν τεύξεη τάχα.
 OI. φῆς τὰδ' οὖν;
 KR. ἂ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλῶ λέγειν μάτην. 1520
 OI. ἄπαγέ νύν μ' ἐντεῦθεν ἤδη.
 KR. στεῖχε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.
 OI. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.
 KR. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν
 καὶ γὰρ ἀκράτησας, οὐ σοι τῶ βίῳ ξυνέσπετο.
 XO. ὦ πάτρας Θήβης ἔνοικοι, λεύσσειτ' Οἰδίπους ὅδε,
 ὃς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἤδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνὴρ, 1525
 οὗ τίς οὐ ζήλω πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,
 εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.
 ὥστε θνητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν
 ἡμέραν ἐπισκοποῦντα μηδὲν ὀλβίζειν, πρὶν ἂν
 τέρμα τοῦ βίου περάσῃ μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν. 1530

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1-150)

α') 1-13

Λεξιλογικές. -**νέα τροφή** = νέα θρέμματα, νέα γενιά (τέθηκε τό αφαιρεμ. τροφή αντί του συγκεκριμ.). **πάλαι-νέα**, αντίθεση· ή λ. **νέα** δέ σημαίνει νέα ήλιζία, *ἀλλά* νέα εποχή κατ' αντίθεση προς την *παλαιά* του Κάδμου. **θοάζω** από ρίζα **θε-** του **τίθημι**, συγγενές προς το **θάσσω** = *κάθομαι*· *ὑπάσχει καί ἄλλο* **θοάζω** συγγενές προς το **θέω**, **θοός** καί σημ. κινουμαι γρήγορα. **ἔδρα**, ή πράξη του **θοάζω** = *κάθομαι*, **τίνας ποθ' ἔδρας...θοάζετε** είναι σύμπτυξη δύο προτάσεων, δηλ. **τίνες εἰσὶν αἶδε αἱ ἔδραι, ἄς θοάζετε;** τό **μοι** είναι δοτ. ήθική. **ἰκτηρίος** = ἰκετευτικός, **ἐκοτέφω** = περιζοσῶ μέ στεφανο· *ἰδὼ ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι* = κρατώντας (ἔχοντας, μέ) ἰκετευτικούς κλάδους στεφανομένους (μέ νήματα ἔριου). **παιάν** ἀρχικά ήταν ἄσμα του ψαλλόταν προς τιμή του Ἀπόλλωνα· ἔπειτα ήταν ἐπινίκιο ἄσμα του ψαλλόταν καί προς ἄλλους θεοὺς. **γέμει** ἐοικημεύεται ὡς προς τό **θυμιαμάτων** = είναι πλήρης, ὡς προς τό **παιάνων** καί **στεναγμάτων** κατά ζευῆμα = ἀντηχεῖ. **ὁμοῦ μέν, ὁμοῦ δέ** σχήμα ἀναφορᾶς. **ἀγῶ** = **ἃ ἐγῶ** = τούτων ἐγῶ τήν αἰτία. **δικαιῶ** = κρίνω ὀρθό (σοιστό). **πᾶσι καλούμενος** τέθηκε προς μετρισμό της περιαντολογίας. **γεραιε** = προσδύτη (ἐνν. τόν ἱερέα του Δία). **πρέπων ἔφυσ** αντί της ἀποσ. συντάξ. **πρέπον σοι ἔφω** = από τή φύση σου εἶσαι ἀρμόδιος. **πρό τῶνδε** = στό ὄνομα αὐτῶν ἐδῶ. **τίνι τρόπῳ** = πῶς διακείμενοι, γιά ποιό λόγο. **στέργω** = ἐπιθυμῶ, ποθῶ. **δείσαντες ή στέρξαντες** αἰτιολ. μετχ. **προσαρκῶ** = προσφέρω δοήθεια. **δυσάλγητος** = ἀναίσθητος. **κατοικτίρων** ὑποθ. μετχ. **μη οὐ** θέτονται καί τά δύο ἀρνητικά μόρια, ὅταν προηγείται ἀρνητική κύρια πρόταση (ἐδῶ του ὑπάσχει ή ἀρνηση;)· **κατοικτίρω** = αἰσθάνομαι μεγάλο οἶκτο ή συμπάθεια μέ λύπη μαζί. **ἔδρα** = ἰκεσία.

Πραγματικές.—**Οιδίπους** Ἀπό τό **οἰδάω, οἰδέω** καί **πούς** καί σημαίνει φουροποδός. Τό δράμα πιθανῶς ἀπό τό Σοφοκλή ὀνομάστηκε **Οιδίπους** καί ἡ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου **τύραννος** τέθηκε ἀπό μεταγενεστέρους, ἀπό τή μιὰ πρὸς ἀντιδιαστολή ἀπό τόν **Οιδίποδα ἐπὶ Κολωνῶ**, ἀπό τήν ἄλλη πρὸς δήλωση ὅτι πρόκειται γιά ἓνα ἔξοχο δράμα. **Τέκνα** Ὁ Οιδίποδας βγήκε ἀπό τή μεσαία πύλη τῶν ἀνακτόρων καί προσφωνεῖ τοὺς ἱετέρες, ἀποκαλώντας τοὺς τέκνα, γιατί θεωροῦσαν τόν ἡγεμόνα πατέρα ὄλων τῶν ὑπηκόων του. **τροφή** = θρέμματα. Πολλές φορές οἱ λαοὶ καλοῦνται τέκνα τοῦ ἰδρυτῆ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι λέγονταν **Κεκροπίδες, Θεσιῖδες** κτλ. **Κάδμου** Αὐτός ἦταν γιὸς τοῦ Ἀγήνορα, βασιλιᾶ τῆς Φοινίκης· ζητώντας νά βρεῖ τήν ἀδελφή του Εὐρώπη, πού τήν ἄρπαξε ὁ Δίας, ἔφτασε στίς Θῆβες· ἐπειδὴ δέν τὴ βρῆκε, δέν ἐπανῆλθε στήν πατρίδα του, ἀλλὰ ἔκτισε στίς Θῆβες τήν Κάδμεια, τήν ἀρολόγη τους. **ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστερμένοι** Οἱ ἱετέρες κρατοῦσαν κλάδους δάφνης ἢ ἐλιάς, στεφανομένους μὲ λευκά νήματα ἐρίου, πού τοὺς κατέθεταν ἐπάνω στοὺς ὄμοιους καί τοὺς ξανάπαιρναν μόλις τελείωναν τὴ δέησή τους. **παιάνων, θυμιαμάτων καί στεναγμάτων** Οἱ ἀρχαῖοι, καθὼς κι ἐμεῖς σήμερα, ἔκαναν δέησεις· ἐπίσης ἔβαιναν θυμιάματα στοὺς ὄμοιους, ὅπως ἐμεῖς καίμε στίς ἐκκλησίες λιβάνι κτλ. **κλεινός** Ὀνομαζόταν ἔνδοξος, γιατί εἶχε λύσει τὸ αἶνιγμα τῆς Σφίγγας καί ἀπάλλαξε ἀπὸ αὐτὴ τὴν πόλη. **δυσάλγητος** κτλ. Ποιά συναισθήματα τοῦ Οιδίποδα διακρίνουμε σέ αὐτοὺς τοὺς στίχους;

δ') 14 – 57

Λεξιλογικές.—**κρατώνω καί κρατῶ** τινος = ἐξουσιάζω, εἶμαι ἄρχοντας κάποιου. **προσημαί** = γάθωμα κοντά. **ἡλικοί προσημέθρα** πλάγ', ἔρωτ. πρότ. **ἡμᾶς κατὰ πρόληψη. οἱ μὲν, οἱ δέ** ἐπεξηγεῖ τὸ ἡλίκιο. **πέτομαι** = πετῶ, βαδίζω γρήγορα (μεταφορὰ ἀπὸ τοὺς νεοσσούς). **ἦθνοι** λέγονταν οἱ ἄγαμοι νεανίες. **σποδός** = τέφρα (μαντική ἐστία). **σαλεύω** = κλυδωνίζομαι, ταράζομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἀπὸ τοῖζυμιά). **ἀνακουφίζω** = ἀνασηκώνω, συντάσσεται μὲ γεν. ἀφαιρ. ὡς χωρισμοῦ σημαντικὸ. **φοίνιος (φόνος)** = θανατηφόρος. **φθινω** = μαραῖνομαι, καταστορέομαι. **κάλυξ** = περικάλυπτο, πού χρησιμοποιεῖται μόνο γιά ἄνθη καί καρποὺς. **ἔγκαρπος** = καρποφόρος (ἐννοεῖ

ἰδῶ τὰ μετὰ ἀπὸ κόκκους στάχυα). **ἀγέλη βουνόμος** = ἀγέλη (κολάδι) βοδιῶν στῆ βοσκή, ἐνῶ **βουνόμος** = αὐτὸς ποὺ βόσκειται ἀπὸ τὰ βόδια. **τόκος** = τοκετός. **ἄγονος** ἐπιθ. ποὺ ἰδῶ δηλώνει τὴ συνέπεια = ἐκεῖνος ποὺ φέρνει στῆ ζωὴ τίνα ποὺ δὲν εἶναι διώσιμα, ἀλλὰ θνητογενή. **ἐν δὲ σκῆψας** τμήση· **ἐνοσκήπτω** λέγεται ἰδίως γιὰ κεραινό. **ἐλαύνω** = μαστίζω, πλήττω. **πλουτίζεται** ἀντίθεση πρὸς τὸ **κενοῦται** καὶ λέγεται κατὰ παιδιὰ πρὸς τὸν Πλούτωνα, θεοῦ τοῦ Ἄδη. **νῦν** = ὄθεν. **ἐφέστιος** = ὁ ἐκέτης (κοντὰ στὴν ἐστία). **συμφοραὶ βίου** = οἱ σινηθισμένους περιπέτειες τῆς ζωῆς. **συναλλαγαὶ** = σχέσεις. **συναλλαγαὶ δαιμόνων** = οἱ δραστηριότητες ποὺ στέλνονται ἐπιτήδεις ἀπὸ τοὺς θεοὺς, οἱ θεομηνίες· ἢ συντακτ. σειρά τῶν λ. εἶναι: **ἐγὼ καὶ οἶδε παῖδες ἐξόμεσθ' ἐφέστιοι, οὐ κρίνοντες μὲν σε ἰσοῦμενον θεοῖς, πρῶτον δὲ κρίνοντες ἀνδρῶν. ἐκλύω** = ἀταλάσσω, ἐλευθερώνω· συντάσσ. ὡς στερητικὸ μέ διπλῆ αἰτιατικῆ. **ὅς ἐξέλυσας** ἀναφ. αἰτιολ. πρῶτ. ποὺ αἰτιολογεῖ τὸ **ἐξόμεσθ' ἐφέστιοι**. **μολῶν** (βλώσσω) = ἔλθῶν (μετχ. ἐναντιωματ.). **ἄοιδός** ἔτσι ἀποκαλεῖται ἡ Σάργγα, γιατί τὸ αἰνίγμα τῆς ἦταν ἕμμετρο. **δασμός** εἶναι τὰ θύματα ποὺ καταδροχθίζονται. **καὶ ταῦτα** = καὶ μάλιστα. **ἔξειδα** = γνωρίζω ἀκριθῶς. **ἐκδιδάσκομαι** = διδάσκομαι ἀκριθῶς· καὶ οἱ δύο μετχ. ἔξειδώς καὶ ἐκδιδασθεῖς εἶναι ἐναντιομ.· μέ τὴν πρώτη θέλει νά σημαίνει ὅτι δὲν ἔμαθε ἀπὸ τοὺς Θηβαίους τὴ λύση τοῦ αἰνίγματος, μέ τὴ δεύτερη ὅτι δὲ φρόντισε ὁ ἴδιος νά διαφωτιστεῖ μέ τὴν προσωπικὴ ἀναζήτηση πληροφοριῶν, ἀλλὰ ὅτι ἡ ἐρμηνεία τοῦ αἰνίγματος ἦταν στιγμαία ἕμμετροῦ του. **προσθήκη** = συνδρομή, συμβουλή. **λέγει νομίζει τε** προσοπ. σέντ. ἀντὶ ἀπρόσοπτης. **ὀρθῶ** = ἀνορθῶνω, σόζω. **νῦν τε** σχετικὰ μέ τὸ προηγοῦμενο **πάλαι**. **πᾶσιν** δοτ. τῆς κρίσεως. **Οἰδίου κάρα** περιφραση γιὰ δήλωση ἀγάπης ἢ τιμῆς. **πρόστροπος** (προστρέπω) = ἐκέτης γονυκλινῆς, γονατιστός. **ἄλκη** = μέσο γι' ἀπόζευξη τοῦ κακοῦ. **φήμη** (φημί) = μαντεία. **ἀκούσας** ἐνν. τὸ οἶσθα. **ξυμφορὰ** (ὄχι γιὰ κακὴ σημασία) = ἀπόδραση, ἔκβαση. **ζώσας** = αὐτὲς ποὺ εὐδοκιμοῦν, ἐπιτυχεῖς (μετχ. κατηγορημ.). **ἐμπειρος** αὐτὸς ποὺ ἔχει δοκιμαστῆ ἀπὸ τὴν πείρα, ὁ συνετός. **εὐλαβοῦμαι** = φροντίζω, προνοῶ. ὡς αἰτιολ. **τῆς πάρος προθυμίας** (γεν. αἰτ.) = γιὰ τὴν προηγοῦμενη καλὴ σου πρόθεση, ζήλο· ἠθέλε μάλιστα νά προσθέσει: **εἶτα δὲ ψέξουσιν ὡς ὀλετήρα, ἀλλὰ ἀπέφυγε** τοῦτο ἀπὸ σέβασμό. **μηδαμῶς μεμνώμεθα** (ο. μέμνημαι) = ἄς μὴν ἔχουμε καθόλου τέτοια ἀνάμνηση τῆς

βασιλείας σου. **στάντες ἐς ὄρθον** = ὅτι σωθήκαμε. **πεσόντες ὕστερον** = ὅτι ἀφανιστήκαμε, καταστραφήκαμε· ἀπό τό **ὑστερον** θά ἐννοήσουμε τό **πρότερον** στό **στάντες**· ποιῶν εἶδους μετοχές εἶναι καί οἱ δύο: **ὄρνις** = πτηνό (ὅπως **οἰωνός**). **τύχη** μέση λέξη (ἐδῶ) = ἐπιτυχία. **ἴσος** = ὁμοιος. **καί-καί** ὁμοιωματ., ἡ σύνταξη: **ὥσπερ γάρ τήν τότε τύχην ὄρνιθι αἰσίῳ παρέσχες ἡμῖν, αὐτως καί νῦν ἴσος γενοῦ εἴπερ ἄρξεις** = ἂν θέλεις καί στό μέλλον νά ἄρξεις. **κενῆς** (ἐνν. **ἀνδρῶν**). **πύργος, ναῦς** περιλαβαίνει τή χερσαία καί θαλάσσια δύναμη. **μη ξυνοικούντων** ἔπεξ. κατά πλεονασμό τοῦ **ἐρήμος**. **ὡς οὐδέν ἐστιν...** γνωμικό.

Πραγματικές.-βωμοῖσι τοῖς σοῖς Ἐννοεῖ τό θωμό τοῦ Ἀπόλλωνα, ἴσως καί τῆς Ἀοτέμιδας καί τῆς Παλλάδας, πού θοῖσζονταν μπροστά στά ἀνάκτορα τοῦ Οἰδίποδα. **ἀγοραῖσι** Στίς Θῆδες ὑπῆρχαν δύο ἀγορές, ὅπου θοῖσζονταν διάφοροι ναοί καί θωμοί καί ἰδιαίτερος λατρευόταν καί ἡ Ἀθηνᾶ, γιά τήν ὁποία ὑπῆρχαν δύο ναοί· ἀναφέρεται μάλιστα τήν Παλλάδα Ἀθηνᾶ, γιατί τό δράμα παιζόταν μπροστά σέ Ἀθηναίους. **Ἰσμηγνός** Ποταμός κοντά στίς Θῆδες. **σποδῶ** Ὀνομάστηκε ἔτσι, ἐπειδή ἡ τέφρα ἀπό τά θύματα ἀνυψωνόταν λίγο λίγο καί χρησιμοποιόταν ὡς θωμός. **σαλεύει...κ'ἀνακουφίσαι κάρρα** κτλ. Ἡ θεομηνία ἐπεκτάθηκε σέ ὅλες τίς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, δηλαδή στήν ἀφορία τῆς γῆς καί στή στειρότητα τῶν γυναικῶν καί τῶν ζώων. **δῶμα Καδμείων** Ὀλόκληρη ἡ πόλη τῶν Θηδῶν παριστάνεται στό πνεῦμα τοῦ ποιητή σάν ἓνα δῶμα. **μέλας Ἄδης** Ὁ Ἄδης λέγεται **μέλας** ἡ ἀπό τό σκότος πού ἐπικρατεῖ στό βασίλειό του ἡ γιατί φέρονε στόν ἀνθρώπο τό πένθος, τά πένθη εἶναι μέλανα (μαύρα). **στεναγμοῖς καί γόοις** Οἱ ψυχές πού ἀπέρχονται στόν Ἄδη θρηνοῦν γιά τήν μοῖρα τους. **ὄρνιθι αἰσίῳ** Ἡ **οἰωνοσκοπία** ἡ **ὄρνεοσκοπία** ἦταν ἡ παρατήρηση πού γινόταν κατά τό πέταγμα, τό λάλημα καί τίς ἄλλες κινήσεις τῶν πτηνῶν. Γι' αὐτό τό λόγο καί κάθε μαντεία καί οἰωνό ἀποκαλοῦσαν **ὄρνιν**, ὅπως λέγεται ἐδῶ.

γ') 58 – 86

Λεξιλογικές.-οἰκτρὸς = ἄξιος οἴκου. **γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτα** ἡ ἱδια ἐννοια ἐκφέρεται θετικά καί ἀρνητικά· πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς σύστοιχο ἀντικείμενο τοῦ **ἰμείροντες**. **ἰμείρω** = ἐπιθυμῶ. **νοσῶ** = πάσχω. ὑποφέρω (ὁ ποιητής ἀφήνει νά νοηθεῖ καί ἡ ἄλλη σημασία γιά τόν

Οιδίποδα, πάσχω από ήθικό μόλυσμα). **οὐκ ἔστιν ὅστις** = κανένας, **νοσοῦντες** μετά τή μετοχή αὐτή, πού εἶναι ἐναντιωματική, ἔπρεπε νά τεθεῖ: **οὐ νοσεῖτε ἐξ ἴσου ὡς ἐγώ**, ἢ ἡ μετχ. **νοσοῦντες** ἔπρεπε νά τεθεῖ κατά γεν. δηλ. **καί ἡμῶν νοσοῦντων οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. Καθ' αὐτόν** = χωριστά στόν ἑαυτό του (ἢ κατά σημ. μερισμό). **πόλιν κάμῃ καί σέ** σημ. τήν αἰτία. **ὑπνω εὐδοντα** (πλεον.) = πού κοιμάται βαθιά, δηλ. πού ἀδρανεῖ. **ὁδός** = μέθοδος, σχέδιο. **ὁ πλάνος** = ἡ πλάνη· ἀπό αὐτό ἔξαστ. ἢ γεν. **φροντίδος** = σκέψεως. **ἦν καθ' ἔλξη** πρὸς τό κατηγορ. **ἴασιν**, ἀντί **ὄ**· ὁμοίως **ταύτην** ἀντί **τοῦτο**. **γάρ** ἔπεξηγημ. **γαμβρός** = γυναικάδελφος. **Πυθικά, πύθοιτο**, παρή- λιση. **ὄ,τι ῥύσαιμην** πλάγια ἐρώτηση. **ῥύομαι** = σῶζω. **ξυμμετροῦμαι** = μετροῦ συγκριτικά. **ἡμαρ** = ἡμέρα· **ἡμαρ ἤδη** = **ἡμαρ τότε** = αὐτή ἐδῶ ἡ ἡμέρα, ὀλόκληρος δηλ. ὁ χρόνος ἀπό τήν ἀναχώρησή του ὡς τή σημερινή ἡμέρα. **χρόνω** = πρὸς τόν ἀπαιτούμενο γιά τό ταξίδι του. **λυπεῖ** δραχυλογία· ἀντί τοῦ: **μέ λυπεῖ** (ὑποκ. ὁ Κρέων), ὥστε ἐρωτῶ, τί κάνει. **πλείω** (χρόνον) **τοῦ εἰκότος** = τοῦ πρόποντος. **καθήκων** = ἀναγκαῖος. **τηνικαῦτα** = τότε. **κακός, μὴ δρῶν** κτλ. ποιοῦ εἴδους ὑποθετικός λόγος εἶναι; τό ὑπερβατό σχῆμα, καθὼς καί ἡ ἐπισφύρευση συνώνυμων φράσεων ποιά ψυχική κατάσταση τοῦ Οιδίποδα δηλώ- νουν; **εἰς καλόν** (φράση πού προσδιορίζει μηχανικῶς τό εἶπας) = σέ καλή ὥρα, στήν κατάλληλη στιγμή. **οἶδε** εἶναι τά παιδιά πρὸς τά ἀριστερά τῶν ἰκετῶν, τά ὁποῖα πρῶτα, ἔνεκα τῆς θέσεώς τους, εἶδαν νά ἔρχεται ἀπό τήν ἀριστερή πύροδο ὁ Κρέων καί τόν ἔδειξαν μέ κάποια χειρονομία, ἀφοῦ ἄλλωστε αὐτά ἦταν ὀξυδερκέστερα, ἐνῶ ὁ Κρέων προσέχε στόν Οιδίποδα πού μιλοῦσε. **προστεῖχω** = προσέρχο- μαι. **εἰ γάρ** = μακάρι. **σωτήρι** = σωτεῖρα. **ὡσπερ** ἔνν. **βαίνει**. **λαμπρός** = φαιδρός, γελαστός. **εἰκάσαι** ἀπολύτως τό ἀπαρέμματο, μερι- κές φορές ὁμως παίρνει τό: **ὡς ἔστιν (εἰκάσαι)** = ὅπως μπορεῖ κανεῖς νά συμπεράνει. **μὲν** τουλάχιστον. **ἡδύς** ἔχει ἔνεργ. σημ. = ἰπού κάνει χαρά, ἀλλά σημ. καί ὁ χαρούμενος, ὅπως ἐδῶ. **ἡδύς** (ἔνν. **βαίνει**). **ἔρπω** = ἔρχομαι. **πολυστεφής** = μέ πολλά στέφανα κοσμημένος· δέχεται ἀντικείμενο κατά γεν. ὡς πλησμονῆς σημαντικό. **πάγκαρπος** = πολὺκαρπος. **οὐ γάρ ἂν εἶρπε** ἀπόδ. τῆς ἐννοουμ. ὑποθέσεως: **εἰ μὴ ἔβαινεν ἡδύς**. **τάχα** = γρήγορα. **εἰσόμεθα** (φ. οἶδα). **ξύμμετρος** = δορίζεται σέ σύμμετρον (ἀνάλογη) ἀπόσταση. **κλύω** = ἐκλύω. **κῆδευμα** = ἄφαο. ἀντί συγκερ. = κηδεστής, γυναικάδελφος.

Πραγματικές.-πολυστεφής Ὅσοι ἔφεραν αἴσιους χορημοὺς ἀπὸ τοὺς Δελφούς ἐπανερχόνταν στεφανωμένοι μὲ δάφνη, ἡ ὁποία ἦταν ἐκτὸς αὐτοῦ τοῦ Ἀπόλλωνα. **παγκάρπου δάφνης** Δὲν ἐννοεῖται ἡ πιζροδάφνη, ἀλλὰ ἡ δάφνη ποῦ ὀνομάζεται θάια (θάγια). **ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα...** Πολλὲς προσφωνήσεις τοῦ δηλώνουν τὴν ἔξαιριτική συγκίνηση αὐτοῦ ποῦ προσφωνεῖ. **ἄναξ** Ἀνακτες καλοῦσαν ὄχι μόνο τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπίσημους καὶ ἐγγενεῖς πολῖτες.

δ') 87-131

Λεξιλογικές.-ἐσθλός = αἴσιος, **δύσφορος** = δύσζολος, πολέμο-
χθος, **κατ' ὄρθον ἐξέρχομαι** = κατορθόνομα, παίονω ευτυχῆ ἐκδο-
ση, **καὶ ἐπιδοτ.** = καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα. **πάντα** = καθ' ὅλα, ἀπὸ ὅλες τίς
ἀτόμεις, **ἂν εὐτυχεῖν** ἀπόδ. τῆς ὑποθέσ. **εἰ τύχοι.** ἔπος = ὁ χορημός.
θρασύς εἰμι = ἔχω θάρρος, **προδείσας εἰμι** = (ποῖν ἀκούσω τὸ χορη-
σμό), περιφραστ. παροικίη = ἔχω φοβηθῆ, ποῖν μάθω τὸ χορησμό.
χρήζω = ἐπιθυμῶ, **εἴτε καὶ στείχειν ἔσω** ἔνν. εἴτε χρήζεις στείχειν
ἔσω, ἔτοιμός εἰμι καὶ στείχειν ἔσω. **αὐδάω-ῶ** = λέγω, **τῶνδε** ἔνν. ἡ
περί. **πλέον** (κατηγορ. τοῦ **πένθος**). **λέγοιμι ἂν** = μπορῶ νά εἰπῶ, θά
εἰπῶ (ἡ εὐγκτική μὲ τὸ **ἂν** εἶναι πολλὰς φορές ἡπιότερη ἐκφραση ἀντὶ
μῆλλοντα), **ἄνωγα** = προτοίπω, **ἐμφανῶς** = σαφῶς, **ἐλαύνω** = ἀπο-
μαζοῖνω, **ὡς τεθραμμένον** = γιατί ἔχει τραφεῖ καὶ ἀξιεθῆ, **ἀνήκε-
στον** (ἀ- στερητ. καὶ ρ. **ἀκέομαι** = θεορατεύομαι) κατηγορ. κατὰ
πρόληψη = **ὥστε ἀνήκεστον** (= ἀθεράπειτον) **γενέσθαι.** **καθαρμός**
= ἔξαγνισμός, **ποιῶ καθαρμῶ** ἔνν. **ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν.** **ξυμ-
φορᾶ** = δυστυχία, τὸ μίασμα, **ὁ τρόπος** = ἡ φύση, τὸ εἶδος, **ἀνδρη-
λατῶ** = (ἀνδρα - ἐλαύνω) = ἐκδιώζω ἄντρα, **λύω φόνον** = ἐπανοο-
θῶνω, πληρῶνω καὶ κατ' ἀζολουθία ἔξαγνίζω· πρέπει νά νοηθῆ
μυθοσά ἀπὸ τίς μετοχές ἡ φράση: **ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν.** **χειμάζω** =
κατατρούχω μὲ θυέλλα καὶ ἔπειτα ἀπλῶς κατατρούχω, **τόδ' αἶμα** ἔνν.
ἐκεῖνο ποῦ νοεῖται ἀπὸ τὸ θεοῦ. **ὡς χειμάζον αἵτιατ.** ἀπόλ. (αἰτιολ.),
ὡς ὑποκειμενισ. (ἔνν. κατὰ τὸ χορημὸ τοῦ Ἀπόλλωνα), **ποίου γάρ**
ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην; ὁραχνολογία ἀντὶ τοῦ: **ποίου γάρ ἄν-
δρὸς ἐστὶν ἡδε ἡ τύχη, ἦν μηνύει** (ὁ Ἀπόλλων); **μηνύω** = δηλώνω,
καταγγέλλω, ἀπευθύνω = κηρύσσω, **ἐξοιδ' ἀκούων** = γνωρίζω
ἀκουστά (δὲν τέθηκε **ἀκούσας**, γιατί ἐννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψη **ἀκού-
ειν** μέχρι τότε ἀκούσῶς), **ἐπιστέλλω** = παραγγέλλω, αὐτοῖντης =

ἐκείνος πού κάνει κάτι μέ τό χέρι του τό ἴδιο, ὁ αὐτοῦργός· τοῦτο προσδιορίζεται πλεοναστικά ἀπό τό: **χειρί, τινάς** ἀορίστως = ἴδιοι-αδήποτε καί ἄν εἶναι. **πρωρεῖν** ἰσοδύναμο μέ τό **πρωρεῖσθαι**. **δυστέκμαρτος** = δυσεὔρετος· μεταφορά ἀπό τοῦς σκύλους πού ἀναζητοῦν τά ἴχνη. **τόδ' ἴχνος** = αὐτό πού ἐποδεικνύεται ἀπό τό θεό, *ἀλλά* δέν καθορίζεται· τό **τόδε** ἀναφέρε, στό **ἴχνος** ἀντί νά ἀναφέρεται στό **τῆς** αἰτίας, αἰτία = αἰτιότητα, ἐγκλημα, ἔφασκε ἔνν. **εὐρεθήσοσθαι**. **ζητούμενον** ποιά σημασία ἔχει τό **ζητῶ** καί τί διαφέρει ἀπό τό **αἰτῶ**; (προβλ. τό τοῦ Εὐαγγελίου: **ζητεῖτε καί εὐρήσετε, αἰτεῖτε καί δοθήσεται ὑμῖν**). **άλωτός** = αὐτός πού γίνεται νά δοθεῖ. **συμπίπτω φόνω** = πέφτω θύμα φόνου· ποιά ἔννοια ἔχει ὁ ἱστορικός ἐνεστώτας, ὁ ὅποιος ἀπαντᾷ συχνά καί στούς τραγικούς; **θεωρός (θεός - ὄρω)** = αὐτός πού πορεύεται πρὸς θεούς γιά χορηγιά ἢ γιά νά προσφέρει ἀνάθημα ἢ γιά νά παραδρεθεῖ σέ ἀγῶνες· ἐδώ σμμ. τό α'· ὅταν παράγεται ἀπό τό **θεῶμαι**, σημαίνει θεατής, **ἔφασκεν ὁ Λαῖος** (ὅταν ἀναχοροῦσε). **ἀπεστάλη** (ἔνν. σῶος καί ὑγιής) = ἀπέληθε. **σμπράκτωρ ὁδοῦ** = σινοδοπιόρος, ἀκόλουθος, **κατεῖδ' = κατείδεν** = εἶδε ἀκριβῶς, **ἔτου** = ἀπό τόν ὅποιο, **ἐκμανθάνω** = μαθαίνω *κατά*, παίρνω ἀκριβοῦς πληροφορίες, **ἐχρήσατο** χορημοποίησε ἀόριστο, γιατί ἀναφέρεται στήν ἐποχή τοῦ φόνου, **γάρ** αἰτιολ. τή φράση: **οὐδεῖς σμπράκτωρ κατείδε π**, αὐτό ἀκριβῶς πού ἐποδήλωσε μέ ἀνάμνηση τῆς γεφ. αἰης του, **εἰς τις** ἀορίστως καί μέ κάποια περιφρόνηση μίλησε ὁ Κρότων γι' αὐτόν πού ξέφυγε, γιά νά μή δώσει σημασία ὁ Οἰδίποδας, ἀκριβῶς αὐτό πού ἀπαιτοῦσε ἡ πορεία τοῦ δράματος· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ὅς φυγῶν φόβω οὐδέν εἶχεν εἰδῶς φράσαι, ὦν εἶδε, πλήν ἔν. εἰδῶς** = συνειδητῶς, σαφῶς, **ἔχω** = μπορῶ, **τό ποῖον**; ἀναφέρο, στό **πλήν ἔν** καί σμμ. ποῖο ἄραγε εἶναι τοῦτο; **ἔν γάρ ἐξεύροι ἄν** (τό **ἔν** προσβολοποιεῖται) = γιατί ἔνα μπορεῖ νά ὀδηγήσει, **συντυγχάνω** = συναντῶ, **νιν** εἶναι κάθε γένους, ἀντίστοιχο πρὸς τό **μιν** τῶν πεζῶν, **σὺν πλήθει χερῶν** = μέ τή σύμπροσθη πολλῶν, **δοκοῦντα ταῦτ' ἦν** = πιστεύονταν αὐτά, **Λαίου** γεν. ἀντικειμ. στό ἀρωγός = δοηθός, ἐκδιζητής, **ἐν κακοῖς** = μέσα σέ δεινά (κακά), **κακόν δε ποῖον ἐμποδῶν εἶργε** = *ἀλλά* ποῖο κακό ἐμπόδιζε ὡς ἐμπόδιο; **ἐμποδῶν εἶργε** πλουτος ἐκφράσεως, **τυραννῖς** ἀντί τύραννος, **ποικιλῶδός** = φερίνη πού ἀδει αἰνιγματικά, ἢ αἰνιγματώδης, **προσάγομαι** = ἀναγκάζω· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἡ ποικιλῶδός Σφίγξ** προσήγετο ἡμᾶς, **μεθέντας τάφανῆ, σκοπεῖν** τό πρὸς ποῖον.

τάφανῃ ἔνν. τὰ σχετικά μέ τό φόνου τοῦ βασιλιᾶ. **μεθίημι** = ἀφίηνω κατά μέεοσ.

Πραγματικές.-ἔσθλην Ἀντί νά ἀναφέρει ὁ Κρέων τό χρησμό, σύμφωνα μέ τήν ἐρώτηση τοῦ Οἰδίποδα, ἐκφέρει τή γνώμη πὼς ὁ χρησμός αὐτός εἶναι καλός, ἀπό τή μιά γιά νά ἀρχίσει ἀπό τὰ «εὐφημα» (= τὰ καλοάκουστα, τὰ εὐχάριστα λόγια) καί ἀπό τήν ἄλλη γιατί νόμιζε ὀρθότερο νά ἀναζοινώσει ἰδιαίτερος τό περιεχόμενο τοῦ χρησμοῦ στόν Οἰδίποδα, γιά νά μὴν τό μάθει ὁ ἔνοχος καί μέ κάτοιο τέχνασμα διαφύγει. **ἐς πάντας αὐδα** Ὁ δυστυχῆς Οἰδίποδας, ὁ ὁποῖος θεωρεῖ τή συνείδησή του καθαρή, θέλει νά ἀναγγεῖλει ὁ Κρέων δημοσίως τό χρησμό· μέ τόν τρόπο αὐτό κερδίζει τόν «ἔλεον» (= συμπάθεια, συμπόνια) τῶν θεατῶν, πού εἶναι ἕνας ἀπό τοὺς σκοποὺς τοῦ δράματος. **ἐμφανῶς** Θέλει νά δηλώσει τή σαφήνεια τοῦ χρησμοῦ σέ ἀντίθεση πρὸς τοὺς συνηθισμένους χρησμούς τοῦ μαντείου, πού ἦταν δισημαντοί καί σκοτεινοί. **μίασμα** Οἱ ἀρχαῖοι φρονοῦσαν ὅτι ὁ μισρός μετέδιδε τό μίασμα σέ ὅλους ὅσοι τόν συναναστρέφονταν, καί γιά τοῦτο μποροῦσε αὐτός νά ἐξαγιστεῖ μέ καθαρισμό· ὅταν ὅμως ἦταν φονιάς, γιά τόν ἐξαγισμὸ ὅλης τῆς πόλεως ἦταν ἀναγκαῖα ἡ τιμωρία του. **πότερα δ' ἐν οἴκοις...** Τοῦτο φαίνεται ἀπίθανο στό θεατή, δηλ. ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ Οἰδίποδας πού ἦταν τόσα χρόνια βασιλιάς τῶν Θηβῶν, ἐμφανίζεται νά ἀγνοεῖ τὰ ὅσα ἀφοροῦσαν στό Λαῖο. Ἀλλά κατά τόν Ἀριστοτέλη καθετί ἀπίθανο ἐπιτρέπεται, ἂν εἶναι ἔξω ἀπό τήν ὑπόθεση τῆς τραγωδίας. Ἄλλωστε, ἀφοῦ πέρασε τόσος πολὺς καιρὸς, ὁ Οἰδίποδας ἀμυδρὰ κάπως θυμόταν τὰ σχετικά μέ τό Λαῖο· ἀλλά τώρα ὅμως πού ἐκτελεῖ κατά κάτοιο τρόπο ἀνακριτικό ἔργο καί εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ νά τὰ ἐξιχνιάσει. **θεωρὸς** Δέ λέγει γιά ποιό λόγο πήγαινε ὁ Λαῖος στοὺς Δελφοὺς, ἀλλὰ συμπροσβάνουμε ἀπό τίς **Φοίνισσες** (35) τοῦ Εὐριπίδη ὅτι πήγαινε ἐκεῖ, γιά νά ζητήσει πληροφορίες γιά τήν τύχη τοῦ τέκνου του πού εἶχε ἐκθέσει. **οὐδὲν εἶχ' εἰδὼς φράσαι.** Αὐτός ὁ ἀκόλουθος ἔλαθε τέτοια ψυχική ταραχὴ κατὰ τήν ὥρα τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὥστε, ὅπως φαίνεται, δέν κατάλαβε ἀκριβῶς τί συνέβη, ἀλλὰ καί χρειάζοταν νά δικαιολογήσει τή φυγὴ του, γιά νά μὴ θεωρηθεῖ δειλὸς καί τιμωρηθεῖ· γ' αὐτὸ εἶπε ὅτι τὸν συνάντησαν ληστές καί ὄχι ληστής. Τοῦτο ἦταν ἀναγκαῖο καί στόν ποιητή, γιά νά μὴ σχηματίσει ὁ Οἰδίποδας τήν ὑπόνοια ὅτι ἦταν αὐτός ὁ φονιάς, γιατί τότε δὲ θά ἦταν δυνατὴ ἡ ἀριστοτεχνικὴ πλοκὴ

τοῦ μύθου. **εἰ μὴ ξὺν ἀργύρῳ ἐπράσσετο** Τί ὑποπτεύονται πάντοτε οἱ τύραννοι;

ε΄) 132–150

Λεξιλογικές.–**φαινώ** = φέρω σέ φῶς. **αὐτ'** = αὐτά. **ἐπαξίως** - **ἀξίως** ἀναφορά, μέ τήν ἐπανάληψη συνώνυμων λέξεων. **πρὸ τοῦ θανόντος** = ἔαση, πρὸς τό συμφέρο αὐτοῦ πού πέθανε. **ἐπιστροφῆν τίθεμαι πρὸς τινος** = στρέφω τήν προσοχή μου σέ κάτι, φροντίζω γιά κάτι. **ἐνδίκως** = ὅπως εἶναι δίκαιο, ὅπως πρέπει. **τιμωρῶ τινι** = βοηθῶ κάποιον. **ἀπωτέρω** ἐνν. ἐμαυτοῦ. **οἱ ἀπωτέρω φίλοι** = οἱ μακρινοί φίλοι. **ἀποσκεδάννυμι** = ἀπομακρύνω. **αὐτοῦ** ἀντί τῆς αὐτοπαθοῦς ἐμαυτοῦ, γιατί οἱ ἀρχαῖοι καί μάλιστα οἱ τραγικοί χρησιμοποιοῦσαν συνηθῶς τό γ' πρόσωπο τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντί τοῦ α' ἢ β'. (τό) **μύσος** = μίσημα. **τάχα** = ἴσως. **προσαρκῶ τινι** = προσφέρω ἱκανοποίηση σέ κάποιον. **ἴσταμαι** = ἰσηκώνουμαι. **ἄραντες** ἀπό τοῦς ὄμοιους. **ἄλλος δέ** ἀπό τοῦς θεράποντες, τοῦς δορυφόρους. **πεπτωκότες** = δυστυχεῖς. **ὦν** ἔλξη ἀντί τοῦ **ἄ**. **ἐξαγγέλλομαι** = ὑπόσχομαι. **ἄμα** ὅπως ἔστειλε τίς μαντεῖες, ἔτσι ἄς ἔλθει καί σωτήρας. **ἴκοιτο** ἰσοδυναμεῖ πρὸς τό **γένοιτο**. **πανστήριος** = πανστικός, κατάλληλος γιά κατάπαυση.

Πραγματικές.–**ὑπὲρ τῶν οὐχὶ ἀπωτέρω φίλων** Ἐννοεῖ τό Λαῖο. **ἄραντες** Ἐφοῦ εἰσακούστηκε ἡ ἱκεσία, πῆραν πάλι τοῦς κλάδους. **ἄλλος** ἀπό τοῦς θεράποντες, πού ἀπέρχεται δεξιά γιά ἐκτέλεση τῆς ἐντολῆς. **σωτήρ** Ὁ Ἀπόλλωνας λατρευόταν πάντοτε ὡς **σωτήρ**, **ἐπικούριος**, **καθάριος**, **ἀκέστωρ** κτλ., γιατί ἔσωζε τόν ἄνθρωπο κυρίως ἀπό τίς ἀσθένειες. **σωτήρ θ' ἴκοιτο** κτλ. Μετά ἀπό τά λόγια αὐτά ὁ ἱερεῆς ἀπέρχεται μέ τά παιδιά ἀπό τή δεξιά πάροδο γιά τήν πόλη, καί ἀφοῦ κενώθηκε ἡ σκηνή εἰσέρχονται γέροντες Θηβαῖοι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ τελειώνει ὁ πρόλογος τοῦ δράματος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τήν **πρότασή** του· (**πρόταση**: τό πρῶτο μέρος τοῦ δράματος σέ ἀντίθεση πρὸς τήν **ἐπίταση** καί τήν **καταστροφή**).

ΠΑΡΟΔΟΣ (151–215)

Στροφή α΄ 151–158

Λεξιλογικές.–**φάτις (φημί)** σημ. τό χρησμό· ἐδῶ προσωποποιεῖται ἡ φάτις. **ἀδυεπής** = **ἡδυεπής** = γλυκόλογος· τό **ἡδυεπής** πλεοναστι-Ψηφιοποιήθηκε ἀπό τό Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ζως αντί ἤδεια. τίς = τί δηλώνοντας. ἀγλαός = λαμπρός. ἔβας δρωική
 κατὰ λέξη = ἤλθε. ἔβας Πυθῶνος Θῆβας συντόχτηκα μέ γινική «αὐτό
 τότε» καί αἰτιατική «εἰς τόπον» γινήσιος. ἐκτέταμαι = ἐκπέηλη-
 γμα = διατελῶ σέ ἄρνια. φοβερός ἄλλοι μεταφ. = πού ἐμπνεῖ
 φόβο, ἄλλοτε ἀματά., ὅπως ἐδῶ = γιμάτος φόβο, νιώθοντας φόβο.
 φρένα = αἰτιατική τοῦ κατὰ τι. πάλλον αματ. = παλλόμενος. δεῖμα =
 φόδος. ἰήιος ἴσως ἀπό τό λυπηρό ἐπιφώνημα ἰή, ἰή. παιάν δρωικός
 τύπος τῆς λ. παιήων, πού ἦταν ὁ ἴατρος τῶν θεῶν· ἀλλά καί ὁ
 Ἀπόλλωνας ὀνομαζόταν ἔτσι ὡς ἰατρικός θεός. ἀμφί σοι προσδιορ.
 τῆς ἀναφορᾶς = γιά σένα. ἄζομαι = ἐξλιθοομαι. φοδοῖμαι. τί μοι...
 πύργια ἐρωτημ. πρόταση πού ἐξαοφάται ἀπό τό ἐννοούμενο μετά τό
 ἀζόμενος ἐρωτῶ. ἐξανύτω = ἐκτελῶ. τί χρέος ἐξανύσεις μοι = τί
 καθήκον (πρός ἐξίλασμό) θά μου ἐπιβάλλεις νά ἐκτελέσω. ἡ περιτελλο-
 μέναις ὦραις πάλιν = ἡ πού ἐπαναλασσάινται πάλι μετά τήν προ-
 οδική ἐπάνοδο τῶν ἔτων. εἶπέ μοι (ἀντικ. τό χρέος αὐτό). φάμα
 λέγει ἀθάνατο τό ζοημό, γιατί ἀνήκει στό θεό (τόν Ἀπόλλωνα). Γιατί
 λέγεται τέχνο ἐλπίδας ὁ ζοημός:

Ἐντιστροφή α' 159-167

Λεξιλογικές.-κεκλόμενος ἀδρ. ὁ τοῦ κέλομαι μέ ἀναδιπλασιασμό·
 τίθηθε ἀνακόλουθα μεταχρή κατ' ὀνομασί. ἀντί νά τιθεῖ κατὰ δοτ. γιά
 νά συμφωνήσῃ πρὸς τό μοι, πού εἶναι δοτ. προσοφ. στό προφάνητε.
 Πῶς δικαιολογεῖται ἐδῶ ἡ ὀνομαστική ἀπόλετος; **θάσσω** σεργ. τοῦ
θακέω, θῶκος = ζάθομα. **εὐκλέα** ἀπό τό **εὐκλέεα, κυκλόεντα**
θρόνον ἀντί **θρόνον** τῆς κυκλοέσεως ἀγοράς = αὐτῆς πού ἔχει
 πολλούς κύκλους (ἡ ιδιότητα δηλ. τοῦ κυκλωτεροῦς μεταφ ἐρῆθηκε ἀπό
 τήν ἀγορά στό θρόνο). **ἐκαθόλος (ἐκάς - βάλλω)** = ἐκεῖνος πού βάλλει
 (ρίπτει) μαζοιά. **ἰῶ** ἐπιφών. πού τίθεται μόνο ἡ διπλό. ἰδίως κατὰ τήν
 ἐπίκληση δοῆθειας = ἔ! ἢ ἄχ. **τρισοῖ** = τρεῖς. **ἀλεξίμοροι (οἱ ἀλέξον-
 τες τὸν μόρον** = θάνατον) = διώκτες τοῦ θανάτου. **ἄτα** = ἄτη =
 συμφροά πού προῆλθε ἀπό διαστορέλωση τοῦ νοῦ ἐξαιτίας θεϊκῆς
 ἐπιμοάσεως. **προτέραν ἄταν**· ἐδῶ ἔνν. αὐτήν πού προῆλθε ἀπό τή
 Σφίγγα. **ὑπερόρνημα** = ὀρθόνομα ἐπιφώνω. **ἀνύω** = κατορθώνω.
ἐκτόπιος εἶναι προληπτ. κατηγορ. δηλ. κατορθώσαι. σφι νά ἐκτο-
 πιωτῆ ἡ φλόγα. **καί νῦν** ἔνν. ὅπως ἄλλοτε, ἔτσι καί τώρα.

Στροφή 6' (168 - 177)

Λεξιλογικές.—**ὤ πόποι:** ἀρχαιότατη κλητική ποῦ κατέληξε νά χορημοποιεῖται σάν ἐπιφώνημα = γεῦ, ἀλίμονο. **στόλος** = ἑσῶς. **πρόπας** = ὄλος γενικά. **ἔνι** = ἔνεστι = ὑπάρχει. **ἔγχος** (τό) = ὄπλο, δύναμη. **ἔγχος φροντίδος** = δύναμη σκέψης. **ἀλέξω καί ἀλέξομαι** = ἀπομακρυνῶ. **ψ τις ἀλέξεται** χροόν. μέλλ., ἀναφορική τελική πρόταση. **γάρ** αἰτιολ., τό: **νοσεῖ πρόπας στόλος.** **ἔκγονα** = προΐοντα. **κλυτός** = ἔξοχος, ἐξαιρετικός. **τόκοισιν** = οἱ καιροὶ τοκιστῶν. **ἰήιος** (ἀπό τό ἐπιφών. ἰή) = θοηνητικός. **κάρατοι (κάρνω)** = οἱ πόνοι τῶν τοκιστῶν. οἱ ᾠδίνες τοῦ τοκιστοῦ. **ἀνέχω** (μεταφορ. ἀπό τοῦς ζοῦμενητές, οἱ ὅποιοι κρατοῦν τό ζεγᾶλι ἀπάνω ἀπό τήν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας) = σηκώνω τό ζεγᾶλι, ἐλευθερώνομαι. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις** = ἄλλον μετ' ἀπό ἄλλον μποροῦς νά ἴδεις. **ὄρμενον** μεσ. ἀόρ. τοῦ ὄρνωμαι = ποίχω, λιτό. **εὔπερος** = καλλίπερος. **ὄρnis** (ὄ) = πτηνό, πτεροπτηνός ἰδῶ. **κρείσσον** = καλλίτερα (ταχύτερα, ὀρμητικότερα). **ἀμαιμάκετος** πιθανότατη ἐτυμολογία ἀπό τό ἀμαχος, ἀμάχετος μέ κάποιο ἀναδιπλασιασμό. **ἄπερ** = ὅσπερ· ἢ σπειρά τῶν λέξεϊ: **προσίδοις δ' ἂν ἄλλον ἄλλω ὄρμενον πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ ἄπερ εὔπερον ὄρnis κρείσσον ἀμαιμάκετου πυρός.**

Ἐντιστροφή 6' 178-189

Λεξιλογικές.—**ἀνάριθμος** = ποῦ δέν ἔχει μετρημό, ἀνασίθητος· συντάσσεται μέ γεν. **ὦν** (πλημάτων). **ὄλλομαι**=χάνομαι, ἀφανίζομαι. **νηλεῆς (νή - ἔλεος)** ἐνσφ. = ἐκείνος ποῦ δέν ἀισθάνεται συμπόνια (ἔλεον), παθ. ὅπως ἰδῶ = ἐκείνος ποῦ δέ ὀφείζει συμπόνια. **γένεθλον** = τέκνο, γόνος. **θαναταφόρος (= θανατηφόρος)** = ἐκείνος ποῦ μεταδίδει τό θάνατο μέ τή μόλυνση. **ἀνοίκτως** = χωρίς οἶκτο, ἀσπλαγχνά. **ἐν δέ** ἐπισηματ. μέσα (στίς ἄλλες συμφουσίς). **ἄλοχος** (ἀ- αθροιστ. καί λέχος) (ἠ) = σύζυγος. **ἐπί** = ἐπί ταύτας ταῖς συζύγοις = ἐκτός ἀπό αὐτές. **ἀκτὰν παρὰ βώμιον** = κοντά στίς θαμνίδες τοῦ ὄμοιου. **ἄλλοθεν** ἀντί ἄλλοθι. **λυγρός** = θλιμένος, λυπηρός. **ἰκτῆρες** (θηλ.) = ἰκτίδες. **λυγρῶν πόνων** γεν. αἰτίας στό ἰκτῆρες = ἔνεκα τῶν λυπηρῶν πόνων. **λάμπει** (μεταφορ., ὅπως σ' ἡμᾶς «ἀναψε τό γλέντι») = ζωηρά ἀντιχρῖ. καί ἔτσι ἔγινε μετᾶσση ἀπό τήν αἰσθησι τῆς ὀφέσεως στήν αἰσθησι τῆς ἀζοσης. **στονόεις** (στονόος = στεναγμός) =

θλιμμένους, γεμάτους από στεναγμούς. **γήρυς, υος** (ἦ) = φωνή (περιλ.). **ὄμαυλος** = σύμφωνος, που ἠχεῖ συγχρόνως (μαζί). **ὦν ὑπερ** τελ. αἰτ. = πρὸς ἀπόκρουση τῶν κακῶν αὐτῶν. **εὐώψ, ὦπος** (εὐ - ὦψ) = ὄραϊος κατὰ τὴν ὄψη (προσωποπ.), καλός· καθ' ὑπάλλαξή ἀπὸ τὴν Ἰαθηνᾶ στὴν **ἀλκάν, ἀλκᾶ** = δοήθεια.

Στροφή γ' 190–202

Λεξιλογικές.-μαλερός (μάλα) = καυστικός (κυρ. ἐπιθ. τοῦ πυρός)· ὡς μεταφορ. = γλογορός, ὀρηκτικός. **ἄχαλκος ἀσπίδων** ἀντὶ τοῦ ἄνευ χαλκῶν ἀσπίδων. **φλέγει** = καίοντας θασιανίζει (ὕπανίσσεται τὸν πυρετὸ τῆς νόσου). **περιβόητος** = πού περιουζώνεται ἀπὸ τίς φωνές τῶν γύρω θυμάτων. **ἀντιάζω** = κάνω ἐπίθεση, προσβάλλω. **παλίσσυτος (πάλιν - σεύομαι)** = ἐκείνος πού πισωγυρίζει με ὀρηκ. **νωτίζω** = στρέφω τὰ νῶτα, κάνω πίσω, τρέπομαι σέ φυγή· τό ἄταρ. ἐξαοτᾶται ἀπὸ τό **πέμψον** ἢ κατὰ ζευγμα ἀπὸ τό **ποίησον ἢ δός· δράμημα** = τρέξιμο, ἀντικ. τοῦ **νωτίσαι**, προσδιορίζεται ἀπὸ τό **παλίσσυτον. ἄπυρος (ἀπὸ - ὄρος)** μακριά ἀπὸ τὰ ὄρια. **ὦν** προληπτ. κατηγορ. τοῦ ἸΑρεα = ὥστε νά ἀπέλθει μακριά ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς πατρίδας (πάτρας) μας. **ἀπόξενος** = ἄξενος, ἀφιλόξενος. **ὄρμος** = πόντος. **κλύδων** = θαλασσοταραχή. **Θρηκ. κλύδωνα** = Εὐξείνο πόντο. **τέλει** = κατὰ τό τέλος αὐτῆς. **ἀφήμι** = ἀφήνω κάτι σῶο, ἀθικτο. **τοῦτ' ἐπ' ἡμᾶρ ἔρχεται** (τμήση ἀντὶ **ἐπέρχεται**) = ἐπέρχεται ἡ ἡμέρα καί καταστρέφει τοῦτο. **τὸν** = τοῦτον (τὸν ἸΑρη). **κράτη νέμω** = ἐξουσιάζω. **φθάνω** ὡς ἔνεργ. μεταθ. = καταστρέφω, με παθητ. διάθ. = μαοαίνομαι, χάνομαι· ἐδῶ τό α'.

ἸΑντιστροφή γ' 203–215

Λεξιλογικές.-χρυσόστροφος = χρυσοπλεκτός. **ἀγκύλη (ἄγκος)** = νεορά τοῦ τόξου, πληθ. ἀντὶ ἐνιζοῦ (ἀγκυλᾶν δοφ. = ἄγκυλῶν). **ἀδάματος** = ἀκαταδάμαστος, ἀήτητος, ἀνίζητος. **ἐνδατεομαι** ἐδῶ, ὡς παθητ. = διασκοοπίζομαι, διαμοιορᾶζομαι. **προσταθέντα** (τοῦ ρήμ. **προΐσταμαι**) = **προστάντα**, πού τάχτηκαν μεροσστά· **ἀρωγά προσταθέντα** = πού τάχτηκαν πρὸς δοήθεια. **ἀρωγά** κατηγορ., ἡ σειορά τῶν λέξ.: **θέλομ' ἄν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσοστρόφων ἀγκυλᾶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἀρωγά. διάσωω** (διαΐσω

σω) = διατρέχω, περιτρέχω. **χρυσομίτρας** εκείνος πού έχει δεμένη την κόμη μέ χρυσήμίτρα, ταινία, πού έχει χρυσό διάδημα. **κικλήσκω** = επιζαλοῦμαι. **οίνωψ, ὤπος** = εκείνος πού έχει τό χρώμα του οίνου. **εὖσιος** (ἀπό τό **εὖσι**, ὅπως **ἰήσιος** ἀπό τό **ἰή**) = ἐνθουσιαστικός. **ὀμόστολος** = συνοδοιπόρος. **πελάζω καί πελάζομαι** ὡς ἀμετάδ. = πλησιάζω, κάνω ἐπίθεση ἀπό κοντά. **ἀγλαώψ, ὤπος** = φωτεινός, λαμπρός. **φλέγοντα** = πού πάλλουν. **ἀπότιμος** = στερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ **πελασθῆναι**.

Πραγματικές ὀλόκληρης τῆς παρόδου.— Ἀφοῦ ἄδειασε ἡ σκηνή, εἰσέρχεται στήν ὀρχήστρα ἀπό τή δεξιά, ὡς πρὸς τοὺς θεατές, πάροδο χορός ἀπό 15 εὐγενεῖς Θηβαίους, ἐκπροσωπώντας τό λαό τῆς πόλεως. **Διὸς φάτι** Ὁ χορημὸς λέγεται τοῦ Δία καί ὄχι τοῦ Ἀπόλλωνα, γιατί ὁ Ἀπόλλωνας ἔδινε τίς μαντεῖες κατ' ἐντολή τοῦ Δία, ὡς διεομηνέας τῶν βουλῶν του. Λέγει ὁ χορός τό χορημὸ **ἠδυεπή** ἢ **χάρι** εὐφημίας ἢ γιατί φαντάζεται ὅτι θά εἶναι χαρμόσυνος, περιέχοντας κάποια ὀδηγία πρὸς ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆ νόσο. **Πυθῶνος** Πυθῶν καί Πυθῶ λέγεται ὁ τόπος, στόν ὁποῖο βρισκόταν τό μαντεῖο τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνα. **τῶς πολυχρύσου** Γιατί ἀποκαλεῖται ἔτσι; **Δάλιε** Ἐπειδή στή Δῆλο γεννήθηκε ὁ Ἀπόλλωνας. **Παιῶν** Στούς χρόνους τοῦ Ὀμήρου καί Ἡσιόδου Παιῶν ὀνομαζόταν ὁ ἰατρός τῶν θεῶν, πού δέν ἦταν ὁ ἴδιος μέ τόν Ἀπόλλωνα. Ἐπειτα ὀνομάστηκε **Παιῶν** καί ὁ Ἀπόλλωνας στή δωρικὴ διάλεκτο, ὡς ἰατρικός καί αὐτός θεός. **γαιήοχος** Ἔτσι λέγεται ἢ Ἄρτεμη, ὡς προστάτισσα καί πολιοῦχος τῶν Θηβῶν· συνήθως λεγόταν ἔτσι ὁ Ποσειδῶνας, ὡς ἐξουσιαστής τῆς γῆς. **προτέρας ἄτας** Ἐννοεῖ τῆς Σφίγγας, πού ἔδραπτε τοὺς Θηβαίους. **ὧ πικ ἀλέξεται** Ἐπειδή παριστάνεται ὁ λοιμὸς ὡς κακὸς δαίμονας καί ὀλέθριος, ὑπάρχει ἀνάγκη ἀπὸ ἀλέξητήριο (ἀμυντικό) ὄπλο. **κλυτῶς** Ἐννοεῖ τῆ γῆ τῶν Θηβῶν, ἐξαίρετη ὡς πρὸς τὴν εὐφορία, καί ἔτσι δηλώνεται ἢ ἀντίθεση: μολονότι ἡ γῆ εἶναι ἐξαίρετη, τὰ προϊόντα ὥστόσο δέν αὔξάνονται. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις** κτλ. εἰκόνα πού ἀποδίδει τὸν ταχὺ ἐξαφανισμό τῶν ἀνθρώπων (πού πεθαίνουν). **πρὸς ἄκταν ἔσπερον θεοῦ** Ὁ Ἄδης ὀνομάζεται ἔσπερος θεός, γιατί κατὰ τὸν Ὀμηρο κατοικοῦσε στήν ἐσχατία τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς γῆς, γι' αὐτό μάλιστα καί ὁ Πλούτωνας καλεῖται καί **ἔσπερος θεός**. **θαναταφόρα κείται ἀνοίκτως** Γιατί, ἐπειδὴ φοβόνταν μήπως μολυνθοῦν, ἀπόφευ-

γαν νά ἀγγίξουν καί νά θάψουν τούς νεκρούς· μέ τό **ἀνοίκτως** θέλει κυρίως νά δηλώσει ὅτι καί ἄλλαντοι πέθαναν, ἐνώ ὁ θοῆνος ἦταν ἀπαράιτητο καθῆκον τῶν συγγενῶν τοῦ νεκροῦ. **θύγατερ Διός** Ἐπικαλεῖται τήν Ἀθηνᾶ πρώτη καί τελευταία. **Ἀρεά τε** οἱ ἀρχαῖοι πίστευαν ὅτι ὄχι μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλά καί ἄλλες συμφορές καί νόσοι ὀφείλονταν στόν Ἄρη, πού χαροῦταν καί γιά κάθε δίκαιο θάνατο, καί γι' αὐτό, γιά νά δηλώσει ὅτι δέν πρόκειται γιά πόλεμο, πρόσθεσε τή φράση **ἄχαλκος ἀσπίδων**. Ἐπικαλεῖται τήν Ἀθηνᾶ ἐναντίον του, γιατί αὐτή τόν κατάβαλε δύο φορές (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 856, Φ 406). **εἶτ' ἔς μέγαν θάλαμον** κτλ. Λέγει ὅτι ἡ θάλασσα ξεπλένει καί καταπίνει κάθε κακό· γι' αὐτό καί τό ρητό: **θάλασσα κλύει τάνθρώπων κακά**. Ἀναφέρει δύο θάλασσες πού θοῖσζονται στή ἄκρη τῆς γῆς, τήν Ἀτλαντίδα ἢ τόν Ἀτλαντικό Ὠκεανό, πέρα ἀπό τίς Ἡράκλειες στήλες, καί τόν Εὐξείνο Πόντο, δηλ. τήν ἄκρα δύση καί ἀνατολή. Λέγει **Θρήκιον**, γιατί θεωροῦσαν τή Θοράκη ὡς πατριίδα τοῦ Ἄρη, ὅπως ἦταν καί τοῦ Βοριά. Ἐπομένως ἐδῶ ἐπισημαίνεται ὅτι πρέπει νά ἐπανέλθει τό γρηγορότερο στήν πατριίδα του. **κεραυνῷ** Ὁ κεραυνός, ὡς γνωστό, ἦταν σύμβολο τῆς δυνάμεως τοῦ Δία. **Λύκειε** Τό ἐπίθ. τοῦτο τοῦ Ἀπόλλωνα τό παρῶγει ὁ Σοφοκλής ἄλλοτε ἀπό τή ρίζα **λυκ-**, ἀπό τήν ὁποία παρῶγοντα καί οἱ λέξεις **λυκόφως**, **ἀμφιλύκη** κτλ., ἐπειδή ἦταν θεός τοῦ φωτός, ἄλλοτε πάλι, ὅπως ἐδῶ, τό σχετίζει πρὸς τή Λυκία, ἡ ὁποία ἦταν τό κέντρο τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνα καί κατά ἕνα μῦθο ἦταν ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του ἀπό τή Λητώ. Γι' αὐτό πιά κάτω λέγει ὅτι περιτρέχει τά ὄρη τῆς Λυκίας. **Ἀρτέμιδος αἰγλας** Ἡ φασγάνος ἢ σιλασγάνος Ἄρτημη εἰζονίζεταν μέ λαμπάδες καί στή δύο χεῖρα. **χρυσομίτραν** Μίτρα ἦταν πλατῆς κρηκόδοξος πού κατέλιπε οἱ στανότερα καί κορμασμένα πλατῆς ἄκρα. **ὀμόστολος** Σέ πολλά ἔργα τέχνης, ἀργεῖα κτλ., εἰζονίζετα ὁ Βάαχος μέ ἀζολουνθία ἀπό σατύρους καί νύμφες. **φλέγοντα** Ὁ Βάαχος ἐπάλλε λαμπάδα πύρρινη (δαδί), γιατί κατά τό μῦθο οἱ νεκτοῖνές περιπλανήσεις του στόν Παρνασσό γίνονταν μέ τό φῶς λαμπάδων. **ἀπότιμον** Ἀποκαλεῖται τόν Ἄρη, γιατί τόν θεωροῦσαν, ὅπως εἶπαμε πιά πάνω, ὡς πρόξενο κάθε εἶδους κακοῦ, ἐνώ τούς θεοῦς θεωροῦσαν πάντοτε ἐνεργητικούς στοῦς ἀνθρώπους, πού λέγονταν καί **δοτήρες ἐάων** (ἀερωθῶν).

ΠΡΩΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ (216 – 275)

α') 216–275

Λεξιλογικές, —**ὕπηρετῶ τῇ νόσῳ** = παίρνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ἐναντίον τῆς νόσου. **ἀλκῆν** = ὑπεράσπιση, βοήθεια· ἔθεσε τοῦτο ἀντιζείμ, τοῦ **λάβοις ἄν**, ὡς ἐπεξήγησε τοῦ: **ἄ δ' αἰτεῖς**, τὸ ὁποῖο ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι ἀντιζείμνο τοῦ **λάβοις ἄν**, *ἀλλὰ* λόγῳ τῆς ἀτομαζοῦντος τέθηκε ἀντὶ αὐτοῦ τό: **ἀλκῆν κἀνακούφισιν**. **ἀγῶ** = **ἄ** (ἔπη) **ἐγῶ**. **ἐξαγορεύω**: δημοσίως ἀνακοινοῦν. **ξένος μὲν** (μὲ γιν. ἐπειδὴ σημαίνει ἀπειρος) = μὴ ἔχοντας σχέση. **τοῦ πραχθέντος** = τοῦ φόνου τοῦ γίνηκε. **αὐτὸς** = μόνος του. **μὴ οὐκ ἔχων** ὑποθ. μετ., ποῖά εἶναι ἡ ἀπόδοση; **οὐκ ἂν ἵχνεον μακρὰν (ὁδὸν)** μεταφορὰ ἀπὸ τὸν τόπο στό χρόνον...· γὰρ τίς δύο ἀρνήσεις **μὴ οὐκ** ὄλ. στίχ. 13. **σύμβολον** (ἀπὸ τὸ **συμβάλλω** = συμπεραίνω) = σημεῖο, ἔνδειξη, τελεῖο. **νῦν δὲ** ἀντιθέσει πρὸς τὸ μὴ πραγματικό. **ὑστερος ἔνν. τοῦ πραχθέντος**. **τελῶ** = πληροῦν φόρο. **τελῶ εἰς ἀστοὺς** = ἀνήζω στὴν τάξη τῶν πολιτῶν (ἐπειδὴ οἱ πολῖτες σὲ πολλὰς ἀρχαῖες ἑλληνικὰς πόλεις ἦταν διαφερένοιο σὲ τάξεις, ἀνάλογα μὲ τὴ φορολογήσιμη περιουσία τους). **προσφωνῶ** (ἐπανόληρη τοῦ προηγ. φ. **ξερῶ** μὲ ἄλλο σῆμα) = διακηρύσσο. **Λάιον** κατὰ πρόληψη. **τοῦτίκλημα** = τὴν κατηγορία. **ὑπεξαιρῶ** κυρίως σημαίνει = ἀπὸ κάποι ἐξάγω, ἔπειτα = ἀγάζω ἀπὸ τὸ βάθος, καὶ ἔδο = ἀγάζω ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς μου· μετὰ ἀπὸ αὐτὸ ἐννοεῖται τὸ **μὴ φοβείσθω**, τὸ ὁποῖο θὰ ὑποδήλωσε μὲ κάποιον σημεῖο (σχήμα ἀποσιωπῆσεως). **πίσεται** (φ. **πάσχω**). **γὰρ** αἰτιολογεῖ τὸ **μὴ φοβείσθω**, τοῦ ἀποσιωπήθηκε. **ἀστεργής** = δυσάρεστος, φοβερός. **εἶδ' αὖ** = ἕαν λοιπὸν πάλι. **τὸ κέρδος** = τὴν ἀμοιβή τοῦ πρέπει. **τελῶ μέλλ.** = θὰ πληροῦσω. **χῆ** (= καὶ ἢ) **χάρις προσκίεσται** = καὶ προσίτι θὰ τοῦ ὀφείλεται ἐγγνωμοσύνη. **δείσας** = γιατί ἐνδιαφέρθηκε (ἀπὸ φόβο μήπως λάθῃ). **ἀπαυθῶ** = ἀφηγῶ, περιφρονῶ. **τοῦπος** = τὸ κήρυγμα, τὴ διαταγή μου. **ἄ' κ τῶνδε** = ὅσα μετὰ ἀπὸ αὐτὰ. **ἀπαυδῶ** = ἀπαροχεύω. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸ φωνιά) ἀντιζ. τοῦ **εἰσδέχεσθαι** καὶ **προσφωνεῖν**. **γῆς** ἔξαφθ. ἀπὸ τὸ **τινὰ** (κάποιον)· ἡ σιγὰ τῶν λ.: **ἀπαυδῶ μῆτε τινὰ γῆς τῆσδε εἰσδέχεσθαι μῆτε προσφωνεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) ὅστις ἐστί. **εἰσδέχεσθαι** ἔνν. στὸν οἶζο του. **κράτη τε καὶ θρόνους** (σχ. ἐν διὰ δροῖν) = τὴ βασιλικὴ ἔξουσία. **κοινὸν** = κοινωτό, σημεῖοτοχο. **θύματα** = θυσίαι. **χέρνιψ, ἴβος** =

ἀγιασμένο νερό. **ώθειν** τὸ ἄταρ, ἀπὸ τὸ **κελεύω** ἢ **παραγγέλλω**, ποῦ ἐννοεῖται ἀπὸ τὸ προηγ. **ἀπαυδῶ** κατὰ ζεῦγμα. **τούδε** (ἐνν. τοῦ φονιά), **τοιόσδε σύμμαχος πέλω** = τέτοια συμμαχία παρέχω. **δαίμονι** = ἰσθὸ θεοῦ Ἀπόλλωνα. **κατεύχομαι** = ἔσθ' αἰσιμαί. **τις** εἰς μέ τοῦτα καθιστά πρὸ ἀόριστο τὸ νόημα. **ἐκτρίβω θίον** = ἐξοκλῶ τὴ ζωὴ. **κακόν** (ἐνν. ὄντα). **νιν** = αὐτόν, ὑποκ. τοῦ **ἐκτρίψαι**. **ἄμωρος** = σέ κακὴ μοῖρα, δυστυχίης. **ἐπεύχομαι** = κατατίμα ἀκόμα. **ξυνέστιος** = σύννοκός μου. **ξυνειδότος** = ἐν γνώσει καὶ ν. **τοιόσδε** στό φονιά καί σέ αὐτοὺς ποῦ τὸν γνωρίζουν καί τὸν ἀποκρῦπτουν. **ἀράομαι-ᾶμαι** (ἀπὸ τὸ **ἀρά** = κατάρα) = κατατιμῶμαι. **ἐπισκήπτω** = παραγγέλλω, διατάζω. **ὑπὲρ τ' ἑμαυτοῦ** σχ. ὑπερβατό, ἀντὶ **ὑπὲρ ἑμαυτοῦ τε. θεοῦ** τοῦ Ἀπόλλωνα. **ἀκάρπως-ἀθέως** = σέ ἀφορία καί σέ ἐγκατάλειψη ἀπὸ τοὺς θεοὺς. **θεήλατος** = θεοπλεμτος, ταγμένος ἀπὸ τὸ θεοῦ. **τὸ πράγμα** = ἡ ἐρευνα τοῦ φόνου· στόν ἐπὶ. στίχο **ἀκάθαρτον ἐάν...** ἐνν. **αὐτόν** (τὸν φόνον)· ἡ σειρά τῶν λέξ.: **εἰ γὰρ μὴ ἦν τὸ πράγμα θεήλατον, οὐδ' (ἄν) εἰκὸς ἦν οὕτως** (ὡς μέχοι τοῦδε) **ἐάν ἀκάθαρτον** (χωρὶς καθαρομό, χωρὶς ἐξαγνισμό). **ἐξερευνᾶν** ἀπὸ τὸ **εἰκὸς ἦν. νῦν δὲ** ἀντίθεση πρὸς τὸ προηγ., ἤθελε νά εἰπεί: **νῦν δ' ἐπεὶ τὸ πράγμα θεήλατόν ἐστι, ἀλλὰ** ἔσπειρε νά ἐκθέσει τὰ αἰτία, γιὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ὑποχρεωτικό καθήκον νά ἐνεργήσῃ γιὰ τὴν τιμωρία τοῦ φονιά. **κυρῶ** = τυχαῖω. (τό) **λέκτρον** = συζυγικὴ κλίνη. **ὄμοσπορος** παθητ. σημασίας = ποῦ σπάρθηκε μαζί, τὸ ἐνεργ. **ὄμοσπόρος** = ποῦ ἔσπειρε μαζί. **τὰ κοινὰ κοινῶν** = κοινότητα κοινῶν (δηλ. τὰ τέκνα τοῦ Οἰδίποδα θά ἦταν ἀδελφοὶ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἂν ἄφινε τέκνα). **νῦν** νέα ἀντίθεση λόγῳ ἢ προηγούμενου **εἰ μὴ ἔδυστύχησεν**, δηλ. **ἀλλὰ** ἡ τύχη τὸν ὀδήγησε πρὸ θάνατο· ἢ ὅλη πρόταση **ἀνθ' ὧν...** κεῖται παρρηθετικῶς στό λόγο. **γὰτα** (αἰτία. **τοῦ κάρα** = κεφαλή). **ἐνάλλομαι** = πηδῶ ἐναντίον. **νθ' ὧν** = γι' αὐτά (γιὰ τίς αἰτίες ποῦ μνημονεῖτηκαν πρὸ πάνω). **τάδε** ἴστ. ἀντικ. στό **ὑπερμαχοῦμαι** = θά καταβάλω αὐτές τίς προσπλάθειες ὑπέρ... **ἀφικνούμαι ἐπὶ πᾶν** = τὸ πᾶν κάνω, καθετί ἐπινοῶ. **Λαβδακείῳ** ἀντὶ **Λαβδάκου**. **παιδί** δοτ. χαριστ. **καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν** = **καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρῶσι**. Ὁ Οἰδίποδας μετὰ ἀπὸ τὴ συνδρομὴ τῶν ἀνθρώπων ἐπικαλεῖται τὴ συνδρομὴ τῶν θεῶν καί ζητεῖ τρία πράγματα, ποῦ δηλώνονται μέ τὰ τρία ῥήματα **εὔχομαι, κατεύχομαι, ἐπεύχομαι. μὴ τ' ἀνιέναι** = μήτε νά ἐπιτρέψουν νά γίνῃ. **ἄροτος** σιμη. τὸ χρόνο ποῦ γίνεται ἡ ἄροση (τὸ ὄργωμα), καί τὸν καρπό.

ὅπως ἐδῶ. **παῖδας** ἔνν. **ἀνιέναι**, γιατί ἡ γυναίκα, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρπούς τέκνα. **φθηρεῖσθαι** = φθαρήσεσθαι. **κάτι τοῦδ' ἐχθίονι** = καί γιά χειρότερες ἀκόμη ἀπό τήν παρούσα (τωρινή). **ὕμιν δέ** ἀντίθεση στό πιό πάνω **τοῖς μὴ δρώσιν...σύμμαχος** κατηγορ. προληπτικό = ὡς σύμμαχος. **ξυνεῖεν** (ξύνειμι) = μαζάρι νά εἶναι μαζί μου, μέ τό μέρος μου (νά εἶναι δοήθειά μου).

Πραγματικές.—**αἰτεῖς** Ὁ Οἰδίποδας, ὅταν ὁ χορός τραγουδοῦσε τήν τελευταία ἀντιστροφή, ἄκουσε τά λεγόμενα. **πάσι Καδμείους** Ὁ χορός ἀντιπροσωπεύει ὅλον τό λαό τῶν Θηβῶν. **χέρνιψ** εἶναι τό ἀγιασμένο νερό, τό ὁποῖο καθαρμαζόταν μέ δαυλό πού βαπτίζόταν μέσα σ' αὐτό· τό δαυλό τόν ἐπαιρναν ἀπό τή φωτιά πού ἔκαε ἐπάνω στό θωμό. Μέ τό ἀγιασμένο αὐτό νερό ἔρριναν ὄσους παραδρίσκονταν στή θυσία καί τοὺς ἐξάγγιζαν. **Δίκη** Κόρη τοῦ Δία καί τῆς Θέμιδας, μᾶς ἀπό τίς Ὑορες. Ἦταν πάρεδρος τοῦ πατέρα της καί κατάγγελλε σ' αὐτόν κάθε ἄδικο δικαστή· ἦταν προσωποποίηση τῆς δικαιοσύνης. **εὐξυνεῖεν** Ὁ λόγος τοῦ βασιλιᾶ προκαλεῖ, ὅπως εἶναι φυσικό, πολλή συμπάθεια τῶν θεατῶν, ἐπειδή γνωρίζουν ὅτι τό ἐγκλημα, γιά τό ὁποῖο ἐκφέρει κατάρες, εἶναι δικό του ἐγκλημα καί κατ' ἀκολοιυθία τίς ἀπευθύνει ὁ ἴδιος στόν ἑαυτό του ἀγνοώντας τήν κατάστασή του.

6') 276–299

Λεξιλογικές.—**ἀραῖος** (ἀρά) = καταραμένος. **ἀραῖόν μ' ἔλαβες** = μέ δέσμευσες μέ τίς κατάρες σου. **ὦδε** = τοιουτοτρόπως, ἔτσι (δηλ. δειμένος μέ τίς κατάρες σου, κάτω ἀπό τό βάρος τους). **γάρ** = δηλαδή. **τό ζήτημα** = εἶναι ἀντικ. τοῦ **πέμπσαντος** καί τοῦ **εἰπεῖν**. **ὅστις εἴργασται ποτε πλᾶγ**, ἔρωτ. πρότ., ἀντιζεῖμ. τοῦ **εἴργασται** ἔνν. **τόν φόνον**. **δίκαια** = ὀρθά. **ἐκ τῶνδε** = ὅσπερ ἀπό αὐτά. **εἰ καί τρίτα ἐστὶ** τοῦτο δείχνει τή μεγάλη προθυμία τοῦ Οἰδίποδα, γιά νά ἀνακαλύψει τό φονιά. **παρήμι** = ἀφήνω· αὐτό τό ῥήμα, ὡς κωλυτικό, παίρνει συμπλήρωμα τό **μὴ** μέ ἀπαρέμφατο, ἐάν εἶναι ἀρνητικό, τό **μὴ οὐ** μέ ἀπαρέμφατο. **ταῦθ' ὀρώντα** = **ταῦτά εἰδόντα**. **μάλιστα** = κατεξοχήν (περισσότερο ἀπό ὄλους τοὺς ἄλλους μάντεις)· ἡ σειρά τῶν λέξε. εἶναι: **ἐπίσταμαι ἄνακτα Τειρεσίαν μάλιστα ὀρώντα ταῦτά ἄνακτ Φοῖβω**. **οὐκ ἐν ἀργοῖς** = ὄχι μεταξύ αὐτῶν πού ἀμελήθηκαν καί δέν ἐκτελέστηκαν. **ἐπραξάμην** = ἐπραξά καί χάριε στό ἴδιο τό συμφέρον

μου (ὡς μέσον). **διπλοῦς** = τὸν ἓνα μετὰ τὸν ἄλλο (σοφουδί τοῦ Οἰδίποδα). **θαυμάζεται μὴ παρὰν** προσοπ. σύνταξι ἀντὶ ἀποδοτικῆς: θαυμαστόν ἐστι μὴ παρῆνα αὐτόν. **καὶ μὴν** = καὶ ὅθεναι. **κωφός** = ἐκείνος ποῦ δὲν ἀκούει. **ἀλλὰ** καὶ ἐκείνος ποῦ δὲν ἀκούεται. ὁ ἀδοκίμος, ὁ ἀσφαής. **τὰ ποῖα;** (ὄλ. στίχο 120). **ὄδοιπόρων** πρὸ πάνω εἰπώθηγε (στ. 122) ὅτι φωνεῖτο ἀπὸ ληστές. τώρα λέγεται ἀπὸ ὄδοιπόρους. γεγονός ποῦ πλησιάζει περισσότερο πρὸς τὴν ἀλήθεια. **τὸν δ' ἰδόντα** = τὸν ἀντόπτη μάρτυρα. **εἰ δειμάτων γ' ἔχει μέρος** = ἔαν ὅθεναι τὸν κατέχει καὶ μικρός φόδος. **οὐ μνεῖ** = δὲ θά ἀντιμωπῶσει. δὲ θά ἀναμείνει νά ἐκπληρωθοῦν. νά ξεσπάσουν κατὰ τῆς κατὰ τῆς του. ἔνν. **ἀλλὰ** θά ἐμφανιστεῖ. **τάρβος** (τὸ) = φόδος. **δρῶντι τάρβος ἐστὶ** τί διαφέρει τοῦ **τάρβος ἐστὶ δρῶν;** **οὐδ' ἔπος** = οὔτε καὶ ὁ λόγος (ἢ κατὰρα). **γάρ** = δηλαδή. **οἶδε** αὐτοὶ ἔδω. δηλ. οἱ ἀργαλιόφοροι ποῦ στάλθηκαν ἀπὸ τὸν Οἰδίποδα καὶ τὸ παιδί ποῦ χειραγωγοῦσε τὸν τεγλό. οἱ ὅποιοι φέρουν τὸν Τειρεσία ποῦ εἰσερχεται ἀπὸ τῆ δεξιὰ πόροδο. **ἐμπέφυκε τ' ἀλήθες** = εἶναι ἐμφυτὴ ἢ ἀλήθεια.

Πραγματικές.—**ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδ' ἂν εἰς...** Πῶς χαρακτηρίζεται ἔδω ὁ Οἰδίποδας ἀπέναντι στοὺς Θεοὺς; **ἀνακτα** Ἄποκαλεῖ ἀνακτα τὸν Τειρεσία. γιατί συγκαταλέγεται στοὺς εὐγενεῖς Θεοδαίους. **Κρέοντος εἰπόντος** Αὐτὴ τῆ συμβουλή ἔδωσε ὁ Κρέων στὸν Οἰδίποδα ὄχι ἐπάνω στὴ σκηνή **ἀλλὰ** μέσα στὰ ἀνάκτορα. Πάντως μετὰ τῆ συμβουλή αὐτὴ προπαρασκευάζεται ἢ ὑπόνοια τοῦ Οἰδίποδα. ποῦ θά σχηματιστεῖ πρὸ κάτω. ὅτι ὁ Τειρεσίας πείστηκε ἀπὸ τὸν Κρέοντα νά μὴν εἰπεῖ τὴν ἀλήθεια.

γ') 300–315

Λεξιλογικές.—**νωμάω-αῖ** (νέμω) (ἔνν. ἐν φρεσὶ) = ἀνακινῶ στὴν ψυχὴ μου. ἐξετάζω καὶ κρίνω. πάντα ἐπεξηγεῖται ἀπὸ τὸ **διδασκὰ τε ἄρρητὰ τε**, ποῦ ἐπίσης ἐπεξηγ. ἀπὸ τὸ **οὐράνιὰ τε καὶ χθονοσιβῆ**, κατὰ σχῆμα χιαστόν. **ἄρρητα** μεταφορὰ ἀπὸ τὰ ἱερά. ποῦ δὲ μεταδίδονται εὐκόλα στοὺς ἀμύητους. **χθονοσιβῆς** = ἐκείνος ποῦ πατάει στὴ γῆ, ὁ ἐπίγειος. **τὴν πόλιν** κατὰ πρόληψη, ἀντὶ: **φρονεῖς δ' ὅμως οἶα νόσω πόλις σύνεστιν**. **νόσω** προσωπολοῖα· τὰ ῥήμ. **ἐξευρίσκομεν καὶ κλύεις** μέ σημασ. παραιομ. **πέμψασιν ἡμῖν** (ἀγγέλους,

θεωρούς). **ἀντέπεμφεν** = ἀνταπέστειλε ἀπόκριση. **ἔκλυσις** = ἀπολύτρωση. **ἂν ἔλθῃν**, ἀποδ. τῆς ὑποθ.: **εἰ ἐκπεμφαίμεθα. νῦν** = σύμφωνα μέ αὐτά. **φθονῶ** = ἀγνοῦμαι. **φάτιν ἀπ' οἰωνῶν** = μαντεία ἀπό οἰωνοσκοπία. **ὁδόν** = τρόπον. **ρύσσομαι** = ὑπερασπίζομαι, σώζω, στό τελευταῖο **ρύσαι** ὑπάρχει μέσα του ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρούσεως, ὥστε: **ρύσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος** = σῶσε μας ἀποκρούοντας (διόχνοντας μαζοιά) κάθε μίασμα πού προέρχεται ἀπό τόν πεθαιμένο. **ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν** = γιατί ἀπό σένα ἐξαρτᾶται ἡ ὑπαρξή μας, ἡ σωτηρία μας. **ἄνδρα** = καθένα (ὑποκ. τοῦ **ὠφελεῖν**)· ἡ σειρά τῶν λέξ.: **κάλλιστος δὲ πόνος (ἐστίν) ὠφελεῖν ἄνδρα, ἀπ' ὧν ἔχει τε καὶ δύναιτο.**

Πραγματικές.–διδασκὰ τε ἄρρητὰ τε κτλ. Μέ αὐτά θέλει νά δηλώσει τῆ μεγάλη μαντική δύναμη τοῦ Τειρεσία, πού τὴν ἔλαβε μαζί μέ τὴ μακροβιότητα–ἔζησε ἐπὶ ἐγ τὰ ἡ ἔννια γενιές–, σὲ ἀντάλλαγμα τῆς τυφλώσεώς του ἀπὸ τοὺς θεοὺς. **ρύσαι** Ἡ ἑτανάληρη τοῦ ἴδιου ρήματος φανεροῦναι τὸ μεγάλο ἔνδιαφέρον τοῦ βασιλιᾶ καὶ ἔξαίρει τὴ θεομὴ παράκλησή του πρὸς τὸν Τειρεσία. **ἄλλην μαντικῆς ὁδόν** Ἐννοεῖ ἄλλον τρόπο μαντικῆς ἐκτὸς ἀπὸ τὴν οἰωνοσκοπία, στὴν ὁποία κρυφὸς διακρινόταν ὁ μάντης, δηλαδή τὴ μαντικὴ μέ ἐμπύρα (τὴν ἐμπυρομαντεία).

δ') 316–403

Λεξιλογικές.–φρονῶ = φρονῶ σοφά, γνωρίζω τὴν ἀλήθεια. **τέλη λῶω** = ὠφελῶ. **ταῦτα** (δηλ. ὅτι **δεινόν ἐστι φρονεῖν ἐνθα**). **γάρ...** αἰτιολογεῖ τὸ ἐπιφώνημα **φεῦ**. **διόλλυμι** = λησιμονῶ. **οὐκ ἂν ἰκόμην** ἀπόδοση ποιᾶς ὑποθέσεως πού ἔννοεῖται: **ἄθυμος** = δύσθυμος, ἀνεφός. **ἄφες μ' ἐς οἴκουσ,** ἔνν. **ἰέναι**. **ῥᾶστα** = εὐκολότατα. **διαφέρω** = ὑποφέρω ὡς τὸ τέλος. **τὸ σόν–τοῦμόν** = τὴ μοῖρα σου–τὴ δική μου. **τὸ σόν τε σὺ κάγω τοῦμόν** εἶδος χιαστοῦ σχήματος. **ἦν ἐμοὶ πίθη** δηλ. ἂν μέ ἀφήσεις νά ἀπέλθω. **ἔννομα** = σύμφωνα πρὸς τὸ νόμο (δηλ. πρὸς τὸ ζήργημα τοῦ Οἰδίποδα). **τὴνδε φάτιν** = τὸ λόγο σου αὐτό (τὴ μαντεία σου) πού περιμένουμε. **ἀποστερῶ** = ἀποκρούω. **γάρ** αἰτιολογεῖ τὴν πρόταση πού παραλείφτηκε: **οὐ λέγω ἔννομα οὔτε προσφιλή**. **οὐδὲ τὸ σόν φώνημα ἰὸν πρὸς καιρὸν σοὶ** = οὔτε καὶ οἱ δικοὶ σου λόγοι ἀποβαίνουν γιὰ τὸ καλὸ σου. **φώνημα** ἔννοεῖ γενικά τὸ

διάταγμα καί τούς τελευταίους αὐτούς λόγους τοῦ Οἰδίποδα. **ὡς οὖν μῆδ' ἐγὼ ταῦτὸν πάθω** ἐπρόκειτο νά εἰπεῖ τῇ λέξει **σιγήσομαι** ἢ μᾶλλον **ἄπειμι**, τὸ ὁποῖο δηλώνεται ἀπὸ τὸν ἐπόμενον στίχο, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ μάντης κινεῖται γιὰ νά φύγει. **φρονῶν γε** = ἐνὸς βέβαια ἔξορις. **ἀποστραφῆς** = ἀπέλθεις. **προσκυνοῦμεν ἰκτῆριον** (τυπική φράση πρὸς δήλωση ἰσχυρῆς παρακλήσεως) = εὐσεβῶς σέ θεομοπαροικαλοῦμε. **οὐ μὴ ποτε** τὸ **οὐ μὴ** μέ ὑποτ. ἀορ. σημ. ἔντονη ἄρνηση. **μὴ ἐκφῆνω** = γιὰ νά μὴ φανερώσω. **τί φῆς;** ἀπὸ ἐδῶ ἀρχίζει νά ὁργίζεται. **ἄλλως** = ματαίως, ἀνωφελῶς. **ἐλέγχω** = ἐρωτῶ νά μάθω. **ὀργαίνω** ἔχει μεταθ. σημασ., ὅπως ἐδῶ = ἐξοργίζω· ἡ φράση μετοιάζει τὴν κακὴ ἐντύπωση ἀπὸ τὴν ὕβρη; **ὦ κακῶν κάκιστε**, ἀφοῦ ἄλλωστε ἐλπίζει ὅτι ὁ μάντης θά λύσει τὴ σιωπὴ του. **ἐξερεῖς** τοῦ ἐξαγορευῶ = λέγω φανερά. **ἄτεγκτος (ἄ-τέγγω = δρέχω)** = ἀδάκρυτος, ἀσυγκίνητος. **ἀτελεύτητος** = ἐκείνος πού δέ δίνει τέλος σέ κάποια ὑπόθεσι, ὁ ἰσχυρογνώμονας. **ὀργή** σημαίνει γενικῶς ἦθος, χαρακτῆρας· ἐδῶ γιὰ τὸν Τειρεσία ἐννοεῖ ἰσχυρογνωμοσύνη, γιὰ τὸν Οἰδίποδα ὀξυθυμία. **τὴν σὴν ναίουσαν** ὑπαινίσσεται καλυμμένα τὴ σὺζυγὸ του Ἰοκάστη. **ψέγεις** ἐπανάληψη μομφῆς μετὰ τὸ **ἐμέμφω**, γιὰ ἔμφαση. **γάρ** αἰτιολογ. τὸ ἔχω βεβαίως ὀργήν, πού ἐννοεῖται ἀπὸ τὰ προηγούμενα. **ἀπμάζω** = δέν τιμῶ, περιφρονῶ. **ἦξει γὰρ αὐτὰ** (σιωπῶ) **γιατί** τὰ πράγματα μόνα τους θά φανερωθοῦν. **πέρα** = περισσότερο. **πρὸς τὰδε** τοῦτο μέ προστακτικὴ σημαίνει ἀμετάτρεπτη ἀπόφασις = ἐναντι αὐτῶν. **θυμόσομαι-οὔμαι** = ὀργίζομαι. **καὶ μὴν παρήσω (παρήμι)** **γ' οὐδέν** = καὶ ὁμως τίποτε βέβαια δέ θά παραλείψω. **ἄπερ** = ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια. **ξυμφυτεύω** = συμπράττω. **καὶ ἐπιδοτ.** = ὄχι μόνον ὅτι γνωρίζεις, ἀλλὰ καί... **ὅσον μὴ χερσὶ καίνων** (περιορίζει τὴν ἐννοια τοῦ **εἰργάσθαι**) = ἐκτός μόνου πού δέν τὸν φόνεισες με τὰ ἴδια σου τὰ χέρια. **ἄληθες** = ἀλήθεια; ἀνεδαίνει ὁ τόνος στὴν ἐρωτηματ. εἰρωνεία. **ἄπερ** (ἀντὶ τοῦ ὅπερ) καθ' ἑλξη πρὸς τὸ **κηρύγματι**. **προσαυδῶ** = προσφωνῶ. **ὡς ὄντι**· ἔθεσε δοτ. ἀντὶ αἰτιατ. **ὄντα** πρὸς τὸ **σέ**, γιὰ νά ἀποφευχθεῖ ἡ παρανόησι πρὸς τὸ **ἐμέ**. **κάφ'** = καὶ ἀπὸ. **τοῦτο** ἐνν. τὸ **ἐκκινήσαι** **τόδε τὸ ῥῆμα**, ἦτοι τὰ ἐπακολουθήματα αὐτῆς τῆς πράξεώς σου. **ποῦ** = πῶς. **πέφευγα** = ἔχω ἤδη διαφύγει (με τὸν παρακ. δηλώνεται τὸ τετελεσμένο). **ἰσχύον** κατηγορ., μέ τὰ πῶ κάτω ὁ Οἰδίποδας προσπαθεῖ, ἀνακρίνοντας κατὰ κάποιο τρόπο, νά ἀποκαλύψει συνωμοσίαν πού ὑποπτεύεται. **ἐκπειρώμαί τινας** = ὑπο-

βάλλω κάτι σέ δοκιμασία· ή έννοια εδω είναι: υποβάλλεις τούς λόγους μου σέ δοκιμασία, άν δηλαδή θά επιμείνω σ' αυτούς ή θά περιπέσω σέ αντίφάσεις. **οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν = οὐχί ξυνηκα οὕτως, ὥστε εἰπεῖν ἐγνωσμένον**, δέν κατάλαβα τόσο καλά, ὥστε νά εἰπῶ ὅτι τό ἔχω κατανοήσει. **φονέα σέ φημι κτλ.**, ή κανον. σειρά τῶν λέξεων είναι: **φημι φονέα σε κυρεῖν τ' ἀνδρός, οὐ τὸν φονέα ζητεῖς. οὐ τι χαίρων =** ὄχι χωρίς τιμωρία. **πημονάς =** βροσιές, ὅσον γε χρήζεις ἐνν. **λέγε. αἰσχισθ' ὀμιλῶ =** ἔχω αἰσχροτάτες (ἐνν. συζυγικές) σχέσεις. **τοῖς φιλότατοις ἐνν. τῇ μητρὶ. ἴν' εἰ κακοῦ πλავ.** ἐρωτημ. πρόταση. **κακοῦ** γεν. μεριστ. **ἦ =** ἀλήθεια. **γέγηθα παρακ.** τοῦ **γηθέω =** χαίρω, ἀγάλλομαι. **γεγηθῶς αἰεῖ =** πάντοτε ἀτιμώρητος. **ἀλλ' ἔστι**, ἐνν. **τῆς ἀληθείας σθένος. σοί...σοί** δοτικαί τῆς ἀναφοράς. **τυφλὸς τὰ τ' ὤτα...ή** παρήχηση τοῦ **τ** ἀυξάνει πῖο πολύ τούς πειρακτικούς λόγους τοῦ Οἰδίποδα· εἶναι μάλιστα πολύ προσβλητικοί οἱ λόγοι του καί γιατί ἀναφέρονται σέ φυσικό ἐλάττωμα τοῦ μάντη· τό **τυφλὸς** ἀνήκει μόνο στά ὄμματα, ἐνῶ στά ὤτα καί τό νοῦ ἐννοεῖται κατά ζευγμα τό ἐπίθ. **ἀμβλὺς** ή ἄλλο συναφές μέ αὐτά. **ταῦτα ὀνειδίζων =** αὐτὲς τίς βροσιές (τὴν ἀμβλῦτητα τοῦ νοῦ καί τὴν τυφλότητα). **πρὸς μίας νυκτός =** ἀπό μιά συνεχὴ τύφλωση (σκότος). **γὰρ** αἰτιολογεῖ τό ἐννοουμένο **οὐκ ἂν βλέψαιμί σε. ᾧ τάδε** δηλ. **πεσεῖν σε. ἐκπρᾶξαι μέλει =** ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρεται νά κατορθώσει αὐτά ἐδῶ (δηλ. νά πέσεις). **ἔξευρήματα =** ἐπινοήματα. **Κρέων δέ σοι πῆμα οὐδέν =** ἀλλὰ ὁ Κρέων δέ σου προξενεῖ καμιά θλάδη. **ὑποφέρω =** ὑπερτερῶ, ὑπερέχω. **πολύζηλος βίος =** ὁ γεμάτος ἀπό φθόνου καί ἀμύλλα βίος. **δωρητὸν οὐκ αἰτητὸν =** δωρηθεῖσαν οὐχί αἰτηθεῖσαν = ὡς δῶρο καί χωρίς νά τὴ ζητήσω. **πιστὸς εἶρων. ὑπελθῶν...ὑφεις** (ή πρόθ. **ὑπὸ** σημαίνει τό λαθραῖο, τό ὑπουλο) = ἀφοῦ ὑπέσκαψε (τὴ θέση μου)..., ἀφοῦ ἀπέστειλε δολίως ὡς ὄργανο· μεταφορά ἀπὸ τούς παλαιστές. **μάγος =** ἀπαταιώνας. **ἀγύρτης** (ἀγείρω), ὅπως καί σ' ἐμᾶς = ὁ πλάνος. **δέδορκε** τοῦ **δέρκομαι** (= δλέπω) = ἔχει τὰ δλέμματά του, τό νοῦ του. **τὴν τέχνην**, ἐνν. τὴ μαντικὴ τέχνη. **ποῦ;** σέ ποιές περιπτώσεις; **σαφῆς =** ἀληθῆς. **κύων =** σκύλα, τέρας. **ράψωδος =** αἰνιγματοπλόκος. **ἐκλυτήριος =** ἀπαλλακτικός, ἀπολυτρωτικός. **τούπιόντος =** ποῦ τυχόντα (γεν. κατηγορ.)· ή σειρά τῶν λέξ.: **καίτοι διεπιπνέειν** (ὑποκ.) **τό αἰνίγμα οὐκ ἦν τούπιόντος. προῦφάνης =** φανερώθηκες· ή σειρά τῶν λέξ.: **ἦν σὺ προῦφάνης οὐκ ἔχων γνωτόν, οὔτ' ἀπ' οἰωνῶν**

οὔτε ἐκ θεῶν του. νιν = τή Σφίγγα. κυρήσας = ἀφοῦ πέτυχα τή λύση τοῦ αἰνίγματος. γνώμη = μέ τή σκέψη, μέ τήν ἐξυπνάδα μου. ἐκβαλεῖν ἔνν. θρόνων. παραστατῶ = στέκομαι κοντά. πέλας κατά πλεονασμό. χῶ συνθείς = καί αὐτός πού μηχανεύτηκε. ἀγηλατέω-ῶ = ἀπομακρύνω τό μαρό (τόν ἔναγῆ). παθῶν (ἔνν. τοιαῦτα) οἰά περ φρονεῖς, ἔγνωσ ἄν = θά ἔβαζες μυαλά, θά συνιτιζόσουν.

Πραγματικές. – φρονεῖν Ὁ Τειρεσίας γνώριζε τό φονιά τοῦ Λαίου, ἀλλά ἀπό οἰσθασιμό στό σπήρα τῆς πόλεως δέν ἤθελε νά μαρτυρήσει, γιά νά μήν τόν ἐκθίσει. Ὅταν ὁμως προσκλήθησι πιά ἀπό τόν Οἰδίποδα, εἶχε στήν ἀσχή πάσει τήν ἀπόφραση νά φανερώσει τό μυστικό, ἀλλά ὅταν ὁρέθηκε μπροστά στό βασιλιά καταλήφθηκε ἀπό διστασιμό. **ῥᾶστα γάρ τό σόν...** Οἱ φράσεις τοῦ μάντη εἶναι σκοτεινές, ὀπωςσυνήθως. **πλοῦτος καί τυραννίς** Θεωροῦσαν αὐτά ὡς ὑψιστά ἀγαθά καί γι' αὐτό προκαλοῦσαν εὐκόλα τό φθόνο τῶν ἄλλων. **ἀγύρτης** Ἀγύρτες στούς ἀσχοίους λέγονταν νεώρις μοιχοί πλανόδιοι ἱερεῖς, πού ἀσχολοῦνταν μέ τό ἔργο τῆς μαγείας καί γι' αὐτό ἤ λ. **ἀγύρτης** συνδέεται μέ τή λ. **μάντις** καί χρησιμοποιεῖται ὡς ἄρσιᾶ ἐναντίον του. **ἐκ θεῶν γνωτόν...** Ἀπό τοὺς μάνταις ἄλλοι ἐμπνέονταν ἀπό κάποιον θεό καί ἄλλοι παροηροῦσαν καί ἐρημνευαν τοὺς οἰωνοὺς. **παθῶν ἔγνωσ ἄν** κατά τό παροιμιῶδες «παθόντα μαθεῖν» (ἀνάλογο εἶναι τό σημεῖνόν «ὁ παθός μαθός»).

ε') 404–462

Λεξιλογικές. – ἡμῖν μὲν εἰκάζουσιν = σ' ἡμᾶς τουλάχιστο, καθὼς μπορούμε νά συμπεράνουμε. **δεῖ** συντάσσεται μέ τή γενική **τοιοῦτων** καί τό ἀπαρέμφ. **σκοπεῖν. ὅπως λύσομεν** πλάγ. ἔρωτ. πρότ. πού χρησιμοποιεῖται καί ὡς ἐπιξήγ. τῶν **τόδε. ἐξισωτέον (σοι)** = πρόπει νά ἐξισωθῶ μ' ἐσένα. **γούν** = τουλάχιστο. **τό ἀνιλιξαι** (προσδιορισμός ἀναφορᾶς) = στό νά δόσω ἴση ἀπάντηση. **τούδε** δηλ. τῶν ἴσα ἀνιλιξαι. **προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ὡς προστατευόμενος κάποιου, κηδεμονεύομαι ἀπό κάποιον. **Κρέοντος** γεν. κατηγορηματική. **δέρκομαι** (παράγωγό του: **δράκων**) = βλέπω καθαρά. **καί...καί** ἐθησαν δύο προσάσεις κατά παράταξη. ἀντι νά τιθῶν καθ' ὑπόταξη = **εἰ καί δεδorkας, οὐ βλέπεις. ἴν' εἰ κακοῦ** πλάγ. ἔρωτ. πρότ., ὅπως οἱ

εἰσερχόμενις μέ τό **ἔνθα** καί **ὄτων**: **ἔνθα** ἔννοεῖ τόν πατριζό οἶκο. τό **ὄτων** **μέτα** ἔννοεῖ τή μητέρα. **τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ...** ἀπολογουθεῖ κανονιζῶς **νέρθε** (ἔνν. τόν πατέρα) καί **ἐπί γῆς ἄνω** (ἔνν. τή μητέρα). **ἀμφιπλήξ** (**ἀμφι**–**πλήττω**) = ἀπὸ τῆς πού χτυπᾶ καί ἀπό τά δύο μέρη, δηλ. καί ἀπό τό μέρος τοῦ πατέρα καί ἀπό τό μέρος τῆς μητέρας. **δεινόπους** = ἀπὸ τῆς πού ἔχει φοβερά πόδια, φοβερή διόξτεια. **ὄρθά** = τά πράγματα ἀπό τήν ἀληθινή τους ὄψη. **οκότος** = διαρκές σοτότος. **λιμήν** = θάλασσα. **Κιθαιράων** = ὄρος (ἔθεσε τή συγγεγομένη καί ἄτοιμ. ἔννοια **Κιθαιράων**, ἀπὸ τῆς ἔννοιας γένουε. ἴσως γιατί στόν Κιθαρόνα ἐπέθηκε ὁ Οἰδίποδας ὡς ὄρεός). **σύμφωνος** = ἐκεῖνος πού ἀντιχεῖ· συντάσσ. μέ τή γενική **βοῆς** = θά ἀντιχησῶ τοῦς θοήγους σου. **καταισθάνομαι** = αἰσθάνομαι **καλά**, κατανοῶ. **ὕμναιος** = τό γαμήλιο ἄσμα. μεταφορικῶς σημαίνει τό γάμο. **δόμοις** = στόν πατριζό οἶκο. **ἄνορμον** = χωρίς (καλό) λιμάνι (κατηγ). **ἄνορμος ὕμναιος** εἶναι ὁ ἀλίμενος γάμος· ἡ μετοχή **τυχάν** εἶναι ἐνδοτική. **εὐπλοίας** ἔνν. τήν ἐννοική λύση τοῦ ἀνίγματος. **ἄλλων κακῶν** = τῶν ἄλλων ὀδελφῶν σχέσεων σου (μέ τή μητέρα). **ἄ σ' ἐξισώσει σοί τε...** παρόχηση τοῦ **σ**, ἀπό τήν ὀξύτητα τοῦ λόγου. **πρὸς ταῦτα** = σχετικῶς μέ αὐτά πού σου λέγω. **τούμὸν στόμα** = τίς προφ. ημεῖς μου, ἐμένα. **προπηλακίζω** κροῖος σημαίνει ἀλιγῶ μέ πηλ. (λάσπη), ρίχνω στή λάσπη. ἔδω μεταφορικῶς: μεταχειρίζομαι κάποιον ὑβριστικῶς, διασείρω· καί σήμερον: ρίχνω λάσπη σέ κάποιον· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **οὐ γάρ ἔστι βροτῶν, ὅσπιν ἐκριβῆσεταιί ποτε κάκιον σοῦ. ἐκτρίβωμαι** = καταστέφομαι ὀλότιλα. **οὐκ εἰς ὄλεθρον**, ἔνν. **ἄπει** = δέν πᾶς νά χαθεῖς· τό ἴδιο ρῆμα πρέπει νά ἔννοηθεῖ στό **οὐχί θᾶσσον**. **ἄσφορρος** ἀπό τό **ἄψ** (= πίσω) καί **ρέω** = ἐκεῖνος πού κινεῖται πρὸς τά πίσω· ἔδω σημ.: πίσω. **ἀποστρέφομαι** = στρέφομαι πρὸς τά πίσω· τά: **πάλιν ἄσφορρος, ἀποστραφεῖς ἄπει**, ἔχουν τήν ἴδια περίπου σημασία καί ἀποτελοῦν πλοῦτο ἐνφ. ὁμοιῶς· γίνεται συνήθως τοῦτο, ὄταν, ἐκεῖνος πού μιλάει, κατέχεται ἀπό μεγάλη συγκίνηση ἢ ὀργή. **οὐδ' ἰκόμην** κτλ., ἔννοεῖται: **οὐ μόνον ἄπειμι θᾶσσον, ἀλλ' οὐδ' ἄν...φωνήσοντα**· τίνος εἶδος εἶναι ἡ μετοχή: **σχολή** κροῖος = δύσκολα, καί ἀπό αὐτή τή σημασία = οὐδέποτε. **ἔστειλάμην** = ἔστειλα καί προσκάλεσα· **ἔστειλάμην ἄν** ἀπόδ. ποιᾶς ὑποθέσεως; **γονεῦσι** δοτ. τῆς κροῖος. **μῶροι-ἔμφρονες** ἐπιξηροῦν καί ἀναπτύσσουν τό **τοιοῖδε**. **ποιόισι** ἔνν. **γονεῦσι**. **μείνον** εἶπε τά πιό πάνω ὁ Τειρεσίαις καί δοξίμασε νά φύγει, ἀλλά, ἐπειδή ὑποδήλωσε ὅτι γνωρίζει τοῦς

προσχεματιζοὺς γονεῖς, θεμιθῆκε ὁ Οἰδίποδος τὰ ὅσα ἐπιτόθηζαν γι' αὐτόν στήν Κόρινθο καί τὸ χορηγοῦ τοῦ Ἄπολλωνα ποῦ δόθηκε, καί γι' αὐτό, θέλοντας νά μάθει τήν ἀληθινή καταγωγή του, τόν προτρέπει νά μείνει, ἐνῶ προτιμῶσα τόν ὀλασθημοῦσι, **ἐκφύει** ἴστωρ, ἐνιστ. = ἔχει γεννηθεῖ, εἶναι πατέρας μου, **φύσει** ἰδῶ σμκ. = θά ἀποκαλύψει τή γέννησή σου, τοὺς γονεῖς σου, **διαφθείρω** = καταστρέφω (ἐνν. τὰ μετὰ τήν ἀποκάλυψη παθήματά του), **αἰνικτά** = αἰνιγματικά, **ἄριστος** εἰσοφ. **μέγαν** ἐνν. τή δόξα του γιά τή λύση του αἰνύματος καί τήν ἀνάληψη τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· ἐπλοθεση τοῦ **εὐρήσεις** εἶναι: **ἐαν σκέψη καλῶς. ἡ τύχη** = ἡ τυχαία σύμπτωση τῆς λύσεως τοῦ αἰνύματος· γιατί τόν κατὰστρεψε; **οὐ μοι μέλει** = δέ μέ ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι μέ κατὰστρεψε ἡ τύχη), **εἰ τήν πόλιν τήνδ' ἐξέσωσα** = ἄρκει ποῦ ἔσωσα αὐτήν ἰδῶ τήν πόλιν· πῶς χαρακτηρίζομε ἰδῶ πάλι τόν Οἰδίποδα: **κομιζέτω δῆτα** = ἄς τήν ὀδηγήσει λοιπόν (ἀπό ἰδῶ)· **ὄχλῳ** = **ἐνοχλῶ**, **ἐμποδῶν** = παρέχοντας ἐμπόδια γιά τήν ἐπέλευση τοῦ χορηγοῦ, **συθείς** (παθ. ἀφ. τοῦ σένομα = κινεῖμαι γρήγορα) = ἐάν ἀπέλθεις ἀμέσως, **ὦν οὐνεκ' ἤλθον** προσδιορ. τελ. αἰτίου, **ὅπου ἀντί ὅπως...οὐκ ἔσθ' ὅπου** = δέν ὑπόκειται τρόπος, κατὰ τόν ὅποιο (ἢ δέν εἶναι δυνατό νά...), **τόν ἄνδρα τοῦτον** τέθηκε κατ' αἰτίατ., καθ' ἔλξη πρὸς τὸ ἐπόμεν. **ὄν. ἀνακηρύσσω φόνον** = κἀνοντας προκηρύξεις γιά τὸ φόνο τοῦ Λαίου, **λόγῳ** ὁ λόγος θά ἦταν πλήρης; **ξένος μὲν λόγῳ μέτοικος ὦν**, εἶτα δὲ φανήσεται (ἀντί φανησόμενος σχετικὰ μέ τῆ μετ. ὦν), **ξυμφορὰ** = συντυχία, καλὴ τύχη (γιά τὸ ὅτι θά ἀποκαλύψθῃ Θεβαῖος), **ἐκ δεδορκότος** ἐντονότερο τοῦ: **βλέποντος**, **σκήπτρῳ προδεικνύς** = μέ τὸ ραβδί (βακτηρία) δείχνοντας στόν ἑαυτό του τὸ δρόμο, **ἐμπορεύομαι** = πορεύομαι, μεταδιδίνο, **αὐτός** = ὁ ἴδιος, **ὁμόσπορος** = ὁμόγαμος, ἐκεῖνος ποῦ ἔχει μέ ἄλλο τήν ἴδια γυναῖκα, **ἰῶν εἶσω** = μπαίνοντας στό ἀνάκτορό σου, **κἂν λάβῃς** = ἐνν. **ἐμέ**, **φάσκειν** ἀντί προστατ. (πρόβ. **ἀγγέλειν** κτλ.), **μαντικῆ μηδὲν φρονῶ** = δέν ἔχω καμιὰ γνώση (ἰδέα) μαντικῆς, Μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἀπέρογεται ὁ Τειρεσίαις ἀπὸ δεξιᾶ.

Πραγματικές. – **Λοξία** Ἔτσι ὀνομαζόταν ὁ Ἄπολλωνας, γιατί ἔδινε σκοτεινοὺς καί διαφοροῦμενους χορηγοὺς, **προστάτου** Στήν ἀρχαία Ἀθήνα κάθε μέτοικος εἶχε ἕναν πολίτη, ὁ ὅποιος ἀναλάβαινε τήν προστασία καί κηδεμονία του μπροστά στοὺς ἄρχοντες καί τὰ δικα-

στήρια· τό ὄνομα τοῦ μετοίχου καταγραφόταν στούς καταλόγους τῆς πόλεως μαζί μέ τό ὄνομα τοῦ προστάτη του· τοῦτο λεγόταν **γράφομαι προστάτου**. Ἄρα Ἡ Ἄρά, ὡς προσωποποίηση, ἄλλοτε διακρίνεται ὡς αὐθύρακτη καί ἄλλοτε ταυτίζεται μέ τήν Ἐρινύα. **ὄρμον ἄνορμον** Ὁ γάμος τοῦ Οἰδίποδα, πού συνάβθηκε μέ εὐτυχεῖς φαινομενικά περιστάσεις, παραβάλλεται μέ λιμάνι ἀλίμενο, ὅπου ναύαγηση. **εἰπῶν ἄπειμι, οὐ τὸ σὸν δείσας...** Ὁ Τειρεσίης ἐρεθίστηκε ἀπό τά περιγραφητικά γι' αὐτόν λόγια τοῦ Οἰδίποδα καί ἀποκαλύπτει σαφέστερα τώρα τά σχετικά, ἀποφεύγοντας τίς ἐπιφιλῆξεις. Φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ Οἰδίποδας εἶχε ἀπέλθει ἀπό τή σκηνή, τήν ὥρα πού ἔλεγε τά σχετικά ὁ μάντης, καί δέν τά ἀκουσε· ἡ φράση **οὐ τὸ σὸν δείσας πρόσωπον** δέν ἀντιμάχεται στό γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδα, ἀν λάβουμε ὑπόψη ὅτι ὁ Τειρεσίης ἦταν τυφλός καί δέν κατάλαβε τήν ἀπουσία του.

ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΣΙΜΟ (463–522)

Στροφή α' 463–472

Λεξιλογικές.– **θεσπιέπεια** (**θέσπις** = **θεός-ἔπος**) = ἐκείνη πού λέγει θεϊκά λόγια, ἡ προφητική. **Δελφίς** = Δελφική. **πέτρα** = **θεός**· τέθηκε ὁ τόπος ἀντί τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνα. **ἄρρητ' ἄρρητων** ἀντί ὑπερθετικοῦ = δεινότητα, φοβερότητα. **τελέσαντα** **κατηγόρ.** μετοχή. **μολονότι** ἔξαστάται ἀπό ρήμα λεκτικό· ἡ σειρά τῶν λέξ.: **τίς (ἔστιν) ἐκεῖνος, ὄντιν' ἄ θεσπιέπεια Δελφίς πέτρα εἶπε τέλεσαντ' ἄρρητ' ἄρρητων φονίαισι (φονικαῖς) χερσίν; ὥρα** (ἔνν. **ἔστιν**) = εἶναι καιρός. **ἀελλὰς-ἄδος** = **ταχεία**, λέγεται γιά ἵππους πού τρέχουν ὅπως ἡ θύελλα (**ἄελλα**). **σθεναρώτερον** = ἰσχυρότερα. ἔδω σμμ. ταχύτερα. **ἔπενθρῶσκω** = ἐφορῶ (τό ἀπλό ρήμα: **θρῶσκω**, ἄορ. β' **ἔθορον**, ἀπό τόν ὅποιο: **θούριος**, σμμ. **πιδῶ**). **πυρί καί στεροπαῖς** **σχημα** ἔνδία **δυοῖν** = **κεραυνίω πυρί, πυρφόρω κεραυνῶ**, προσδιορίζει ὡς ὀργανική δοτ. τό **ἔνοπλος, γενέτας** (δορ.) = **γενέτης** = πατέρας καί γιός· ἔδω σμμ. γιός. **Κήρες** = μοῖρες τοῦ θανάτου· ἔδω εἶναι οἱ Ἐρινύες πού ἐπιζητοῦν τήν τιμωρία τοῦ φονιά τοῦ Λαῖου. **ἀναπλάκῃτοι** = **ἀναμπλάκῃτοι** (παρᾶλείφθηκε τό **μ** χάρι τοῦ μέτρον· ἀπό τό στερ. **α-** καί τό ἀπαρέμφατο ἄορ. β' **ἀμπλακείν** = ἀμαρτῆσαι) =

έγκειναι πού ποτέ δέν ἀποτιζάνοιν στο σολό τοϋς, **δειναί** κατηγόρ, τοῦ Κήρες.

Ἐναντιοτροπή α' 473–482

Λεξιλογικές. – ἔλαμψεν = φάτισε, ἤχησε ξεκάθαρα. γὰρ ἐπεξηγεῖ τόν τρόπο τῆς διώξεως ἀπό τόν Ἄπολλωνα. **νιφόεις** = χιονοσκεπαστος. **φάμα** = χορημός· ἡ σειρά τῶν λέξεων: ἔλαμψε γὰρ φάμα (ἀπό) τοῦ νιφόεντος Παρν. πάντα (Θηβαῖον) ἰχνεύειν τόν ἀδηλον (τόν ἄγνωστον) ἄνδρα. φοιτᾷ ἐνν. ὁ ἀδηλος ἀνὴρ, ὁ φονιάς. γὰρ αἰτιολ. τό ἰχνεύει. ὑπ' ἄγριαν ὕλαν = στά ἀγρία δάση. **μελέφ ποδι** = μέ τά δύστηχα πόδια τοῦ (γιατί διαρκῶς κεντριέται καί τρέχουν). **χρηρεύω** = ζῶ στή μοναξιά, στεροῦμα τῆς ἐπικοινωνίας μέ τοὺς ἀνθρώπους. **μεσόμφαλα** = ἐκεῖνα πού θοισκόνται στο ζέντρο τῆς γῆς (τόν ἀφ' αὐτοῦ τῆς γῆς)· καθ' ὑπαλάλασθ' εἶπε τά μαντεῖα **μεσόμφαλα** ἀντί τοῦ τόπου, ὁ ὁποῖος θοισκόταν στόν ὀμφαλό (ἀφ' αὐτοῦ) τῆς γῆς. **ἀπονοσοφίζων** (ἀπό–νόσφιν = μαζριά) = γιατί προσπαθεῖ νά ἀπομαζοῦναι ἀπό τόν ἑαυτό του, νά ἀποφύγει... **αἰεὶ ζῶντα** = πού πάντοτε ἰσχύουν, μέ αἰώνιο χρόνο. **περιποτώμαι** = πετώ ὀλόγυρα. Σέ ὅλη τὴν ἐναντιοτροπή γίνεται παρομοίωση τοῦ φονιά μέ τᾶφο, πού κεντριέται ἀπό οἶστρο (ντάθανο) καί κίτρι, γιά νά μπορέσει ἔτσι νά τόν ἀποδιώξει. Ὁ οἶστρος παρομοιάζεται μέ τό χορημό καί τά μαντεῦματα.

Πραγματικές. – Ὁ χορός, ἀφ' οὗ ἄκουσε στο τέλος τό διάλογο καί τὴ στιχομεθία τοῦ Οἰδίποδα καί τοῦ Τειρεσία, δέν κάνει λόγο γιά τό μάντη, ἀλλὰ προτιμᾷ στήν α' στροφή καί ἐναντιοτροπή νά κάνει μεία γιά τό χορημό καί μόλις στή ὀ' στροφή καί ἐναντιοτροπή μιλάει γιά τά ὅσα εἰπῶθηζαν ἀπό τόν Τειρεσία. **Δελφίς πέτρα** εἶναι ὁ ἀτότομος θοιάχος ἐπάνω ἀπό τοὺς Δελφούς, οἱ Φαιδριάδες πέτρες, κοντά στίς ὁποῖες θοισκόταν τό μαντεῖο· στά ριζά τοῦς ἀζοιδῶς οἰεῖ καί σήμερα ἢ **Καστάλια** πηγή. **πυρὶ καὶ στεροπαῖς** λέγει **κεραῦνιο πῦρ**, ἐπειδή ὁ Ἄπολλωνας ἐπιμενεῖ τὴ θέληση τοῦ Δία καί ἐκτελεῖ τίς ἐντολές του καί ἔτσι ὀπλίζεται μέ τό ὄπλο τοῦ πατέρα, τόν κερανοῦ. **Κήρες** Οἱ μοῖρες τοῦ θανάτου παριστάνονται ἰδῶ ὡς θεότητες τιμοφοί, ὡς **Εορινές**, οἱ ὁποῖες ζητοῦν νά τιμορήσουν τό φονιά τοῦ Λαίου. **μεσόμφαλα μαντεῖα** Πιστευόταν ὅτι τό μαντεῖο τῶν Δελφῶν θοισκόταν στο ζέντρο τῆς γῆς καί ὅτι ὁ Δίας εἶχε ἀπολύσει ἀπό Ἀνατολή καί Δύση δυό ἀτούς μέ ἀντίθετη διεύθυνση· αὐτοὶ πέταζαν καί συναντήθηζαν

στούς Διὸς οὐς, ὅπου σημαδιᾶ ἀπὸ λενζόπετρα μὲ φουιδῆς σχήμα, μίσα
 στό ναῶ τοῦ Ἀπόλλωνα-σοῦζεται ὡς τὰ σήμερον-, ἔδειχνε τῆ θεῆς τῆς
 σφραγίσσεως: τοῦτο λεγόταν ὁμαλός (ἁμαλός).

Στροφή ὁ´ 483-497

Λεξιλογικές. – **δεινά ταράσσει** = στήν ψυχῆ του ἀνακινεῖ φουερές
 οζέρις, ἔξεργεῖται, **οἴωνοθέτης** ἔκτεινος τοῦ ὀρίζει τῆ σημασία τῶν
 οἴωνῶν, ὁ οἴωνοσκόπος, **οὔτε δοκοῦντα οὔτ' ἀποφάσκοντα** = οὔτε
 πιθανά (πιστεῖτά) οὔτε ἐπίθανα (ἀπίστευτα), **ὀρών** μετ. αἰτιολ., **ἐν-**
θάδε = στό παρόν, **ὀπίσω** = ἐνν. στό παρελθόν, **νεῖκος** = φιλονικία,
ἔκειτο = ὑπῆρχε, **τανῦν** = με τὰ τὰ ὅσα εἶπε ὁ Τειρεσίαις, **πρὸς ὅτου δὴ**
 (ἐνν. **νεῖκος**) = ἀπὸ τὴν ὁποία ἀκριβῶς (φιλονικία) ξεκινόντας,
βασάνω πίστιν ἔχων = ἀποδίδοντας σ' αὐτό, σάν σὶ ἀπόδειξη, πίστη,
ἐπίδαμος φάτις Οἰδίποδα = ἡ φήμη στό λαό γιά τόν Οἰδίποδα, **εἰμι**
ἐπί... νά ἐπέλθω ἐναντίον, **Λαβδακίδαις** δοτ. χαριστική, **ἀδήλων θα-**
νάτων γεν. ἀντιειμ. στό ἐπίκουρος, **θανάτων** ποιητ. πληθ. ἀντί τοῦ
 ἐνν. θανάτου.

Ἀντιστροφή ὁ´ 498-512

Λεξιλογικές. – **ξυνετός** = σοφός, **πλέον φέρομαι** = ὑπερέχω
 ὑπεροῦλῶν· ἡ φράση εἶναι παρμένη κατὰ μεταφορά ἀπὸ τοῦς ἀγῶ-
 νες, **σοφία** δοτ. ὄργαν, **παραμείβω** = ὑπερτεροῦ, **μέμφομαι** = κατη-
 γοροῦ, **κατάφημι** λέγω νά, ἐπιδοκιμάζω, **ἐπ' αὐτῷ** ἀντί: ἐπὶ τοῖς
Θηβαίοις, **ἀλλά** ἐπειδὴ αὐτός προσήλθε, γιά νά λύσει τὸ αἴνιγμα, ὁ
 κίνδυνος ἀπὸ μέρους τῆς στορεφόταν νεοῖως ἐναντίον του, **βασάνω** =
 μέ τῆ δοκιμασία, **ἠδύπολις** = εὐχάριστος στήν πόλη, **τῷ** = γι' αὐτά,
ὄφλισκάνω κακίαν = **ὄφλισκάνω δίκην κακίας** = θεωροῦμαι κα-
 κός· ὁμοίως λέγεται **ὄφλισκάνω μωρίαν**, **δυσσέβειαν**, **αἰσχύνην**
 κτλ.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ (513-648)

α´) 513-531

Λεξιλογικές. – Ὁ Κρίων ἔρχεται ἀπὸ τῆ δεξιὰ πόροδο, γιατί δέν
 ἦταν σίνουκος μέ τόν Οἰδίποδα, ὅπως διαφαίνεται καί πιό κάτω στό
 στίχο 533, **πολίται** = συμπολίτες, **πεπυσμένος** (πυνθάνομαι) αἰτιολ.

μετοχή. **κατηγορεῖν** = κατηγοροῦντα λέγειν. **ἀτλητάω-ᾶ** = ἀπό τό ἀτλητος (ἀ-τλάω = ὑπομένω) = ἀδυνατό νά ὑπομείνω, δυσανασχετό.
μακραίων = μακροχρόνιος. **φέρωντι μετ. ὑποθ.** **θάξις** (ο. **θάξω** = λέγω, μιῶ) = λόγος, κατηγορία. **εἰς ἀπλοῦν** = σέ μαζοῦ, σέ ἀντίθεση μέ τό πιό κάτω **εἰς μέγιστον**. **ἐν πόλει** = προστά στους πολίτες. **μέν δὴ** = **μήν δὴ** = ἀλλά θεοαίως. **ἤλθε** = ἐκφράστηκε, εἰπώθηκε. **ὀργή βιασθέν ἄν μάλλον ἢ γνώμη φρενῶν** = τό ὁποῖο θά προκλήθηκε μάλλον ἀπό στιγμιαία ὀργή παρά ἀπό ἐνδόμυχη (ἐσωτερική) πεποίθησι. **ἐφάνθη** = ἤλθε σέ φῶς. **τούς λόγους** τέθηκε τό ἄρθρο γιά νά δηλώσει τούς γνωστούς λόγους τοῦ Τειρεσία, πού πιό πάνω εἰπώθηκαν ἀπό αὐτόν. **οἶδα δ' οὐ** τέθηκε ἡ ἄρνηση μετά τό ῥῆμα πρὸς ἔξαρση τῆς ἀντιθέσεως. **τίνι γνώμη** = μέ ποιά προθέσι· ὁ χορός ὁμολόγησε ὅτι λέγονταν, ἀλλά πρόσθεσε τό **οἶδα δ' οὐ γνώμη τίνι** γιά νά μετριάσει τήν κακή ἐντύπωση τοῦ Κρέοντα καί τήν ὀργή του. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν** = μέ ἀνοιχτά (ὄχι ταραγμένα) μάτια. **ἐξ ὀρθῆς φρενός** = μέ ἤρεμο νοῦ. **ἐπίκλημα** (ἐπικαλέω-ᾶ) = κατηγορία. **ὄδε** = ἰδοῦ, νά.

Πραγματικές. – **τύραννος** Ἡ λέξη αὐτή ἔχει προσδλητική σημασία γιά τόν Οἰδίποδα, ὑποδηλώνοντας ὅτι αὐτός δέν εἶναι βασιλιάς σύμφωνα μέ τό κληρονομικό δικαίωμα. **τάχ' ἄν βιασθέν...** Ὁ χορός πάντοτε ἀποβλέπει σέ συμβιβασμό καί καταπραΰνιση αὐτῶν πού ὀργίζονται. **ἄ γὰρ δρώσιν οἱ κρατοῦντες, οὐχ ὀρῶ** Τοῦτο εἶναι πολύ δουλοπρεπές. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν** Ἐπειδή ὁ χορός δέν μπορεῖ νά τόν δια φωτίσει γιά τίς προθέσεις τοῦ Οἰδίποδα, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νά τίς μαντεύσει ἀπό τήν ἔξωτερική του ὄψη καί γι' αὐτό ρωτᾷ γιά τό βλέμμα του, γιατί σ' αὐτό καθρεφτίζεται ἡ ψυχή.

6') 532–633

Λεξιλογικές. – **οὗτος σὺ** = εἴ! ἐσύ (διαφαίνεται τό ὀργίλο ἔφος τοῦ Οἰδίποδα· μέ τέτοιες προσφωνήσεις ἐκδηλώνονταν στους ἀρχαίους ἡ ἐχθρότητα καί ὁ ἔξερθετισμός τοῦ ὁμιλητή). **τόλμης** = θράσους καί ἀναίδειας. **φονεύς** ἀφ' οὗ ὁ Κρέων κατά τή γνώμη τοῦ Οἰδίποδα ὑπέβαλε στόν Τειρεσία νά τόν θεωρήσει φονιά τοῦ Λαῖου, ἄρα ἦταν ὁ φονιάς του κατ' αὐτόν, γιατί ὁ φονιάς τοῦ Λαῖου θά φονευόταν. **τούδε τάνδρως** = ἐμένα. **ἐναργής** = ὁλοφάνερος. **ὡς οὐ γνωρισίμι** = ὅτι δέ

θά ἀποκαλύψω· ἔξαοτάτα ἀπὸ τὴν ὑπονοούμενη ἀπὸ τὴν προηγουμένη μετοχὴ **ιδῶν** κατὰ ζεύγμα συνώνυμη μετοχὴ **ὑπολαβῶν, νομίσας, προσέρπω** = δόλια πλησιάζω, ἔρχομαι ὑπουλά (μεταφ. ἀπὸ τὰ φίδια), **ἀλέξομαι** μέλλοντοῦ **ἀλέξω** = ἀποκρούω. **ὡς οὐ γνωριόμι ἢ οὐκ ἀλεξοίμην** ἀναπτύσσουν κατ' ἀντίστροφη τάξη, δηλ. κατὰ σχῆμα χιαστόν, τὰ προηγουμένα **δειλιάν ἢ μωρίαν, ἐγχείρημα** = ἐπιχείρημα, **ὄ = ἦ, οἴσθ' ὃ ποιήσον; = οἴσθ' ὃ χρή σε ποιεῖν;** οἱ τραγικοί δηλ. ποιητὲς συμβαίνει νά θέτουν μετὰ τὴν ἐρώτηση **οἴσθ' ὃ** τὴν προστακτικὴ **ποιήσον** πρὸς δήλωσι συμβουλήs. **ἀντί** = ἐναντι, σέ ἀπόκριση. **αὐτὸς** = ὁ ἴδιος, μόνος σου. **βαρὺν** ἀντιπαθητικό, φορτικό· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ἄκουσόν μου νῦν πρῶτ' ὡς ἐρῶ** (πῶς θά ἐξηγήσω). **τοῦτ' αὐτὸ** ἐπαναλαμβάνονται οἱ αὐτὲς λέξεις τοῦ Κρέοντα γιὰ νά τόν περιπαίξει. **αὐθαδία** = αὐταρέσχεια, αὐθαρεσία. **κακῶς δρῶ** σημαίνει ὅ,τι καί τό κακῶς ποιῶ· παθητ. τοῦ **κακῶς πάσχω, ὑπέχω δίκην** = **δίδωμι δίκην** = τιμωροῦμαι. **τὴν δ.** = αὐτὴν πού πρόπει, τὴν ἐπάξια (τιμωρία). **σοῖ ποιητ. αἶτ. τοῦ εἰρήσθαι.** ἔνδικα = δίκαια, ὀρθά. **σεμνόμαντις** = σεμνός, σοβαρός μάντης (εἰδῶν.). **ἐπὶ τὸν** = γιὰ νά τόν καλέσει. **τῷ βουλευμάτι** =, **τῇ συμβουλῇ** (προσδιορ. τοῦ κατὰ τι). **χρόνον** διέκοιπε ὁ Κρέων καὶ ὁ Οἰδίποδας δέν πρόστεσε τό ρῆμα, τό ὁποῖο θά ἦταν παθητικό. **ἔρρει** (ἴστωρ, ἐνεστώς) = ἔγινε ἄφαντος. **θανασίμῳ χειρώματι** = μέ δίκαιο θάνατο. **μακροὶ παλαιοὶ τε** (ἀντί ἐνικοῦ ἀριθ.) = πού ἐκτείνονται σέ πολύ χρόνο καὶ ἀρχίζον ἀπὸ παλιά (πολλά, πάρα πολλά χρόνια) ὑπάρχει σύμπτυξη δύο προτάσεων· ἀντί: **μακρὸς παλαιός τ' ἂν χρόνος εἶη, εἰ μετρηθείη, τότε** ὅταν δηλ. φανεύτηκε ὁ Λάιος. **εἰμί ἐν τινι** = ἀσχολοῦμαι σέ κάτι (ὁμοίως λέγεται στή φιλοσοφία, **ἐν λόγοις εἰμί**). **σοφός γε τό γε** θεβαιωτ. **οὐκουν...** ἢ σειρά τῶν λέξ.: **οὐδαμοῦ (ἐμνήσατό σου) ἐμοῦ γε** (= τουλάχιστο) **ἔστῳτος πέλας (παρόντος ἐμοῦ).** **παρέσχομεν** = κάναμε τὴν ὀφειλόμενη ἐρευνα (ἢ πρόθεση **παρὰ** ἐπιτείνει τὴν ἔννοια τοῦ ρήματος). **σοφός** εἰρωνεύεται αὐτὸ πού εἰπώθηκε στό στίχο 563 **σοφός γ' ὁμοίως** κτλ. **τάδε** δηλ. τό ἀποτελεσμα τῆς ἐρευνας γιὰ τό ποιὸς ἦταν ὁ φονιάς. **ἐφ' οἷς** = γιὰ τὰ ὁποῖα. **φρονῶ** = γνωρίζω. **φιλῶ** = συνηθίζω. **ὀθούνεκα** = ὅτι. **ξυνέρχομαι** = ἔρχομαι σέ συνεννόηση (τί λόγος εἶναι ἐδῶ;) **τὰς ἐμὰς** (ἀντί γεν. ὑποκειμ.). **Λαΐου** γεν. ἀντικειμ. **διαφθοραὶ** = φόνος· ἢ ἐρμηνεία: ὅτι ἂν δέν εἶχε ἔλθει σέ συνεννόηση μέ σένα, ποτέ δέ θά μιλοῦσε γιὰ τό φόνο τοῦ Λαΐου, ὅτι ἔγινε ἀπὸ ἐμένα. **αὐτὸς** =

μόνος σου. **ταῦθ'** κατά τόν ἴδιο τρόπο, **ἄπερ** = κατά τόν ὅποιο ἀκριβοῶς, **ἐκμανθάνω** ἢ **προθ.** **ἐκ** ἔχει ἐπιτακτική σημασία. **γῆμας ἔχεις** εἶναι περίφο, παραζευμένου, συνήθης στούς Ἀττικούς καί σμη. διάφορα ἐνεργείας = ἔχεις σύζυγο. **ἀνιστορῶ** = ἐρωτῶ νά μάθω. **ἄρχεις δ' ἐκείνη ταυτά, γῆς ἴσον νέμων;** = ἔχεις στή χώρα τήν ἴδια ἔξουσία μέ ἐκείνη, ἀποδίδοντας ἴσες τιμές καί σ' αὐτή; **ἄν** = **ἄ ἄν.** **κομίζομαι** = παύομαι. **ἰσοῦμαι** = εἶμαι ἴσος μέ κάποιον κατά τήν τιμή. **σφῶν** = **ὑμῖν** (δοτ. προσ. ἀντων. ὄ' προσ.). **τρίτος** κατά πλεονασμό. **ἐνταῦθα γάρ δῆ** = σ' αὐτό ἀκριβοῶς (δηλ. ἄν καί σέ τιμοῦσαν ἔξισον μ' ἐμᾶς, ὁμως ἐπιβουλεύεσαι τήν ἔξουσία μου). **κακός** = ἀπιστος. **οὐκ** ἔνν. **φαίνομαι κακός φίλος. εἰ διδοίης γε σαυτῶ λόγον** = ἄν θέοια σκεφτεῖς καλῶς ὁμόνος σου. **εἴ τινα...** ἢ σειρά τῶν λέξεων: **εἰ δοκεῖς ἐλέσθαι ἄν τιν' ἄρχειν ξύν φόβοισι μάλλον ἢ ἄρχειν ἄτρεστον εὐδοντα.** ἄτρεστος (ἄ-τρέω = φοβοῦμαι) = ἄφοβος. **εὐδω** = κοινοῦμα. **ἐγὼ μὲν οὐτ' αὐτός ἱμείρων ἔφυν εἶναι μάλλον τύραννος ἢ τύρανα δρᾶν** = ἐγὼ τουλάχιστο οὐτε ὁ ἴδιος πόθησα ἀπό φοβοῦ μου νά εἶμαι μάλλον τύραννος παρὰ νά ἔχω βασιλική ἔξουσία. **ἔχειν** προσδιορ. ἀναφορᾶς. **πᾶσι χαίρω** = ὅλοι μου λένε «χαίρει», ὅλοι μου εἶναι ἀντιζευμένο χαρᾶς. **ἀσπάζομαι** = χαροετίζω. **νῦν** μέ τήν ἐπανάληψή του τρεῖς φορές ἔξαίρει τή συσσώρευση τόσων ἀγαθῶν χάρις στήν ἐξαιρετική θέση του. **ἐκκαλῶ** = καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικότερο καί ὅπως θά λέγαμε σήμερα εἶναι τό **ἐκκαλοῦσι** = ἐρχονται καί χτυποῦν τήν πόρτα μου καί μέ καλῶν). **ἄπαν** ἔνν. **οὐ ἔχουσι χρεῖαν. ἐνταῦθα (ἐν τῷ ἐκκαλεῖν ἐμέ).** **ἐνι** = ἔγχεται. **κείνα** τήν ἔξουσία μέ τίς δυσάρεστες συνθήκες της. **τάδε** σμη. τήν τωρινή θέση μου μέ τά ἐνεργητήματά της. **οὐκ ἄν...** ἢ σειρά τῶν λέξεων: **νοῦς καλῶς φρονῶν οὐκ ἄν γένοιτο νοῦς κακός** = ὁ νοῦς πού κρίνει καλᾶ τά πράγματα δέν μπορεῖ νά γίνει κακός (μοχθηρός), νά ἐνεργήσει δηλ. ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του. **τῆσδε τῆς γνώμης** δηλ. **τοῦ λαβεῖν ἐκείνα ἀφείς τάδε.** **ἄν τλαίην** = θά τολμοῦσα, ἔνν. ἀντιζεύμ. **δρᾶν** ἀπό τό **δρᾶντος** καί **ἐλεγχον τῶνδε** προεξαγγέλλεται παράθεση στήν ἐπόμενη πρόταση **πεύθου** κτλ. = καί πρός ἔλεγχο αὐτῶν ἰδῶ (πού λέγω). **πεύθομαι** = πληροφοροῦμαι· ἰδῶ: ζητῶ νά μάθω· ποιητ. τύπος τοῦ **πυνθάνομαι**. **Πυθῶδε πεύθου** παρήχηση. **τά χρησθέντα** = ὁ χρησιμός πού δόθηκε, πρόληψη. **τούτ' ἄλλο** ἀντί **τούτο** δέ = ἀφ' ἑτέρου, καί ἀπό τήν ἄλλη. **τερασκόπος** = τερασσοζόπος = ὁ μάντης. **λαβῶν** =

ἀφοῦ μέ πιάσεις· ἡ γ ο. κτάνης λαβῶν ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ σημεῖονό· πιάσε με καὶ σζότωσέ με. **γνώμη δ' ἀδήλω** = με δάση γνώμη ἀναπόδεικτη. **χωρίς** = ἀυθαίρετα (χωρίς νά ρωτήσεις ἄλλους). **αἰτιῶ** προσταζι. τοῦ ο. **αἰτίαομαι-ῶμαι**. **μάτην** = ἀβασάνιστα, ἀνξέταστα. **ἴσον καί** = ἴσο πρὸς. **ἐκβαλεῖν** = ἀπολέσαι. **χρόνος** μακρός χρόνος. **εὐλαβουμένῳ** (δοτ. τῆς κοίσεως) = κατὰ τὴν κοίση ἐκείνου πού προσέχει. **φρονεῖν** προσδιορ. ἀναφορ. στά· **ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς**· ἡ ἔννοια εἶναι· γιατί ἐκεῖνοι πού εἶναι **ταχεῖς** στίς ἀποφάσεις τους δέν εἶναι **ἀσφαλῆς** (ἀάαθητοι) στίς σκέψεις τους. **ταχύς τις** κατηγορηματικῶς = γρήγορα κάπως. **ταχὺν δεῖ κάμῃ βουλευεῖν πάλιν** (ἀντεπιβουλεύειν) = ἀντίθετα πρέπει νι ἐγὼ γρήγορα νά παίρνω ἐναντίον του τά μέτρα πού ἐπιβάλλονται γιά τὴν ἀμυνά μου. **ἡσυχάζων** = παραμένοντας ἀδρανῆς, χωρίς νά παίρνω τά μέτρα πού πρέπει. **τὰ τοῦδε** = τά σχέδια. οἱ σκοποὶ αὐτοῦ ἐδῶ. **ἦν ἔνν. χρήζεις**. **ἤκιστα** = καθόλου. **ὅταν προδειξης** = ὅταν προπότερα (πρὸ τοῦ θανάτου μου)... **οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν** = ὅποιου εἶδους εἶναι, σέ τί σινίσταται ὁ γ θόνος μου ἐναντίον σου. **οὐ πιστεύω** = δέν ὑπακούω. **οὐ γάρ** ἔνν. **τό οὐχ ὑπέειξω...** **τό γοῦν ἐμόν** (ἔνν. **εὐ φρονῶ**) = ὅσον ἀφορᾷ τουλάχιστο στόν ἑαυτό μου σζέπτομαι ὀρθά = τουλάχιστο γνωρίζω καλᾶ τὸ συμφέρον μου. **ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμῶν** = **δεῖ σε καὶ τὸ ἐμόν εὐ φρονεῖν** (δηλ. ὁ Οἰδίποδας ὄφειλε ὡς δίκαιος βασιλιάς καὶ ὡς συγγενῆς νά σκεφτεῖ καὶ γιά τὸ δικό του συμφέρον). **εἰ δε ξυνίης μηδέν;** ἄν ὁμως δέν ἔννοεῖς τίποτε, ἄν πλανᾶσαι· **ἀρκτέον** = **δεῖ σε ἀρχεσθαι**. **καιρίαν** ἐπιροημ. κατηγορ. = σέ κατάλληλη περίσταση. **κάμοι πόλεως μέτεστι** = καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς πόλεως, καὶ ἐγὼ ἔχω δικαιώματα στήν πόλη. **εὐ τίθεμαι** = διευθετῶ, τακτοποιῶ.

Πραγματικές. – ἄνευ πλήθους καὶ φίλων Μὲ τὸ πλήθους ἔννοεῖται ὁ στρατός, με τὸ φίλων οἱ πολιτικοὶ φίλοι, τὸ πολιτικό κόμμα. **ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν...** Τρογ. εἰρωνεία· χωρίς νά θέλει ὁ Οἰδίποδας προλάβει ἐκεῖνο πού θά πάθει ἀργότερα ὁ ἴδιος, στίχ. 614. **χρόνος δίκαιον ἄνδρα...** Καὶ πράγματι ὁ κακός μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ ὡς τέτοιος καὶ ἀπὸ μιᾶ μόνο κακῆ πράξη. **ἀλλά,** γιά νά σχηματίσουμε ἀντίληψη ὅτι κάποιος εἶναι καλός, ἀπαιτεῖται μακροχρόνια παρακολούθηση καὶ δοκιμασία γιά τὴ διαπίστωση. Ὁ πόλις πόλις Ὁ Κρέων νόμιμο ἐστὶ ὁ Οἰδίποδας καλεῖ τὴν πόλη σέ δοθήθειά του καὶ

ἀποκρίνεται ὅτι καί αὐτός εἶναι πολίτης καί ἔχει δικαιοῦματα νά προσπατερεῖ ἀπὸ τὴν πόλιν.

γ') 634-648

Λεξιλογικές. – **στάσις γλώσσης** = ἔριδα γλώσσας, γλώσσομαχία. **ἄβουλος** = ἀλόγιστος, ἀπειροσκεπτος. **ἐπαίρομαι** = σηκώνω, στήνω. **κινῶ** = ἀνακινῶ. **νοσοῦσης** μετ. ἔνδοτ. **ἴδια κακὰ** = ἀτομικά πάθη. **οὐκ εἶ;** (μέλλον τοῦ εἶμι) = δέ θά πάς; πῆρανε, γιατί ἢ ὄριστ. μέλλ. σέ ἀποφαιτική ἐρώτηση ἔχει τὴ θέση προστακτικῆς καί σιμ. ἔντονη προσταγή. **μηδεν** = μηδαμινό, ἀσήμαντο· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **καὶ οὐ μὴ τὸ μηδεν ἐς μέγ' ἄλγος οἴσσετε; ἀποκρίνω** = ἀποχωρίζω, ἐκλέγω. ἢ **γῆς ἀπῶσαι** κτλ. Πιὸ πάνω ὁ Οἰδίποδας ἀξίωσε τὸ θάνατο τοῦ Κρέοντα· τὴν ὥρα ὁ τελευταῖος αὐτὸς προσπαθεῖ νά πετυχεῖ μετασυσμὸ τῆς ἀποφάσεώς του, γιὰ νά προδιαθέσει τὸν Οἰδίποδα νά ὑποχωρήσει καί νά δεχθεῖ τὴν ἐξορία του, πράγμα ποὺ γίνεται, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὸ **ξόμφημι. τούμὸν σώμα** = ἐμένα. **σὺν τέχνῃ κακῇ** = με δόλια τεχνάσματα. **ὄναιμην** (εὐκτ. ἄορ. τοῦ ῥήμ. **ὄνιναμαι** = ὀφελοῦμαι) = νά μὴ χαρῶ (ἐνν. τὴ ζωὴ μου), νά μὴ σώσω. **νυν** συλλογιστικός. **ἀραῖος** = ἐπικατάρατος· ἢ σειρά τῶν λέξ.: **ἀλλ' ὀλοίμην ἀραῖος, εἰ σε δέδρακά τι ὦν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. τὸν δ' ὄρκον** αὐτὸν ποὺ δόθηκε πιὸ πάνω, γιατί οἱ ὄρκοι, εἴτε δίνονταν στό ὄνομα τῶν θεῶν εἴτε ὄχι, ἔπρεπε νά τηροῦνται, ἐφόσον τελοῦσαν ὑπὸ τὴν προστασία τῶν θεῶν, οἱ ὁποῖοι καί τιμωροῦσαν τοὺς ἐπίορκους.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΣΙΜΟ (649-697)

Στροφή 649-677

Λεξιλογικές. – **πιθοῦ** = πείσου· οἱ μετχ. **θελήσας...φρονήσας** συνάφθηκαν με τὴν προστακτικὴν **πιθοῦ** καί ἔχουν καί αὐτὲς προστακτικὴ ἔννοια· σημαίνουν: δείξε καλὴ θέληση καί ὀρθὴ σκέψη. **εἰκάθω** ὑποτ. τοῦ ἄορ. **εἰκάθον**, ἐκτενεότερου τύπου τοῦ **εἶκω** = ὑποχωρῶ· ποιοῦ εἶδους ὑποτακτικὴ εἶναι; **νήπιος** (**νή** + **ἔπος**) = μικρός, ἀνάξιος λόγου. **ἐν ὄρκῳ** προσδιορ. τοῦ ὄργανου = με ὄρκο (δεμένο), ὥστε νά εἶναι ἰσχυρός. **καταιδούμαι** = σέβομαι. **τί φῆς** = τί ἐννοεῖς; τί θέλεις νά εἰπείς; **ἐναγῆς** = ὁ δεσμευμένος με τὸ βάρος ἄγους (με κατῶρα)

έναντίον του καί έπομένως άνόσιος· έδω όμως ίσοδυναμεί προς τό πιό πάνω **άραιο**ς = δεσμευμένος μέ όρκο, άγνός. **έν αίτία βάλλω** = ένοχοποιώ· τό άπαρέμφ. **βαλείν** έξαρτ. από τό έννοούμ. **φημι** καί γι' αυτό έχει τεθεί αντί προστακτικής. **αίτία άφανής λόγων** = κατηγορία άσαφής πού στηρίζεται σέ λόγια (καί όχι σέ πράγματα). **νύν** = **νύν**. **έπίσταμαι** = γνωρίζω καλώς· τό **εύ** πλεοναστικώς· ή έννοια τών λεγομένων από τόν Οιδίποδα είναι: όταν ό χορός θεωρήσει τόν Κρέοντα άθώο σχετικά μέ τίς εισηγήσεις του στόν Τειρεσία για ένοχή του Οιδίποδα, είναι τό ίδιο σάν νά θεωρεί τόν Οιδίποδα φονιά καί νά θέλει τήν καταστροφή του, γιατί κατά τό χρησμό ήταν ανάγκη ό φονιάς του Λαΐου ή νά φονευτεί ή νά έξοριστεί για τή σωτηρία τής πόλεως από τό λοιμό. **ού τόν** συχνά στούς όρκους παραλείπεται τό **μά**. **πρόμος** = πρώτος. **άθεος, άφίλος** = έγκαταλειμμένος από τούς θεούς καί τούς φίλους. **ό,τι πύματον** ούστ. άντικ. του **όλοίμαν** άς ύποστῶ τό χείριστο θάνατο. **φρόνησις** = ιδέα. **φθίνουσα** από τό λοιμό. **τρήχω** = κατατρέχω, βασανίζω. **προσάψει** (προσάπτω) άμεταδάτως = θά προστεθοϋν. **ίτω** = άς απέλθει έλεύθερος. **τό σόν στόμα** = έσένα, μετά τά όσα είπες. **έλεινός** = άξιολύπητος. **στυγήσεται** παθ. = **στυγηθήσεται** = θά μισηθεί. **στυγνός** έχει ένεργ. σημ. = θά φέρεις βαριά τό πράγμα στήν ψυχή σου. **φύσις** = χαρακτήρας, ιδιοσυγκρασία. **άλγιστα αύταις** = αισθάνονται μέσα τους πάρα πολύ μεγάλη λύπη. **έκτός ει** = θά απέλθεις έκτός από τήν περιφέρεια τών άνακτόρων. **τυχών σου** = άφου σέ βρήκα. **τυχών σου άγνώτος** = άφου έσύ μέ παραγνώρισες. **έν δε τοισδ' ίσος** κατά τήν κρίση όμως αυτών έδω ό ίδιος ως προς τό χαρακτήρα (είμαι όμοιος όπως καί πρωτύτερα). Μετά από αυτά τά λόγια ό Κρέων αποχωρεί από τή δεξιά πάροδο, ένῶ ό Οιδίποδας παραμένει μόνος καί σκεπτικός.

Άντιστροφή 678-697

Λεξιλογικές. -**μέλλω** = βραδύνω. **ήτις ή τύχη** (πλάγ. έρώτ.) = τί συνέδη, ποιό ήταν τό συμβάν (ποιά ή αίτία τής ξριδας). Θέλει νά μάθει αυτό ή Ίοκάστη καί από τή γυναικεία περιέργεια καί για νά μπορέσει νά συντελέσει στήν κατάταση τής ξριδας. **δόκησις λόγων** = ύπόνοια πού στηρίζεται σέ λόγους (πού πρόκυψε από τή συζήτηση). **άγνός** = ή όποία παοαγνωοίζει τήν αλήθεια, τά πράγματα· **έπομένως** = **άβά-**
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ομη (δηλ. ἐπιήλθε παρανόμη). **ἤλθεν** = ἐξαρύσθηζε. **δάπτω** = πιεῖν, ὀλίπτω. **τὸ μὴ ἴνδικον** = ἢ μὴ δίκαση κατηγορία. **ναίχι** = ἐκτεταμένος τόπος τοῦ **ναί**, ὅπως τὸ ναῖσσε. **ἄλις** ἐπίρρ. = ἄσκητά. **γὰς προπονουμένας** = ἐνῶ ταλαιπωρεῖται ἢ χόρα ἀπὸ προηγούμενα δεινά· ἢ σιφῶ τῶν λήξει· ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ μένιν, ἔνθα ἔληξεν γὰς προπονουμένας ἢ ἐπανάληψη τοῦ ἄλις δηλώνει τὴ μεγάλη ἐπιθυμία τοῦ χοροῦ νὰ λήξει ἢ φιλονικία. **ἴν' ἤκεις** = ποῦ ἔχεται, σὲ ποῦ σημεῖο κατάντητος (πλάγ. ἐφῶτ. ποῦ ἐξαφῆτα ἀπὸ τὸ ὄρας). **παρήμη** = παρεμῆλο, ἀδιαφορῶ. **τοῦμόν** = τὸ δίξιο μου, τὸ δικὸ μου σημεῖον. **καταμβλύνω** = ἐξασθενῶ. **κίαρ** (τό) = **κῆρ** = καρδιά = ἀγάπη (τὴν ἀγάπη μου γιὰ σένα). **παραφρόνιμος** = παρὰφρονος. **ἄπορος ἐπὶ φρόνιμα** = ἀνίκανος (ἀκατάλληλος) γιὰ κάθε φρόνιμο. **πεφάνθαι μ' ἄν = ὅτι πεφασμένος ἄν εἴην** = ὅτι θάφ ανόμοιον, θά διεχνόμοιον. **εἶ σε νοσφίζομαι** (ἐπὸθ. καθ' ὅμοιο. ἀντί εὐκτ.) = ἄν σέ ἀπομαζώνω ἀπὸ ἐμένα. ἄν σέ ἐγκαταλείπω. **ἐν πρόνοιον** = μέσα στὰ δάσανα, μέσα στίς θασιές δοκιμασιές. **ὅς τ' οὐρησας ἀναφ.** αἰτιολ. προτ. **ἄλύω καὶ ἄλύω** = εἶμαι ταραμένος ἀπὸ λύπη, εἶμαι ἐκτός τοῦ ἑαυτοῦ μου. **οὐρίζω** (ἀπὸ τὸ οὐρος = οὐριος ἄνεμος) = φέρνω σέ οὐριο ἄνεμο, διευθύνω καλὰ. **κατ' ὀρθόν** = αἰσίως, ἀσφαλῶς. **εὐπορμος** ἔχει ἐνεργ. σημ. = καλὸς ὁδηγός, γεωργήτης (ἰδῶ ὁ χορὸς προσπαθεῖ νὰ καταπραῖνει τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στοίχει τὴν προσοχὴ τοῦ στή σωτηρία τῆς πόλεως).

Πραγματικές. – Ἄλιον Οἱ ἄρχαιοι στούς ὄρκους τοὺς ἐπικαλοῦνταν σινήθως τοεῖς θεοῦς, τὸ Δία, τὴν Ἀθηνᾶ καὶ τὸν Ἀπόλλωνα· γι' αὐτὸ στὸν Ὅμηρο συχνά ἀπαντάμε τὸ: **αἱ γὰρ Ζεῦ τε Πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπολλών·** ἔδω ἐπικαλεῖται τὸν Ἥλιο τοῦ ἐποπτεῖ καὶ γνωρίζει τὰ πάντα, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ἐξοφτερίζεται ἐνδύμνη (ἐσοφτερίζη) φρενική διάθεση. **τοῖς πάλαι κακοῖς** Ἀντά εἶναι ὁ λοιμὸς καὶ οἱ προερχόμενες ἀπὸ αὐτὸν σημεφορές τῆς πόλεως.

ΤΡΙΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ (698–862)

α') 698–725

Λεξιλογικές. – κάμῃ ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῖτες, ὅτου
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ποτέ πράγματος = γιά ποιά άραγε αίτία. **μῆνιν στήσας ἔχεις** = ἔχεις ὀργιστεῖ. **Κρέοντος** (ἡ γεν. ἀπό τό λεκτ. ἐρῶ) = γιά τόν Κρέοντα, γιά τήν ὀργή κατά τοῦ Κρέοντα. **οἷα βεβουλευκῶς ἔχει καί εἰ σαφῶς ἐρεῖς** πλάγια ἐρωτ. προτ. **ἐγκαλῶν (Κρέοντι) τὸ νείκος** (τήν αίτία τῆς φιλονικίας) = (γιά νά ἰδῶ ἂν ἀκριβῶς θά ἐξηγήσεις τό πρόβλημα) ἀποδίδοντας τήν αίτία τῆς φιλονικίας στόν Κρέοντα. **καθεστάναι** = εἶναι. **αὐτὸς ξυνειδῶς** (ἐνν. τό ρῆμα **φῆσι**) = ἀπό προσωπική ἀντίληψη. **μὲν οὖν** = ἀντιθέτως, **ἀλλά** (ἐνν. ἀπό τά προηγούμενα: ὄχι μόνο δέν εἶπε, ἂν γνωρίζει ἀπό προσωπική ἀντίληψη...ἀλλά καί). **εἰσπέμψας** = ἀφοῦ ἀπέστειλε ἀπό μέρους του πρὸς ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ του. **κακοῦργον** μέ τή σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. **τό γ' εἰς ἑαυτὸν** προσδιορ. ἀναφορᾶς. **ἐλευθεροῖ στόμα πᾶν** (κατηγορ.) = παρουσιάζει τό στόμα του τελείως ἐλεύθερο (καθαρό) ἀπό τήν κατηγορία. **οὐδέν βρότειον** = κανένας ἄνθρωπος. **μαντ. τέχν.** γεν. μεριστ. **σημεῖα** = ἀποδείξεις. **γάρ** διασαφ. **ἤξοι μοῖρα αὐτὸν θανεῖν** = θά ἔλθει μοῖρα (θά εἶναι μοιραῖο, θά συμβεῖ νά...). **γένοιτο** εὐκτ. τοῦ πлаг. λόγου. **καὶ τὸν μὲν** = ἂν καί αὐτόν. **ὥσπερ γ' ἡ φάτις (ἔστι)** = ὅπως βέβαια εἶναι ἡ φήμη, ὅπως λέγουν. **ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς** (ἐνν. ὁδοῖς) = στή συνάντηση τριῶν ἀμαξιτῶν δρόμων, στά τρίστορατα. **βλάστας** = τή γέννηση. **διέχω** = διαχωρίζω. **οὐ διέσχον καὶ ἀντί καθ' ὑπόταξη** ἔθεσε συντ. κατά παρᾶταξη. **ἐνζεύγνυμι** = συνδέω. **ἄβατον ὄρος** ἐνν. τόν Κιθαιρώνα. **κάνταυθα** = καί στήν προκειμένη περίπτωση (δηλ. τοῦ παιδιοῦ πού χάθηκε μέ τέτοιο τρόπο). **ἀνώω καί ἀνύτω** = κατορθώνω. **διορίζω** = καθορίζω. **τοιαῦτα** τοῦτο λέγει μέ κάποια περιφρόνηση. **ὦν** = γι' αὐτές τίς φήμες. **ἐντρέπομαί τινας** = φροντίζω γιά κάτι.

Πραγματικές. – οὐδέν βρότειον μαντικῆς ἔχον τέχνης Προσπαθεῖ μέ αὐτά νά ταπεινώσει τίς μαντεῖες τοῦ Τειρεσία. **λησταί** Ἀναφέρονται πολλοί ληστές, γιατί ὁ δραπέτης ἀζόλουθος τοῦ Λαίου εἶχε ἀναφέρει πολλούς, εἴτε ἐπειδή πλανήθηκε ἀπό τό φόβο εἴτε γιά νά δικαιολογήσει τή φυγή του. **τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς** Στό ἄκοσμο αὐτῶν ὁ Οἰδίποδας ταράχθηκε, γιατί θυμῆθηκε τόν τόπο, ὅπου φόνευσε ἄνθρωπο καί, ὡς ἦταν ἐπόμενο, τοῦ μπῆκαν, κατά τή λαϊκή ἐκφραση, ψῆλλοι στ' αὐτιά, ἀπό τή στιγμή πού ἄκουσε αὐτό. Ἔτσι ἐδῶ ἔχουμε περιπέτεια. **ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν** Ὁ Λαῖος, γιά νά κρεμάσει τό

νήπιο, τούτησε και τα δύο τα πόδια του ανάμεσα στα σφυρά και τους τένοντες, όπου σχηματίστηκε **οΐδημα** (= πρήξιμο), από το οποίο προήλθε και το όνομα Οιδίπους. Μιλάει επίτηδες άορίστος **ένζεύξας ἄρθρα**, για να μην ύποπτευθει ο Οιδίποδας για τον έαυτό του· **ἄλλωστε** ο Οιδίποδας άκουσε το κερανοδόλο γι' αυτόν **έν τριπλαίς άμαξιτοίς** και έχει καταληφθει από τούτη τή σχέση, ώστε δέν προσέχει πια στους κατοπινούς λόγους τής Ίοκάστης.

6') 726–833

Λεξιλογικές. – **πλάνημα ψυχής** = σύγχυση ψυχής, **ανάκίνησις φρενῶν** = ταραχή του νου, **στραφείς** = αφού ταράχτηκε, συγκινήθηκε· ή σειρά των λέξ.: **λέγεις τοῦθ'**, **ὑπό ποίας μερίμνης στραφείς; ἔδοξ' άκούσαι** = μου φάνηκε πώς άκουσα (είναι τόσο φοβερό, ώστε δέ θέλει να πιστέψει ό,τι άκουσε· έννοει το άκουσμα: **έν τριπλαίς άμαξιτοίς**). **ηὐδάτω γάρ** ναι, είναι αλήθεια τούτο, επειδή λέγονταν τούτα. **τόδε πάθος** = αυτό έδώ τό συμβάν (του θανάτου του Λαίου). **σχιστή** = χωρισμένη, σχισμένη (από άλλη όδό), ώστε να σχηματιστεί τρίστροατο. **Δελφῶν** ένν. και σ' αυτό ή προθ. από. **τοῖσδε** (δοτ. αναφορᾶς) = σχετικά με τά γεγονότα αυτά έδώ, αφού έγινε αυτή ή πράξη, για τήν όποία τώρα μιλάς. **ἐξέρχομαι** = παρόεχομαι. **ἐκηρύχθη** = έγινε γνωστό. **σχεδόν τι** = λίγο περίπου. **τί δ' ἐστί σοι τοῦτ' Οιδίπους, ένθύμιον;** αλλά γιατί τούτο, Οιδίποδα, σου προξενεί βάρος (άνησυχία) στήν ψυχή; **Λαίον** προληπτικῶς αντί: **τίνα φύσιν Λάιος, φύσις** = ξεωτερική μορφή, τό παρόσθημα· τούτο λέγεται και **φυή**. **ἀκμή ἤθης** = ακμή τής εφηβικής ηλικίας. **μέγας** = μεγαλόσωμος. **χνοάζω** = δγαζω τό πρώτο χνούδι μουστακιοῦ ή γένειου, έδώ = δγαζω τίς πρώτες λευκές τρίχες. **λευκανθές κατά πρόληψη** = ώστε έγινε λευκανθισμένο, ώστε είχε λευκές τρίχες. **άποστατῶ** = απέχω· τούτο ήταν μία σοβαρή απόδειξη, ότι αυτός πού φονεύτηκε ήταν ο πατέρας του, αφού μοιάζαν πολύ μεταξύ τους· αυτό βέβαια δέν ήταν δυνατό να ύποπτευθει ο Οιδίποδας, αλλά ταράζεται ύπερβολικά και αναφωνεί **οἴμοι**, γιατί αυτός πού περιγράφεται από τήν Ίοκάστη μοιάζει με εκείνον, πού θυμάται ότι φόνευσε... **οὐκ εἰδέναι** = ότι δέν αντίλαμβανόμενον, ότι δέ νοούσα· ή σειρά των λέξεων: **οἴκα οὐκ εἰδέναι προβάλλων ἄρτίως ἔμαυτὸν εἰς ἄρᾶς δεινάς, ὀκνῶ** = αισθάνομαι φόβο. **άποσκοπῶ** =

προσβλέπω, **δεινῶς ἀθυμῶ** = ὑπερβολικά φοβάμαι. **μὴ βλέπων ὁ μάντης ἢ ἀναορεῖ** μέ τά ἐδῶ λεγόμενα τά ὅσα εἰπώθησαν στό στίχο 371: **τυφλὸς τά τ' ὤτα...** ἐξείτης (τοῦ ρήμ. ἐξαγορεύω) = διαλευκάνεις. **βαιὸς** = μικρός, λίγος· ἐδῶ σημ.: μέ λίγη συνοδεία, μόνος. **λοχίτης** = σύντροφος, ἀκόλουθος. **οἶα** = ὅπως. **ἀπήνη** = ἄμαξα. **μία** καί ὄχι ἄλλες γιά τοὺς ἀκολούθους τοῦ βασιλιᾶ ἢ τή με ταφορά σκευῶν κτλ. **διαφανῆ** = φλοοῦ ἀνερα. **οἰκεύς** οἰκιακός δούλος, ὁ δούλος πού γεννήθηκε στό σπίτι (κατ' ἀντίθεση μέ ἐκτεῖνον πού ἀγοράστηκε). **ἀφ' οὗ** = ἀφ' οὗ. **κράτη σέ τε σχῆμα ὑπερβατόν = σέ τὸν ἔχοντα κράτη Λαίῶν τε ὀλωλότα**. **νομαί** = τόποι βοσκῆς· ἢ ἐπὶ προθ. ἀριζοῦει καί στοὺς ἀγρούς καί στίς βοσκές. **ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἀποπιτος** (ἐνεργητ. διαθ.) **ἄστεως** = γιά νά εἶναι ὅσο τό δυνατόν περισσότερο μακριά ἀπό τό νά βλέπει αὐτή τήν πόλη. **οἶα** σάν (ὅσο ἀξίζει ἕνας δούλος, γιά νά γίνεται λόγος γι' αὐτόν). **πῶς ἂν μόλοι** = πῶς μπορεῖ νά ἔλθει (σημ. ζωνηρή ἐπιθυμία), ἄς ἔλθει. **πάρεσιν** = εἶναι παρών, ἀμέσως θά ἔλθει. **ἐμαυτὸν** πρόληψη, καθόσον τό ἀντικείμενο τῆς δευτερεύουσας προτάσεως **μὴ εἰρηκῶς ὦ**, ἢ ὅποια ἐξυπακούεται ἀπό τήν παθητικά ἐκφρασμένη **μὴ εἰρημέν' ἢ μοι**, καίτοι ὡς ἀντικείμ. ἢ ἀναγκαστικό αἶτιο τῆς κυρίας **δέδοικα**. **ἴξεται (ἰκνούμα)** τὰ ἐν σοὶ τίς στενοχώριες τῆς ψυχῆς σου (ἐκείνοι πού σέ στενοχωροῦν). **κοῦ (φόβος ἐστὶ) μὴ στερηθῆς** (ἐνν. τοῦ **μαθεῖν**). **ἐλπίδων**=κακῶν φόδων. **ἐμοῦ θεβῦτος (θεβηκότος)**. **τῆ** = τίνι. **μείζονι** = σέ ἀξιοτέρο. **διὰ τύχης τοιασδ' ἰών** = ὅταν πέρασα τέτοια δυστυχία, ὅταν κατάντησα σέ τέτοια δυστυχία. **Δωρίς** καταγομένη ἀπό τή Δωριίδα. **ἄγομαι** = νομίζομαι, θεωροῦμαι. **μέγιστος** = αὐτός πού κατέχει ἐπισημότατη θέση, ἐπισημότατος, σπουδιατότατος. **τύχη** = τυχαῖο ἐπεισόδιο. **ἐπέστη** = παρουσιάστηκε γιά δυστυχία μου. **ἀξία - ἀξία** σχῆμα ὁμοιοτέλετον. **σπουδῆς** = τῆς προσοχῆς μου, τοῦ ζήλου μέ τόν ὅποιο τήν ἐξέτασα (ἐπειδή ὀφειλόταν στή μέθη αὐτοῦ πού εἶπε). **ὑπερπίμπλαμαι** (συντάσσεται μέ γεν., ἐνν. **οἴνου**)=γεμίζομαι ὡς ἐπάνω. **μέθη**=ἐξαιτίας τῆς μέθης του. **ἐν δειπνοῖς** ποιητικῶς ὁ πληθ. ἀντί ἐνικοῦ. **παρ' οἴνω**=κατά τή διάρκεια οἰνοποισίας (πού ἐπακολουθεῖ τό συμπόσιο)· μέ τά πολλά συνώνυμα **ἐν δειπνοῖς**, **μέθη**, **παρ' οἴνω** ὁ Οἰδίποδας θέλει νά δηλώσει τό ἀνυπόστατο αὐτοῦ πού εἰπώθηκε ἀπό τό μεθυσμένο νέο. **πλαστός** = νόθος. **βαρύνομαι** = δυσφοροῦ. **τήν οὖσαν** = τήν παρούσα, τήν ἡμέρα

ἐκεῖνη. **κατέσχον** (ἐνν. ἑμαυτὸν) = κρατήθηκα. **ἐλέγχω** ζητῶ νά μά-
 θω, ζητῶ ἐξηγήσεις. **μεθίημι** = ἀπερίσκεπτα ἐξαφράζομαι. **τὰ μὲν**
κείνοιον ἑτερπόμην = εὐχαριστιόμουν γιὰ τὴ στάση ἐκεῖνων (δηλ.
 γιατί ἔδλεπα ὅτι ἀγανακτοῦσαν οἱ γονεῖς μου γιὰ τὴν προσβολή πού
 μοῦ ἔγινε). **κνίζω** = ξύνω, γαργαλίζω, καί μεταφ. ἀπό τὸν ἔρωτα =
 ἐρεθίζω, ἐνοχλῶ, πειράζω. **ὕφειρπε (με)** = εἰσχωροῦσε βαθιά στὴν
 ψυχὴ μου. **ὦν ἰκόμην** = ἐκείνων, ἄ (αἰτ. τοῦ σοκοποῦ) = γιὰ τὰ ὁποῖα
 ἔφτασα. **ἄτιμον** (ἐκεῖνων) = χωρὶς νά μέ κρίνει ἄξιον μέ ἐκείνους.
προύφηνεν = φανέρωσε. **δύστηνος** = δυστυχής. **μειχθῆναι** = νά
 συννευρεθῶ. (ὡς) **δηλώσοιμι** = ὅτι ἐπρόκειτο νά φέρω σέ φῶς. **ἄτλη-**
τον ὄραν = ἀφόρητο κατὰ τὴν ὄψη. **ἐκμετροῦμα ἄστροις** (μεταφ.
 ἀπό τὴ ναυτικὴ ζωὴ) = ὑπολογίζω μέ ὁδηγούς τὰ ἀστέρια (παροιμι-
 ῶδης φράση, κυρίως γι' αὐτοὺς πού ἀποφεύγουν ἕναν τόπο). **ἔνθα**
μήποτ' ὀψοίμην ἀναφορ. τελ. πρότ. **τῶν ἐμῶν** = αὐτῶν πού δόθησαν
 σ' ἐμένα. **κέλευθος** = ὁδός· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **ὅτε ὁδοιπορῶν ἦν**
πέλας τῆσδε κελεύθου. **παλική** = αὐτὴ πού σύρεται ἀπὸ νεαρά
 ἄλογα. **ξυναντιάζω** = συναντῶ. **ἠγεμῶν** = ὁ ἠνίοχος, ὡς ὁδηγός τῆς
 ἀμαξίας. **πρὸς βίαν** = βιαίως. **ἠλαυνέτην** παρατατ. ἀποπειρατικὸς.
ἐκτρέπω = προσπαθῶ νά βγάλω ἀπὸ τὴν ὁδὸ. **τροχηλάτης** ὁ ἴδιος μέ
 τὸν πιὸ πάνω ἠνίοχος, τὸ ἴδιο πρόσωπο. **δι' ὀργῆς** = μέ ὀργή, μέ θυμό.
παραστείχω = περνῶ κοντά. **ὄχους** (ποιητικῶς κατὰ πληθ. ἀριθμ.) =
 τὴν ἀμαξία. **τηρῶ** = παραφυλάω. **καθίκετό μου διπλοῖς κέντροις** =
 μέ χτύπησε μέ ραβδί μέ δύο κέντρα. **οὐ μὴν ἴσην** (τίσιν οὐστοιχ.
 ἀντικειμ.) **γ' ἔτισεν** = ἀλλά τὸ χτύπημα του δέν τὸ πλήρωσε μέ ἴση
 τιμωρία (ἐνν. ἀλλά μέ μεγαλύτερη). **συντόμως** = ἀμέσως. **τύπτω** =
 χτυπῶ. **ἐκ τῆσδε χειρός**· προσδ. ὀργ. **μέσης** (κατηγορούμ.) **ἀπήνης** =
 ἀπὸ τὸ μέσο τῆς ἀμαξίας. **ἐκκυλίνδεται** (ἡ γεν. ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐκ) =
 κυλιέται ἔξω. **εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές** = ἔάν
 ἔχει κάποια συγγένεια ὁ ξένος αὐτός (πού φονεύθηκε ἀπὸ ἐμένα) μέ τὸ
 Λαῖο· ἢ δοτ. **ξένῳ** ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ **προσήκει**, ἢ **Λαίῳ** ἀπὸ τὸ
συγγενές. **τοῦδ' ἀνδρὸς** ἀντὶ ἐμοῦ. **ἐχθροδαίμων** = ἐχθρὸς στοὺς
 θεοὺς, θεομίσητος. **ὄν μὴ ἔξεστι** ἀναφορ. ὑποθ. πρότ. **ὠθεῖν** ἐξαρτᾶται
 ἀπὸ τὸ ρήμα **δεῖ** πού ἐννοεῖται ἀπὸ τὸ **ἔξεστι** κατὰ ζεύγμα, τὸ **τάδε**,
 πού εἶναι ἀντικ. τοῦ **προστιθείς**, ἐπεξηγεῖται ἀπὸ τὸ **τάσδε ἄράς**· ἢ
 σειρὰ τῶν λέξεων: **καὶ οὕτως ἄλλος ἦν ὁ τάδε τάσδ' ἄράς** **προστι-**
θείς ἢ ἐγὼ 'π' ἑμαυτῶ. **λέχη** τὴν κλίνη, τὴ σύζυγο. **ἐν χερσὶν ἐμαῖν**

ὄργαν. **χραίνω** = μολύνω. **ἄρ' ἔφυν;** ἀντί τοῦ **ἄρ' οὐκ ἔφυν;** πᾶς **ἄναγνος** = ὀλότελα ἀκάθαρτος, μιασμένος. **μῆστι** = μὴ ἔστι = δὲν ἐπιτρέπεται. **ἐμβατεύω τινός** = ἐπισκέπτομαι, πατῶ τὸ πόδι μου σὲ κάποιον τόπο. **ἦ** = εἰδεμὴ (δηλ. ἐάν τολμήσω νὰ μεταβῶ στὴν πατρίδα μου). **ὀρθῶ λόγον** = μιλῶ σωστά, ὀρθά· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ἄρ' οὐκ ἂν ὀρθοίη τις λόγον κρίνων ταῦτα (προελθεῖν) ἐπ' ἔμοι (ἀπὸ) δαίμονος τινος;** **θεῶν σέβας** = σεβαστοὶ θεοί. **ταύτην ἡμέραν** κατὰ τὴν ὁποία πρόκειται νὰ γίνων ἀυτά. **πρόσθεν ἦ** = πρὶν ἢ. **κηλίδα ξυμφορᾶς** = ἐπονείδιση συμφορᾶ.

Πραγματικές.— **Σχιστὴ ὁδὸς ἀπὸ Δελφῶν κἀπὸ Δαυλίας** Στὴ μαζὴ χαράδρα ποῦ θοίσκεται μετὰξὺ τοῦ ἀπότομου ὄρους Κίρκου (Ξεροδουνίου) καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, σὲ ἀπόσταση τριῶν περὶπου ὄρων ἀπὸ τοὺς Δελφούς, συναντιοῦνται δύο δρόμοι, ὁ δρόμος ποῦ ὀδηγεῖ ἀπὸ τοὺς Δελφούς στὴς Θήβες καὶ ὁ δρόμος ποῦ ὀδηγεῖ ἀπὸ τὴ Δαυλία στοὺς Δελφούς· ἔτσι διασταυρῶνται σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο τρεῖς δρόμοι. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔγινε ἡ συνάντηση Λαίου καὶ Οἰδίποδα. Κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Πανσανία δείχονταν σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος οἱ τάφοι τοῦ Λαίου καὶ τῶν ἀκολούθων του. Σήμερα ἡ χαράδρα λέγεται Ζεμενός καὶ τὸ σημεῖο τοῦ τρίστρατου (τῆς τριόδου) καλεῖται σταυροδρόμι τοῦ Μέγα, γιατί ὑπάρχει καὶ τάφος τοῦ Μέγα, ὁ ὁποῖος ἦταν ἀξιωματικός ἀπὸ τὴν Ἀρχαῖα καὶ ἔπεσε στὸ σημεῖο ἐκεῖνο σὲ σύγκρουση μὲ ληστές. **Κήρυξ** Ὁ βασιλιάς πάντοτε σχεδὸν συνοδεύεται ἀπὸ κήρυκα, ὁ ὁποῖος διακρινόταν ἀπὸ τὴν στολή καὶ τὸ κηρύκειον. **ἄποπτος ἄστειος** Ὁ δούλος δὲν ἀνεχόταν νὰ ὀλέπει τὸ θρόνο τοῦ κυρίου του νὰ κατέχεται τώρα ἀπὸ τὸ φονιά του. Ἀλλὰ δὲν τόλμησε νὰ καταγγεῖλει τὴν πράξη καὶ ζήτησε μὲ ἐπιμονὴ νὰ φύγει ἀπὸ τὴς Θήβες, πράγμα ποῦ ἀπαυτοῦσε καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος, γιὰ νὰ θραδύνει ἡ παρουσία του. **ἀπήνης** Ἀπὴνη κυρίως ἦταν τετράτροχη ἄμαξα, ποῦ μπορούσαν νὰ ἀνεβούν καὶ νὰ καθίσουν πολλοί. **τοὺς σύμπαντας** Ὁ Οἰδίποδας νόμισε ὅτι τοὺς φόνεψε ὄλους, ἀλλὰ διέφυνε ἕνας καὶ δὲν τὸ κατάλαβε.

γ') 834—862

Λεξιλογικές. —**ὀκνηρά** (ἐνεργ.) = ποῦ διεγείρουν φόβο, φοβερὰ.

πρὸς τοῦ παρόντος = ἀπὸ τὸν αὐτόπτη μάρτυρα. **τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος** = τόση μόνο ἐλπίδα διατηρῶ. **πεφασμένου** ἔνν. αὐτοῦ (τοῦ βοσκοῦ) = ἀλλὰ ἂν αὐτὸς φανερωθεῖ, ἔλθει. **προθυμία** = τὸ θάρρος, ἢ ἐλπίδα. **ταῦτ' = ταῦτά. ἐκπεφευγοῖην** = θά ἤμουν ἀπαλλαγμένος ἀπὸ τὸ **πάθος** = τὸ δυστύχημα ἀπὸ τὸ φόνο, μίαισμα. **περισσὸν** = αὐτὸ πού ὑπερβαίνει τὸ σῆνηθες, τὸ ἔκτακτο, τὸ παράδοξο. **ληστὰς πρόληψη, ἀντί ὡς λησταί νιν** (τὸν Λαίον) **κατακτείνειαν. αὐτὸν = τὸν βοτήρα. ἐννέπω** = λέγω, διηγοῦμαι. **τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν** δηλ. πολλοὺς καὶ ὄχι ἓνα. Στὴ μαρτυρία αὐτῆ τοῦ βοσκοῦ ὁ Οἰδίποδας στηρίζει πάρα πολὺ μεγάλες ἐλπίδες, γιατί, καὶ ἂν ὑπῆρχε ἡ ἁμαξία καὶ ἂν ἦταν ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὅπως δηλώθηκε πρὸ πάνω, καὶ ἂν ἦταν ἡ μορφή, πού ἀναφέρθηκε, καὶ ἡ ἡλικία τοῦ Λαίου, παρ' ὅλα ταῦτα ὁ Οἰδίποδας θά ἦταν ἀμέτοχος ἀπὸ τὸ φόβο, ἂν ἐξακριβωνόταν ἀπὸ τὴν μαρτυρία τοῦ βοσκοῦ ὅτι οἱ φονιάδες ἦταν πολλοὶ καὶ ὄχι ἓνας. **οἰόζωνος** = μονόζωνος (ζωσμένος μόνος αὐτὸς γιὰ ὁδοιπορία – οἱ ὁδοιπόροι συνήθως ζώνονταν γιὰ εὐκολία κατὰ τὸ βάδισμα – μόνος ὁδοιπόρος), μόνος (τὸ **οἰόζωνος** ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ **οἶος** γιὰ δήλωση μεγαλύτερης ἐνασγείας). **εἰς ἐμὲ ῥέπον ἐστίν** = σ' ἐμένα κλίνει, ἐμένα ἀφορᾷ· (μεταφορ. ἀπὸ τὸ ζυγὸ). **ὡς φανὲν ὠδε τοῦπος** = ὅτι ἔτσι φανερώθηκε (ἀπὸ τὸ βοσκό) ὁ λόγος (γιὰ πολλοὺς ληστῆς), ὅτι ἔτσι εἶπε ὁ βοσκόζ. **ἐκβαλεῖν πάλιν** = νὰ ἀνακαλέσει πάλι. **κάκτρεπιτο τοῦ πρόσθεν λόγου** = καὶ σὲ περίπτωση πού θά ἔπιμακρονόταν ἂντι ὅτι προηγουμένως εἶπε. **φανεῖ δικαίως ὀρθὸν** = θά φανερώσει, ὅπως εἶναι δίκαιο, ὅτι πραγματοποιήθηκε (ὁ φόνο τοῦ Λαίου). **ὄν γε διεῖπε ἀναφορ. αἰτιολ. προτ.** = γιατί γι' αὐτόν καθαρά εἶπε· **μαντείας γ' οὐνεκα** = ἔνεκα μαντείας τουλάχιστο, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς μαντείας. **οὔτ' ἂν τῆδ' ἄλψαιμ' ἂν οὔτε τῆδ'** = οὔτε ἐδῶ θά ἔστρεφα τὴν προσοχὴ οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε στοὺς λόγους (αὐτοὺς πού χρησιμοποίησε ὁ Ἀπόλλωνας) οὔτε ἐδῶ, σ' αὐτοὺς πού τελευταία εἰπώθηκαν ἀπὸ τὸ λειτουργό του, δηλ. τὸν Τειρεσίαν (ἢ Ἰοκάστη φαίνεται ἀσεδῆς σὶ τὸ θεό).

Πραγματικῆς. – καίτοι νιν οὐ κείνος γ' ὁ δύστηνος κατέκταν' ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὠλετο Σ' αὐτὰ καὶ στὰ ἀμέσως ἐπόμενα ὑπάρχει τὸ ἐξῆς δῆλημα: ἢ εἶπε τὴν ἀλήθεια ὁ Ἀπόλλωνας ἢ εἶπε ψέματα.

Ἄν ἔγινε τὸ πρῶτο, τοῦτο δὲν εἶναι παραδεκτό, γιατί ὁ Λαῖος δέ φρονεῦθηκε ἀπὸ τὸ γιό του (ἀφοῦ αὐτός ὁ τελευταῖος ἐκτέθηκε στό ὄρος καί πέθανε), ἂν πάλι εἶπε ψέματα, ψέματα εἶπε καί ὁ λειτουργός του στό μαντεῖο (ὁ Τειρεσίης)· καί σίς δύο περιπτώσεις ὁ Λαῖος δέ φρονεῦθηκε ἀπὸ τόν Οἰδίποδα. Τό δῖλημμα ὁμως εἶναι ἀναμφισβήτητα ἀσπήτητο, γιατί παίρνεταί σάν βάση ὅτι τὸ τέκνο τοῦ Λαίου εἶχε πεθάνει, πράγμα πού δέν ἔγινε.

ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΣΙΜΟ (863–910)

Στροφή α΄ 863–872

Λεξιλογικές. – εἰ τὸ εἰ στοὺς ποιητές ἀντί τοῦ εἶθε. **φέρωντι** = ἔχοντι = ἔχιν. **τάν** = τῆ γνωστή σέ ὅλους. **εὐσεπτος** = σεβαστός. **λόγων τε ἔργων** = σέ λόγια καί ἔργα. **ἄν** = γιά τά ὅποια (λόγια καί ἔργα). **πρόκεινται** = ἔχουν ἐκτεθεῖ δημοσίως, ἀπὸ πρῶτα ἔχουν τεθεῖ, ἔχουν καθιερωθεῖ. **δι' οὐρανίαν αἰθέρα** = σέ στρώματα τοῦ οὐρανοῦ αἰθέρα. **ὑψίποδες** = ὑψηλοί, πού βρίσκοντα ὑψηλά. **νιν** = αὐτοῦς (τοῦς νόμους). **θνατὰ φύσις ἀνέρων** = ἡ φύση τῶν θνητῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι). **οὐδὲ μήποτε** = οὐδέποτε. **λάθα** = ἤθη. **κατακοιμῶ** = θάζω κάποιον νά κοιμηθεῖ, καί μεταφορικῶς: ἀχορηστῶ. **θεός** = θεϊκή δύναμη. **γηράσκω** = χάνω τήν ἰσχὺ μου, μαραινόμαι· ἀντί νά εἶπει **γηράσκων**, ἔθεσε κατά παράταξη: **οὐδὲ γηράσκει**.

Ἀντιστροφή α΄ 873–882

Λεξιλογικές. – ὄβρις = ἀσέβεια, ἀλαζονεία. **φυτεύει τύρ.** = γεννᾷ τήν τυραννική ἐξουσία. **εἰ** (συντάσσεται ἐνίοτε μέ ὑποτακτική) **ὑπερπληροθῆ** = ἔάν παραιοροεθεῖ. **μάταν** ματαίως, χωρὶς νά χοροεθεῖ. **μῆ ἴπικαιρα** = ἀσύμφορα πρὸς τόν καιρό, πρὸς τὸ δίκαιο = ἀκατάλληλα, ἀδίκα. **μηδὲ συμφέροντα** = ἀσύμφορα. **ἀκρογάταν εἰσαναβάσα ἄκραν** = ἀφοῦ ἀνεθεῖ στήν ψηλότετη κορυφή. **ἀπότομος** = ἀπόκορημος. **ἀνάγκα** = μοιραία ἀνάγκη, ὀλέθρος· **ᾠρουσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν** = συνήθως κατακορημνίζεται αἰφνιδίως στήν ἀπόκορημη ἀδυσσο τοῦ ὀλέθρου. **οὐ ποδι χρησίμω χρῆται** = δέ χορημοποιεῖ τὸ πόδι, ὥστε νά εἶναι τοῦτο ἐνκολόχορηστο, ἀσφαλές, ὥστε νά πατάει στέρεα· **χρησίμω** προληπτ. κατηγ. **τὸ καλῶς ἔχον πάλασμα** = τήν

εὐγενή πάλη, τὸν εὐγενή ἀγῶνα (τῆς πόλεως γι' ἀντιέρεση τοῦ φονιά)· ἢ σειρά τῶν λέξεων: αἰτοῦμαι δὲ θεὸν μῆποτε λῦσαι τὸ καλῶς ἔχον τῇ πόλει πάλαισμα.

Στροφὴ 6' 883–897

Λεξιλογικές. – ὑπερόπτα = ὑπεροπτικά, προυφρονητικά. Δίκας γεν. ἀντιζημεν. τοῦ ἀφόθητος = χωρὶς νά φοβᾶται τῇ θεῖα δικαιοσύνη. ἔδη δαιμόνων = τίς ἔδρες, τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα = εἶθε νά τόν καταλάβει ἡ κακὴ μοῖρα. δύσποτμος = δυστυχής, ἀνόσιος, ἀσεβής. χλιδᾶ = χλιδή, ἀθῶατα, ὑπερηφάνεια. χάριν δυσπότμου χλιδᾶς = ἔνεκα τῆς ἀνόσιας ὑπερηφάνειας του. εἰ μῆ ἐπαναλαμβάνεται ἡ ὑπόθεση ποῦ τέθηκε στήν ἀρχὴ τῆς 6' στροφῆς. τὸ κέρδος τὸ ἄρθρο σημ. τὸ κέρδος ποῦ ἐπιδιώχεται ἀπὸ κάποιον. καὶ ἔρξεται ἔνν. προστά ἀπὸ τὸ ρῆμα ἡ ὑπόθεση εἰ μῆ = καὶ ἂν δέν ἀπομαρυνθῆι. τῶν ἀσέπτων = τῶν ἀσεβῶν πράξεων. ἔχομαί τινος = ἀγγίζω κάτι. ἄθικτα = ἐρεῖνα ποῦ δέν μπορούμε νά ἀγγίξουμε, τὰ ἱερά· στο ρῆμα ἔξεται ὑπονοεῖται ἀπὸ τὰ προηγούμενα τὸ εἰ, ὄχι ὁμως καὶ τὸ μῆ. ματάζω (καὶ ὀρθότερο ματάζω, ἀπὸ τὸ μάτην) = φέρομαι ματαίως, ἀνόητα. ἐν τοιοῦδε = μέ τέτοιες συνθήκες (δηλ. ἂν δέν τιμωροῦνται οἱ ἀσεβεῖς). ἀμύνειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ = ὥστε νά ἀπομαρυνεῖ (νά ἀποκρούσει) ἀπὸ τὴν ψυχὴ τίς κακὲς ὀρμές τοῦ θυμοῦ. τίμια = ἔντιμες. αἰ τοιαίδε = οἱ τέτοιες ἀσεβεῖς πράξεις. χορευῶ = μετέχω στοὺς (θηροσηρευτικούς) χοροὺς, λατρεύω τὸ θεὸ μέ χοροὺς.

Ἄντιστροφὴ 6' 898–910

Λεξιλογικές. – ὄμφαλὸν γᾶς ὄλ. στίχο 480. Ἄθβαισι δοτ. τοπ. = ἐν Ἄθβαις = στίς Ἀθῆς. τάδε = ἐννοεῖ τοὺς χρησιμοποιεῖς καὶ τὰ ἀποτελέσματα τους. χειρόδεικτος = αὐτός ποῦ δείχνεται μέ τὰ δάκτυλα τοῦ χειροῦ, ὄλοφ ἄνερος. εἶπερ ὄρθ' ἀκούεις = ἰάν βεβαίως ὄρθως ὀνομάζεσαι. πάντ' ἀνάσσων = ὡς ὦν παντάναξ = σὺ ὁ ὄλοιος ἐξουσιάζεις τὰ πάντα (χρησιμ. ὡς κατηγορ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ ὄρθ' ἀκούεις). μῆ λάθοι ὑποκ. ἡ ἀσέβεια πρὸς τὸ θεῖο ἢ τὸ προηγ. τάδε. σὲ τάν τε ἀρχάν ἀθάνατον (ἡ ιδιότητα ἀρχάν προστέθηκε στο ὄλον σὲ) = εἶθε

νά μή διαφύγει τήν προσοχή σου καί τήν αἰώνια ἀθάνατη ἔξουσία σου. **ἔξαιρῶ** = ἐξαφανίζω, δέ δέχομαι ὡς ἔγκυρα. **ἔξαιροῦσιν** οἱ ἄνθρωποι, ἀλλά ὁ χορός ἐννοεῖ τήν Ἰοκάστη. **φθίνοντα Λαΐου θέσφατα** = τά σχετικά μέ τό Λαῖο μαντεῖματα, ὥστε νά χάνουν τήν ἀξία τους, ὥστε νά εἶναι ἄκυρα (τό **φθίνοντα** εἶναι κατηγ. κατά πρόληψη). **κούδαμου πιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανῆς** = καί πουθενά δέν τιμᾶται φανερά ὁ Ἀπόλλωνας (γιατί ἀμφιβάλλουν οἱ ἄνθρωποι γιά τήν ἀλήθεια τῶν χρησῶν). **ἔρρει δέ τὰ θεῖα** = καί ἡ θρησκεία (ἡ λατρεία τοῦ θείου) ἐξαφανίζεται.

Πραγματικές, – νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες Ἐννοῦνται οἱ ἄγραφοι καί θεῖοι νόμοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι αἰώνιοι καί ἀμετάβλητοι καί ποτέ δέ χάνουν τό κύρος τους, ἐνῶ οἱ γραπτοί, πού νομοθετήθηκαν ἀπό τοὺς ἀνθρώπους, συχνά μεταβάλλονται. Γιά τοὺς πρότους, δηλ. γιά τό θεῖο καί φυσικό δίκαιο, πού ἐδρεῖ ἐ «φύσει» στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σοφοκλῆς στήν Ἀντιγόνη λέγει: **οὐ γάρ πινῶν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν, ἐξ ὅτου ἴφανη.** Ὀλυμπος Τέθηκε ποιητικῶς ἡ ἔδρα τῶν θεῶν ἀντί τῶν ἴδιων τῶν θεῶν. **οὐκέτι τὸν ἄθικτον...** Ἀναφέρει τρεῖς τόπους σχετικά μέ τή λατρεία τῶν προφητικῶν θεῶν (γιατί γιά χρησμούς πρόκειται ἐδῶ), δύο τοῦ Ἀπόλλωνα καί ἓνα τοῦ Δία. **Ἀθαῖσι** Στίς Ἀβές, πόλη τῆς Φωκίδας, ὑπῆρχε ναός καί μαντεῖο τοῦ Ἀπόλλωνα· καί στήν Ὀλυμπία ὑπῆρχε ἀρχαῖο μαντεῖο τοῦ Δία, ὅπου οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἰαμίδες μάντευαν μέ ἔμψυρες θυσίες.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ (911–1085)

α') 911–999

Λεξιλογικές, – χώρας ἀνακτες Ἡ Ἰοκάστη ἔρχεται ἀπό τή μεσιανή (μεσαία) θύρα τῶν ἀνακτόρων καί συνοδεύεται ἀπό δύο θεοραινίδες, μέ στέφανο καί θυμιάματα στά χεῖρια της. **δόξα μοι παρεστάθη** = μοῦ ἤλθε ἡ ἰδέα. **στέφη** = ἱκετευτικοὶ κλάδοι. **ἐπιθυμιάματα** = θυμιάματα. **ὕψου θυμὸν αἶρει** = ξεσηκώνεται ἡ ψυχὴ του, δοῖσεται σέ ἔπερβολικὴ ψυχικὴ ταραχὴ, λυπᾶται ὑπερβολικά (μεταφ. ἀπό τά κύματα πού σηκώνονται στή θάλασσα). **οὐδ' ὅποι' ἀνήρ ἐννους τε-**

κραιρείται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι = καί δὲν κρίνει σάν φρόνιμος ἀνθρώπος τὴ νέα μαντεία (τοῦ Τειρεσία) ἀπὸ τὴν παλαιά (δηλ. αὐτὴ τοῦ δόθηκε στό Λάιο)· (ἀφοῦ λοιπόν ματαιώθηκε ὁ χρησμός τοῦ εἶχε δοθεῖ πρό πολλοῦ στό Λάιο, εἶναι αὐτονόητο ὅτι καί τὰ σημεϊονά μαντεύματα τοῦ Τειρεσία εἶναι ψευδή). **φόβους** = πράγματα τοῦ προξενοῦν φόβους. **ἄγχιστος (ἄγχι)** = πλησιέστατος (γιατί ὁ θυμός του ἦταν προστά ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα). **κάτευγμα** (ἀπὸ τὸ **κατεύχομαι**) = ἀφίεσμα. **λύσις** = ἀταλλαγὴ τοῦ Οἰδίποδα ἀπὸ τοὺς φόβους του γιὰ τὸ ἔγκλημα τοῦ ἔγινε. **εὐαγὴ** προλ. κατηγ. = ὥστε **εὐαγὴ γενέσθαι τὸν Οἰδίποδα**, ὥστε νὰ ἀταλλαγεῖ ἀπὸ τὴν κατηγορία τοῦ τοῦ ἀπέδωσαν. **ὡς κυβερνήτην νεῶς** = ὡς ὀκνοῦσιν οἱ ναῦται **βλέποντες ἐκπεληγμένον τὸν κυβερνήτην νεῶς**. ἄρ ἂν μάθοιμι σ' αὐτὰ ὑπάσχει παράκληση (οἱ τρεῖς κατὰ σειρά στίχοι 924, 925 καί 926 λήγουν στὴν αὐτὴ σὺλλαβή). **αὐτὸν εἶπατε τὸ αὐτὸν** τέθηκε κατὰ πρόληψη, ἀντί: **εἶπατε, ὅπου αὐτός ἐστιν**. **γυνὴ δέ...** ἦ κανον. σειρά τὸν λέξεων: **γυνὴ δὲ μήτηρ τῶν κείνου τέκνων ἐστὶν ἦδε** οἱ λέξεις **γυνὴ μήτηρ** ἢ μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη φανερώνουν τὴν ἀληθινὴ σχέση τοῦ Οἰδίποδα μετὰ αὐτὴ. **ὄλβιος** = εὐτυχής. **παντελής δάμαρ** = τέλεια ἀπὸ κάθε ἀποψη σύζυγος. **αὐτως** = ὡσαύτως, ἔνν. εἴης. **ἄξιος εἶ** ἔνν. τοῦ **ὄλβιος εἶναι**. **εὐέπεια** = καλὴ εὐχὴ. **ὅτου χρήζων ἀφίξει** πλάγ. ἔρωτ. προτ. = γιὰ ποιῶν πράγματος τὴν ἀνάγκη ἤλθε, γιὰ ποιῶν ἀνάγκη ἤλθε; **χῶ τι καὶ ὄ,τι**. **πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος;** ἔνν. **ἀγαθὰ θέλεις σημῆναι; ἐκ τῆς Κορινθίου** ἀντί νὰ ἀπαντήσῃ ἀπὸ ποιῶν ἤλθε, ἀναφέρει τὸν τόπο ἀπ' ὅπου ἤλθε, ἐπειδὴ ἤλθε μόνος του, χωρὶς νὰ ἀποσταλεῖ ἀπὸ ἄλλον. **τὸ δ' ἔπος** αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς **ἦδοιο – ἀσχάλλοις** ἔνν. **τούτῳ** = **τῷ ἔπει** ὁ ἂν ἀνῆκει καί στίς δύο ἐντακτικές. **ἀσχάλλῳ** = λυποῦμαι. **διπλῆν δύναμιον** = **διπλῆν ἐνέργειαν τοῦ ἦδεσθαι καὶ ἀσχάλλειν**, δηλ. χωρὶς καὶ λύπης. **Ἰοθμίας** = Κορινθίας. **ἰσθμῖ** = ἀνακηρύσσω, ἀπὸ τὴ φράση **στήσουσι τύραννον** φανερώνεται ὅτι ὁ Οἰδίποδας δὲν ἦταν νόμιμος κληρονόμος τοῦ θρόνου τῆς Κορινθίας. **ἐγκρατῆς ἔπι** = εἶναι πλέον στό κράτος, στὴν ἐξουσία. **οὐ δῆτα** (ἔνν. **ἐγκρατῆς ἔπι**) τοῦτο λέγεται ἀπὸ ἄνθρωπο τοῦ λαοῦ με κάποια δημόδιη χωριτολογία, δηλ. δὲν ἐξουσιάζει, ἀλλὰ ἐξουσιάζεται ἀπὸ τὸ θάνατο. **ἀξιώ θανεῖν** = ἀπατῶ νὰ θανατωθῶ (ὅπως πολλές φορές λέγει ὁ λαός γιὰ διαθεβαίωση: νὰ μοῦ ζοῖρον τὸ κεφάλι, νὰ πιθάνω). **ὦ πρόσπολε** ἀποστέλλει μιὰ ἀπὸ τίς θεοαπανίδες γιὰ

νά αναγγείλει καί νά καλέσει τόν Οιδίποδα. **ἴν' ἔστῃ** = ποῦ εἶσαι. **τοῦτον Οιδίπου**... ἡ σειρά τῶν λέξεων: **τοῦτον τόν ἄνδρα Οιδίπου** **πάλαι ἔφευγε, τρέμων, μὴ κτάνοι (αὐτόν).** πρὸς τῆς τύχης = ἀπό φυσικό θάνατο. **τοῦδε** τοῦ Οιδίποδα, ὁ ὅποιος τῆ στιγμῇ αὐτῇ ἐσχόταν ἀπὸ τὰ ἀνάγκορα. **ἐκπέμπομαι** = στέλλω καί προσκαλῶ ἔξω. **ἴν' ἦκει** = ποῦ κατάντησαν. **τὰ σεμνά** εἰρων. **ἀγγελῶν** τί μετοχή εἶναι: **σημήνας γενοῦ** περιφρ. = **σήμηνον** = ἀνέγγειλε. **θανάσιμον βεθηκότα** = ὅτι ἀπῆλθε στό θάνατο, ὅτι πέθανε. **δόλοισιν** = μέ δολοφονία, μέ ἐπιδουλή δολοφονική. **ἢ ξυναλλαγῇ νόσου;** ἢ ἀπὸ μεσολάβηση νόσου, ἢ ἀπὸ ἀσθένεια; **σμικρὰ ροπή** = πολὺ μαζοῇ, ἀσήμαντη ἀφορμῇ (**ροπή** = κλίση· ἢ μεταφ. ἀπὸ τό ζυγῷ). **εὐνάζω** = ρίχνω στήν κλίνη (εὐνή), καταβάλλω. **συμμετροῦμαι** βλ. στίχο 73. **συμμετροῦμενος τῷ μακρῷ χρόνῳ** = σύμφωνα μέ τῆ μαζοῇ ἡλικία του, σύμφωνα μέ τὰ βαθιά γερατεία του. **πυθόμαντις ἐστία** = ἡ μαντική ἐστία τῆς Πυθοῦς (προσωποπ.). **κλάζω** = κρώζω, κρᾶζω. **τοὺς ἄνω** (στόν ἄερα) **κλάζοντας ὄρνεις** περιφρονητικά μιλάει γιά τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσία. **ὧν ὑφηγητῶν (ὄντων)** = κατὰ τίς ὁδηγίες (τὴν **ὑφήγησιν**) τῶν ὁποίων. **κεῦθει** ἔχει παθ. σημ. = κρύβεται, ἔχει ταφεῖ. **ἄφαστος** (ἐνεργ.) **ἔγχους** = χωρὶς νά ἀγγίξω δόρου ἢ ξίφος. **εἴ τι μὴ** = ἐκτός ἂν ἴσως. **τῷ μὲν πόθῳ ἀντί: τῷ πόθῳ ἐμοῦ** = ἐξαιτίας τοῦ πόθου του γιά μένα. **οὕτω** = μέ τέτοιους ὅρους. **ἂν θανῶν εἶη** = **θάνοι** (ἀντί ὄριστ.). **τὰ δ' οὖν** = ὀπωσδήποτε ὁμως. **θεσπίσματα** = χρησιμός. **τὰ παρόντα** τὰ ὅποια τώρα μάς ἐμβάλλουν σέ σκέψεις, σέ φόβους. **συλλαβῶν** = ἀφοῦ πῆρε μαζί του. **ἄξια** (κατηγορ.) **οὐδενός** = χωρὶς κανένα κύρος. **παράγομαι** = παρασύρομαι. **εἰς θυμὸν βάλλω** = θυμᾶμαι, βάζω στό νοῦ μου. **τὸ λέχος τῆς μητρὸς** = τό γάμο μέ τῆ μητέρα μου. **ψὲ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ** = στό βίο τοῦ ὁποίου ἐπικρατεῖ ἡ τύχη (ἡ τυφλή τύχη καί ὄχι ἡ θεά Τύχη, ἡ ὅποια πιστευόταν ἀπὸ ὄλους)· ἐδῶ μιλάει γενικά καί μόνο πιό κάτω, στό στίχο 980, εἰδικεύει γιά τόν Οιδίποδα: **σὺ δ'... πρόνοια δ' οὐδενός σαφῆς** = καί δέν ὑπάρχει γιά τίποτε ἀλάθητη πρόγνωση. **εἰκῆ** = ὅπως τύχει, ἀπερίσκεπτα· αὐτὰ καί τὰ πιό κάτω λέγει ἡ Ἰοκάστη γιά παρηγοριά τοῦ Οιδίποδα. **εἰς τὰ νυμφεύματα** (προσδιορ. ἀναφορ.) = ἀναφορικά μέ τό γάμο μέ τῆ μητέρα σου. **ἀλλ' ὅτῳ ταῦτα παρ' οὐδέν ἐστι** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἀλλά ἂν κάποιος δέ δίνει καμιά σημασία σ' αὐτά. **ῥᾶστα** = εὐκολότατα, χωρὶς καμιά ἀπόλυτα λύπη. **μέγας ὀφθαλμός**

= ισχυρός οδηγός, τρανή απόδειξη. **Ξυνίημι** = ξυνοῦ. **τῆς ζωῆς γεν.** ὑποκ. = ἡ ζωντανή. **καὶ ὑπὲρ ποίας γυν.** καὶ γιὰ ποιά γυναίκα (ἀναγκ. αἰτιο.). **τί ἐκείνης = τί πρᾶγμα ἐκείνης. ἢ ρητόν;** ἄραγε δύναται νὰ ἀνακοινωθεῖ; **τό τε πατρῶον...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **ἔλιν τε τὸ πατρῶον αἶμα ταῖς ἐμαῖς χερσὶ** = καὶ νὰ φονεύσω τὸν πατέρα μου μὲ τὰ ἴδια μου τὰ χέρια. **ἐξ ἐμοῦ ἀντί: ὑπ' ἐμοῦ. εὐτυχῶς** γιατί, μὲ τὸ νὰ μὴ μεταβεῖ στὴν Κόρινθο ἀλλὰ στὶς Θῆβες, ἀπέφυγε τοὺς κινδύνους τῶν ἐγκλημάτων πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ βρῆκε τὴν εὐτυχία, ἀφοῦ ἔγινε βασιλιάς τῶν Θηβῶν· (τραγικὴ εἰρωνεία, γιατί αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπέφερε τὸν ὄλεθρό του). **ἀλλ' ὅμως ἥδιστον** = ἀλλὰ ὅμως ἦταν πάρα πολὺ εὐχάριστο (π.τ. «οὐδὲν γλύκιον ἢς πατρίδος οὐδὲ τοκήων», Ὁ δ ὑ σ σ ε ι α ι 34).

6') 1000–1085

Λεξιλογικές. – **ἡ γὰρ τάδ' ὀκνῶν ἦσθα ἀπόπτολις;** ἀλήθεια λοιπὸν βροισκόσουν μακριὰ τῆς πατρίδας σου, ἐπειδὴ φοβόσουν αὐτὰ ἐδῶ; **πατρός τε χρῆζων** ἐκτός ἀπὸ τὸ λόγο, πού ἐξέθεσα, καὶ γιατί ἐπιθυμοῦσα... **τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ ἐξελυσάμην σε** = γιατί λοιπὸν δέ σέ ἀπάλλαξα ἀμέσως, τί κάθομα καὶ δέ σέ ἀπαλλάσσω ἀμέσως, μποροῦ ἀμέσως νὰ σέ ἀπαλλάξω. **χάριν** = ἀνταμοιβή, δῶρο. **τοῦτ' ἀφικόμην** = πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτό... **πρὸς δόμους** ἐνν. στὴν Κόρινθο. **εὐ πράττω πι** = εὐτυχῶ κάπως, λαβαίνω κάποια εὐεργεσία. **ὁμοῦ ἀντί: ὁμοσε** = σ' αὐτὸ τὸ μέρος. **φυτεύσασιν** ἐνν. ἐδῶ τὴ μητέρα, ἐνῶ ἡ λέξι λέγεται μᾶλλον γιὰ τὸν πατέρα. **εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα** = ἐάν γι' αὐτὰ τὰ αἷτια (τὰ ὁποῖα ἀναφέρθηκαν πιο πάνω) ἀποφεύγεις. **μὴ ἐξέλθη σαφῆς** = μήπως ἀποδειχθεῖ (δῶρει) ἀληθής. **μίασμα τῶν φυτευσάντων** (γεν. ὑποκ.) μόλυσμα ἀπὸ τοὺς γονεῖς. **τοῦτ' αὐτό, τοῦτο** ἢ ἐπανάληψη τοῦ **τοῦτο** γιὰ νὰ δηλώσει τὴ μεγάλη προσδοκία τοῦ Οἰδίποδα γιὰ ἐκεῖνο πού εἰπώθηκε ἀπὸ τὸν ἀγγελιοφόρο. **οὐδὲν πρὸς δίκης** καθόλου δίκαια. **πῶς δ' οὐχί;** ἐνν. **πρὸς δίκης τρέμω; γεννητῆς** = ὁ γονιός, ἐνῶ **γεννητῆς** = ἐκεῖνος πού ἀνήκει στὸ αὐτὸ γένος. **ὀθούνεκα** = γιατί **οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν** = καμία συγγένεια δὲν εἶχε μ' ἐσένα. **οὐ μᾶλλον οὐδὲν** ἐπαναλαμβάνει τὴν ἄρνηση πού προηγήθηκε γιὰ μεγαλύτερη ἔμφαση. **τοῦ δ' ἀνδρός** (= ἐμοῦ) **ἀλλ' ἴσον** = δέ σέ

γέννησε περισσότερο από ἐμένα, ἀλλά ἐξ Ἰσου, δηλ. τόσο εἶναι πατέρας σου ὁ Πόλυβος, ὅσο καί ἐγώ (αὐτό εἶναι ἀπό τίς συνηθισμένες εὐφυολογίες τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ). ἐξ Ἰσου ἔνν. τό ἐξέφυσε. τῷ μηδενί (ἔνν. ὄντι) = τῷ μὴ φύσαντι. ἐγένεατο = ἐγέννησε. ἀντί τοῦ δὴ παιδά μ' ὠνομάζετο; γιά ποιό λόγο λοιπόν μέ ὀνόμαζε σάν δικό του παιδί; λαβὼν αἰτιολ. μετ. κάθ' = καί εἶτα = καί μολαταῦτα. ὠδε μέγα = τόσο πολύ. στέργω = ἀγαπῶ. ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔνν. ἢ ἐναντιωμ. μετ. λαβὼν. ἐκπέιθω = πειθαναγκάζω. ἐμπολάω = ἀγοράζω. δίδως ἴστορ. ἔνεστ. ναπαῖαι πτυχαί = δασώδεις χαράδρες. ἐπιστατῶ = εἶμαι δοσκός (στά ποιμία), γιατί ὁ ποιμένας λεγόταν καί ἐπιστάτης. ἐπὶ θητεία = μέ ἔμμισθη ὑπηρεσία· θῆς λεγόταν ὁ ἐλεύθερος ἐργάτης πού ὑπηρετοῦσε μέ μισθό (ὑποτίθεται ὅτι εἶναι τοῦ Πολύβου, ἀφοῦ σ' αὐτόν παρέδωσε τό ἔκθετο). σοῦ δὲ σωτήρ γε = (ναί ὑπρέτης, σάν περιπλανώμενος μισθωτός ἐργάτης), ἀλλά σωτήρας σου βέβαια (λέγει αὐτό μέ κάποια ὑπερηφάνεια). τί ἄλγος ἰσχοντα; ἀπό ποιό κακό ἔπασχα; (κάνει τὴν ἐρώτηση αὐτή ὁ Οἰδίποδας, ἐπειδὴ ἄκουσε τὴ λέξη σωτήρ, δηλ. ἀπό τί κακό μέ ἔσωσες;) μαρτυρήσειαν ἄν = μποροῦν νά μαρτυρήσουν, νά τό ἀποδείξουν (ὅτι ἐν κακοῖς ὄντα σὲ ἔλαβον). ποδῶν ἄρθρα τὰ σὰ = τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν; τί ἔστι τουτο τὸ ἀρχαῖον κακόν, ὁ ἐννέπεις; διάτορος = διατρυπημένος. ἀκμαὶ ποδοῖν = οἱ ἔξοχῆς τῶν ἀστραγάλων, τὰ σφυρά. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην = φοβερὴ πράγματι ντροπὴ πῆρα ἀπὸ τὴ νηπιακῆ μου ἡλικία (κατὰ τὴν ὁποία γίνεται τὸ σπαργάνωμα τῶν παιδιῶν). ἐκ τύχης ταύτης = ἀπὸ τὸ γεγονός αὐτό. ὅς εἰ = οἷος εἰ = ὅποιος εἶσαι (τέτοιος πού πράγματι εἶσαι, δηλ. Οἰδίπους = οἰδάω, οἰδέω καί πούς). πρὸς πατρός ἢ μητρός ἔνν. ἔπαθον τὸ πάθημα τοῦτο. λῶνον φρονεῖ = καλύτερα γνωρίζει. τυχῶν ἀφοῦ βρῆκα κατὰ τύχη. οὐκ ἔνν. οὐκ ἔλαβον αὐτὸν τυχῶν. τῶν Λαίου τις = κάποιοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους (ὑπηρετές) τοῦ Λαίου. δήπου = καθὼς θυμάμαι. εἶτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἶτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν; = εἶτε γιατί πράγματι τὸν γνώρισε προσωπικά στοὺς ἀγρούς εἶτε καί ἐδῶ; σημήνατε = κάνετε μου γνωστὸ τοῦτο. καιρὸς κατάλληλη εὐκαιρία. οὐδὲν ἄλλον ἀντικ. τοῦ ἐννοοῦμένου ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, τοῦ ὁποίου ὑποκ. τό: αὐτὸν (τὸν ἀγγελον). τὸν ἐξ ἀγρῶν = τὸν ἐν ἀγροῖς ὄντα καί προσκληθέντα ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. ματεῶω = ζητῶ. ἐφιέμεσθα μολεῖν ἐπιθυμοῦμε νά ἔλθει. τὸν = ὄν. τί δ' ὄντιν'

εἶπε πλήρης ἡ φράση θά ἦταν: **τί δ' ἐρωτᾶς, ὄντιν' εἶπε. μηδὲν ἐντραπίης** = νά μή φροντίζεις (νά μήν ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). **οὐκ ἂν γένοιτο τοῦτο, ὅπως ἐγὼ οὐ φανῶ** = δέν μπορεῖ νά γίνει τοῦτο, νά μή φανερώσω ἐγώ (ὁ Οἰδίποδας φαντάζεται ὅτι ἡ Ἰοκάστη τόν ἐμποδίζει νά θρεῖ τό γένος του, γιά νά μήν ἀποδειχθεῖ ἡ ταπεινή καταγωγή του). **ἄλις (εἰμι) νοσοῦσ' ἐγὼ** προσ. σύνταξη ἀντί τῆς ἀπρως: **ἄλις ἐστὶ νοσεῖν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. τρίδουλος τρίτης μητρὸς** = δούλος ἀπὸ δούλη μητέρα μέχρι τρίτη γενιά. **ἐκφανῆ κακῆ** = θά ἀποκαλυφθεῖς ὅτι ἔχεις ταπεινή καταγωγή. **μῆ οὐ** = ὥστε μῆ οὐ. **τάδε** = ἀναζήτηση τῆς καταγωγῆς σου. **τὰ λῦστα** = τὰ ὠφελιμότητα. **τὰ λῦστα** (ἡ ἐπανάληψη αὐτοῦ ὑποδηλώνει ἀγανάκτηση) = αὐτὰ τὰ ὠφελιμότητα (δηλ. ἡ μὴ ἀνεύρεση τῆς καταγωγῆς μου). **πάλαι** (ἀπὸ τῆ στιγμῆ πού ἄκουσε στήν Κόρινθο πὼς εἶναι νόθος) **δύσποτμος** = δυστυχῆς. **ἄξει τις** ἀποστέλλεται δεύτερος ἀγγελιοφόρος νά φέροι τό γρηγορότερο τό βοσκό, ὕστερα ἀπὸ τόν πρῶτο (στίχος 861). **χαίρειν** = νά χαίρωνται. **προσαιπεῖν** = νά προσαγορεύσω (δηλ. ὅτι εἶσα **δύσπηνος** = δυστυχῆς). **ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον** = μετὰ ἀπὸ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ Ἰοκάστη ἀπέρχεται ἀτότομα ἀπὸ τῆ μειανή πύλη στὰ ἀνάκτορα. **ἄξασα** (τοῦ ρ. **αἴσσω**) = ἀφοῦ ὀρισησε μέ σπουδή. **ὅπως μῆ** τὸ ὅπως μῆ μέ ὀριστ. μέλλοντος τίθεται μέ ῥῆμ. φόβου σημαίντ. **ἀναρρήξει** (ἀμεταβ.) = μὴπως ξεσπάσουν. **σιωπῆς** ἐνν. τῆ σιωπῆ τῆς Ἰοκάστης, ἡ ὁποία ἀτέφαιγε νά ἐξηγήσει τοὺς λόγους τῆς ξαφνικῆς φυγῆς της καὶ ἀρκεστήκε μόνο νά ἀναφωνήσει **ιοῦ, ιοῦ. ὁποῖα χρῆζε ῥηγγύτω** = ἄς ξεσπάσουν ὅσα θέλουν. **φρονῶ μέγα** = μεγαλοφρονῶ. **δυσγένεια** = ταπεινή καταγωγή. **νέμω** = θεωρῶ. **τῆς εὐ̄ διδούσης** = αὐτῆς πού μοῦ προσφέρει εὐτυχία (ἐνν. τὴν προηγουμένη πρὸς αὐτὸν εὐνοια τῆς τύχης). **οὐκ ἀπιασθήσομαι** = δέ θά προσβληθῶ. **τῆς γὰρ** = γιὰτί ἀπὸ αὐτῆ (τὴν τύχη). **οἱ συγγενεῖς μῆνες** = οἱ χρόνοι πού μέ συντρόφευαν στή ζωῆ, πού παρακολούθησαν τό δίο μου ἀπὸ τῆ γέννησή μου ὡς τὰ σήμερα (ἐνν. γενιὰ τὸ χρόνο τῆς ζωῆς, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἀντίληψη τῶν ἀρχαίων γεννιέται μαζί μέ τόν ἄνθρωπο, περνάει μαζί τῆ ζωῆ καὶ γερονά μαζί του). **διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν** = ὀρισαν (προὀρισαν, ἔταξαν) νά γίνω στήν ἀρχή μικρός καὶ ἔπειτα μεγάλος. **τοιόςδ' ἐκφύς** = ἀφοῦ εἶχα τέτοια καταγωγή, ἀφοῦ τέτοιος γεννήθηκα. **οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἐτι ποτ' ἄλλος, ὥστε μῆ ἐκμαθεῖν τοῦμόν γένος** = δέν εἶναι δυνατὸ (δέ γίνεται) νά ἀποδειχθῶ κάποτε

ἄλλος (διαφορετικός), ὥστε νά μή μάθω τήν καταγωγή μου (μέ ἄλλα λόγια θέλει νά εἰπεῖ ὅτι τίποτα δέν μπορεῖ νά μεταβάλλει τήν καταγωγή μου καί ἐπομένως δέν ὑπάρχει λόγος νά μή μάθω τά σχετικά μέ αὐτή).

Πραγματικές. – ἰκέτης ἀφῖγμα Ἐφοῦ τέλειωσε τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ Ἰοκάστη, στεφανώνει τό ἄγαλμα τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ οἱ θεραπεινίδες ἀνάβουν τή φωτιά στό βωμό γιά τά θυμιάματα. **ἄρ' ἄν παρ' ὕμων, ὦ ξένοι...** Ὁ ἀγγελιοφόρος ἔρχεται ἀπό ἀριστερά καί ἡ ἐμφάνισή του φαίνεται σάν ἄμεσο ἐπακολούθημα τῆς προσευχῆς τῆς βασίλισσας. **παντελής δάμαρ** Τό γάμο οἱ ἀρχαῖοι τόν θεωροῦσαν ἀτελή, ἄν τό ἀνθρώπινο δέν ἀποκοιτῶσε τέκνα· γι' αὐτό καί σ'α προικοσύμφωνα συνηθίζοταν νά ἀναγράφεται **ἐπ' ἀρότῳ παίδων ἄγομαι γαμετήν**, δηλ. νυμφεύομαι γιά νά τεκνοποιήσω. Ἐπομένως λεγόταν **παντελής δάμαρ** ἡ σύζυγος ἐκεῖνη πού εἶχε τέκνα. **ψ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ** Ἐφοῦ στό στίχο 724 ἡ Ἰοκάστη ἐξέφρασε ἀμφιβολίες γιά τό ἀξιόπιστο τῶν ἀνθρώπινων μαντείων καί στό στίχο 853 δέ φερόθηκε οὔτε τόν Ἀπόλλωνα, τώρα θεωρεῖ ὡς κυρίαρχο τοῦ κόσμου τό μοιραῖο καί τυχαῖο **τύχη κυβερνᾷ πάντα. ἐπεὶπερ εὔνουσ ἦλθον...** Ὁ ἀγγελιοφόρος νομίζει ὅτι θά εὐχαριστήσῃ τόν Οἰδίποδα, ἐν τῷ ἀναγγεῖλει ὅτι αὐτός τόν ἔσωσε, ὅταν ἦταν ἐκτεθειμένος, ἀνάπηρο παιδί, στόν Κιθαιρώνα· ὅμως ποιό ἄλλο ἀποτέλεσμα ἐπακολούθησε; ὥστε ἐδῶ ἔχουμε ἄλλη **περιπέτεια. εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς** Αὐτό ἦταν τό πρῶτο κεραινοδόλο πλῆγμα τῆς Ἰοκάστης, ἡ ὁποία ἄρχισε νά ὑλοπεύεται τήν ἀλήθεια, γιά νά πεισθεῖ πιό κάτω ἀπολύτως, στός στίχους 1032 καί 1042. **μικρὸν καί μέγαν διώρισαν** Πράγματι, αὐτός ἦταν στήν ἀρχή ἔκθετο ἀνάπηρο παιδί καί ἔγινε διάδοχος καί ἔπειτα ἔτοιμος πρὸς ἀνακήρυξη βασιλιάς στό θρόνο τῆς Κορίνθου καί ἐπίσης ἀτελεισιμένος ὁδοιπόρος καί τέλος βασιλιάς τῶν Θηβῶν.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΣΤΑΣΙΜΟ (1086–1108)

Στροφὴ 1086–1097

Λεξιλογικές. – εἶπερ ἐγὼ μάντις Κατὰ τό χρόνο πού ὁ Οἰδίποδας μένει μόνος στή σκηνὴ σκεφτικός καί ἀπό καιρὸ σέ καιρὸ στρέφει τό

ολέμια, μήπως δει νά ξεχεται ὁ βοσκόσ, ὁ χορός περιζαρός τραγουδάει τό τρίτο στάσιμ, γιά νά ἐκφράσει τήν ἐλπίδα ὅτι ὁ βασιλιάς, ὁ ὁποῖος νομιζόταν ξένος (Κορίνθιος), σύντομα θά ἀποδειχτεῖ Θηβαῖος κατὰ τήν καταγωγή. **μάντις** μέ τήν ἔννοια τῆς ἀνθρώπινης μαντικῆς. **ἴδρις** = σοφός. **κατὰ γνώμαν** = κατὰ νοῦ. **οὐκ ἔσει ἀπείρων** = ἰδέ θά εἶσα ἀπειρος, θά εἶσα μέτοχος· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **οὐκ ἔσει ἀπείρων μὴ οὐ σέ γε αὖξιν** = ἰδέ θά εἶσα στερημένος ἀπό τό νά σέ ἐγκωμιάζουμε, θά μάθεις ὅτι σέ...**πατριώτας** = συμπατριώτης· μέ τρία ἐπίθετα: **πατριώταν, τροφόν καί μητέρα**, ὁ ποιητής ἐσχημάτισε κλιμακωτό σχῆμα ἀπό τά μικρότερα στά μεγαλύτερα. **χορεύομαι** = μέ τιμοῦν μέ χορούς. **ἐπήρρα' φέρω** (ὁμηρικὴ φράση) = φέρω εὐχάριστα. **τυράννοις** = τῷ Οἰδίποδι (ὁ πληθ. γιά τή βασιλικὴ οἰκογένεια τοῦ Οἰδίποδα ἢ πληθ. τῆς μεγαλειότητος). **ἰήμει Φοῖβε** ὀλ. στίχο 154.

Ἀντιστροφή 1098–1108

Λεξιλογικές. – **μακραιών** = μακρόβιος. **μακραιώνων** ἔνν. **κορῶν**. **ἔπικτε** μεταφέρεται στό χρόνο τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδα. **πελασθεῖσα Πανός** = ἡ ὁποία συγκοιμήθηγε μέ τόν Πάνα. **εὐνάτετρα** = σύζυγος. **πλάκες ἀγρόνομοι** = **πλάκες ἀγρῶν νεμομένων** = φρείνες πεδιάδες ἀγρῶν (πού βόσκουν ζῶα). **Κυλλάνας** = Κυλλήνης. **Βακχίους** = ὁ Διόνυσος. **εὐρημα** = ὡς λαμπρό δῶρο, ὡς εὐχάριστο κέρδος, ὡς ἀνέλπιστο κέρδος, καί ἐπομένως τέκνο του (δηλ. κάποια νύμφη, πού πλάγιασε μαζί, τοῦ τόν γέννησε).

Πραγματικές. – Τό χορικό ἄσμα εἶναι μεστό ἀπό χαρά καί ἐλπίδες· τοῦτο συνηθίζοταν στά ἀρχαῖα δράματα, ἰδίως ὅταν προβλεπόταν μεταβολή στό χειρότερο καί καταστροφή. **τὰν αὖριον πανσέληνον** Ὁ χορός ἀναμένει αὖριο νά διαλευκανθεῖ τελείως τό μυστήριο τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδα, ὅταν θά ἦταν πανσέληνος πού συνέλιπε μέ τήν ἐπομένη τῆς ἑορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τήν ὁποία διδάσκονταν τά δράματα. Ἴσως μέ τήν πανσέληνο θέλησε νά δείξει ὅτι ἡ ἀνακάλυψη τοῦ πράγματος θά γίνει στό ἄπλετο φῶς. **μακραιώνων** Ἔννοεῖ τίς νύμφες οἱ ὁποῖες ἦταν παρθενικές θεότητες, προσωποποιηήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατοικοῦσαν σέ ὄρη, δάση, πεδιάδες, κοιλάδες, σπήλαια, βροῦσες καί ποταμούς καί ζοῦσαν μακροχο-

νίως τρώγοντας ἀμβροσία. Ἐξαμιόβανονταν ὁμοίως ὡς τροφοί καί παιδαγωγοί τοῦ Δία καί τοῦ Διονύσου καί αὐτόν παρακολοῦθουν συνεχῶς μαζί μέ τόν Πάνα καί τούς Σατύρους. Πάν Ἦταν ὁ ποιμενικός θεός πού ἰδιαίτερος τιμοῦσαν στήν Ἀρκαδία, γιός τοῦ Ἐομή· γεννήθηκε στό ἀρκαδικό ὄρος Λύκαιο. Ἀπό τή γέννησή του ἦταν κερατοφόρος (κερασφόρος), τραγοπόδαρος, γενειοφόρος καί σιμός κατά τή μήτη, δασύτριχος καί μέ οὐρά, ἔπαιζε τή σύριγγα (εἶδος φλογέρας) καί πάντοτε ἔπαιζε στά ὄρη καί τά δάση μαζί μέ τίς Νύμφες. Ἐρμῆς Ἦταν καί αὐτός προστάτης τῶν ποιμνίων, λεγόταν νόμιος, ἐπιμήλιος, κρισφόρος κτλ. καί ἦταν συμπαίκτης τῶν Νυμφῶν. Βακχεῖος Ἦταν ὁ θεός Διόνυσος, ὁ ὁποῖος πολλές φορές παριστάνεται νά συνοδεύεται ἀπό θίασο μεθυσμένων Σατύρων, Σειληνῶν, Νυμφῶν καί Μουσῶν, μέ αὐτόν ἤρεμο καί γαλήνιο στή μέση. ναίων ἐπ' ὄρεων Στόν Κιθαιρώνα, τόν Παφνασό καί σέ ἄλλα ὄρη τελοῦσαν νυκτερινές ἐορτές. Ἐλικωνιάδες Ἦταν οἱ Ἐλικωνιάδες Μοῦσες πού ὀνομάσθηκαν ἔτσι γιατί διέμεναν μέ τόν Ἀπόλλωνα στόν Ἐλικώνα.

ΠΕΜΠΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΕΙΟ (1109–1185)

Λεξιλογικές. – **συναλλάσσω** συντυχαίνω, συναντῶ· ἡ μετοχή ἐναντιωμ. **σταθμῶμαι**=εἰκάζω, συμπεραίνω. **πρέσβεις**=πρεσβύτες, γέροντες. **ξυνάδει**=συμφωνεῖ. **σύμμετρος**=ἰσόχρονος, συνομήλικος (δηλ. καί αὐτός γέρος)· πλεονάζει μετά τό **ξυνάδει**. **ἐν μακρῷ γήρᾳ** ἀντί ἀπλῆς δοτ., προσδ. ἀναφορ. **τῷδε τάνδρι** = **τῷ Κορινθίῳ ἀγγέλω**· σὺ τοῦτο λέγει πρὸς τόν κορυφαῖο τοῦ χοροῦ, ἐνῶ πῶ πάνω μέ τό **πρέσβεις** προσφώνησε ὅλον τό χορό. **προύχοις ἂν μου τῆ ἐπιστήμῃ** = μπορεῖς νά εἶσαι ἀνώτερός μου κατά τή γνώση· τό **ἐπιστήμῃ** κατά ἀντίθεση πρὸς τό **σταθμᾶσθαι**· γάρ αἰτιολογεῖ τό ἐννοούμενο ἀπό τόν προηγούμενο στίχο: **προύχω τῆ ἐπιστήμῃ**. εἴπερ πῖς ἄλλος ἐπιτείνει τήν ἔννοια τοῦ **πιστός**, ἐνῶ μέ τό **ὡς νομεύς ἀνήρ** περιορίζει τήν προηγούμενη ἐπίταση (ὅσο μπορεῖ νά εἶναι πιστός ἕνας ἄνθρωπος βροσικός). **δεῦρό μοι βλέπων** = στρέφοντας τά βλέμματά σου ἐδῶ σ' ἐμένα (γιά νά ἀνιχνεύσει τήν ἀλήθεια καί ἀπό τά βλέμματα καί ἀπό τήν ὄλη στάση του, γιατί ὁ δούλος, ἀφοῦ εἶδε τόν Κορινθιο ἀγγελιοφόρο καί τόν ἀναγνώρισε καί ἔπειδή φοβόταν ὅτι θά ρωτηθεῖ ἀπό τό φωνιά τοῦ Λαΐου, στέκει κατατρομαγμένος καί μέ τά μάτια κατεβα-

σμένα). ἡ (δοῦλος) = ἦν (ἀ' ἐνικ.). οἴκοι τραφεῖς = οἰκοτραφῆς (αὐτό λέγει ὁ δοῦλος μέ κάποια ὑπερηφάνεια, γιατί οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπολαμβάναν ἰδιαίτερη ἐμπιστοσύνη ἀπό τοὺς κυρίους τους). **μεριμνῶν** = φροντίζοντας. **ἡ βίον τίνα (ἔχων)** = ζώντας κατά ποιό τρόπο. **ξύναυλος εἰμι** = συγκαταλιζομαι, συνδιανυκτερεύω, συχνάζω. **ἦν μὲν Κιθαιρῶν ἐνν. οὐ ἦν ξύναυλος, πρόσχωρος (τῷ Κιθαιρῶνι)** = πλησιόχωρος, γειτονικός. **τόνδε τόν Κορίνθιο ἀγγελιοφόρο. τῆδε που** = ἐκεῖ κάπου. **μαθῶν** = γιατί τόν γνώρισες. **καὶ λέγεις** = λοιπόν ἐννοεῖς. **ἡ ξυναλλάξας** ἐξαρτ. ἀπό τόν **οἶσθα**, ὅπως καί τό **μαθῶν** διαφέρει ἀπό τό **μαθῶν** κατά τό ὅτι τό **μαθῶν** ἐννοεῖ ὅτι τόν ἐγνώρισε καλῶς, ἐνῶ τό **ξυναλλάξας** δηλώνει ἀπλή γνωριμία ἀπό συνάντηση **οὐχ ὥστε = οὐκ οἶδ' ὥστε. κούδέν γε θαῦμα** = καί δέν εἶναι βέβαια καθόλου παράδοξο τοῦτο (τὸ μὴ δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει...) **ἡμους** = ὅταν... χρονική πρότ. ἀντί εἰδικῆς. **τῷδε τάνδρι** ἐνν. τό Θηβαῖο ποιμένα. **ἐξ ἡρος εἰς ἄρκτουρον** = ἀπό τὴν ἀνοιξη ὡς τίς ἀρχές τοῦ φθινοπώρου. **τρεις ὅλους ἐκμήνους χρόνους** = ἐπὶ τρία ὁλόκληρα ἑξάμηνα. **τάμᾳ ἔπαυλα** = στά μαντριά μου, στά ποιμνιστάσιά μου. **σταθμᾶ** ταυτόσημο πρὸς τό **ἔπαυλα. πεπραγμένον** = ἱπραγματικό, ἀληθές (κατηγ. τοῦ **τι**). **ἐκ μακροῦ χρόνου** ἐνν. ἡ ἐναντιωματική μετοχ. **ὄντα ὡς ἐμαυτῷ θρέμμα θρεψαίμην ἐγώ** = γιά νά ἀναθρέψω αὐτόν ὡς δικό μου τέκνο. **ἱστορῶ** = ἐρευνῶ, ἐρωτῶ νά μάθω. **ὦ τᾶν** = φίλε μου (τό λέγει μέ κάποια ὑπερηφάνεια, γιατί τό βρέφος πού τοῦ παραδόθηκε ἔγινε βασιλιάς). **οὐκ εἰς ὄλεθρον;** ἐνν. **ἄπει** = δέν πᾶς νά χαθεῖς; **ἄ** ἐπιφώνημα πού χρησιμοποιεῖται πρὸς ἔκφραση ποικίλων συγκινήσεων· ἐδῶ εἶναι ἐφεκτικόν (δηλ. δύναται νά ἐμποδίσει ἢ νά σταματήσει). **κολάζω** = τιμωρῶ (γιά σωφρονισμό)· ἐδῶ σημ. ἐπιπλήττω· ἐμπεριέχει εἰρωνεία, γιατί σχετικᾶ μέ δοῦλο δέν μπορεῖ νά λεχθεῖ **κολάζει**, ἀλλά μόνο **κολάζεται**. Πρέπει νά παρατηρηθεῖ ἡ διαφορετική αἰσθηματική κατάσταση τῶν προσώπων πού διαλέγονται (συζητοῦν). Ὁ Κορίνθιος αἰσθηματικά φαίνεται ἀφελής, φαιδρός καί θρηλαβευτικός, ὁ γεροβοσκός εἶναι ἐμβρόντητος καί μεστός ἀπό ἀγωνία καί ἀνησυχία, ὁ Οἰδίποδας ἀνυπόμονος, γεμάτος ὀργή γιά τὴν ἔστω καί γιά λίγες στιγμές ἀναβολή τῆς ἐκμυσθηρεύσεως τῶν γεγονότων, καί ὁ χορός δείχνει τό ἐνδιαφέρον του, ἀλλά μέ ἀφέλεια καί ἀγνοία· ὁ θεατῆς τέλος βλέπει μέ φρόνη νά προσεγγίσει ἀπό στιγμή σέ στιγμή ἢ φοβερῆ ἀποκάλυψη. **ὦ φέριστε** ὁμηρ. ὑπερθ., λέγεται καί

φέρτατος = ἄριστος, **τί ἁμαρτάνω**; = ποιά παρεκτροπή κάνω; **οὐκ ἐννέπων** (ἐνν. τό ρῆμα **ἁμαρτάνεις**) μετοχή αἰτιολ. = γιατί δὲν ἀναφέρεις... **ἄλλως** = μάταια, ἀνωφελῶς (ἐνν. με τό **ἄλλως** ὅτι ἀντί νά φέροι καλό στόν Οἰδίποδα, συντελεῖ ἀντιθέτως στόν ὄλεθρό του). **πρός χάριν** = χωρίς τιμωρία, με τό καλό. **κλαίων** κατόπιν τιμωρίας, με τό κακό, με τό ξύλο. **αἰκίζομαι** (ὅπως καί τό ἐνεργητικό **αἰκίζω**) = μεταχειρίζομαι ὀδυροῦς, βασανίζω (νά παρατηρηθεῖ ἡ μεγάλη δειλία τοῦ βοσκοῦ γιά τήν καλύτερη πλοογή τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). **οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χεῖρας**; (τέθηκε ἀντί προστακτικῆς) = δέ θά γυρίσει ἀμέσως κανεῖς πίσω τά χέρια τούτου; δέστε του τά χέρια ἀμέσως πίσω. **δύστηνος** ἐνν. ἐγώ. **ἀντί τοῦ**; (ἐνν. **κελεύεις στρέψαι χεῖρας**) = γιά ποιά αἰτία; **ὄν οὗτος ἱστορεῖ** = γιά τόν ὁποῖο αὐτός σέ ἐρωτά. **ὀλέσθαι δ' ὠφελον τῆδ' ἡμέρα** = εἶθε νά εἶχα χαθεῖ κατὰ τήν ἡμέρα ἐκεῖνη (κατὰ τήν ὁποία τόν ἐδωσα). **εἰς τόδε εἰς τό ὀλέσθαι** = σ' αὐτό, δηλ. τήν καταστροφή. **τοῦνδικον** = τό ἀληθές, ἐκεῖνο πού ἐπιβάλλει τό δίκαιο. **διόλλυμαι** ἀντί μέλλοντος. **τριβή** = θροαδύτητα, ἀναβολή. **εἰς τριβάς ἐλᾷ** (μέλλων τοῦ **ἐλαύνω**) = θά προῶ χρονοτριβώντας σέ ἀναβολές. **οὐ δῆτ' ἔγωγε** (εἰς διατριβάς **ἐλᾷ**). **ἐμόν μὲν** ἐνν. **οὐκ ὄντα**. **τις ἀντί τι γεννημάτων**, κατὰ σύνεση. **ἐγγενῆς** = συγγενῆς. **λέγειν** ἔξαοτ. ἀπό τό **δεινῶ**. **πρός αὐτῶ τῶ δεινῶ** σ' αὐτό ἀναμφισδιτήτως τό φοβερό. **ἐκλήζετο** λέγει ἔτοι ἀντί ἦν, γιά νά μειωῖται τό φοβερό τοῦ πράγματος. **ἦ γάρ** = ἀλήθεια λοιπόν. **ὡς πρὸς τί χρείας**; γιά ποιά ἀνάγκη, γιά ποῖο σκοπό; **ὡς ἀναλώσαιμί νιν** (ἔξαοτ. ἀπό τό **δίδωσιν**, πού εἶναι ἴστορ. ἐνεστώτας) = γιά νά τόν θανατώσω. **τεκοῦσα** ἐναντιομ. μετοχή. **τλήμων** σκληροῦ. **θεοφάτων** (γεν. ἀντικ.) **ὄκνω** = ἀπό τό φόβο φοβερῶν χρησῶν. **τοὺς τεκόντας** ἐνν. τόν πατέρα, γιατί τοῦτο ἔλεγε ὁ χρησμός. **κατοικίζω** αἰσθάνομαι μεγάλη συμπάθεια. **γεγῶς** (κατηγορ. μετοχή) = ὅτι ἔχεις γίνει (ἐδῶ ἡ ἀναγνώριση ἔγινε πλήρους). **ἐξήκοι ἂν σαφή** = θά ἐκδηλωθοῦν, θά ἐκπληρωθεῖ σαφῶς. **προσθλέψαιμι** = δύναμαι νά σέ ἀτενίσω. **φύς, ὀμιλῶν, κτανῶν** ἔξαοτιοῦνται ἀπό τό προηγ. ρῆμα· τίνος εἶδους μετοχές εἶναι; **ἀφ' ὧν** ἐνν. τῆ μητέρα. **οὓς τε** ἐνν. τόν πατέρα. **ὀμιλῶ** = συνευρίσκομαι.

Πραγματικές (στίχοι 1123 κ.έ.). – **δοῦλος** Ἀξίόπιστοι δοῦλοι καί κυρίως οἰκογενεῖς, ὅπως ὁ δοῦλος αὐτός τοῦ Λαῖου, ἀναλάβαιναν

πολλές φορές τήν ἐπίβλεψη κτημάτων μεγάλης ἐκτάσεως ἢ πολλῶν ποιμνίων· ὁμοια τέτοιες δοῦλες ἀναλάβαιναν τή διεύθυνση τῶν πραγμάτων τοῦ οἴκου (σπιτιοῦ) καί ἀπολάβαιναν ἰδιαιτέρη ὑπόληψη ἀπὸ τοὺς κυρίους τους. **εις ἀρκτούρον** Οἱ ἀρχαῖοι πολλές φορές κανόνιζαν τὸ χρόνο ἀπὸ τοὺς ἀστερισμούς· ἡ ἀνατολή τοῦ ἀρκτούρου γίνεται στίς ἀρχές Σεπτεμβρίου, ὅταν ἀρχίζει τὸ φθινόπωρο. **ἐκμήνους χρόνους** Καί στὰ σημερινά χρόνια οἱ χωρικοὶ καί οἱ ποιμένες κανόνιζον τίς συμφωνίες τους μέ βάση τὰ ἑξάμηνα, π.χ. ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, κατὰ τὸ διάστημα δηλ. πού τὰ ποίμνια, λόγῳ τοῦ καλοῦ καιροῦ, ὀδηγοῦνται στίς βοσκές. **οὐκ εἰς ὄλεθρον** κτλ. Ὁ ὑπηρέτης ἀρχίζει νά ἀναγνωρίζει ὅτι ὁ Οἰδίποδας εἶναι γιὸς τοῦ Λαίου καί ἐπομένως πατροκτόνος, ἐνῶ μέχρι τῆ στιγμῆ τὸν γνώριζε μόνο ὡς φονιά τοῦ κυρίου του, καί γι' αὐτὸ ἀποτρέπει τὸν Κορίνθιο νά προχωρήσει σέ πιὸ πέρα ἀποκαλύψεις. **κλαίων δ' ἔρεις** Οἱ δοῦλοι σέ περίπτωση σοβαρῶν παραπτώματων, κλοπῆς, ἀνυπακοῆς κτλ. ὑποβάλλονταν σέ φοβερά βασανιστήρια καί τιμωρίες· ὅσες πάλι φορές προσέρχονταν ὡς μηνυτές ἢ μάρτυρες μπροστά στό δικαστήριο ὑποβάλλονταν ἀκόμη καί σέ μαστιγώσεις, γιὰ νά ἐξακριβωθεῖ τὸ ἀξιοπίστο τῆς μαρτυρίας τους, ὅπως δηλώνεται καί πιὸ κάτω, στό στίχο 1154. Στίχος 1185, μετὰ τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Οἰδίποδα, ὁ ἴδιος εἰσέρχεται στὰ ἀνάκτορα ἀπὸ τῆ μεσιανῆ θύρα, ἐνῶ ὁ Κορίνθιος ἀγγελιοφόρος ἀπέρχεται ἀπὸ τὴν ἀριστερὴν πύραυλο, γιὰ νά νά μεταβεῖ στὴν Κόρινθο.

ΠΕΜΠΤΟ ΣΤΑΣΙΜΟ (1186–1222)

Στροφή α' 1186–1196

Λεξιλογικές.—ὡς = πόσο. **ἴσα** ἐπιρρ. = ἕξιου. **καί** = ὅπως (πολλές φορές ὁ **καί** ἔχει σημ. ὁμοιοματικῆ μετὰ τὰ ὁμοιότητος σημαντικά, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ **ἴσα**). **ἐναριθμῶ** = λογαριάζω, θεωρῶ. **τὰς εὐδαιμονίας** τὸ ἄρθρο τέθηκε γιὰ νά δηλωθεῖ ἡ πολυύμνητη, ἡ πολυλόγητη εὐτυχία. **τοσοῦτον ὅσον** = τόσο μόνο ὥστε. **δοκεῖν** ἐνν. ἀντικ. **εὐδαιμονεῖν** = ὥστε νά φαίνεται (δηλ. νά νομίζει καί νά νομίζεται ἀπὸ τοὺς ἄλλους) ὅτι εὐτυχεῖ. **καί δόξαντα** = καί ἀμέσως νά φανεῖ (θέλει νά δηλώσει τὴν ταχεία μετάβαση ἀπὸ τὴν εὐτυχία στὴ δυστυχία). **ἀποκλῖναι** = νά ἀποκλίνει, νά καταπέσει ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς εὐτυχίας στό

αντίθετο (στη δυστυχία). **Οιδιπόδα** δορικὸς τύπος ἀντί **Οιδίπου**, πού χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τοὺς τραγικοὺς στὰ μελικά μέρη. **τὸν σὸν δαίμονα** = τῆ δική σου τύχη· ἡ ἀναφορά τοῦ **τὸν σὸν** ἐξαίρει τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οιδίποδα.

Ἐντιστροφή α' 1197–1203

Λεξιλογικές.–ὅστις ἐκράτησας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = γιατί ἐσὺ ἔγινες κύριος. **καθ' ὑπερβολάν** (ποσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας** = μέ ὑπερβολικὴ ἐπιτυχία (εὐστοχία) στοὺς ἀγῶνες σου (μεταφ. ἀπὸ τὸν τοξότη πού προσπαθεῖ νά πετύχει τὸ στόχο του). **τοῦ πάντ' εὐδαίμονος ὄλθου** = τῆς καθ' ὅλα εὐτυχοῦς μακαριότητος. **κατά... φθίσας** (τμήση) = ἀφ' οὗ ξολόθρευες, κατέστρεψες. **γαμφῶνυξ** προσδιορ. τὸ **παρθένον χρησμοφδόν**· ὀνομαζόταν χρησμοφδός λόγω τοῦ ἀκατανόητου αἰνίγματος πού·εἶχε ἀνάγκη μαντείας πρὸς λύση, δηλ. αἰνιγματώδης. **ἀνέστας** = ἐγέρθηκες, ἀνορθώθηκες. **πύργος θανάτων** = προπύργιο κατὰ τῶν θανάτων (ἢ γεν. εἶναι ἀντικειμεν.)· θανάτους ἐννοεῖ αὐτοὺς πού προήλθαν ἀπὸ τὴ μὴ ἐπιτυχὴ λύση τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφίγγας.

Στροφή β' 1204 - 1212

Λεξιλογικές.–ἀκούειν προσδιορ. ἀναφορᾶς, ἐξαρτ. ἀπὸ τὸ ἐπίθ. **ἀθλιώτερος**· ἔνν. ἢ γεν. **σοῦ** ἀντικ. τοῦ **ἀκούειν** = ὡς πρὸς τὸ νά σέ ἀκούει κανεὶς (τοὺς θεῖνους σου). **ἄται** = ἄγριες, σκληρὲς δυστυχίες. **ἐν πόνοις** = μέ βάσανα· προσωποποιοῦνται καί τὰ δύο λόγω τοῦ **ξύνοικος**. **ξύνοικος** ἔνν. ἀπὸ τὸ **ἀθλιώτερος** τὸ **μᾶλλον** = συνοικεῖ, συγκατοικεῖ, κατέχεται περισσότερο ἀπὸ σένα κτλ., ἀντικείμενα τοῦ **ξύνοικος** εἶναι ἡ ἀπλή δοτ. **ἄταις** καί ἡ ἐμπρόθ. **ἐν πόνοις**. **ἀλλαγᾶ** (δοτ. ὄργαν.) = μέ τὴ μεταβολή. **αὐτός** = ὁ αὐτός. **λιμὴν** ἔνν. τὸ γαμήλιο λιμάνι. **θαλαμηπόλος** = ἐκεῖνος πού ἀναστρέφεται στὸ θάλαμο (ὡς σύζυγος), ὁ σύζυγος. **πεσεῖν** = ὥστε νά πέσει. **ἄλοξ** = αὐλάκι, κοίτη, γυναίκα (μεταφ. ἀπὸ τὸ γεωργικὸ βίο). **πατρῶια ἄλοκες** = ἡ πατρικὴ κλίνη. **ἐς τοσσόνδε** (ἔνν. **χρόνον**) = γιὰ τόσο πολὺ χρονικὸ διάστημα. **φέρειν** = νά σέ ἀνεχθεῖ. **οἶγα** = βιωπηλιά, ἀδιαμαρτύρητα.

Ἐντιστροφή β' 1213 - 1222

Λεξιλογικές. – ἐφεῦρε ἔφερε σέ φῶς, ἀποκάλυψε. ὁ πάνθ' ὀρών

χρόνος = ὁ χρόνος πού τά πάντα δάλεπει (καί ἐπομένως ἀποκαλύπτει), προσωποποίηση τοῦ χρόνου. **ἄγαμον γάμον** = κακόγαμο γάμο· σχῆμα ὀξύμωρο. **τεκνούντα καί τεκνούμενον** οἱ μετοχές καθ. ὑπαλλογή ἀποδόθηκαν στό γάμο ἀντί στόν Οἰδίποδα· ἄρα ἔπρεπε νά λεχθεῖ κατά γενική **τεκνούντος καί τεκνουμένου (Οἰδίποδος)**. **εἰδόμεν** = εἶδα. **περίαλλα** = ὑπερβολικά, σφοδρότατα· μέ τό μόρ. ὡς ἐπιτείνει τήν ἔννοια αὐτοῦ. **ἰαχέω** = ἰθρηνώ, ἐκβάλλω κραυγή. **τό δ' ὀρθόν εἶπεν** = γιά νά εἶπω ὁμως τήν ἀλήθεια. **ἀνέπνευσα** = ἴπρηρα ἀνααινοή, ἀναφυγή, ἀνάπνευσα. **κατεκοίμασα** ἐκλεισα τά μάτια μου, παραδομένοσ σέ ἥσυχο ὕπνο.

Πραγματικές.- **ἰὼ γενεαί** Ὁ χορός στό τέταρτο τοῦτο στάσιμο οἰκτιρεῖ τό εὐκολομετάδλητο τῆς ἀνθρώπινης τύχης· πρὸς τό λεγόμενο ἀπό τόν ἀγγελιοφόρο στήν Ἀντιγόνη (1157 – 9): **οὐτ' αἰνέσαιμ' ἄν οὔτε μεμψαίμην ποτέ, τύχη γάρ ὀρθοῖ καί τύχη καταρρέπει τόν εὐτυχοῦντα τόν τε δυστυχοῦντ' αἰεί...** ὁμοίως τοῦ Πινδάρου (Πυθ. Η' 95): **τί δέ τις; τί δ' οὐ τις; σκιᾶς ὄναρ ἀνθρώπων...** χρησιμφοδός Ἔτσι καλεῖται λόγω τῆς ἀσάφειας τοῦ αἰνίγματος καί γιατί αὐτό ἀπαγγελλόταν ἕμμετρο σέ ἑξάμετρο. **ἀνέπνευσα - κατεκοίμασα** Ἐννοεῖ τήν παλιά εὐεργεσία τοῦ Οἰδίποδα, πού μέ αὐτή ἀπαλλάχθηκε ἡ πόλη ἀπό τή Σφίγγα.

ΕΚΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ (1223 - 1296)

Λεξιλογικές. - **ἐξάγγελος** ὀνομάζεται ἔτσι γιατί ἡ ἀγγελία γίνεται ἀπό τό ἔσωτερικό τῶν ἀνακτόρων πρὸς τά ἔξω, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ὑποκριτής πού ὑποδύοταν τό πρόσωπο τοῦ βοσκοῦ· ἐξερχεται ἀπό τά ἀνάκτορα ἀπό τή δεξιά πλάγια θύρα. **ἀρεῖσθε** (ῥῆμα **ἄρνημαι**) = θά λάβετε, θά αἰσθανθεῖτε. **ἐγγενῶς** = συγγενικῶς, καί ἐπομένως: εἰλικρινῶς. **νῖψαι ἄν** (ο. **νίζω**) **καθαρμῶ** θά καθαρίζα μέ καθαριστήριο λουτρό. **στέγην** (συνεκδ.) = ἀνάκτορα. **τά δ' αὐτίκα...** τό πλήρες θά ἦταν: **κακὰ τοσαῦτα, ὅσα τά μέν κεύθει, τά δ' αὐτίκα ἐς φῶς φανεῖ**. **κεύθω** = κρύβω. **ἐκόντα κούκ ἄκοντα** (σχ. ἐκ παραλλήλου). **πημονή** = δυστυχία. **αὐθαίρετοι** = πού προῆλθαν ἀπό τόν ἴδιο, ἐκούσις. **βαρύστονος** = βαρυστένακτος, αὐτός πού πενθεῖται βαριά, πάρα πολύ ἀξιολύπητος. **ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων** κτλ. προεξαγγελτική

παράθεση τῆς πιά κάτω προτάσεως: **τέθηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα.** εἶπεν ὑποκ. ἐμέ. μαθεῖν ὑποκείμ. ὑμᾶς. τάχιτος εἶπεν = συντομότητος. **θεῖον Ἰοκάστης κάρα** περίφραση (θεῖον γιά τή βασιλική ιδιότητα, ἡ ὁποία προερχόταν ἀπό τό θεό). **οὐ πάρα** = **πάρεστι** (ἐνν. ἡμῖν). **ἡ γάρ ὄψις οὐ πάρα** = γιατί δέν τά εἶδαμε. **ἐνι** = **ἐνεστι**. **πέυση** δ' ἐν. πρόσ. ὄριστ. μελλ. τοῦ **πυνθάνομαι**. **θυρῶν** = προπυλώνας, ἡ αὐλόθυρα, ἡ αὐλόπορτα. **ἴετο** = φερόταν μέ σπουδή. **λέχη** γιατί ἀπό αὐτά (τήν κρεβατοκάμαρα) χάθηκε. **ἄκραί** = ἄκρα· ἐδω σημ. χέρια, ἀλλοῦ πόδια. **κόμην σπῶσα** = διαίως μαδώντας τήν κόμη. **ἀμφιδεξιοῖς** ἀντί **ἀμφοῖν** = μέ ἀμφοτέρα, μέ τά δύο χέρια της (δηλ. ὅσο ἐνεργοῦσε τό δεξιό, ἐνεργοῦσε καί τό ἀριστερό· τό ἐπιθ. γιά ἔξαρση τῆς μανίας μέ τήν ὁποία ξερίζωνε τά μαλλιά της). **ἐπαράσσω** κλείνω ὀρηκτικά (μέ πάταγο). **παλαιῶν σπερμάτων** = τῶν παλαιῶν γάμων μέ τό Λάιο. **δύστεκνον παιδουργίαν** (τό ἀφηρημένο ἀντί τοῦ συγκεκριμένου **παιδοποιῶν**) = πού γέννησε μιανό τέκνα. **γοῶτο δ' εὐνάς** = ἠθρονοῦσε λοιπόν γοερά γιά τή συζυγική κλίση. **διπλοῦς** ἀντί διπλό κακό, τοῦ ὁποίου ἐπεξ. εἶναι τά ἐπόμενα (ἐνν. ἀπό τό Λάιο τόν Οἰδίποδα καί ἀπό τόν Οἰδίποδα τά τέκνα του). **ἐκ τῶνδε** = μετά ἀπό αὐτά. **ὅπως ἀπόλλυται** (πλάγ. ἐρωτ. πρότ.) = πῶς πέθανε. **εἰσπαίω** = εἰσορῶ μέ βία, πηδῶ μέσα. **ὕφ' οὐ** = ἴαναγκ. αἶτ. **οὐκ ἦν (ἡμῖν)** = δέν ἦταν δυνατό σ' ἐμᾶς. **ἐκθεῶμαι** = προσέχω, παρακολουθῶ ὡς τό τέλος. **λεύσσω** = παρατηρῶ. **περιπολῶ** = περιφέρομαι σάν νά κατέχομαι ἀπό μανία. **πορεῖν** ἄορ. δ' τοῦ **πόρω**, πού ὑποθετικά θεωρεῖται ὡς ἐνεστώς = προσφέρω, παρέχω. **γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα** σχῆμα ὀξέθωρο. **ὄπου κίχοι** (θ. **κιχάνω** = θρίσκω), πλάγ. ἐρωτ. πρότ. ἀπό τό **ἐρευῶν**, τό ὁποῖο ἐξυπλακούεται κατά ζευγμά ἀπό τό **ἐξαιτῶν**. **διπλήν ἄρουραν** = ἰδιπλό ἀγρό (ὄπου σπάρθηκε καί ἔσπειρε), διπλή μητέρα. **οὐ** = **ἐαυτοῦ**. **αὖω** = φονάζω. **δεινόν** (σύστ. ἀντικ.) = φοβερή κραυγή. **ὡς ὕφηγητοῦ** (ἐνν. ἡ ὀπὸλ. μετοχή **ὄντος**) **ὡς εἰ ὕφηγεῖτο** = ὡσάν νά τόν ὀδηγοῦσε κάποιος. **ἐνάλλομαι** = ἔφορῶ, πηδῶ ἐπάνω. **διπλαῖ πύλαι** = ἰδίφυλλος θύρα. **κλήθρα** = ἰτούς μοχλοῦς, τίς ἀμπάρες, τοῦς μανδάλους. **πυθμένων** = τῶν στηριγμάτων τοῦ μοχλοῦ στίς παρσάδες. **κοῖλα** προληπτ. κατηγ. = ὥστε νά σχηματίσουν κοιλότητα, ὥστε νά καμφθοῦν. **κάμπιπτει στέγη** = καί εἰσόρησε στό δωμάτιο. **ἑώρα** (μόνο ἐδῶ ἀπαντᾶ, ἀλλοῦ **αἰώρα**) = τό ὄργανο μέ τό ὁποῖο κάποιος μετεωρίζεται, ὁ βρόχος γιά κρεμάλα, τό σκοινί ἀγχόνης. **πλε-**

κταῖς ἑώρας μέ πλεκτό σκοινί. ὄπως = μόλις. δεινά βρυχηθεῖς = βρυχησάμενος (βρυχάομαι) (μεταφ. ἀπό τό λέοντα) = ἀφοῦ ἔβγαλε φοβερό βρυχηθμό. ἀρτάνη (ἀρτάω = κρεμῶ) = τό σκοινί μέ τό ὅποιο κανεῖς κρεμᾶ ἤ κρεμιέται = ἡ ἀγγόνη. χαλάω-ᾶ = ἡ χαλαρώνω, λύω. δεινά δ' ἦν τάνθενδ' ὄραν = τά μετά ἀπό αὐτά ἦταν φοβερά ὡς πρός τή θεά. εἶματα = ἐνδύματα. χρυσήλατος = ὁ κατεργασμένος ἀπό σφυρήλατο χρυσό. ἐκστέλλω = κουμπώνω ἤ καρφώνω μέ πόρπη τό ἐνδυμα πρός συγκράτησή του ἤ πρός στολισμό. ἄρας = ἀφοῦ σήκωσε ψηλά ἀπό τά μάτια (γιά νά εἶναι ἰσχυρότερο τό κτύπημα), ἀντικειμ. τὰς περόνας. ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων περίφρ. = τοῦς ὀφθαλμούς του, τά μάτια του. ὀθούνεκα = ὅτι. οὐκ ὄψοιντο = δέ θά βλέπουν στό μέλλον. ἔπασχε... ἔδρα μέ τό α' ἐνν. τόν ἀνόσιο γάμο μέ τή μητέρα του, μέ τό β' τό φόνο τοῦ πατέρα. ἐν σκοτίω = μέσα στό σκοτάδι. ὄψοῖατο ἐν σκοτίω (ὀξύμωρο) = δέ θά ἔβλεπε καθόλου. οὐς μέν οὐκ ἔδει (ιδεῖν) ἐνν. τά παιδιά του. οὐς δ' ἔχρηζεν (ἐνν. ιδεῖν), ἐνν. τοῦς γονεῖς. ἐφυμνῶν = ξεστομίζοντας κατάρες. ἀράσσω = χτυπῶ δυνατά· μέ τοῦτο νά συναφθεῖ τό **πολλάκις τε κούχ ἄπαξ**. φοίνιος = αἱματηρός, αἰμόφυρος· γλήνη = κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. ὀμοῦ = ὀμοῦ τῷ ἀράσσειν = μαζί μέ τό χτύπημα τῶν ὀφθαλμῶν. τέγγω = θρέχω, ὑγραίνω. ἀνίημι = ἐκβάλλω, ἐκχύνω. οὐδ' ἀνίσσαν φόνου μυδώσας (μυδάω = εἶμαι ὑγρός, διάθοροχος) σταγόνας = καί δέν ἔβγαζαν ἀπλῶς διάθοροχες σταγόνες ἀπό αἷμα. ἀλλ' ὀμοῦ = ἀλλά μαζί. μέλας ὄμβρος χαλάζης αἱματοῦς (αἱματοῖς = αἱματηρός) = μαύρη αἱματηρή βροχή ἀπό χαλάζι. τέγγω = χύνω. ἔρρωγεν (ῥήγνυμι) = ἔχουν ξεσπάσει. οὐ μόνου κατὰ = ὄχι μόνο κατὰ τοῦ ἑνός (τοῦ Οἰδίποδα). συμμιγῆ = ἀνάμειχτα. ὀνόματα = εἶδη. ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ = σέ ποιά παύση κακοῦ, ποῦ σταμάτησε ἡ συμφορά του. βοᾶ = κραυγάζοντας παραγγέλνει. διοίγω = ἀνοίγω. δηλοῦν πνα = νά φανερώσει κάποιος. τόν μητρός ἐνν. μιάστορα (ἡ ἄλλη παρεμφερής πρός αὐτή λέξη)· σχῆμα ἀποσιωπήσεως, ἐπειδή ὁ ἀγγελιοφόρος ἀποφεύγει νά εἶπει λέξη ἀνάρμοστη νά εἰπωθεῖ. ὡς ρίψων αἰτιολ. μετοχή καί ὄχι τελική = γιατί θέλει νά ρίξει. ἀραῖος (ἐνν. ὤν) = καταραμένος, ὄντας κάτω ἀπό τίς βαριές κατάρες (πού κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του καταράστηκε). ῥώμης = δυνάμεως, ἰσχυρῆς βοήθειας (ἐνν. καί σ' αὐτή τό τινός). νόσημα = πάθημα. ἢ φέρειν = ἢ ὥστε δύνασθαι φέρειν = ἀπό ὅσο μπορεῖ νά ὑποφέρει κανεῖς. δεῖξει δέ καί σοί ἐνν. ὁ Οἰδίπους ταῦτα.

στυγῶ = μισῶ. **ἐποικτίζω** = ἰοικτίρω, αἰσθάνομαι συμπάθεια. **στυγούντα** = καί μισώντας κανείς.

Πραγματικές.-ἐγγενῶς ἐπι Θέλει μέ τό ἐπι νά δηλώσει ὅτι πιθανῶς..τά αἴσχη, πού ἀποκαλύφθηκαν τελευταῖα, μείωσαν τήν ἀγάπη καί τό ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τήν οἰκογένεια τῶν Λαβδακιδῶν. **οὐτ' Ἴστρον οὔτε Φάσιν** Θέλει νά δηλώσει πὸς οὔτε τά νερά τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καί τῆς Εὐρώπης (Φάσις; διαορρεῖ τήν Κολχίδα καί ἐκβάλλει στά ἀνατολικά τοῦ Εὐξείνου Πόντου, Ἴστρος; ὁ σημερινός Δούναβης), δέν μποροῦν νά ἀποπλύνουν τά αἴσχη τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. **ἐκόντα ἀμαρτήματα** Ἐκούσια ἀμαρτήματα θεωρεῖ τήν αὐτοκτονία τῆς Ἰοκάστης καί τήν τέφρωση τοῦ Οἰδίποδα. **χρυσήλατους περόνας** Οἱ Ἀθηναῖες κατά τοὺς ἱστορικούς χρόνους ὡς τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλή ἔφεραν (φοροῦσαν) χιτῶνα δωρικό πού συγκρατιόταν στοὺς ὄμους μέ περόνες, ἀλλὰ ἀργότερα καί κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλή ἔφεραν τὸν ἰωνικό χιτῶνα μέ χειρίδες· ἐπίσης συνήθιζαν αὐτές νά συνάπτουν τά ἐνδύματά τους μέ ὄμοιες περόνες καί κοσμημένες μέ πολυτίμους λίθους, οἱ ὁποῖες ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον κατέλιγαν σέ κεφαλὴ μέ τύπο ἀνθρώπου, ζώου ἢ καί πραγμάτων.

ΚΟΜΜΟΣ (1297 - 1366)

α') 1297 - 1312

Λεξιλογικές.- ὦ δεινόν... Ὁ Οἰδίποδας ἐξεροχεται ἀπὸ τῆ μεσιανῆ θύρα· ὀδηγεῖται ἀπὸ ὑπηρετὴ καί προκαλεῖ τὴ συμπάθεια καί τὴ φρίκη τοῦ χοροῦ. **προσκυρέω-ῶ** = συναντῶ. **προσέβη σε** = ἔβη ἐπὶ σέ, σέ προσέβαλε. **τίς** (ἐνν. ἦν) ὁ πηδήσας μείζονα τῶν μακίστων ποιός ἦταν πού ἔκαμε μεγαλύτερα ἐχθρικά πηδήματα ἀπὸ μέγιστα. **πρὸς σὴ δυσδαίμονι μοίρα** (ἢ πρὸς σημ. προσθήκη) = ἐκτός ἀπὸ τῆ δική σου κακοδαμονία· ἡ ἔννοια τῶν λόγων του: ἐκτός τῆς κακότυχης μοίρας σου, νά φονεύσεις τὸν πατέρα καί νά νυμφευτεῖς τὴ μητέρα, ἐπῆλθε καί ἡ ἄλλη, νά στερηθεῖς τὴν ὄρασή σου. **θέλων** ἐναντιομ. μετοχή. **ἀθρέω-ῶ** = παρατηρῶ μέ προσοχή. **τοῖαν** = γιατί τέτοια. **ποιγᾶς** (γεν. διαορ.) = σέ ποῖό μέρος τῆς γῆς (μέ τοῦτο φαίνεται ἡ ἀσάθεια τῶν δηματιομῶν τοῦ Οἰδίποδα). **φθογγᾶ** = ἡ φωνή μου. **διαπε-**

πόταται δωρ. αντί **διαπιεπότηται (διαποτόομαι)** = έχει πετάξει με ταχύτητα, έχει πετάξει μακριά (και ὄντως για τούς τυφλούς ή φωνή φαίνεται ότι ἀκούεται μακριά και σδῆνει ἔξω ἀπό τό σκοτεινό χώρο πού τούς περιβάλλει). **φοράδην** = ὁρητικά. **ἴν' ἐνήλω;** (ἀωρ. τοῦ **ἐνάλλομαι**) = σέ ποιό βαθμό πήδησης και προχώρησης; **ἐς δεινόν** = σέ φοβερό βαθμό (ἐνν. **ἐνήλατο**). **οὐδ' ἄκουστόν** = και σέ ἀνήκουστο. **οὐδ' ἐπόψιμον** = οὔτε και προσιτό σέ θέα (ἐκείνον πού δέ βαστᾶ ἡ καρδιά μας νά ἰδοῦμε).

Στροφή α' 1313 - 1320

Λεξιλογικές,-- **σκότου νέφος** = σκοτεινό νέφος. **ἀπότροπον** = ἀποτροπιαστικό, φρικώδες. **ἐπιπλόμενον (ἐπιπελόμενον)** = πού ἐπῆλθε, ἐνέσκηψε. **ἄφατον** = μή δυνάμενο νά ἐκφραστεῖ, κατά τρόπο ἀνέκφραστο, ὑπερβολικό. **ἀδάματον** = ἀκαταδάμιστο. **δυσούριστον** = τό ὅλοιο ἐπῆλθε ἀπό δυσμενή ἄνεμο. **εἰσέδου** = βαθιά εἰσέδουσε. **οἴσθημα κέντρων** = κεντήματα ἀπό τίς περόνες πού προκαλοῦν μανία. **οἶον οἴσθημα κέντρων και μνήμη κακῶν εἰσέδου με** = ποιᾶ μανιώδης ὁδύνη ἀπό τίς περόνες και ποιᾶ ὑπόμνηση ἀπό τά ἀνοσιουργήματά μου εἰσχώρησε βαθιά στήν ψυχή μου. **ἐν τοσοῖδε πήμασιν** = μέσα σέ τόσες πολλές συμφορές σου. **πενθθῆιν... φορεῖν** (σχῆμα πρωθύστερο) = νά ὑποφέρεις τό βάρος διπλῆς δυστυχίας (σωματικῆς και ψυχικῆς) και νά ἔχεις διπλό πένθος.

Ἄντιστροφή α' 1321-1328

Λεξιλογικές, - **μὲν** = τουλάχιστο. **ἐπίπολος** = βοηθός, σύντροφος. **ἔτι μόνιμος (εἶ)** = παραμένεις ἀζώμη. **κηδεύω** = θεραπεύω, ἐνδιαφέρομαι. **οὐ γάρ με λήθεις** = γιατί δέ διαφεύγεις τήν προσοχή μου. **καίπερ σκοτεινός (ὄν)** = ἂν και περιβάλλομαι ἀπό σκοτάδι, ἂν και εἶμαι τυφλός. **πῶς ἔτλης** = πῶς τόλμησες, πῶς βάσταξε ἡ καρδιά σου. **τοιαῦτα** (ἐπιρρημ. προσδιορ.) = μέ τέτοιο (σκληρό) τρόπο. **σᾶς ὄψεις μαράναι** = νά μαράνεις τούς ὀφθαλμούς σου (τό **μαράναι** ἐπί τῆς σημασίας κυρίως: νά ἀποξηράνεις τήν πηγὴ τῆς ὁράσεώς σου. **ἐπαίρω** = παρακινῶ, πείθω.

Στροφή 6' 1329 - 1348

Λεξιλογικές. – **ὄ κακὰ τελῶν...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ὄ τελῶν ἐμοὶ τὰδ' ἐμὰ κακὰ πάθεα.** **νιν** = τὰς ὄψεις. **οὐ τις, ἀλλ'** = οὐ τις ἄλλος, **ἦ** = κανεὶς ἄλλος, παρὰ. **ὄρωντι** (ὑποθ.) **βλεπτὸν ἢ στερκτὸν** = εἶναι δυνατό νά βλέπω ἢ νά ἀγαπῶ. **προσηγορον** = ἄξιο προσαγορεύσεως. **ἐκτόπιον** προληπτ. κατηγορ. **ἀπάγετε ἐκτόπιον** = ἀπομακρύνετε με μακριά ἀπό αὐτούς ἐδῶ τοὺς τόπους. **μέγ' ὀλέθριον** τὸ **μέγα** μέ τὸ ἐπίθ. ἐπιτείνει τὴ σημασία του στὸν ὑπερθετικό βαθμό. **δείλαιος** = δυστυχησμένος. **νοῦ - συμφορᾶς** εἶναι γενικῆς τοῦ αἰτίου.

Ἐντιστροφή 6' 1349 - 1366

Λεξιλογικές. – **ὄστις** = ὁποιοσδήποτε (ἂν καὶ γνωρίζει τὸ σωτήρα, δηλ. τὸν Κορίνθιο ἀγγελιοφόρο, μιλεῖ ἀόριστα, ἀδιαφορώντας γιὰ ἐκεῖνον πού τὸν ἔσωσε). **ἀγρία** = σκληρή. **πέδη** = ἰδεσμά κυρίως τῶν ποδιῶν. **νομάς** ἐπιθ. (ἀπὸ τὸ **νομός, νέμομαι** = δόσσω) = ἐκτεθειμένος στίς νομές (δοσκές) τοῦ Κιθαιρώνα. **ἐπιπόδιος** = ὁ προσαρμοσμένος στὰ πόδια. **ἔρυτο** ἀόριστ. **ῥ' (ῥυόμαι)** = ἀπάλλαξε, ἀπολύτρωσε. **ἐς χάριν** = πρὸς εὐχαρίστησή μου. **φίλοισιν (τοῖς ἐμοῖς)**, δηλ. **πατρί, μητρί, τέκνοις.** **τοσόνδ' ἄχος** = ἀφορμὴ τόσο μεγάλης θλίψεως. **θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν** = καὶ μέ τὴ δική μου θέληση θά γινόταν τοῦτο. **γ' ἂν ἦλθον** = θά γινόμουν (θά κατανοῦσα). **βροτοῖς ἐκλήθην** ἔνν. ὁ **ἂν**, ἡ ὑπόθεση καὶ τῶν δύο προτάσεων ἀπὸ τὸ ἐννοούμενο **θανών.** **ἀφ' ὧν ἔφυν** = ἀπὸ ἐκείνους πού γεννήθηκα (δηλ. τὴ μητέρα). **ὄμογενῆς** (ἐνεργ. διάθ.) = ἐκεῖνος πού ἔχει ἀπογόνους πού ταυτίζονται μέ τὸν ἴδιο ἀδελφός μέ τὰ παιδιά του (πού γέννησε μαζί μέ κάποια). **πρεσβύτερον** = μεγαλύτερο, χειρότερο.

Πραγματικές. – Στὸν κομμό, πού ἐκτείνεται στούς στίχους 1297–1366, ὁ Οἰδίποδας ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα ὀδηγούμενος καὶ στηριζόμενος ἀπὸ δύο ὑπηρέτες· ἡ θέα του ἦταν τόσο οἰκτιρῆ, ὥστε αὐτοὶ πού ἀποτελοῦσαν τὸ χορὸ ἀπόστρεψαν τὰ βλέμματά τους, καθὼς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὰ πιὸ κάτω.

ΕΞΟΔΟΣ (1367–1530)

α') 1367 - 1415

Λεξιλογικές. – όπως σε φῶ πλάγ. ἔροτ. πρότ. κρείσσων ἦσθα ἀντί ἀτροσ. συντ.: κρείσσον γὰρ ἢν μηκέτ' εἶναι σε ἢ ζῆν τυφλόν. προσείδον ἄν = θά προσέδλετα, θά ἀτένιζα. οἶν δυοῖν ἔργα ἐστὶν εἰργασμένα μοι = κατὰ τῶν ὁποίων δύο (γονέων μου) ἔχουν γίνει ἀπὸ ἐμένα ἔργα... κρείσσονα ἀγχόνης = ἄξια μεγαλύτερης (σκληρότερης) τιμωρίας ἀπὸ τὴν τιμωρία τῆς ἀγχόνης. ἐφίμερος = ποθητός. βλαστούσα ὑπαλλάγή, ἀντί βλαστονύτων = γεννηθέντων = ποῦ γεννήθηκαν. προσλεύσσειν ἔξωτ. ἀπὸ τὸ ἐφίμερος. οὐ δῆτα (ἢν ἐφίμερος) πύργος = τείχη (μὲ πύργους ποῦ ἦταν περιφρημοὶ στὶς Θῆρες). τῶν = ὦν = ἀπὸ τὰ ὅποια. κάλλιστα τραφεῖς (ἐναντιομ. μετοχή) = ἄν καὶ πέρασα τὴ ζωὴ μου ἄριστα. εἰς = μόνος ἐγώ. ἀπεστέρησα ποιὰ τὰ ἀντιζείμενά του; καὶ γένους τοῦ Λαΐου ἔνν. ἢ μετοχὴ ὄντα = καὶ ὁ ὁποῖος ἀνήκει στὸ γένος τοῦ Λαΐου. κηλίδα = ντροπὴ, στίγμα (γιά τὸ φόνο τοῦ Λαΐου ἀπὸ αὐτόν). ἐμήν κατηγορ. ὀρθοῖς = μὲ σηκωμένα, μὲ ἀνοιχτά. τούτους = τοὺς πολίτες. ἠκιστά γε = καθόλου δέδωκα. τῆς ἀκουούσης δι' ὠτων πηγῆς = τῆς ἀκουστικῆς πηγῆς. εἰ ἔτι ἢν φραγμὸς = ἐάν ἀκόμη ἦταν δυνατό τὸ φράξιμο, ἐάν μπορούσα ἀκόμη νὰ φράξω. οὐκ ἂν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῆσαι = δὲ θά χροατιόμουν ἀπὸ τὸ νὰ μὴ ἀποκλείσω. ἴν' ἦν = γιά νὰ ἤμουν (τὸ ἴνα μὲ ὀριστικὴ ἴσοτ. χρόνον γιά νὰ δηλώσει ὅτι ὁ σχολός μπορούσε νὰ ἐκπληρωθεῖ, ἂν προτασσοταν ἡ ἐνέργεια ποῦ δηλώνεται μὲ τὴν πρόταση ἀπὸ τὴν ὁποία ἐξαρτᾶται ἡ τελ. πρότ.). τὴν φροντίδα = τὴ συνείδηση, τὴ σκέψη, τὸ νοῦ. ἰὼ Κιθαιρῶν προσωποποιεῖ τὸν Κιθαρώνα, προσαλώντας ἔτσι τὸν οἶκτο (τὸν ἔλεον) τῶν θεατῶν. ὡς μήποτ' ἔδειξα τελ. πρότ. μὲ ὀριστικ. ἴσοτ. χρόνου (βλ. πῶ πάνω). λόγω ἔνν. μὲ λόγια, κατ' ὄνομα καὶ ὄχι πραγματικά. κάλλος ὑπουλον κακῶν = κάλλος ὥραϊο ἐξωτερικά ἀλλὰ ἐσωτερικά γεμάτο κακά (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τὰ τραῦματα, τὰ ὁποία ἀπὸ ἔξω φαίνονται πὸς θεραπεύτηκαν ἀλλὰ μέσα κρύβουν ἀφθονο πύο). κάλλος κακῶν σχῆμα δξῦμ. ποῦ εἰπώθηκε μὲ σαρκασμό. κάκ κακῶν (γονέων). νάπη δασώδης κοιλάδα ἢ δασωμένο φαράγγι. τοῦμόν αίμα γιατί τὸ δικό του ἦταν τὸ ἴδιο μὲ τοῦ πατέρα του. ὑμῖν δοτ. ἢθ. γάμοι ἔνν. τοῦ Λαΐου καὶ τοῦ Οἰδίποδα μὲ τὴν Ἰοκάστη. ἡμᾶς = ἐμένα. ἀνίμηι = ξαναδίνω. ἀποδεικνύω = φανερώνω. αἰμ'

ἐμφύλιον = αἷμα τοῦ αὐτοῦ γένους, αἷμα συγγενικό, αἰμομειξία· τὰ τρία πρῶτα **πατέρας, ἀδελφούς, παιδας** ἀφοροῦν στόν Οἰδίποδα, ὁ ὁποῖος πράγματι ἦταν πατέρας καί ἀδελφός τῶν τέκνων καί γιός τῆς συζύγου, τὰ λοιπὰ τρία **νύμφας** κτλ. στήν Ἰοκάστη, ἡ ὁποία ἦταν νύμφη καί γυναίκα καί μητέρα τοῦ Οἰδίποδα, καί μέ ὅλα τούτα ὑποδηλώνει τό διπλό γάμο τῆς Ἰοκάστης, γιά τόν ὁποῖο χορημοποίησε πληθυντικό ἀριθμό χάωη τῆς μεγαλορρημοσύνης· μεταξύ τούτων τέθηκε τό **αἷμα ἐμφύλιον** γιά νά δηλωθεῖ ὅτι ὅλα αὐτά ὀφείλονταν στίς αἰμομειξίες. **καλύψατε** = κρύψετε. **θαλάσσιον** κατηγορ., = στή θάλασσα. **ἐνθα μή ποτ' εἰσόψεσθ' ἔπι** = γιά νά μή μέ προσαιενίσετε πιά. **ἀξιώσατε θιγεῖν** = κρίνετε ἄξιο νά ἀγγίξετε.

Πραγματικές. – **ποίοις ὄμμασι προσεῖδον ἄν** Οἱ ἀρχαῖοι πίστευαν ὅτι ἡ ψυχή ἦταν εἶδωλο τοῦ σώματος καί κατ' ἀκολουθία διατηροῦσε καί μετά τό θάνατο τίς αἰσθητικῆς ιδιότητές της. **ἀγχόνης** Ἡ τιμωρία τῆς ἀγχόνης κατὰ τή γνώμη τῶν ἀρχαίων, ὅπως καί τή δική μας, ἦταν ἡ χειρότερη. **ὦ Κιθαιρών, ὦ Πόλυβε... ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς, ὦ γάμοι** Τέσσερα σπουδαιότατα σημεῖα τῆς ζωῆς του ἀναπολεῖ στή μνήμη του.

6) 1416–1477

Λεξιλογικές. – **ἀλλ' εἰς δέον πάρεσθ' ὁδε ὦν ἐπαιτεῖς** = ἀλλά νά, προσέρχεται ὁ Κρέων στήν κατάλληλη ὥρα γιά ἐκεῖνα πού ζητεῖς· τό **πράσσειν καί τό βουλευεῖν** ἔξαστ. ἀπό τό **πάρεσι** = ὥστε νά ἐκτελεῖ καί νά ἀποφασίζει. **τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος;** ποιά ἐμπιστοσύνη θά δειχτεῖ πρὸς ἐμένα δικαίως; **τό πάρος** = κατὰ τόν προηγούμενο χρόνο. **γλασθῆς** = περιφρονητής, περιγελαστής. **οὔθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν** = οὔτε γιατί σκολπεύω νά σοῦ ἀποδώσω ὄνειδος γιά τὰ προηγούμενα κακά (ἐννοεῖ τή φιλονικία του μέ τόν Οἰδίποδα καί τίς ἀντεγλήσεις). **ἀλλ' εἰ...** διακόπτοντας τή συνέχεια ἀποτείνεται στούς ὑπηρετές πού συνοδεύουν τόν Οἰδίποδα. **γένεθλον** = τέκνο, γόνος. **τὰ θνητῶν γένεθλα** = τοῦς θνητούς. **τήν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα ἡλίου** = τό φῶς τοῦ ἡλίου τουλάχιστο πού συντηρεῖ τὰ πάντα. **τοιόνδ' ἄγος** = τέτοιο μῖσσμα, ἀνόσιο. **τοῖς ἐν γένει** = στούς συγγενεῖς. **τάγγενῆ** = τά σχετικά μέ τοῦς συγγενεῖς· ἡ σύντ.: **μόνοις γάρ τοῖς ἐν γένει μάλιστ' εὐσεβῶς ἔχει ὄραν τ' ἀκούειν**

συγγενή κακά· εὐσεβῶς ἔχει εἶναι εὐσεβές καθήκον, εἶναι ἐπιδοβλη-
 μένο. **ἐλπίδος** = κακῆς ἐλπίδας, τοῦ φόβου μου (ἐννοεῖ τό φόβο πού
 εἶχε, ὅτι ὁ Κρέων θά συμπεριφερόταν ἀπέναντί του ἄσχημα). **πρός
 σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ** = πρὸς τό δικό σου συμφέρον καί ὄχι πρὸς τό δικό
 μου. **τοῦ**; ποιού πράγματος; ἡ σειρά τῶν λέξεων: **καί λιπαρεῖς** (= ἐλι-
 παρεῖς) **ὡδέ με τυχεῖν τοῦ**; καί μέ θεομοπαροκαλεῖς εἶτοι γιά νά τύχεις
 ποιού πράγματος; **ὅπου φανοῦμαι μηδενός τῶν θνητῶν προσήγο-
 ρος** = ἐκεῖ ὅπου θά φαίνομαι ὅτι δέ θά χαιρετιέμαι ἀπό κανέναν ἀπό
 τοὺς ἀνθρώπους. **ἔδρασ' ἂν εἰ ἔχρηζον** τί λόγος εἶναι ἔδω; στό θ' ἂν
 ἐνν. πάλι τό **ἔδρασα**. **τί πρακτέον** ἐννοεῖ μέ τοῦτο ὅτι ἀπό τή μιά ὁ
 χορηγός εἶχε ὀρίσει ὅτι πρέπει νά τιμωρηθεῖ ὁ φονιάς τοῦ Λαῖου, ἀλλ'
 ἀπό τήν ἄλλη τώρα πρέπει νά ρωτηθεῖ πάλι, τί πρέπει νά γίνει γιά τόν
 Οἰδίποδα, ὁ ὁποῖος εἶναι καί ὁ φονιάς τοῦ πατέρα του, **πατροφόντης**
 = πατροκτόνος. **ἀπολλύναι** τελ. ἀπαρέμφ., ἔξαορ. ἀπό τήν κλισητική
 ἔννοια πού ὑπόκειε στό **ἐδηλώθη φάτις**. **ἰν' ἔσταμεν χρείας** = σέ ποιό
 σημεῖο ἀνάγκης φτάσαμε. **γάρ** αἰτιολ. τό ἐννοούμενο ἀπό τά προηρού-
 μενα **πευσόμεθα**. **τῶν** = **τοῖ ἂν**· **τό τοῖ** = θεδαίως (ἀφοῦ πείστηκες ἀπό
 τά πράγματα). **πίστιν φέροις** = πιστεύεις (ἐνν. τήν κακοπιστία του
 πρὸς τό μάντη Τειρεσία καί πρὸς τόν Κρέοντα). **ἐπισκῆπτω** = παραγ-
 γέλλω· ὁ σύνδεσμος **καί** νοεῖ τά πέρα ἀπό ἐκεῖνα πού θά δηλωθοῦν
 ἀπό τό θεό. **προστρέπομαι** = στρέφομαι πρὸς κάποιον, γιά νά τόν
 παρακαλέσω, ἰκετεύω. **τῆς μὲν κατ' οἴκους** τήν ὁλοία ἀποφεύγει νά
 ὀνομασεῖ μητέρα ἢ γυναίκα. **αὐτὸν ὃν θέλεις τάφον θεοῦ** μόνος σου
 κανόνισε τά σχετικά μέ τόν ἐντακτισμό της, κατά τόν τρόπο πού
 θέλεις. **καί γάρ** αἰτιολ. τό ἐννοούμενο: παραλείπω νά εἰπῶ ἄλλο τιπο-
 τα, γιατί καί... **ὑπὲρ τῶν σῶν** = χάρις τῶν δικῶν σου (τῆς ἀδελφῆς
 σου). **τελείς** (μέλλ.) ἐνν. τάφον. **ἀξιωθήτω** = ἄς κριθεῖ ἄξιο· ἡ
 σειρά τῶν λέξεων: **μήποτε ἀξιωθήτω πατρῶν ἄστῃ τυχεῖν ἐμοῦ**
ζῶντος οἰκητοῦ (κατηγορ.). **κλήζεται** = ὀρίζεται τό ὄρος πού καλεῖ-
 ται. **ζῶντε** = ὅταν ἦταν ἀκόμη στή ζωή. **ὃν ἐθέσθην κύριον τάφον**
τόν ὁποῖο προόρισαν ὡς τάφο μου (μέ ὅλη τήν ἐξουσία ἐπάνω μου). **ἰν'**
ἐξ ἐκείνων, οἱ μ' ἀπωλύτην, θάνω = γιά νά δω τό θάνατο ἀπό
 ἐκείνους πού ἐπιθυμοῦσαν τό θάνατό μου. **τοσοῦτον** = τόσο μόνο.
πέρθω = καταστρέφω, ἀφανίζω. **θνήσκων** = ἐνώ πέθαινα. **μη** ἐνν.
σωθεις=εἰ μή ἐσώθην. **ἐπὶ τῷ δεινῷ κακῷ**=πρὸς ἐκτέλεση κάποιου
 φοβεροῦ κακοῦ. **ὅποι περ εἶσι**=ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, βαδίζει.

ἴτω = ἄς προχωροῦν. **μὴ προσθεῖς μέριμναν** = μὴν ἀναλάβεις φροντίδα ἐκτός ἀπὸ τῆς ἄλλης σου μέριμνας. **σπάνις** = ἀνάγκη, ἔλλειψη. **ὁ βίος** τὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὴ ζωὴ. **θορὰ** = φαγητό. **αἶν χωρὶς** = ἀπὸ τῆς ὁποῖας χωριστά· ἐπεξηγεῖται ἀπὸ τὸ: **ἄνευ τοῦδ' ἀνδρὸς** = χωριστά ἀπὸ ἐμένα. **ταῖν μοι** (δοτ. χαρακτηριστική) **μέλεισθα** = γι αὐτὲς πρὸς χάρι μου νὰ φροντίζεις· τὸ ἀπαρέμφοτον ἀντὶ προσταστικῆς. **μάλιστα μὲν** = κυρίως, μάλιστα· ἐννοεῖται: **εἰ δὲ μὴ**. **ἀποκλαιόμεαι κακὰ** κλαίοντας τῆς δυστυχίης μου.

(Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Κρέων δίνει ἐντολὴν σὲ δύο ὑπηρετὲς νὰ πᾶνε καὶ νὰ φέρουν μπροστά του τῆς θυγατέρες τοῦ Οἰδίποδα).

γονῆ γενναῖος = εὐγενὴς κατὰ τὴν καταγωγὴν. **θιγῶν (θιγγάνω)** ὑποθ. μετοχή· ποιά ἢ ἀπόδοσις; **που** = ὅπως νομίζω, ἂν δὲν ἀπατώμα. **τοῖν φίλοι**ν στοὺς ἀπικεῖνους συνήθως ὁ δυνάστης τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινός καὶ γιὰ τὰ δύο γένη. **ἐκγόνων ἐμῶν** = τῶν ἐμῶν τέκνων = ἀπὸ τὰ τέκνα μου. **λέγω τι**; λέγω τίποτα ἀληθινόν; **πορσύνω (πόρω)** = πορίζω, παρασκευάζω, ἐτοιμάζω. **γνοῦς** = ἐπειδὴ κατανόησα. **τὴν παροῦσαν τέρψιν** = τὴν τωρινὴν σου μεγάλην ἐπιθυμίαν (εὐχαρίστηση). **πάλαι** = πρὸ ὀλίγου.

Πραγματικές. – **χώρας λείπεται φύλαξ** Προσφωνεῖται ἔτσι ἀπὸ τὸ χορὸ ὁ Κρέων, γιὰ τὴν ἀρσενικὰ τέκνα τοῦ Οἰδίποδα εἶναι ἀνήλικα καὶ γι' αὐτὸ ἀνέλαβε αὐτὸς τὴ βασιλείαν. **ἀλλ' εἰς τὰ θνητῶν... μὴ καταισχύνεσθ' ἐπι** κτλ. Λεγεί αὐτὰ, ἐπειδὴ οἱ θεράποντες ἦσαν ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν ἔξοδο ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Οἰδίποδα, πού βρισκόταν σὲ τέτοια κατάστασις. **ἀνακτος Ἥλιου** Κάθε μιὰρὸ ἔμψυχο ἢ ἄψυχο οἱ ἄρχαῖοι τὸ ἀπομάκρυναν ἀπὸ τὸ θεὸ τοῦ φωτός Ἥλιου, γιὰ τὴν θά βεβηλωνόταν ἀπὸ τὴν θεὰ του. **ὄμβρος Ἡ βροχὴ (ὄμβρος)** ἦταν ἱερὴ τοῦ Δία.

γ') 1478 - 1530

Λεξιλογικές. – **τῆς ὁδοῦ** (τῶν θυγατέρων), γεν. τῆς αἰτίας = γιὰ τὸν ἐρχομὸ τῶν θυγατέρων μου. **φρουρήσας τύχοι** = φρουρήσεις. **ὡς τὰς ἀδελφὰς** = οἱ ἀδελφικές. **προυξένησαν** = ἔβγιναν αἰτίες. **λαμπρὰ** = ἀκτινοβολία. **φυτουργός** = ἐκεῖνος πού γέννησε (ὁ γεννήτορας). **ὠδ' ὄραν** = νὰ βλέπουν κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο, νὰ εἶναι τυφλά· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **αἱ προξένησαν ὅμιν ὄραν ὠδε** τὰ πρόσθε λαμ-

πρά ὄμματα. ἰστορῶ = γνωρίζω. ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθην = ἀπὸ τὴν ὁποία ὁ ἴδιος γεννήθηκα. προσβλέπω = δείχνω συμπάθεια μὲ τὸ βλέμμα. νοοῦμαι = ἀναλογίζομαι. τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου = τὸν ὑπόλοιπο χρόνο τῆς πιζοραμένης ζωῆς. οἶον χρεῶν (ἔστιν) βιάσθαι σφῶ πρός ἀνθρώπων = τὸν ὁποῖο εἶναι ἀνάγκη ἐοῖς νά περάσετε μὲ παθήματα ἀπὸ μέρους τῶν ἀνθρώπων. ὁμιλία = συναναστροφή, συγκέντρωση. ἴξεσθε = θά ἐπανέλθετε. ἀντὶ τῆς θεωρίας = ἀντὶ τῆς εὐχαριστήσεως ἀπὸ τὸ θέαμα. ἀκμαί γάμων = ἀκμή, ὄριμότητα τοῦ γάμου. παραρρίπτω = ριψοκινδυνεύω, ἐκθέτωμαι σέ κίνδυνο· τὸ πλῆθος θά ἦταν· τίς ἔσται ἐκείνος, ὃς παραρρίψει. τοιαῦτα ὄνειδη λαμβάνων = ἀναλαβαίνοντας τέτοια ἀσχη. γονή (ἡ) = τέκνο, ἀπόγονοι, γενεά· δηλήματα (δηλέομαι = βιάπτω) = βλάβες. ἔπεφνε, ἄσφ. τοῦ καθ' ὑπόθεσιν οἴμ. φένω = φονεύω. ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη = ἀπὸ τὴν ὁποία ἀκριβῶς ὁ ἴδιος, ἀφ' οὗ σπάρθηκε, γεννήθηκε. ἐκ τῶν ἴσων = ἀπὸ τὰ ἴδια. τοιαῦτα ὄνειδιεῖσθε (μῖσ. μὲλλοντας ἀντὶ παθητ.) = τέτοιες κατηγορίες θά σᾶς βασανίσουν. τίς γαρ; ποῖός θά σᾶς νυμφευθεῖ; χέρσος λέγεται ὁ ἀγρός ποῦ δὲν καλλιεργήθηκε· ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ γυναῖκα παραβάλλεται μὲ τὴ γῆ ποῦ ὀργώνεται. λέγεται: χέρσος = ἀνύπαντρος. νῶ γάρ, ὦ = γιατί ἐμεῖς, οἱ ὁποῖοι. δύο ὄντε = ἀμφότεροι, καὶ οἱ δύο (συμπεριλαμβάνει καὶ τὸν ἑαυτὸ του λόγῳ τοῦ καταστήματός του). παρήμι = ἐγκαταλείπω, ἀφήνω ἀπροσπάτευτες. ἐγγενεῖς (οὐσας) = ἐπειδὴ εἶναι συγγενεῖς σου. ἀλῶμαι = πλανιέμαι. πτωχὰς ἀνάδρους κατηγορῶ· ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: μὴ παρῆς σφε οὐσας ἐγγενεῖς, ἀλωμένας πτωχὰς ἀνάδρους, τάσδε (ἄσφ. ἀντ.) = τὰ τῶνδε κακὰ = τίς συμφορὴς τους. ἄδε συνάπτεται πρὸς τὸ ὄρῶν. τηλικόσδε = τόσο νέος κατὰ τὴν ἡλικία. πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος = ἐκτός ὅσο ἀφορᾷ σέ σένα. ξυννεύω = συγκατανεύω. ψάσας ἔνν. ἐμοῦ· ἔπρεπε νά γίνει ἡ χειραγρία, γιατί ὁ Οἰδίποδας, ὡς τυφλός, δὲν μποροῦσε κατ' ἄλλον τρόπο νά ἀντιληφθεῖ τὴ συγκατανευση τοῦ Κρόντα· ἄλλοστε ἡ χειραγρία προὐδινε μεγαλύτερη πίστη, ὅπως καὶ στίς ἡμέρες μας. σφῶν = ἡμῖν. εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας = ἐάν ἀλήθεια εἶχατε τώρα ὄριμο νοῦ. πόλλ' ἂν παρήνουν = θά σᾶς ἔδιναν πολλές συμβουλές. τοῦτ' εὐχῆ' στ' ἐμοῖ = παρέχεται (ἀπὸ μέρους μου) ἡ ἐξῆς εὐχὴ γιὰ σᾶς. οὐ καιρὸς ἔᾶ (ἐπεξῆγ. τοῦ προηγ.) = ἐφόσον τὸ ἐπιτρέπουν οἱ περιστάσεις. λῶνος = καλύτερον· ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: κυρήσαι δ' ὄμᾶς τοῦ βίου λῶνος τοῦ φυτεῦσαντος

πατρός, ἴνα = ἐκεῖ πού. κει μηδέν ἤδὺ = ἔστω καὶ ἂν δέν εἶναι καθόλου εὐχάριστο (γιά μένα). καιρῶ δοτ. χρόν. = στόν καιρό τους. ἐφ' οἷς; μέ ποιούς ὄρους; λέξεις καί... ἡ σύνταξη εἶναι κατά παρατάξη ἀντί καθ' ὑπόταξη: ὅταν λέξης εἰσομαι (τοῦ ρήμ. οἶδα). ὅπως πέμψεις πλαγ. ἔρωτ. πρότ., ἐξαρτᾶται ἀπό τό ἐννοούμενο σκόπει. ἄποικον γῆς = μακριά ἀπό τή χώρα. τοῦ θεοῦ δόσιν = δῶρο πού δίνεται ἀπό τό θεό. ἀλλά θεοῖς γε = ἀλλά ἴσα ἴσα στούς θεούς, ἀλλά στούς θεούς βεβαίως. τοιγαροῦν = γι' αὐτό λοιπόν (ἐάν δηλ. εἶσαι μισητός στούς θεούς). τεύξη (ἐνν. τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως) = θά τύχεις, θά πετύχεις (τό δῶρο τοῦ θεοῦ, δηλ. τήν ἐξορία). φῆς τάδ' οὖν; (ἐνν. ἔσοθαί μοι) = βεβαιώνεις λοιπόν ὅτι αὐτά ἐδῶ (δηλ. ἡ ἐξορία μου) θά γίνουιν; γάρ αἰτιολογεῖ τό ἐννοούμενο: φημί τάδε=βεβαίως βεβαιώνω τοῦτα, γιατί... ἄ μή φρονῶ (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.)= ἂν δέ γνωρίζω καλά κάποιον. φιλῶ = συνηθίζω. ἀφοῦ (μέσ. ἀόρ. β' προστακτ. τοῦ ρήμ. ἀφήμι) = ἀποχωρήσου ἀπό... (ἀπό αὐτά φαίνεται ὅτι ὁ Οἰδίποδας ἐξακολουθοῦσε νά κρατεῖ τίς θυγατέρες του). ἔλη (αἰρούμαι) = ἀφαιρέσεις (πάρεις) αὐτές. πάντα κρατεῖν = νά ὑπερισχύει ἡ γνώμη σου σέ ὅλα. ἀκράτησας = ἄ ἐκράτησας = ὅσα πέτυχες νικώντας. συνέπομαι = συμπαρακολουθῶ. τῷ θίω = ὡς τό τέλος τῆς ζωῆς σου (προσωποποιῶ τοῦ πλούτου καί τῆς εὐτυχίας, τά ὁποῖα σάν σύντροφοί τόν παρακολουθοῦν στή ζωή του). λεύσω = παρατηρῶ. κλεινά = τά ξακουστά (πού δόξασαν τόν Οἰδίποδα). οὐ τίς οὐ ζήλω... ἡ σειρά τῶν λέξεων: οὐ ταῖς τύχαις τίς τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέθλεπε ζήλω = τοῦ ὁποίου τίς τύχες (τήν εὐτυχία) ποιός ἀπό τοὺς πολίτες δέν ἔδλεπε μέ εὐγενή πόθο (δέ ζήλευε). εἰς ὅσον κλήδωνα δεινῆς συμφορᾶς (πλαγ. ἔρωτ. πρότ., ἐξαρτᾶται ἀπό τό λεύσσετε) = σέ πόσο μεγάλη ἀνεμοζάλη φοβερῆς συμφορᾶς. ὀλβίζω = καλοτυγίζω (ὑποκ. τοῦ ὀλβίζειν εἶναι τό τινά καί ἀντικ. τό μηδένα θνητὸν ὄντα). ἐπισκοπῶ = ἔξετάζω. ἐπισκοποῦντα ἰδεῖν = ἐφόσον κοιτάζει νά ἰδεῖ. πρὶν ἂν τέρμα τοῦ θίου περάσω μεταφ. ἀπό τό στάδιο. μηδέν ἀλγεινὸν παθῶν χωρὶς νά λάθει κάτι δυσάρεστο· ἡ σειρά τῶν λέξ.: ὥστε χρεῶν (ἔστι) ἐπισκοποῦντα τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἰδεῖν θνητὸν ὀλβίζειν πρὶν...

Πραγματικές. – δαίμων ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι Πιστεῦ-
 ὅταν ἀπό τοὺς ἀρχαίους ὅτι κάθε ἄνθρωπος εἶχε τό δικό του θεό

(δαίμονα) ως προστάτη του. **όνειδη** Σύμφωνα με την αντίληψη ότι τά αἴσχη τῶν γονέων (οἱ ἁμαρτίες τους) βαρβαίνουν τά τέκνα. **ἀγάμους** Οἱ ἀρχαῖοι θεωροῦσαν πολύ κακό νά μένουν οἱ θυγατέρες ἀνύπαντρες, γιατί νόμιζαν προορισμό τῆς γυναίκας τήν ἀποκατάστασή της μέ τό γάμο· γι' αὐτό καί ἡ Ἄντιγόνη θρηνηεῖ πού ὀδηγεῖται στό θάνατο, γιατί κατεβαίνει στόν Ἄδη ἀνύπαντη, χωρίς νά ἀκούσει νηγιάτικα τραγούδια κτλ. **καί γάρ ἀκράτησας... ξυνέσπετο** Μετά ἀπό αὐτά τά λόγια ὁ Κρέων, ὁ Οἰδίποδας, οἱ θυγατέρες του καί οἱ ἑληρέτες μπαίνουν ἀπό τή μεσιανή θύρα στό ἀνάκτορα. **ὦ πάτρας Οἴθης ἔνοικοι...** Ἐπειδή ἡ σκηνή «ὑπόκειται» προστά στή ἀνάκτορα, ὑποτίθεται ὅτι ἐκτός ἀπό τοὺς πολίτες πού ἀποτελοῦν τό χορό, παραθεοῦσεται καί ἄλλο πλῆθος, στό ὁποῖο ὁ χορός ἀποτείνει τό λόγο. **μηδέν ὀλβίζειν πρὶν ἄν...** Παρόμοια γνώμη ἐξέφρασε καί ὁ Σόλωνας στόν Κροῖσο (Ἡρόδ. 1,32): **σκοπέειν δὲ χρῆ παντός χρήματος τήν τελευταίην κῆ (πή) ἀποθήσεται...** ἐπίσης καί ὁ Εὐριπίδης στήν Ἄνδρομάχη (στ. 100 -2): **χρῆ εἶπεν οὐδέν' ὀλβιον θροτῶν, πρὶν ἄν θανόντος τήν τελευταίαν ἴδης, ὅπως περάσας ἡμέραν ἦξει κάτω.**